

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego 2022

Report on the socio-economic situation of Łódzkie Voivodship 2022

Urząd Statystyczny w Łodzi Statistical Office in Łódź

Łódź 2022

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Łodzi. Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Łódź. Łódzkie Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Anna Gierlich, Magdalena Hochman, Włodzimierz Janek, Izabela Kaleta, Aleksandra Krupińska, Jolanta Maniewska, Aneta Matysiak, Renata Olczyk-Skóra, Monika Skorzybót, Joanna Szmerka

Kierujący

Supervisor

Katarzyna Szkopiecka

Prace redakcyjne

Editorial work

Aleksandra Krupińska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Anna Buczek-Toboła

Aleksandra Krupińska

ISSN 2084-7041

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<http://lodz.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Łodzi przekazuje Państwu kolejną edycję rocznego „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego”. Publikacja ta stanowi kompleksowe opracowanie analityczne, odnoszące się do wyzwań rozwojowych zawartych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Wydawnictwo zawiera charakterystykę procesów zachodzących na terenie województwa łódzkiego w 2021 r., jak i w latach wcześniejszych. Układ tematyczny publikacji pozwala na skuteczną identyfikację potrzeb rozwojowych województwa łódzkiego i stanowi wsparcie dla analiz dokonywanych w celu monitorowania realizacji założeń polityki regionalnej. W celu uchwycenia zachodzących w regionie zmian, analizowane zagadnienia zaprezentowano w ujęciu dynamicznym od 2010 r. oraz w odniesieniu do przeciętnych wielkości w kraju. Tekst analityczny opracowania wzbogacono tablicami oraz prezentacją graficzną w postaci map i wykresów, także w przekrojach powiatów i gmin.

Podstawową część Raportu uzupełniono tablicami zawierającymi przegląd ważniejszych danych dla województwa łódzkiego, Łodzi oraz pozostałych miast na prawach powiatu.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Łodzi

dr Piotr Ryszard Cmela

Łódź, maj 2022 r.

Preface

The Statistical Office in Łódź provides you the next edition of the annual "Report on the socio-economic situation of Łódzkie Voivodship." This publication is a comprehensive analytical study referring to the development challenges contained in the National Strategy of Regional Development 2030.

The publication includes characteristic of the processes taking place in Łódzkie Voivodship in 2021 and in previous years. The thematic layout of the publication allows for the effective identification of the development needs of Łódzkie Voivodship and supports regional analyses carried out in order to monitor the implementation of public policy assumptions. In order to capture the changes taking place in the region, the issues have been presented in dynamic terms since 2010 and in relation to the average values for the country. The analytical text of the study was enriched with tables and graphic presentation in the form of maps and charts, also in the cross-sections of powiats and gminas.

The basic part of the Report has been supplemented with tables containing an overview of selected data for the Łódzkie Voivodship, Łódź and other cities with powiat status.

Director
of the Statistical Office
in Łódź

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D.

Łódź, May 2022

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	
Spis treści.....	5
Contents	
Objaśnienia znaków umownych	7
Symbols	
Ważniejsze skróty.....	7
Abbreviations	
Synteza.....	8
Executive summary	
Rozdział 1. Województwo łódzkie na tle kraju	24
Chapter 1. Łódzkie voivodship on the background of the country	
Rozdział 2. Województwo łódzkie na tle pozostałych województw	27
Chapter 2. Łódzkie voivodship on the background of the other voivodships	
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa łódzkiego.....	35
Chapter 3. Area and territorial division of Łódzkie voivodship	
Rozdział 4. Środowisko.....	36
Chapter 4. Environment	
4.1. Warunki meteorologiczne	36
4.1. Meteorological conditions	
4.2. Powierzchnia	38
4.2. Ground surface	
4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	40
4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	
4.4. Zanieczyszczenia i ochrona powietrza.....	45
4.4. Pollution and protecting of air	
4.5. Ochrona przyrody. Lasy	48
4.5. Nature protection. Forests	
4.6. Odpady przemysłowe i komunalne	52
4.6. Industrial and municipal waste	
4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	57
4.7. Economic aspects of environmental protection	
Rozdział 5. Społeczeństwo	60
Chapter 5. Society	
5.1. Kapitał ludzki.....	60
5.1. Human capital	
5.2. Jakość życia	89
5.2. Quality of life	

Rozdział 6. Gospodarka.....	128
Chapter 6. Economy	
6.1. Produkt krajowy brutto	128
6.1. Gross domestic product	
6.2. Koniunktura gospodarcza	133
6.2. Business tendency	
6.3. Przedsiębiorczość	135
6.3. Entrepreneurship	
6.4. Produkcja i usługi.....	156
6.4. Production and services	
Rozdział 7. Finanse jednostek samorządu terytorialnego	183
Chapter 7. Finances of local government units	
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	183
7.1. Revenue of local government units	
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	186
7.2. Expenditure of local government units	
7.3. Wyniki budżetów jednostek samorządu terytorialnego.....	189
7.3. Result of budgets of local government units	
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	191
7.4. Projects co-financed by the European funds	
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie łódzkim.....	196
Chapter 8. Selected data on łódzkie voivodship	
Rozdział 9. Wybrane dane o Łodzi	202
Chapter 9. Selected data on Łódź	
Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	206
Chapter 10. Selected data on cities with powiat status	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero: (0) (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak (*)	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych revised data
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification presented in an abbreviated form
"W tym" "Of which"	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
mld bn	miliard billion
zł PLN	złoty zloty
szt. pcs	sztuka piece
kg	kilogram kilogramme
l	litr litre
hl	hektolitr hectolitre
t	tona tonne
dt	decytona decitonne
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point

SYNTEZA

Warunki meteorologiczne w 2021 r.

średnia roczna temperatura powietrza	8,5°C
średnia roczna suma opadów	608 mm

Na stacji pomiarowej w Łodzi zaobserwowano spadek średniej rocznej temperatury powietrza w odniesieniu do przeciętnej wartości z poprzedniego roku. Roczna suma opadów była wyższa od zanotowanej w 2020 r.

Powierzchnia ziemi w 2020 r.

grunty zrekultywowane	-9,9% r/r
grunty zagospodarowane	+29,7% r/r

W ciągu 2020 roku zrekultywowano mniej gruntów niż w 2019 r., natomiast zwiększyła się powierzchnia gruntów zagospodarowanych.

Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe w 2020 r.

zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	-2,6% r/r
ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia	-0,8% r/r
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	+0,5 p. proc. r/r

W odniesieniu do 2019 r. zmniejszyło się zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności, zmniejszyła się również ilość odprowadzanych ścieków przemysłowych i komunalnych, które wymagają oczyszczania. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wzrósł do 70,7%.

Zanieczyszczenie i ochrona powietrza w 2020 r.

emisja zanieczyszczeń gazowych	-7,0% r/r
emisja zanieczyszczeń pyłowych	-15,6% r/r

W 2020 r. zarówno ilość zanieczyszczeń gazowych, jak i ilość zanieczyszczeń pyłowych, z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, obniżyły się w porównaniu z rokiem poprzednim.

Ochrona przyrody. Lasy w 2020 r.

powierzchnia obszarów prawnie chronionych	+30 ha r/r
udział w powierzchni ogółem	19,5%
powierzchnia gruntów leśnych	-1577 ha r/r
lesistość	21,4%

Zwiększyła się w porównaniu z 2019 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionych, nie zmienił się natomiast jej udział w powierzchni ogółem. Zmniejszyła się powierzchnia gruntów leśnych oraz wskaźnik lesistości.

Odpady przemysłowe i komunalne w 2020 r.

odpady przemysłowe wytworzone	-13,3% r/r
odpady komunalne zebrane	+3,9% r/r
odpady komunalne zebrane selektywnie	+23,4% r/r

Zmniejszyła się ilość wytworzonych odpadów przemysłowych, które głównie były unieszkodliwione we własnym zakresie. W odniesieniu do 2019 r. zebrano więcej odpadów komunalnych, w tym odpadów komunalnych zebranych selektywnie.

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska w 2020 r.

nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska	+21,3% r/r
nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej	-5,3% r/r

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska były wyższe niż w 2019 r.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej były niższe. Większość tych nakładów sfinansowana była ze środków własnych inwestora.

Ludność w 2021 r.

liczba ludności (stan w dniu 31 grudnia)	-0,9% r/r
przyrost naturalny	-18448
ogólne saldo migracji stałej	-2143

Także w 2021 r. odnotowano spadek liczby ludności w ujęciu rocznym. Podobnie jak w poprzednich latach, zanotowano ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji.

Edukacja w roku szkolnym 2020/21

dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	+1,1% r/r
uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży	+0,5% r/r
uczniowie w szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży	+0,3% r/r
studenci na uczelniach	+1,3% r/r

W roku szkolnym 2020/21 odnotowano wzrost liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym.

Do szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych uczęszczało więcej uczniów niż w roku szkolnym 2019/20. Największą popularnością cieszyły się te szkoły, które dawały możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki na uczelniach. W szkołach tych pobrało naukę 89,8% ogólnej liczby uczniów na tym poziomie kształcenia.

Po raz pierwszy od ośmiu lat odnotowywano wzrost liczby studentów.

Zasoby pracy

pracujący w 2020 r.	-0,6% r/r
stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.	5,6%
wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r.	+1,3 p. proc.
stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r.	-0,4 p. proc.

W 2020 r. zaobserwowano spadek w skali roku liczby pracujących w gospodarce narodowej. Pracujący w województwie łódzkim stanowili 6,5% tej populacji w kraju.

W 2021 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano spadek zarówno stopy bezrobocia, jak i liczby zarejestrowanych bezrobotnych; urzędy pracy rejestrowały więcej ofert zatrudnienia.

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2021 r. odnotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia i współczynnika aktywności zawodowej oraz spadek stopy bezrobocia w ujęciu rocznym.

Zamożność mieszkańców

przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2021 r.	+10,1% r/r
przeciętna miesięczna emerytura i renta w 2021 r.	
ZUS	+7,2% r/r
KRUS	+4,1% r/r
dochody gospodarstw domowych w 2020 r.	+3,4% r/r
udział gospodarstw domowych z dobrą lub raczej dobrą sytuacją materialną w 2020 r.	+3,9 p. proc. r/r

W 2021 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym rosły szybciej niż w roku poprzednim oraz szybciej niż w kraju. Przeciętne wynagrodzenie w województwie stanowiło 93,1% średniego wynagrodzenia.

Przeciętne emerytury i renty wypłacane w 2021 r. były wyższe niż w roku poprzednim, przy czym świadczenia wypłacane przez ZUS rosły szybciej niż świadczenia rolników indywidualnych.

W 2020 r. utrzymał się wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwie domowym w skali roku, tempo zmian było niższe niż rok wcześniej.

W 2020 r. utrzymała się korzystna tendencja poprawy subiektywnej oceny warunków życia gospodarstw. W ujęciu rocznym zwiększył się odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą albo raczej dobrą, a zmniejszył się – gospodarstw postrzegających ją jako raczej złą oraz jako przeciętną.

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny w 2020 r.

świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”	+30,7% r/r
beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	-12,4% r/r
placówki sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3	+2,3% r/r
miejsca w placówkach	+6,5% r/r

W 2020 r. wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych wzrosły w relacji do poprzedniego roku, stanowiły 6,1% wydatków ogółem w Polsce.

W 2020 r. liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej i liczba ich gospodarstw domowych była mniejsza niż rok wcześniej.

Z roku na rok poprawia się sytuacja w zakresie instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3. W 2020 r. wzrosła liczba placówek i proponowanych przez nie miejsc (aż 92,2% z nich oferowały żłobki), a także przebywających w nich dzieci.

Warunki mieszkaniowe w 2020 r.

zasoby mieszkaniowe	+1,0% r/r
powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę	29,9 m ²
odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg	94,9%
zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	-0,5% r/r

Wzrost liczby mieszkań w zasobach mieszkaniowych w 2020 r. był nieznacznie większy niż rok wcześniej, ale mniejszy niż średnio w kraju. Na terenie województwa zlokalizowanych było 6,9% zasobów krajowych.

W skali roku zwiększyła się powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 osobę. Nieznacznie zmniejszyła się liczba osób w mieszkaniu.

Najwięcej mieszkań wyposażonych było w wodociąg; ich odsetek był nieznacznie wyższy niż przed rokiem. Zwiększył się w skali roku udział mieszkań wyposażonych w pozostałe instalacje techniczno-sanitarne w ogólnej ich liczbie.

zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca +5,3% r/r

W 2020 r. odnotowano kolejne inwestycje w obszarze infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej oraz gazowej (wzrosła długość sieci oraz przyłączy prowadzących do budynków). Zmniejszyło się zużycie wody z wodociągów przez gospodarstwa domowe oraz ilość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną. Wzrosło natomiast zużycie gazu z sieci.

Ochrona zdrowia w 2020 r.

kadra medyczna

lekarze	-3,1% r/r
lekarze dentyści	+7,1% r/r
pielęgniarki	-1,5% r/r
położne	+1,2 r/r
farmaceuci	+1,2% r/r
fizjoterapeuci	+4,1% r/r
diagności laboratoryjni	-1,0% r/r

W 2020 r. zmalała liczba lekarzy, pielęgniarek i diagnostów laboratoryjnych, wzrosła natomiast m.in. liczba lekarzy dentyistów, fizjoterapeutów i położnych. Wśród lekarzy najwięcej było specjalistów z zakresu chirurgii, chorób wewnętrznych i medycyny rodzinnej. W 2020 r. liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej była mniejsza niż w 2019 r. zmalała także liczba udzielonych porad.

podmioty ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	-1,7% r/r
porady	-12,4% r/r
szpitale ogólne	-4,8% r/r
łóżka	-0,2% r/r
wyjazdy zespołów ratownictwa medycznego	-9,8% r/r

Mniej niż w 2019 r. było szpitali ogólnych, które dysponowały mniejszą liczbą łóżek. Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 47 łóżek. W szpitalach ogólnych hospitalizowanych było mniej pacjentów.

W 2020 r. odnotowano mniej niż rok wcześniej wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia, jak i udzielonych przez nich świadczeń zdrowotnych.

Kultura w 2020 r.

liczba placówek bibliotecznych	-2,9 r/r
liczba centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic	-6,9% r/r

W 2020 r. liczba placówek bibliotecznych była niższa niż przed rokiem. Nie zmieniła się natomiast liczba teatrów i instytucji muzycznych.

W 2020 r. niższa niż przed rokiem była liczba centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic. Mniejsza była także liczba kin stałych i muzeów (łącznie z oddziałami).

Bezpieczeństwo publiczne w 2021 r.

przestępstwa stwierdzone	+22,7% r/r
wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw	+0,6 p. proc. r/r
wypadki drogowe	-5,3% r/r

Liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych była wyższa niż w 2020 r. Zwiększył się także wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw do 70,1%. Na drogach województwa Policja odnotowała mniej wypadków.

Spółeczeństwo informacyjne w 2021 r.

gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu	89,1%
osoby w wieku 16–74 lata korzystające z usług administracji publicznej	43,2%

Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu był o 3,3 p. proc. niższy niż w kraju. W porównaniu z 2020 r. zwiększył się o 5,0 p. proc. odsetek osób korzystających z usług administracji publicznej.

Aktywność społeczna w 2021 r.

fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	+2,3% r/r
--	-----------

W 2021 r. utrzymał się wzrost w skali roku liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Produkt krajowy brutto w 2020 r.

produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	+4,2% r/r
produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (w PPS; UE27=100)	+5 p. proc. r/r

Według wstępnego szacunku produkt krajowy brutto był wyższy niż w 2019 r. Udział województwa w generowaniu PKB wyniósł 6,2%. Poprawiła się relacja PKB na 1 mieszkańca według parytetu siły nabywczej do średniej unijnej.

Koniunktura gospodarcza w kwietniu 2022 r.

wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności:	
przetwórstwo przemysłowe	-4,3
budownictwo	-7,3
handel hurtowy	-3,1
handel detaliczny	-10,4
transport i gospodarka magazynowa	-9,8
zakwaterowanie i gastronomia	-3,5
informacja i komunikacja	+8,6

W większości badanych obszarów przedsiębiorcy w kwietniu br. oceniali koniunkturę negatywnie. Najbardziej pesymistyczne oceny formułowane były przez prowadzących działalność w handlu detalicznym, natomiast pozytywne jedynie przez firmy z sekcji informacja i komunikacja.

Podmioty gospodarki narodowej w 2021 r.

podmioty gospodarki narodowej	+3,1% r/r
-------------------------------	-----------

W 2021 r. utrzymał się wzrost w skali roku liczby podmiotów gospodarki narodowej. Najliczniejszą grupę podmiotów według form prawnych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, tj. 74,9% ogółu podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna w 2020 r.

nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową	+20,1% r/r
pracujący w B+R (w EPC)	+9,0% r/r
nakłady na działalność innowacyjną	
w przemyśle	-30,6% r/r
w usługach	+49,1% r/r

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową były wyższe niż w roku poprzednim. Wzrosło rzeczywiste zaangażowanie osób (w EPC) w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe. Niższe niż w 2019 r. były nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych, wyższe natomiast w grupie z sektora usług.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach w 2021 r

Przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu	98,7%
przedsiębiorstwa korzystające z chmury obliczeniowej	+3,7 p. proc. r/r
przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe	+1,3 p. proc. r/r

Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących w swojej działalności szerokopasmowy dostęp do Internetu utrzymał się na poziomie z 2020 r. Więcej było przedsiębiorstw korzystających z płatnych usług chmury obliczeniowej oraz otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2021 r.

wynik finansowy netto	+74,0 r/r
wskaźnik rentowności obrotu	
brutto	6,6%
netto	5,6%

Wyniki finansowe brutto i netto badanych przedsiębiorstw były wyższe od uzyskanych w 2020 r. Zmniejszył się wskaźnik poziomu kosztów, wzrósł natomiast zarówno wskaźnik rentowności obrotu brutto, jak i netto.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych w 2021 r.

nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	+3,4% r/r
-------------------------------------	-----------

Nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw były wyższe niż w 2020 r. Zwiększyły się zarówno nakłady na budynki i budowlę, jak i na zakupy. Rozpoczęto więcej nowych inwestycji niż przed rokiem, wzrosła również ich wartość kosztorysowa.

Rolnictwo w 2021 r.

bydło	-3,0% r/r
trzoda chlewna	-17,6% r/r
skup produktów rolnych	
zbóż podstawowych	+12,3% r/r
ziemniaków	+25,2% r/r
żywiec rzeźny	+1,9% r/r

W czerwcu 2021 r. odnotowano spadek w skali roku pogłowia trzody chlewnej i pogłowia bydła. Wzrosło natomiast pogłowie owiec oraz drobiu.

Producenci z województwa łódzkiego dostarczyli do skupu więcej niż w 2020 r. pszenicy i żyta, żywca rzeźnego wieprzowego oraz ziemniaków. Mniejsza była wielkość skupu żywca wołowego i drobiowego oraz mleka.

Na rynku rolnym średnie ceny większości podstawowych produktów roślinnych i zwierzęcych były wyższe niż w 2020 r.

Przemysł w 2021 r.

produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe) +12,2% r/r

W 2021 r. utrzymał się obserwowany od kilku lat wzrost wartości produkcji sprzedanej przemysłu. Wzrosła wydajność pracy, przy spadku przeciętnego zatrudnienia.

Budownictwo w 2021 r.

produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) +24,2% r/r

produkcja budowlano-montażowa -0,8% r/r

mieszkania oddane do użytkowania +6,8% r/r

W skali roku odnotowano wzrost wartości produkcji sprzedanej budownictwa. Zwiększyła się wydajność pracy mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Niższa niż w 2020 r. była natomiast produkcja budowlano-montażowa.

W budownictwie mieszkaniowym wzrosła, w ujęciu rocznym, liczba mieszkań oddanych do użytkowania. Wzrosła również liczba rozpoczętych inwestycji mieszkaniowych oraz mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

Rynek wewnętrzny w 2021 r.

sprzedaż detaliczna +5,2% r/r

sprzedaż hurtowa +18,7% r/r

W 2021 r. utrzymał się obserwowany od kilku lat wzrost wartości sprzedaży detalicznej. Wzrosła również wartość sprzedaży hurtowej.

Transport w 2020 r.

drogi publiczne o twardej nawierzchni +1,4% r/r

przewozy pasażerów komunikacją miejską naziemną -39,2% r/r

przewozy pasażerów w transporcie lotniczym -68,8% r/r

W 2020 r. zwiększyła się długość dróg publicznych o twardej nawierzchni, a zmniejszyła się długość dróg o nawierzchni gruntowej. Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej stanowiły 93,4% długości dróg o nawierzchni twardej. Drogi o nawierzchni gruntowej stanowiły 19,0% długości dróg publicznych.

Obostrzenia wprowadzone w związku z pandemią COVID-19 znacząco wpłynęły na liczbę pasażerów przewiezionych komunikacją miejską oraz transportem lotniczym.

Energia w 2020 r.

produkcja energii elektrycznej -8,1% r/r

zużycie energii elektrycznej +0,9% r/r

W 2020 r. produkcja energii elektrycznej była niższa niż przed rokiem i stanowiła 19,3% ogółu wyprodukowanej energii elektrycznej w kraju.

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2020 r. było wyższe niż w roku poprzednim. W ujęciu rocznym zwiększyła się liczba gospodarstw domowych korzystających z energii elektrycznej. W przeliczeniu na 1 mieszkańca zużycie energii elektrycznej zmalało w porównaniu z rokiem poprzednim, ale było o 14,8% wyższe niż w kraju.

Dochody jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r.

dochody ogółem	+8,4% r/r
dochody własne	+4,1% r/r
dotacje z funduszy europejskich	+16,7% r/r

Dochody jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż uzyskane w 2019 r., przy czym dotacje wzrosły więcej niż dochody własne i subwencja ogólna.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r.

wydatki ogółem	+6,8% r/r
wydatki inwestycyjne	-2,4% r/r

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż zrealizowane w 2019 r., przy czym wydatki bieżące stanowiły 83,5% wydatków ogółem.

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r.

relacja wyniku do dochodów ogółem	-0,1%
udział jednostek z deficytem	+2,8 p. proc. r/r

W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego uzyskały deficyt budżetowy, jednak był on mniejszy od deficytu z roku poprzedniego o 20,4%. W skali roku wzrosła nieznacznie liczba jednostek z deficytem budżetowym.

EXECUTIVE SUMMARY

Meteorological conditions in 2021 r.

average annual temperature	8.5°C
average annual precipitation	608 mm

In meteorological station of Łódź a decrease in average annual air temperature was observed in the relation to the average values from the previous year. However, the average annual precipitation was higher than recorded in 2020.

Land area in 2020 r.

reclaimed land	-9.9% y/y
managed land	+29.7% y/y

During 2020, less land was reclaimed than in 2019, while the area of developed land increased compared to the previous year.

Water consumption. Municipal and industrial wastewater in 2020

water consumption for needs of the national economy and population	-2.6% y/y
industrial and municipal wastewater requiring treatment	-0.8% y/y
population connected to wastewater treatment plants	+0.5 pp y/y

In relation to 2019, the consumption of water for the needs of the national economy and population has decreased, and the amount of industrial and municipal wastewater that requires treatment has also decreased. Compared to 2019, the percentage of the population using sewage treatment plants increased to 70.7%.

Pollution and protection of air in 2020 r

emission of gases pollutants	-7.0% y/y
emission of particulates pollutants	-15.6% y/y

In 2020 r. as well the amount of particulates as the amount of gases, from plants of significant nuisance to air quality, were lower than in the previous year.

Nature protection. Forests in 2020

area under legal protection	+30 ha y/y
share in total area	19.5%
forest land	-1577 ha y/y
forest cover	21.4%

Compared to 2019, the area under legal protection increased, while its share in the total area did not change. The forest land area and the forest cover indicator were larger.

Industrial and municipal waste in 2020

industrial waste generated	-13.3% y/y
municipal waste collected	+3.9% y/y
municipal waste collected separately	+23.4% y/y

The amount of generated industrial waste decreased, which was mainly disposed by producers on its own. Compared to 2019, municipal waste was more collected, of which municipal waste collected separately.

Economic aspects of environmental protection in 2020

outlays on fixed assets for environmental protection	+21.3% y/y
outlays on fixed assets for water management	-5.3% y/y

Outlays on fixed assets for environmental protection were higher than in 2018. Outlays on fixed assets for water management were lower. Most of these outlays were financed from the investor's own resources.

Population in 2021

number of population (as of 31 December)	-0.9% y/y
natural increase	-18448
total net migration	-2143

In 2021 decline in population was continued. Similarly to the previous year, there was a negative natural increase and negative overall net migration of population for permanent residence.

Education in the 2020/21 school year

children in pre-primary education establishments	+1.1% y/y
pupils in primary schools for children and youth	+0.5% y/y
students in upper secondary and post-primary schools for children and youth	+0.3% y/y
students in higher education institutions	+1.3% y/y

In the 2020/21 school year the increase in the number of children in pre-primary education was recorded.

More students attended post-primary and upper secondary schools than in the previous school year. The most popular were those schools that gave the opportunity to pass matriculation exam and thus continue their education in higher education institutions. 89.8% of the total number of students at this level of education attended these schools.

In the 2020/21 school year the increase in the number of students was noted, it was the first time since eight years.

Labour resources

employed persons in 2020	-0.6% y/y
registered unemployment rate in 2021	5.6%
employment rate by LFS in 2021	+1.3 pp
unemployment rate by LFS in 2021	-0.4 pp

In 2020, there was an annual decrease in the number of persons employed in the national economy. Employed persons in Łódzkie accounted for 6.5% of this population in the country.

In 2020, there was a decrease in both the unemployment rate and the number of registered unemployed persons on an annual basis; labour offices registered more job offers.

According to the results of the Labour Force Survey (LFS) conducted in the fourth quarter of 2021, there was an increase in employment rate, economic activity rate and a decrease unemployment rate on an annual basis.

Wealth of residents

average monthly gross wages and salaries in 2021	+10.1% y/y
average monthly retirement and other pensions in 2021	
Social Insurance Institution	+7.2% y/y
Agricultural Social Insurance Fund	+4.1% y/y
household income in 2020	+3.4% y/y
share of households with a good or rather good financial situation in 2020	+3.9 pp y/y

In 2021, the average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in annual terms grew faster than in the previous year and faster than in the country. The average wages and salaries in the voivodship accounted for 93.1% of the average wages and salaries in the country.

The average retirement and other pensions paid in 2021 were higher than in the previous year, whereas the benefits paid by the Social Insurance Institution grew faster than the benefits of farmers.

In 2020, the average monthly available income per capita continued to increase annually, the rate of change was lower than a year earlier.

The favourable tendency to improve the subjective assessment of the living conditions of households continued. In annual terms, the percentage of households assessing their financial situation as good or rather good increased, and decreased – of households perceiving it as rather bad and as average.

Social assistance and family support in 2020

child-raising benefit "Family 500 plus"	+30.7% y/y
beneficiaries of social assistance at domicile	-12.4% y/y
facilities providing care for children up to the age of 3	+2.3% y/y
places in facilities	+6.5% y/y

In 2020, child-raising benefit payments increased in relation to the previous year, and accounted for 6.1% of total expenditure in Poland.

In 2020, the number of beneficiaries of social assistance at domicile and the number of their households was smaller than in the previous year.

The situation in the area of institutional care for children up to the age of 3 improves year by year. In 2020, the number of facilities and places proposed by them increased (as many as 92.2% of them offered nurseries), as well as children staying in them.

Living conditions in 2020

dwelling stocks	+1.0% y/y
useful floor area of a dwelling per person	29.9 m ²
percentage of dwellings connected to water supply system	94.9%
consumption of water from water supply system in households per capita	-0.5% y/y

The increase in the number of dwellings in dwelling stocks in 2020 was slightly higher than a year earlier but lower than the national average. 6.9% of national stocks were located in the voivodship.

Over the year, the area of a dwelling per person increased. The number of persons in a dwelling dropped slightly.

Most dwellings were connected to water supply system; their percentage compared to 2019 was slightly higher. The share of dwellings equipped with other technical and sanitary installations in their total number slightly increased over the year.

consumptions of gas from gas supply system per capita +5.3% y/y

In 2020, compared to 2019, the development of water supply, sewage and gas infrastructure was noted (the length of the network and connections leading to buildings increased). Household water consumption from water supply system decreased, as well as wastewater discharged by sewage network, but gas consumption from the gas supply system was higher than in previous year.

Health care in 2020

medical personnel

doctors -3.1% y/y
dentists +7.1% y/y
nurses -1.5% y/y
midwives +1.2% y/y
pharmacists +1.2% y/y
physiotherapists +4.1% y/y
laboratory diagnosticians -1.0% y/y

In 2020 in the most cases, the number of medical personnel working directly with the patient increased, excluding doctors, nurses and laboratory diagnosticians. Among the doctors, most were specialists in the field of surgery, internal medicine and family medicine.

out-patient health care entities -1.7% y/y
consultations -12.4% y/y
general hospitals -4.8% y/y
beds -0.2% y/y

In 2020, the number of out-patient health care entities as well as number of consultations provided by this institutions was smaller than in 2019.

There were less general hospitals which had fewer beds at their disposal. There were 47 beds per 10 thousand residents of the voivodship. There were less patients in hospitals.

calls to the occurrence places of emergency rescue teams -9.8% y/y

In 2020, there were less calls to the occurrence places of emergency rescue teams than in the previous year. The teams provided less health care benefits than a year earlier.

Culture in 2020

number of library units -2.9% y/y
number of centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres +2.8% y/y

In 2020, the number of library units was lower than in the previous year. The number of theatres and musical institutions was the same as last year.

In 2020, the number of cultural centres, houses and cultural centres, clubs and community centres was lower than a year ago. The number of permanent cinemas and museums (including branches) was also smaller.

Public safety in 2021

ascertained crimes +22.7% y/y
rate of detectability of delinquents in crimes +0.6 pp y/y
road accidents -5.3% y/y

The number of ascertained crimes in completed preparatory proceedings was higher than in 2020. The rate of detectability of delinquents in crimes also increased to 70,1%. The Police reported fewer accidents on the roads of the voivodship.

Information society in 2021

households with Internet access	89.1%
persons aged 16–74 using public administration services	43.2%

The percentage of households with Internet access at home was by 3.3 pp lower than in the country. Compared to 2020, the percentage of persons using public administration services increased by 5.0 pp.

Social activity in 2021

foundations, associations and social organizations	+2.3% y/y
--	-----------

In 2021, an annual growth in the number of foundations, associations and social organizations continued.

Gross domestic product in 2020

gross domestic product (current prices)	+4.2% y/y
gross domestic product per capita (in PPS; EU27=100)	+5 pp y/y

According to preliminary estimates, the gross domestic product was higher than in 2019. The voivodship's share in generating GDP was 6.2%. The ratio of GDP per capita according to purchasing power parity to the EU average has improved.

Business tendency in April 2021

general business climate indicator by kind of activity:

manufacturing	-4.3
construction	-7.3
wholesale trade	-3.1
retail trade	-10.4
transportation and storage	-9.8
accommodation and catering	-3.5
information and communication	+8.6

In most of the analyzed areas, entrepreneurs in April 2022 assessed the economic situation negatively. The most pessimistic assessments were formulated by companies operating in the field of retail trade, while positive assessments were given by companies only from the information and communications section.

Entities of the national economy in 2020

entities of the national economy	+3.1% y/y
----------------------------------	-----------

In 2021, the annual growth in the number of entities of the national economy continued. The most numerous group of entities according to legal status were natural persons conducting economic activity, i.e. 74.9% of total entities registered in the REGON register.

Research and development and innovation activity in 2020

internal expenditure on research and development	+20.1% y/y
persons employed in R&D (in FTE)	+9.0% y/y
expenditure on innovation activities	
in industry	-30.6% y/y
in services	+49.1% y/y

Internal expenditure on research and development were higher than in the previous year. The actual involvement of persons (in EPC) in ongoing research and development work has increased. Expenditure incurred on innovative activities in the group of industrial enterprises were lower than in 2019, while higher in the group from the service sector.

Use of information and communication technologies in enterprises in 2021

enterprises with broadband access to the Internet	98.7%
enterprises using cloud computing	+3.7 pp y/y
enterprises receiving orders via computer networks	+1.3 pp y/y

The percentage of enterprises with broadband access to the Internet in their operations was like in 2020. There were more enterprises using paid cloud computing services and receiving orders via computer networks.

Financial results of non-financial enterprises in 2021

net financial result	+74.0% y/y
turnover profitability rate	
gross	6.6%
net	5.6%

The gross and net financial results of the surveyed enterprises were higher than in 2020. Cost level indicator was lower than in 2020, while the gross and net turnover profitability rates were higher.

Investment outlays of non-financial enterprises in 2021

investment outlays (current prices)	+3.4% y/y
-------------------------------------	-----------

Investment outlays of the surveyed enterprises were higher than in 2020. Outlays on buildings and structures as well as outlays on purchases increased. Enterprises started more new investments than a year before, and estimated value of these investments was higher.

Agriculture in 2021

cattle	
pigs	-3.0% y/y
procurement of agricultural products	-17.6% y/y
total	+12.3% y/y
crop output	+25.2% y/y
animal output	+1.9% y/y

In June 2021, an decrease in annual terms in the number of pigs and the number of cattle and the increase in the number of sheep and poultry population were recorded.

More, than in 2020, wheat and rye, livestock for slaughter pork and potatoes were provided to procurement by producers from the łódzkie voivodship. The purchase volume of live cattle and poultry as well as milk was smaller.

On the agricultural market, the average prices of most basic plant and animal products were higher than in 2020.

Industry in 2021

sold production of industry (current prices) +12.2% y/y

In 2021 the growth in sold production of industry, observed for several years, continued. Labor productivity increased as well, with a decline in average employment.

Construction in 2020

sold production of construction (current prices) +24.2% y/y

In the annual terms, the increase in sold production of construction was recorded. Labour productivity, measured by the value of sold production per employee, increased.

construction and assembly production (current prices) -0.8% y/y

However construction and assembly production was lower than in 2020.

dwellings completed +6.8% y/y

In residential construction in 2021, the number of dwellings completed was higher than a year before. The number of dwellings which construction has begun also increased, as well as dwellings which received construction permits or which were registered with a construction project.

Internal market in 2021

retail sales +5.2% y/y

In 2021, the growth in retail sales, observed for several years, continued. The value of wholesale sales also increased.

wholesale +18.7% y/y

Transport in 2020

hard-surfaced public roads +1.4% y/y

In 2020, the length of hard-surfaced public roads increased, while the length of unsurfaced roads decreased. The improved hard surface roads accounted for 93.4% of the length of hard-surfaced roads. The unsurfaced roads accounted for 19.0% of the length of public roads

transport of passengers by urban ground transport -39.2% y/y

The restrictions introduced in connection with the COVID-19 pandemic also affected the number of passengers transported by public transport and air transport.

transport of passengers in air transport -68.8% y/y

Energy in 2020

production of electricity -8.1% y/y

In 2020, production of electricity was lower than in the previous year and accounted for 19.3% of total electricity produced in the country.

consumption of electricity +0.9% y/y

The consumption of electricity in households in 2020 was higher than in the previous year. In annual terms, the number of households using electricity went up as well. Electricity consumption per capita decreased and was on average 14.8% higher than in the country.

Revenue of local government units in 2020

total revenue	+8.4% y/y
own revenue	+4.1% y/y
grants from European funds	+16.7% y/y

The revenue of local government units was higher than that obtained in 2019, with grants increasing more than own revenue and general subvention.

Expenditure of local government units in 2020

total expenditure	+6.8% y/y
investment expenditure	-2.4% y/y

Expenditure of local government units was higher than in 2019, with current expenses accounted for 83.5% of total expenses.

Result of budgets of local government units in 2020

relation of result to total revenue	-0.1%
share of units with a deficit	+2.8 pp y/y

In 2020, local government units achieved a budget deficit, but it was small in relation to total revenue. The number of units with a budget deficit increased insignificantly throughout the year.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo łódzkie na tle kraju

Łódzkie voivodship on the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane
Table 1. Selected data

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Łódzkie
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2020 r. (w %) Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2020 (in %)	0,2	0,3
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w 2020 r. (w hm ³) Consumption of water for needs of the national economy and population during the year in 2020 (in hm ³)	8367,4	253,0
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2020 r. (w hm ³) Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2020 (in hm ³)	7347,0	97,1
Ścieki komunalne oczyszczane w ciągu roku ogółem w 2020 r. (w dam ³) Municipal wastewater treated during the year in 2020 (in dam ³)	1333859	84585
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. (tony/rok) Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air purity in 2020 (tonnes/year)		
gazowych gases	186155755	35547424
pyłowych particulates	22588	1629
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2020 r. (w %) Total area under legal protection in total area in 2020 (in %)	32,3	19,5
Lesistość w 2020 r. (w %) Forest cover in 2020 (in %)	29,6	21,4
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2021 (as of 31 December)	122	133
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r. Natural increase per 1000 population in 2021	-4,9	-7,6
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2021	0,1	-0,9
Przeciętne trwanie życia w 2020 r. (w latach) Life expectancy in 2020 (in years)		
mężczyźni males	72,6	71,1
kobiety females	80,7	79,6

Tabela 1. Wybrane dane (cd.)
Table 1. Selected data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Łódzkie
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/2021 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6 in 2020/2021 school year	901	896
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. (w %) (przeciętne w roku) Employment rate by LFS w 2021 r. (in %) (annual averages)	55,8	55,2
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 2021 r. (w %) (przeciętne w roku) Activity rate by LFS in 2021 (in %) (annual averages)	57,8	57,8
Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. (w %) (przeciętne w roku) Unemployment rate by LFS in 2021 (in %) (annual averages)	3,4	4,4
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2021 r. Unemployed persons per 1 job offer in 2021	15	11
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w 2021 r. (w zł) Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^a in 2021 (in PLN)	5889,84	5482,53
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2021 r. (w zł) Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in 2021 (in PLN)	2623,26	2394,12
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r. (w zł) Average monthly available income per capita in households in 2020 (in PLN)	1919,21	1871,83
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w 2020 r. (%) At-risk-of-poverty rate after social transfers in 2020 (%)	14,8	14,3
Współczynnik Giniego w 2020 r. (%) Gini coefficient in 2020 (%)	27,2	24,6
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r. (w %) Beneficiaries of social assistance in number of total population in 2020 (in %)	4,1	4,0
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2020 r. (w tys. zł) Social assistance benefits granted in 2020 (in thousand PLN)	3509572	218665
Dzieci przebywające w żłobkach (łącznie z oddziałami) i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Children staying in nurseries (including branches) and children's club per 1000 children up to the age of 3 in 2020 (as of 31 December)	128,2	114,2
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per out-patient health care unit in 2020 (as of 31 December)	1498	1393
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia): Medical personel per 10 thousand population in 2020 (as of 31 December):		
lekarze doctors	24,1	27,6
pielęgniarki nurses	49,9	48,9
Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Beds in general hospitals per 10 thousand population in 2020 (as of 31 December)	43,8	47,1

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities in which number of employed persons exceeds 9 persons.

Tabela 1. Wybrane dane (dok.)
Table 1. Selected data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Łódzkie
Produkt krajowy brutto ^b (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł) Gross domestic product ^b (current prices) per capita in 2020 (in PLN)	60663	58840
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy in the REGON register per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December):	1270	1115
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)	22	11
Pracujący (personel wewnętrzny) w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo ^c w 2020 r. Internal R&D personnel per 1000 economically active persons ^c in 2020	8,5	6,9
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^d w 2021 r. (w %) Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises ^d surveyed in 2021 (in %)	84,5	84,1
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^d w 2021 r. (w %) Cost level indicator in non-financial enterprises ^d in 2021 (in %)	93,3	93,4
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^d w 2021 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^d in 2021 (previous year=100; current prices)	111,5	103,4
Obsada bydła ^e na 100 ha użytków rolnych w 2021 r. (w szt.) Cattle ^e density per 100 ha of agricultural land in 2021 (in heads)	42,8	48,1
Obsada trzody chlewnej ^e na 100 ha użytków rolnych w 2021 r. (w szt.) Pigs ^e density per 100 ha of agricultural land in 2021 (in heads)	73,8	103,0
Produkcja sprzedana przemysłu ^f (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2021 r. (w zł) Sold production of industry ^f (current prices) per 1 average employed person in industry in 2021 (in PLN)	684066	620735
Produkcja sprzedana budownictwa ^f (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w 2021 r. (w zł) Sold production of construction ^f (current prices) per 1 average employed person in construction in 2021 (in PLN)	715628	695474
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2021 r. Dwellings completed per 1000 population in 2021	6,1	5,0
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2020 r. Public roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2020	100,3	116,9
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2020 r. Length of railway lines operated per 100 km ² in 2020	6,2	5,9
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2020 r. (w %) Share of renewable energy sources in production of electricity in 2020 (in %)	17,9	6,0

b Wstępny szacunek. c Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie badania aktywności ekonomicznej ludności – dane średnioroczne. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. e Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. f Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

b Preliminary estimate. c Active population (all persons employed and considered as unemployed) – based on the Labour Force Survey – average annual data. d Data concern economic entities in which number of employed persons exceeds 49 persons. e The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2021. f Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Rozdział 2

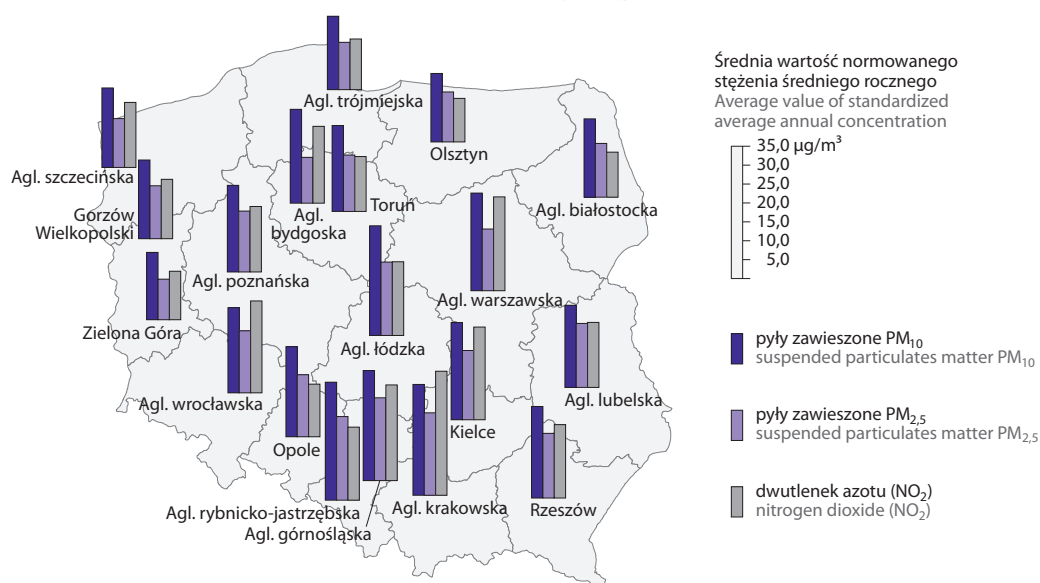
Chapter 2

Województwo łódzkie na tle pozostałych województw

Łódzkie voivodship on the background of the other voivodships

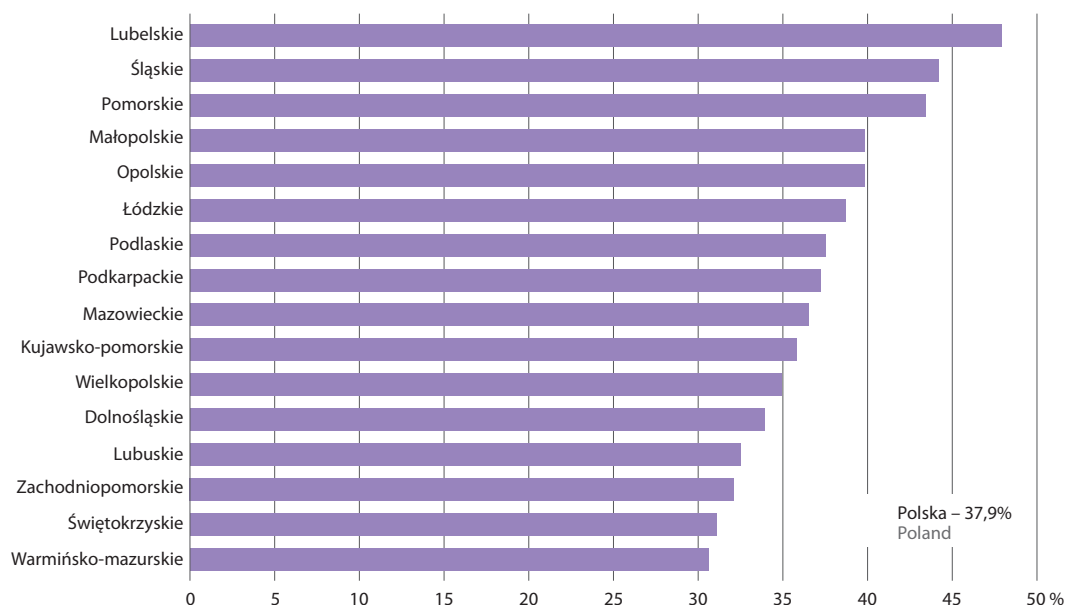
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM₁₀, PM_{2,5} i NO₂ w 2020 r.

Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM₁₀, PM_{2,5} and NO₂ in 2020

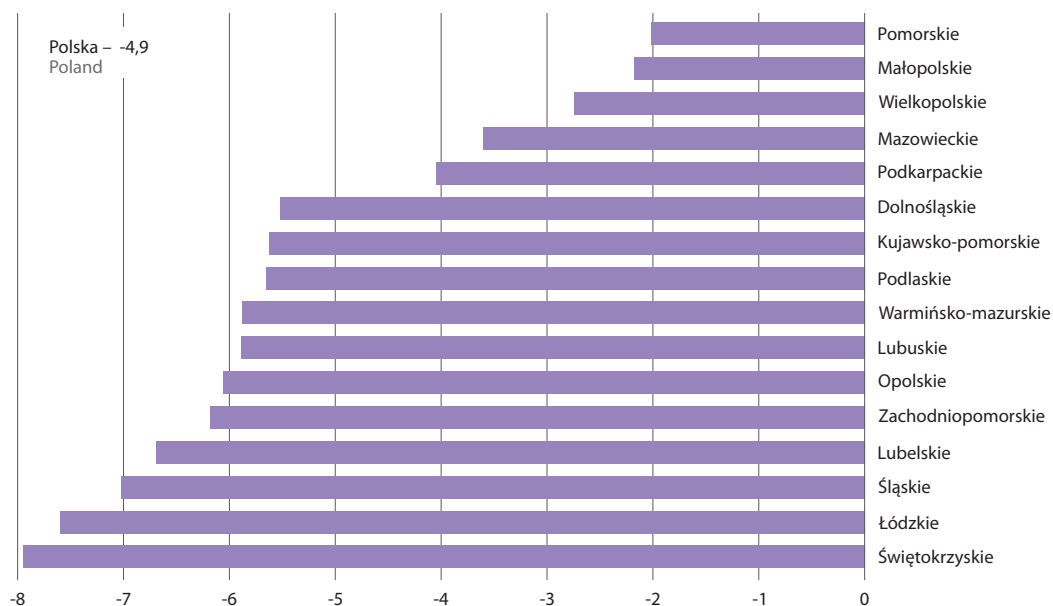

Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2020 r.

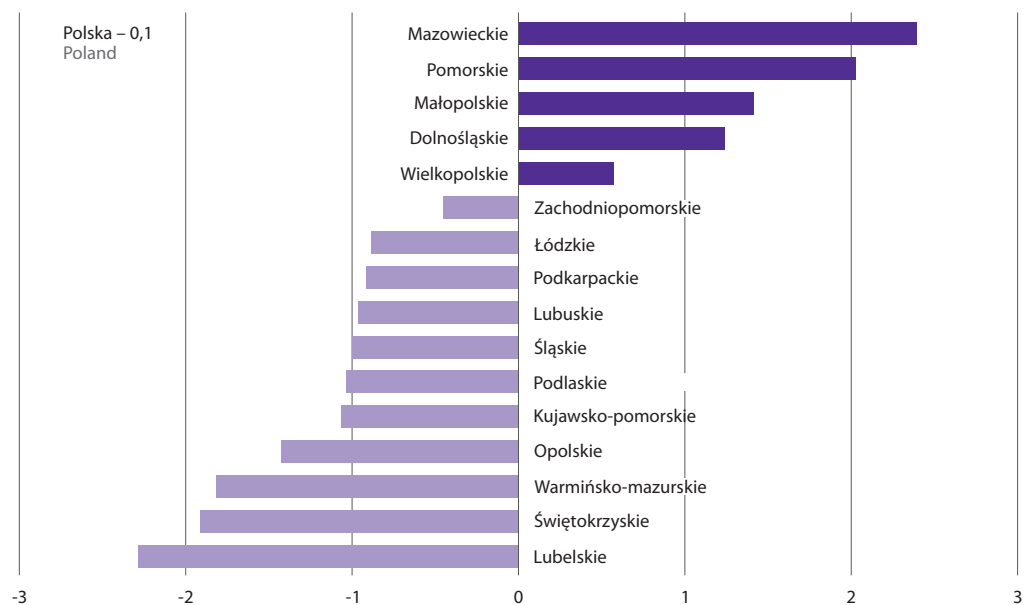
Chart 1. Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2020

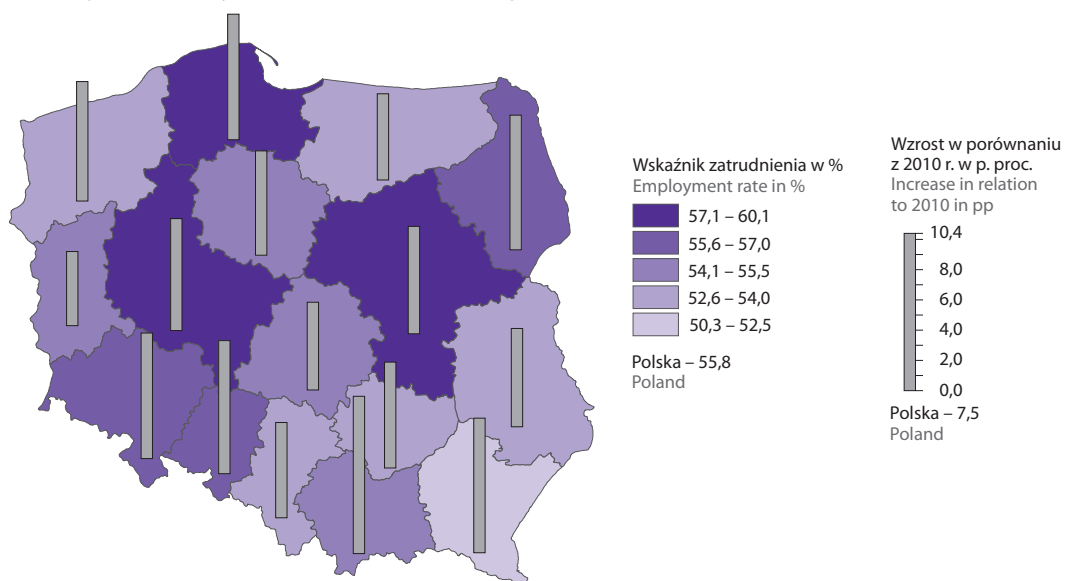
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r.
Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2021

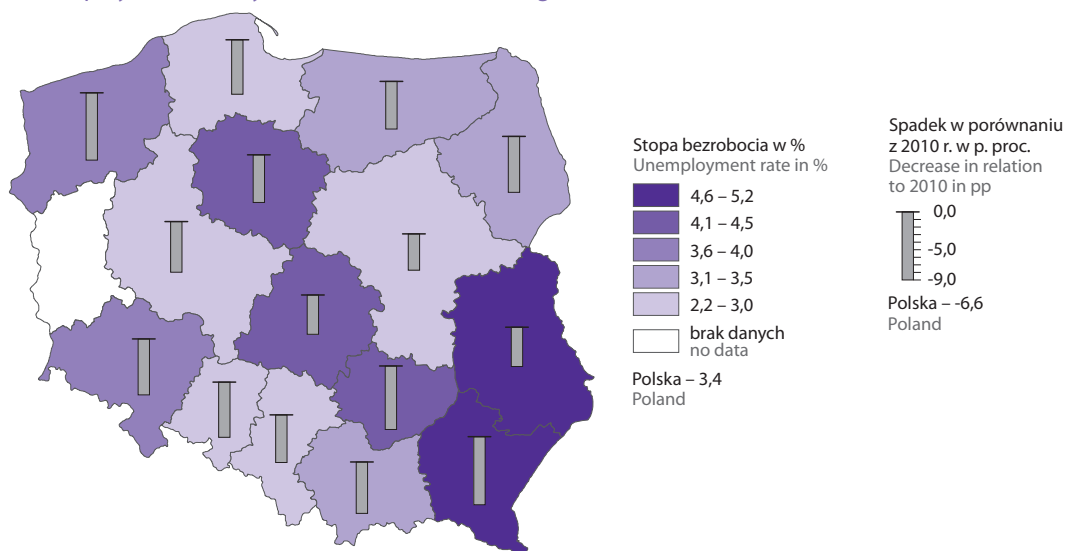
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.
Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2021

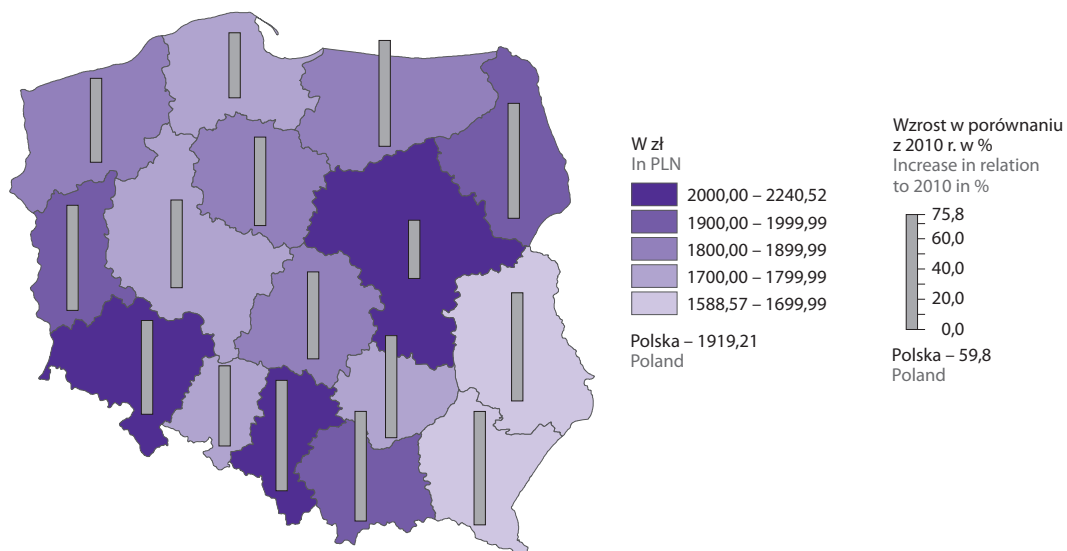
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)
 Map 2. Employment rate by LFS in 2021 (annual average)

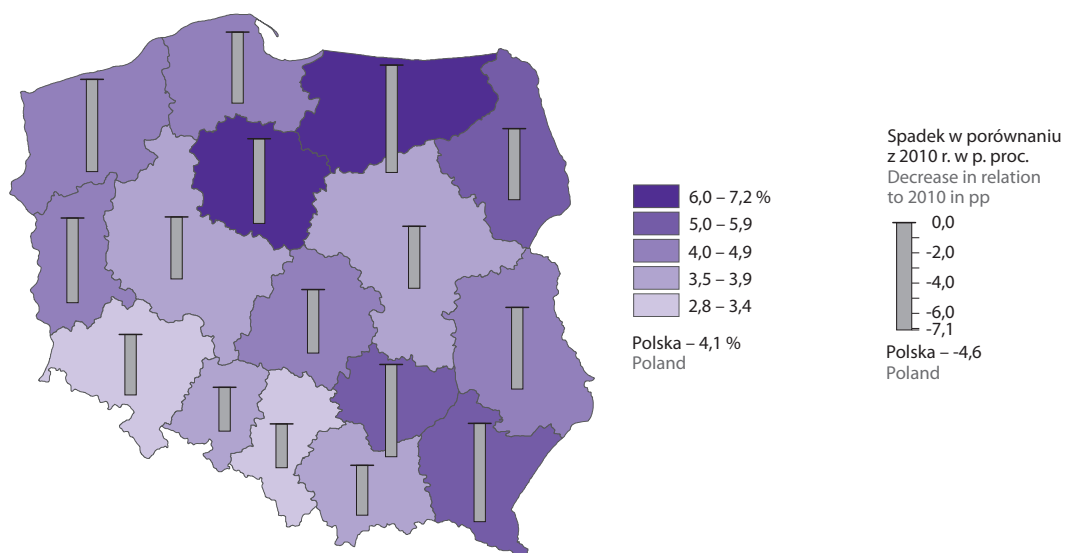
Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)
 Map 3. Unemployment rate by LFS in 2021 (annual average)

Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r.
Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2020

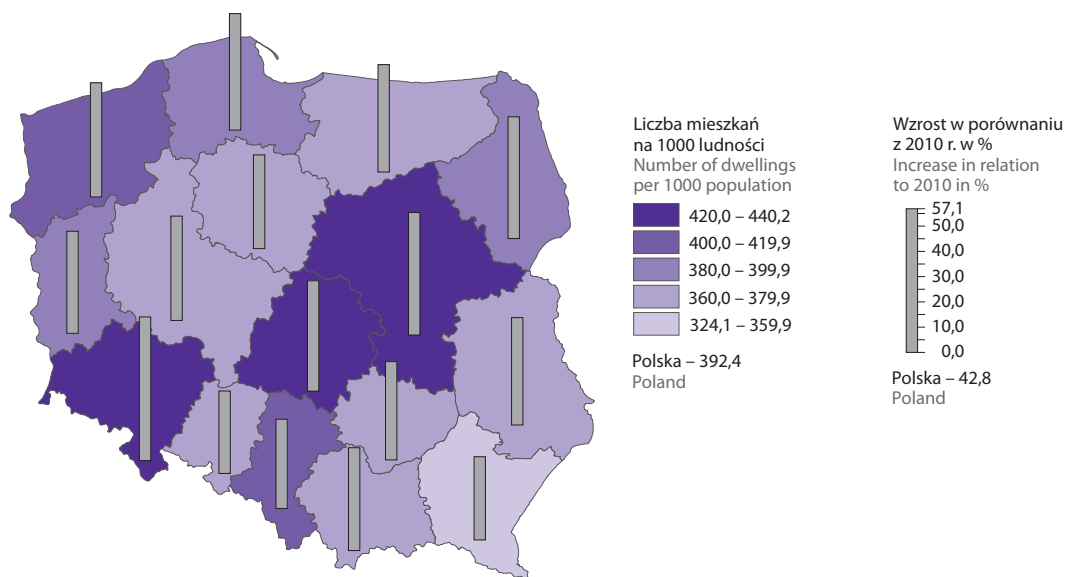

Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r.
Map 5. Social assistance beneficiaries in the total population in 2020

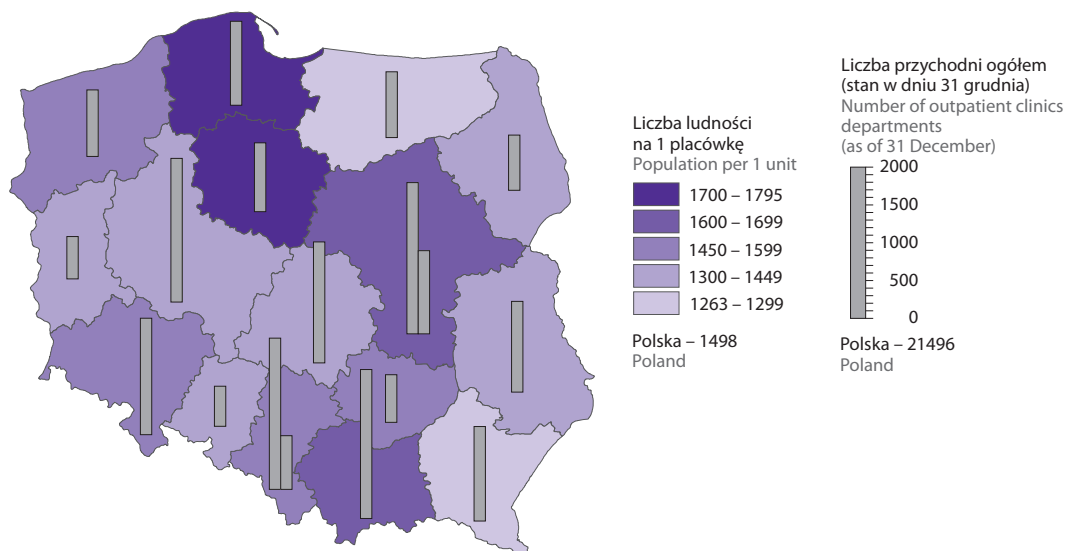

Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Map 6. Dwellings stocks per 1000 population in 2020 (as of 31 December)

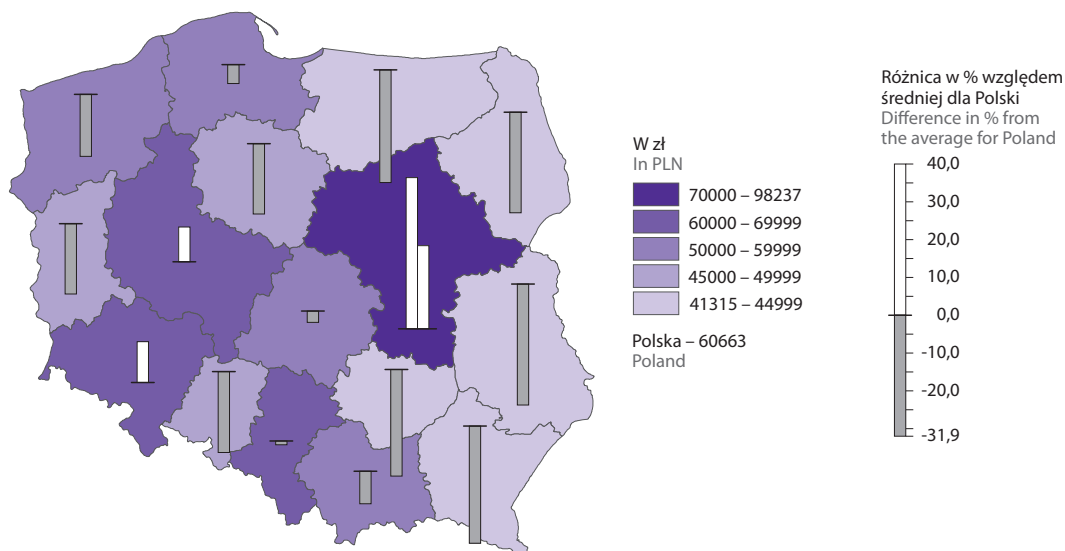
Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r.

Map 7. Out-patient health care units in 2020

Mapa 8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)^a

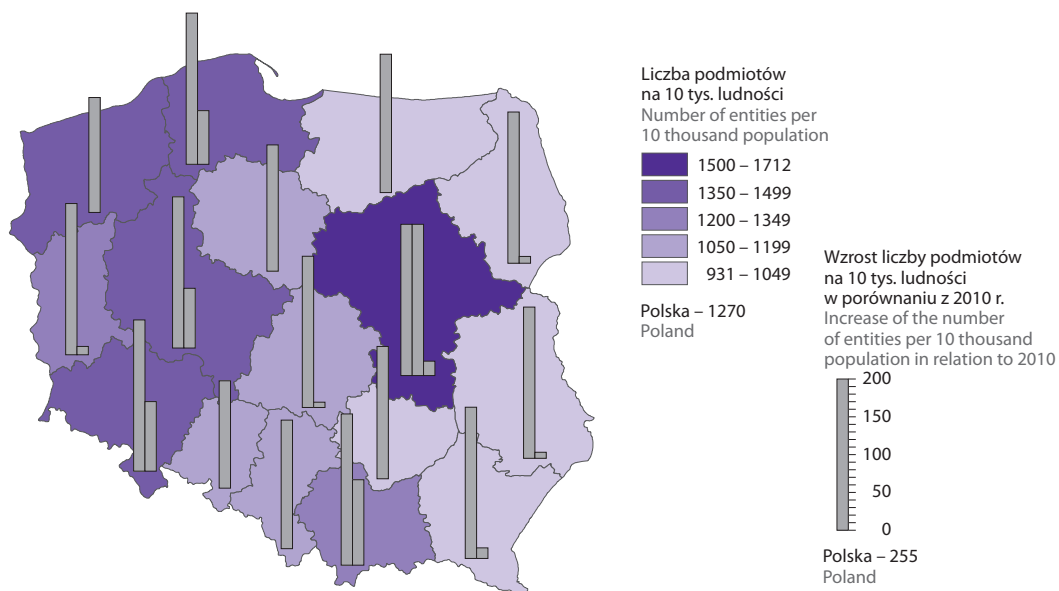
Map 8. Gross domestic product per capita in 2020 (current prices)^a

^a Szacunki wstępne.
^a Flash estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2021 r.

Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2021

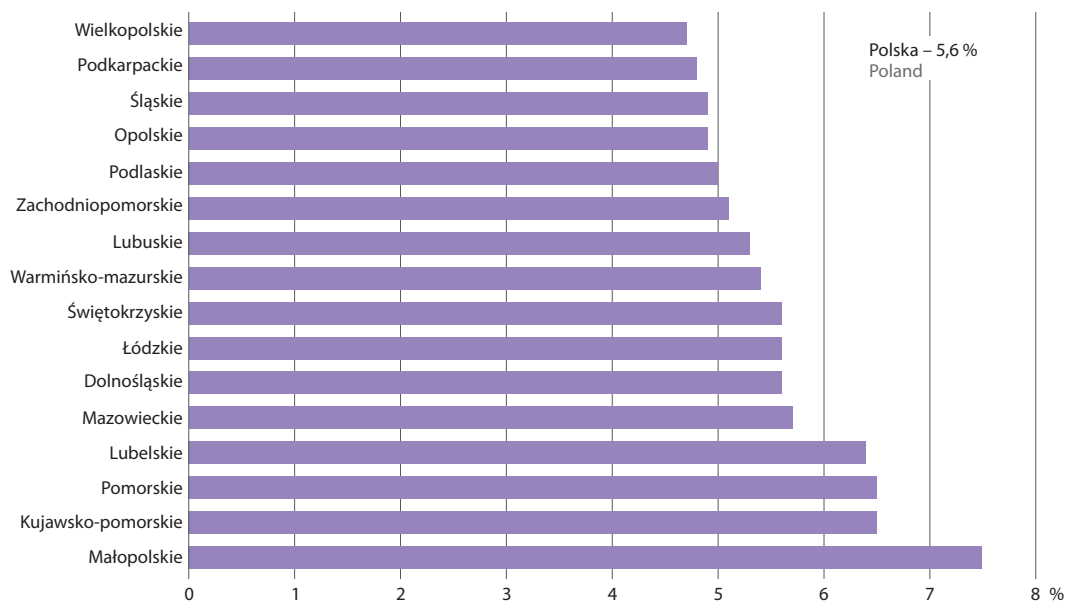
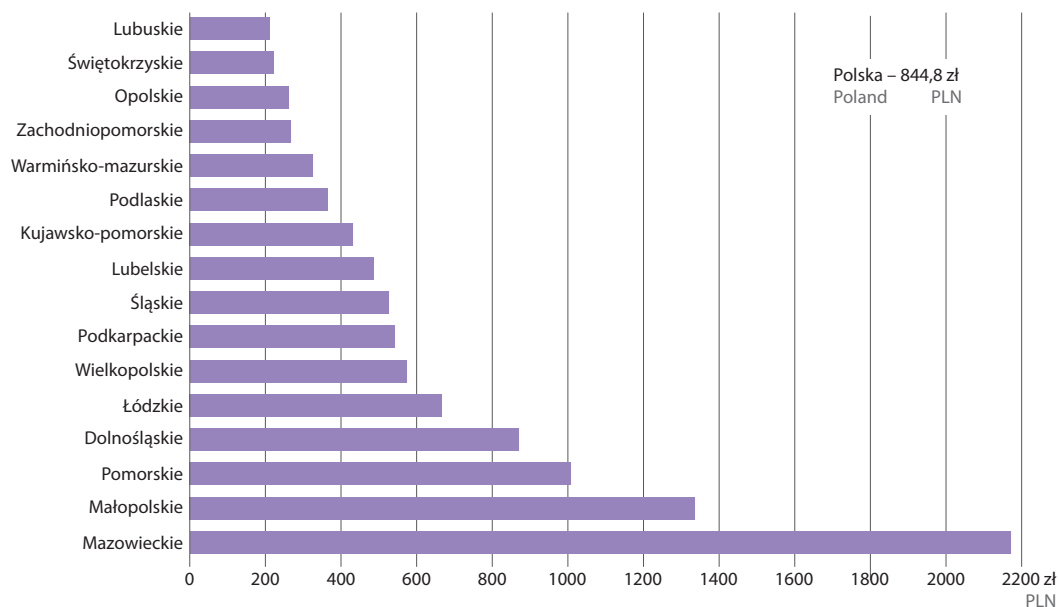
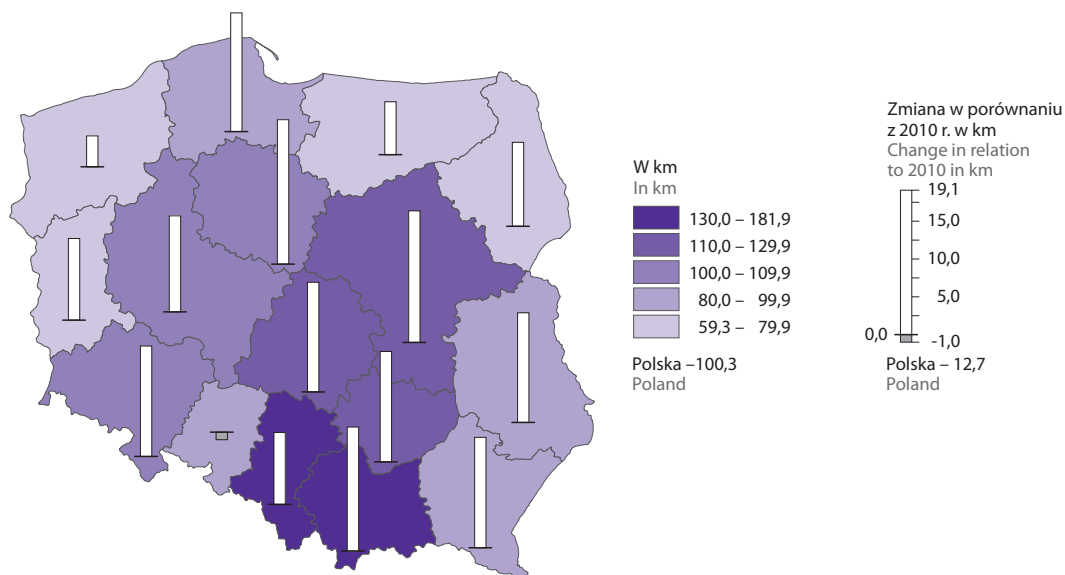
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)

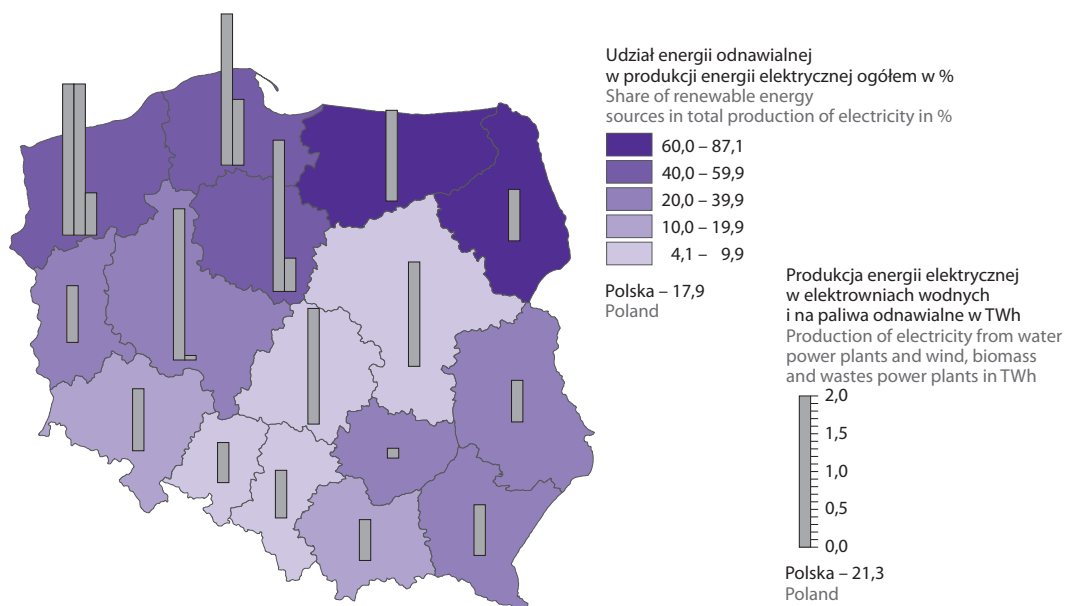
Chart 5. Intramural expenditures on research and development per capita in 2020 (current prices)

Mapa 10. Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2020 r.
 Map 10. Gmina and powiat roads with hard surface per 100 km² of total area in 2020

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2020 r.
 Map 11. Energy from renewable sources in 2020

Rozdział 3

Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa łódzkiego

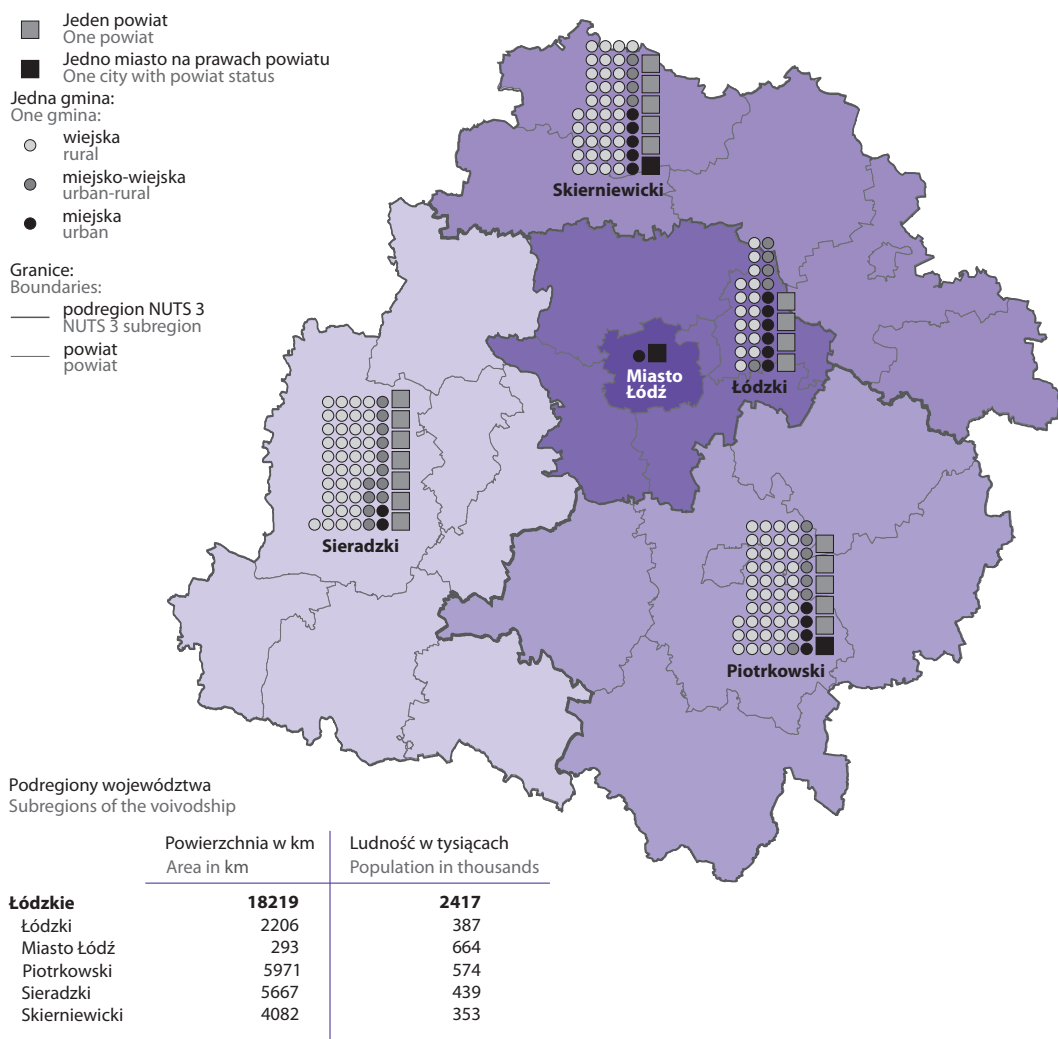
Area and territorial division of Łódzkie voivodship

Mapa 12. Podział województwa łódzkiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map12. Division of Łódzkie voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2021

As of 31 December

Według stanu w dniu 1 stycznia 2021 r. województwo łódzkie zajmowało powierzchnię 18219 km², co stanowi 5,8% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r.) mieszkało 2416,9 tys. ludności, tj. 6,3% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wyniosła 133 osoby (piąta lokata w kraju). W miastach mieszkało 62,1% ludności województwa.

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Warunki meteorologiczne

4.1. Meteorological conditions

Według pomiarów notowanych na stacji meteorologicznej w Łodzi, średnia roczna temperatura wyznaczona dla 2021 r. była niższa od średniego parametru zanotowanego w roku 2020. Roczna suma opadów obliczona dla 2021 r. była wyższa zarówno niż suma opadów w poprzednim roku, jak i badanych okresach wieloletnich.

Średnia roczna temperatura na stacji meteorologicznej w Łodzi w 2021 r. wyniosła 8,5°C i była niższa o 1,4°C niż średnia wartość odnotowana dla roku poprzedniego oraz o 1,1°C w odniesieniu do 2000 r. Spośród średnich rocznych temperatur powietrza zanotowanych w latach 2000–2021, najwyższą wartość, tj. 10,3°C, charakteryzowała rok 2019.

W okresie 2000–2021 najniższe średnie roczne temperatury powietrza na stacji w Łodzi zanotowano w roku w 2010 r. (7,5°C) oraz w 2001 r. (8,0°C). W pozostałych latach, średnie temperatury z dwunastu miesięcy przekraczały 8,3°C.

Maksymalna temperatura powietrza dla okresu wieloletniego 1971–2021, spośród wyników notowanych na stacji pomiarowej w Łodzi, wyniosła 37,6°C. Z kolei minimalna temperatura powietrza dla tego okresu to -30,3°C. W rezultacie amplituda temperatur skrajnych dla okresu 1971–2021 wyniosła 67,9°C.

Tablica 2. Warunki meteorologiczne
Table 2. Meteorological conditions

Wyszczególnienie Specification	1971–2000	1991–2000	2001–2005	2001–2010	2021
	średnie ^a average ^a				
Temperatury w °C Temperatures in °C					
Łódź	8,0	8,3	8,5	8,6	8,5
Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm					
Łódź	571	565	582	601	608

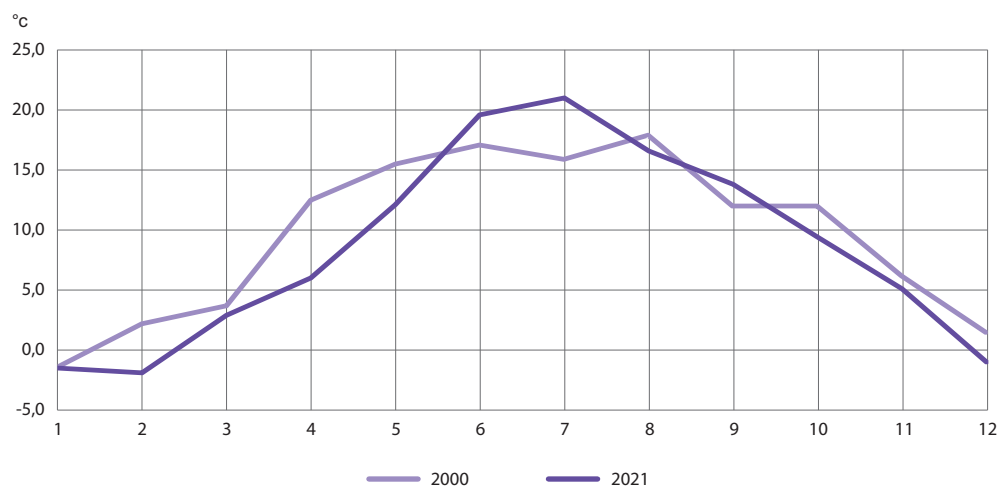
^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Analiza pomiarów miesięcznych dokonanych na stacji zlokalizowanej w Łodzi pokazuje, że w latach 2000–2021 najwyższe średnie miesięczne temperatury powietrza odnotowano w lipcu 2006 r. (23,0°C), w sierpniu 2015 r. (22,4°C) oraz w czerwcu 2019 r. (22,2°C). Natomiast najniższymi średnimi miesięcznymi wartościami charakteryzowały się: styczeń 2006 r. (-7,7°C), styczeń 2010 (-7,2°C), luty 2012 r. (-5,8°C) oraz grudzień 2010 r. (-5,7°C).

W roku 2021 najchłodniejszy był luty ze średnią temperaturą poniżej zera (-1,9°C). Średnie temperatury poniżej zera wystąpiły także w miesiącu styczniu (-1,5°C) oraz grudniu (-1,0°C). W porównaniu z poprzed-

nim rokiem, średnie temperatury w tych miesiącach były niższe (o 3,4°C w styczniu), (o 5,9°C w lutym), (o 3°C w grudniu). Najcieplejszym miesiącem okazał się lipiec, ze średnią temperaturą 21,0°C. Z kolei kwiecień oraz sierpień charakteryzowały się najniższą średnią miesięczną temperaturą w odniesieniu do kwietniowych oraz sierpniowych średnich parametrów, zanotowanych w okresie 2000-2021.

Wykres 6. **Temperatury powietrza**
Chart 6. Air temperatures

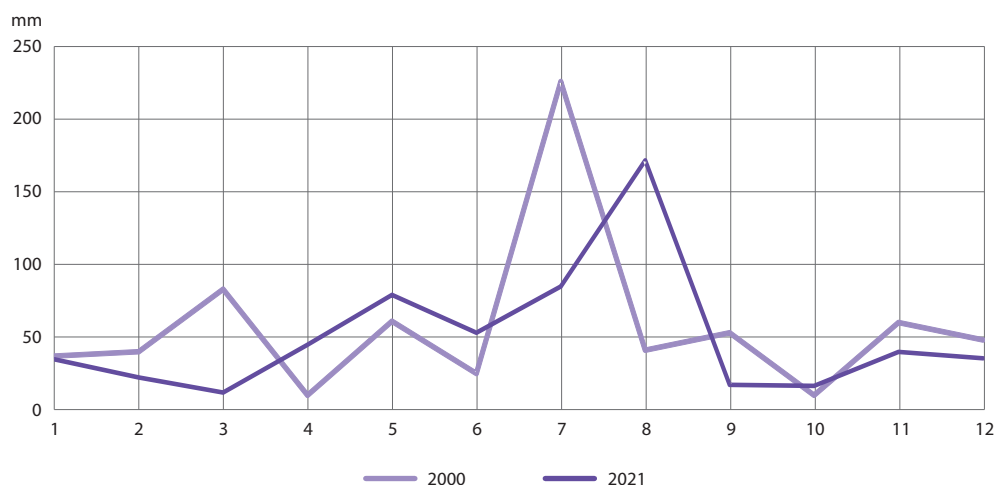

W 2021 r., na stacji meteorologicznej w Łodzi, zaobserwowano wzrost rocznej sumy opadów atmosferycznych w stosunku do wartości zanotowanych w roku poprzednim (o 5 mm). Suma opadów z dwunastu miesięcy 2021 r. wyniosła 608 mm i była wyższa od średnich wartości rocznych dla poprzednich okresów wieloletnich.

Spośród pomiarów notowanych na stacji w Łodzi w latach 2000–2021, najwyższymi rocznymi sumami opadów charakteryzowały się lata: 2017 (832 mm), 2016 (750 mm) oraz 2010 (750 mm).

Miesiącem o największej ilości opadów atmosferycznych w 2021 r. był sierpień (171,6 mm), zaś najmniejszą ilość opadów zanotowano w marcu (11,6 mm). Pomiaru odnotowane na stacji w Łodzi w latach 2000–2021 wskazują, iż największa miesięczna ilość opadów wystąpiła w lipcu 2000 r. (226 mm), natomiast najmniejsza w listopadzie 2011 r. (0 mm).

Wykres 7. **Opady atmosferyczne**
Chart 7. Atmospheric precipitation

4.2. Powierzchnia

4.2. Area

Powierzchnia województwa łódzkiego w ciągu całego badanego okresu stanowiła 5,8% powierzchni Polski. Ponad 70% terenu województwa zajmowały grunty rolne, zaś grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – prawie 22%. Powierzchnia gruntów zrekultywowanych i zagospodarowanych w województwie łódzkim w ciągu 11 lat zwiększyła się o 5,0%.

Województwo łódzkie znajduje się w centralnej części kraju. Graniczy z sześcioma innymi województwami: mazowieckim, świętokrzyskim, śląskim, opolskim, wielkopolskim i kujawsko-pomorskim. Zgodnie z pomiarami dokonanyymi przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii, województwo łódzkie w okresie analizy miało powierzchnię 18219 km². Natomiast obszar Polski, który według stanu na początek stycznia 2021 r. wynosił 312706 km², w ciągu analizowanych lat zwiększył się – z 312680 km² w 2010 r. Wynika to zarówno z zastosowania najnowszych metod pomiarowych, zmian linii brzegowej Polski (ulegającej przeobrażeniom w wyniku erozji), jak również położenia głównego nurtu rzek, wzdłuż których przebiega znaczna część granic Polski. Pomimo zmiany powierzchni całego kraju, udział województwa łódzkiego w powierzchni Polski, we wszystkich latach badanego okresu wynosił 5,8%.

Tablica 3. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania

Stan w dniu 1 stycznia

Table 3. Geodesic area by land use

As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	
	w ha in ha				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Powierzchnia ogólna Total area	1821895	1821895	1821895	1821900	5,8
Użytki rolne Agricultural land	1299894	1284434	1282735 ^a	1281233 ^a	6,8
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and shrubland	395130	402290	395118	395351	4,1
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	10954	11324	12280	12398	1,9
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	93312	101893	111002	112304	6,3
Użytki ekologiczne Ecological areas	1164	1326	1307	1304	3,2
Nieużytki Wasteland	15258	14680	14443	14473	3,2
Tereny różne ^b Miscellaneous land ^b	6183	5948	5010	4837	6,1

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji "grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione". b Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item "forest land as well as woodland and shrubland" until 2016. b Land designated for reclamation, unused reclaimed land, protective embankments not designated for vehicle traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

W strukturze powierzchni województwa łódzkiego w 2021 r. (według stanu na początek stycznia) dominowały użytki rolne, które stanowiły 70,3% powierzchni całego województwa (w 2010 r. – 71,3%, a w 2020 r. – 70,4%). Na ich zmniejszenie wpłynął głównie wzrost udziału gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, z 5,1% w 2010 r. do 6,2% w 2021 r. Odsetek gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych pozostał w analizowanym okresie na niezmiennym poziomie – 21,7%. Udziały pozostałych grup gruntów nie przekroczyły 1% i na przestrzeni dwunastu badanych lat nie ulegały znaczącym zmianom.

Według ewidencji geodezyjnej, w latach 2010–2021 największe zmiany w użytkowaniu gruntów zanotowano w przypadku terenów zabudowanych i zurbanizowanych – wzrost o 20,4% (o 19,0 tys. ha). W odniesieniu do 2010 r. przyrost zaobserwowano także w grupie użytków ekologicznych, których powierzchnia zwiększyła się o 12,0% (140 ha) oraz w grupie gruntów pod wodami powierzchniowymi – wzrost o 13,2% (1,4 tys. ha). W badanym okresie zmniejszył się natomiast areał użytków rolnych – o 1,4% (18,7 tys. ha) oraz nieużytków, dla których odnotowano spadek powierzchni o 5,1% (785 ha).

Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

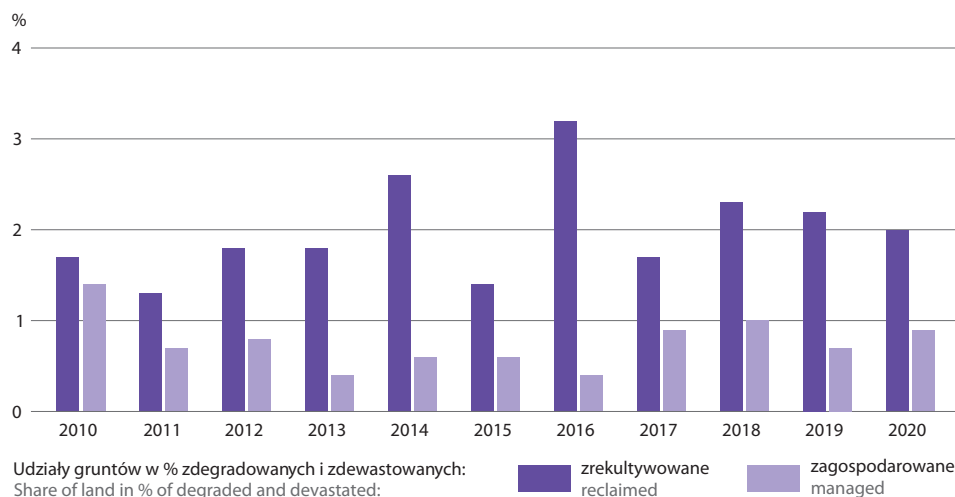
Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Powierzchnia gruntów zdegradowanych na terenie województwa łódzkiego w 2020 r. zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 7,1% i wyniosła 151 ha. W odniesieniu do 2010 r. zanotowano spadek powierzchni tego typu terenów o 17,9%. Powierzchnia gruntów zdewastowanych zmniejszyła się w ciągu roku o 1,1% do 4,9 tys. ha, natomiast w porównaniu z 2010 r. nastąpił wzrost o 13,7%. Łączna powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych wymagających rekultywacji w całym analizowanym okresie nie przekroczyła 0,3% powierzchni całego województwa.

W 2020 r. w województwie łódzkim zrehabilitowano 100 ha gruntów (o 9,9% mniej niż w 2019 r. ale o 28,2% więcej niż w 2010 r.). Powierzchnia gruntów zagospodarowanych zwiększyła się w odniesieniu do roku poprzedniego o 29,7% i wyniosła 48 ha (o 15 ha mniej niż w 2010 r.). Ogólnie tereny w województwie łódzkim, którym nadano lub przywrócono wartość użytkową lub przyrodniczą, oraz te które zostały zagospodarowane, w 2020 r. stanowiły 7,4% gruntów zrehabilitowanych i zagospodarowanych na obszarze całego kraju (7,0% w 2019 r. oraz 7,8% w 2010 r.).

Stopień rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdegradowanych i zdewastowanych nie jest zadowalający na obszarze województwa łódzkiego, ale również całej Polski. W 2020 r. udział gruntów zrehabilitowanych stanowił 2,0% ogólnej powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w województwie łódzkim oraz 2,4% w skali całego kraju (w 2010 r. udziały te wyniosły odpowiednio 1,7% oraz 2,0%). W przypadku gruntów zagospodarowanych w 2020 r. wskaźniki te wyniosły 0,9% dla województwa łódzkiego oraz 0,8% dla Polski (w 2010 r. odpowiednio 1,4% oraz 0,9%).

Wykres 8. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane (w ciągu roku)
 Chart 8. Land reclaimed and managed (during the year)

4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

W latach 2010–2020 zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zmniejszyło się w województwie łódzkim o 13,2%. W 2020 r. największy udział w zużyciu wody na terenie województwa miała eksploatacja sieci wodociągowej – 46,3%, w tym wykorzystanie sieci wodociągowej przez gospodarstwa domowe stanowiło 36,5%. W badanym okresie nastąpił również spadek – o 26,4% – ilości odprowadzanych ścieków przemysłowych i komunalnych, które wymagają oczyszczania. Obniżył się jednak udział ilości ścieków oczyszczanych (z 99,5% w 2010 r. do 95,1% w 2020 r.).

Wśród zasobów występujących na ziemi, za jeden z najważniejszych uważa się wodę. Ponieważ bez wody nie jest możliwe funkcjonowanie wszelkich form życia, bardzo ważne stało się zagadnienie racjonalnej gospodarki wodnej. Z tego względu obserwacji podlegają nie tylko informacje dotyczące zużycia wody, ale również zanieczyszczenia akwenów w postaci ścieków przemysłowych i komunalnych, a także oczyszczania wód z niepożądanych substancji, odbywające się w oczyszczalniach ścieków.

W 2020 r. zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie łódzkim wyniosło 253,0 hm³, co stanowiło 3,0% wody zużytej w całym kraju. Zużycie wody w województwie było mniejsze w odniesieniu do roku poprzedniego o 2,6% oraz o 13,2% w porównaniu z 2010 r.

Zużycie wody na potrzeby przemysłu w latach 2010–2020, w przypadku województwa łódzkiego wyniosło 35,9% całkowitego zużycia wody w województwie, podczas gdy w skali całego kraju odsetek ten wynosił w tym okresie 70,9%. Jednocześnie, zużycie wody do celów produkcji przemysłowej w województwie w ciągu dziesięciu badanych lat mieściło się w przedziale (1,3%–1,6%) ilości wody zużytej przez przemysł w Polsce.

W 2020 r. zużycie wody do celów rybactwa na terenie województwa łódzkiego stanowiło około 17,9% zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (45,2 hm³). W analizowanych latach w województwie łódzkim zanotowano zwiększenie się zużycia wody na ten cel (o 8,5% w odniesieniu do 2019 r.), zaś zmniejszenie o 39,9% w porównaniu z 2010 r. Dodatkowo obniżył się udział zużycia wody na potrzeby rybactwa w województwie w relacji do kraju (z 6,5% w 2010 r. do 5,6% w 2020 r.).

W 2020 r. zużycie wody z sieci wodociągowej przez gospodarstwa domowe zmniejszyło się o 1,2% w stosunku do roku poprzedniego oraz zwiększyło się o 6,8% w odniesieniu do 2010 r. W okresie jedenastu badanych lat zużycie wody przez gospodarstwa domowe w województwie stanowiło średnio 7,2% ilości wody zużytej na potrzeby gospodarstw na terenie całego kraju.

Tablica 4. Zużycie wody według potrzeb (w ciągu roku)

Table 4. Water consumption by needs (during the year)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem Total w tym: of which:	291,6	277,8	259,6	253,0	3,0
Przemysł Industry	106,6	107,4	97,9	90,7	1,5
Rybacktw ^a Fishing ^a	75,1	54,4	41,6	45,2	5,6
Gospodarstwa domowe Households	86,6	85,8	93,5	92,4	7,1

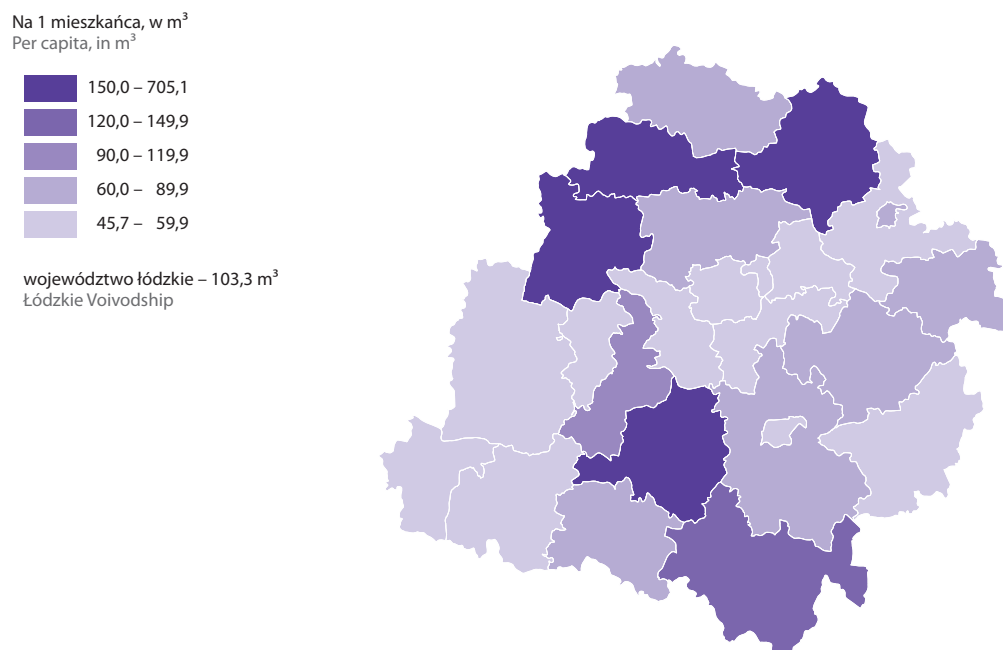
a Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.
a Filling and completing fish ponds.

W latach 2010–2020 łączne zapotrzebowanie na wodę dla gospodarki narodowej i ludności zmniejszyło się o 14,2% (z 321,2 hm³ w 2010 r. do 275,5 hm³ w 2020 r.), natomiast w odniesieniu do roku poprzedniego zanotowano spadek o 3,2%. W analizowanym okresie wielkość poboru wody w województwie łódzkim stanowiła ok. 3,2% całkowitego poboru wody w kraju.

Największy udział w poborze wody przypadł na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej – 51,2% w 2020 r. Pobór wody na ten cel zwiększył się w analizowanym okresie o 1,0% i w 2020 r. wyniósł 140,9 hm³. W ostatnim roku analizy, 32,5% zapotrzebowania na wodę przypadło na cele produkcyjne. Pobór wody dla przemysłu zmniejszył się z 106,5 hm³ w 2010 r. do 89,4 hm³ w 2020 r. Jeszcze większy spadek (o 39,9%) zanotowano w przypadku poboru wody do napełniania i uzupełniania stawów rybnych – z 75,1 hm³ w 2010 r. do 45,2 hm³ w 2020 r.

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę na cele przemysłowe są wody powierzchniowe. Ich pobór w województwie łódzkim w 2020 r. wyniósł 69,9 hm³ i był o 9,9% mniejszy niż w roku poprzednim oraz o 22,3% mniejszy w porównaniu z 2010 r. W ciągu badanych jedenastu lat zanotowano wzrost poboru wód podziemnych o 21,1% (z 15,7 hm³ w 2010 r. do 19,0 hm³ w 2020 r.). W celu dodatkowego zaopatrzenia przemysłu w wodę, w 2020 r. w województwie łódzkim zakupione zostało 2,0 hm³ wody, tj. o 11,0% więcej niż w roku poprzednim oraz o 31,1% więcej niż w 2010 r.

Mapa 13. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Map 13. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

Jednym z problemów gospodarki wodnej jest pogarszająca się jakość wody, w stopniu uniemożliwiającym jej naturalne procesy samooczyszczania. Wraz ze wzrostem rozwoju gospodarczego, następuje zwiększenie zagrożenia dla środowiska wodnego w postaci ścieków. W 2020 r. w województwie łódzkim odprowadzono do wód lub do ziemi 96,2 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania. Pozytywny jest fakt, iż na przestrzeni jedenastu badanych lat łączna ilość tych ścieków w województwie zmalała o 26,4%.

W latach 2010–2020, ilość odprowadzanych ścieków komunalnych zmniejszyła się o 4,0% (do 84,6 hm³) i niemal w całości zostały oczyszczone. W przypadku ścieków przemysłowych wymagających oczyszczania, zanotowano spadek ich ilości o 72,8% (do 11,6 hm³). Niestety zmniejszył się stopień ich oczyszczania – z 98,5% w 2010 r. do 59,5% w 2020 r.

Tablica 5. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
 Table 5. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	240	269	271	268
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Municipal wastewater discharged during the year in dam ³	88105	81905	85491	84588
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	42573	16275	11451	11572
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	66,0	68,2	70,2	70,7

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
 a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

Na przestrzeni jedenastu badanych lat łączna ilość ścieków oczyszczanych w województwie łódzkim zmalała z 130,0 hm³ do 91,5 hm³. Jednocześnie obniżył się udział tych ścieków w ogólnej ilości ścieków wymagających oczyszczania (z 99,5% w 2010 r. do 95,1% w 2020 r.). Wśród sposobów oczyszczania ścieków dominowały metody oczyszczania z podwyższonym usuwaniem biogenów. Ich udział w łącznej ilości ścieków oczyszczonych wyniósł 84,2% w 2020 r. (wobec 85,0% w 2019 r. oraz 63,4% w 2010 r.). Analiza danych wskazuje na wypieranie metod zorientowanych na mechaniczne usuwanie zanieczyszczeń. W ostatnim trzech badanych latach udział tego rodzaju metod ukształtował się na poziomie 0,4%, podczas gdy w 2010 r. wynosił 27,0%.

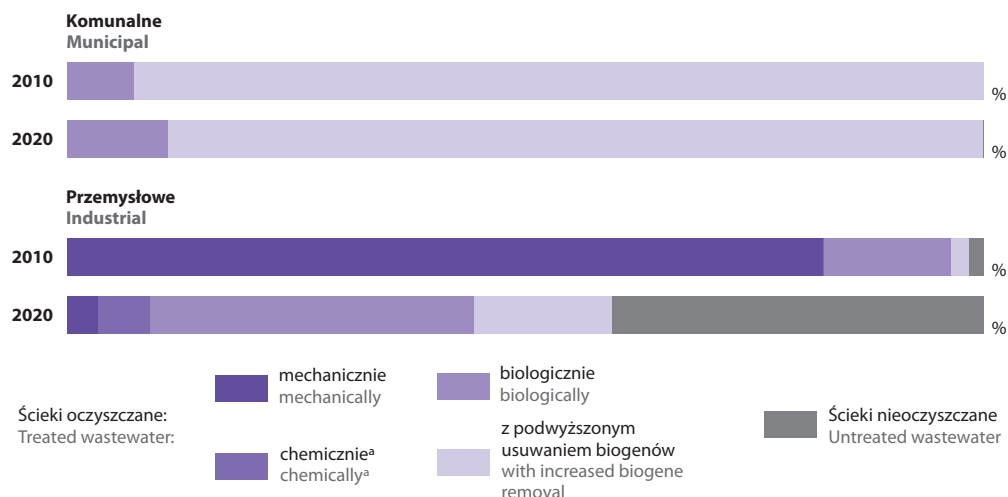
Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

W okresie będącym przedmiotem analizy, liczba oczyszczalni ścieków przemysłowych, które działały na terenie województwa łódzkiego, zmniejszyła się z 80 zakładów w 2010 r. do 57 w 2020 r. (spadek o 28,8%). Potwierdza to ogólną tendencję obserwowaną w całym kraju. W Polsce zanotowano spadek przemysłowych oczyszczalni ścieków z 1155 w 2010 r. do 876 w 2020 r. Część z tych oczyszczalni została zlikwidowana wraz z zamknięciem zakładów przemysłowych lub na skutek reorganizacji.

Łączna przepustowość działających oczyszczalni przemysłowych wyniosła w 2020 r. 59227 m³ na dobę (o 45,5% mniej niż w 2010 r.). Wśród oczyszczalni przemysłowych działających na terenie województwa łódzkiego dominowały oczyszczalnie biologiczne (75,4% w 2020 r. wobec 78,7% w 2019 r. oraz 66,3% w 2010 r.). Jednym z najmniejszych udziałów zanotowano dla przemysłowych oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów (7,0% w 2020 r. wobec 4,9% w 2019 r. oraz 3,8% w 2010 r.).

Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków funkcjonujących w województwie łódzkim w ostatnim roku analizy wyniosła 211 wobec 160 zakładów w 2010 r. (wzrost o 31,9%). W całym badanym okresie ten rodzaj oczyszczalni stanowił średnio 6,0% oczyszczalni komunalnych działających na terenie całego kraju. Najwięcej oczyszczalni komunalnych, zarówno w województwie, jak i w Polsce, wykorzystywało biologiczne metody oczyszczania ścieków (w 2020 r. udziały te wyniosły odpowiednio 80,6% oraz 74,8%). W 2020 r. w województwie łódzkim nie funkcjonowała żadna oczyszczalnia mechaniczna, natomiast na terenie całego kraju działało 8 zakładów stosujących mechaniczne sposoby usuwania zanieczyszczeń ze ścieków.

Wykres 9. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Chart 9. Municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

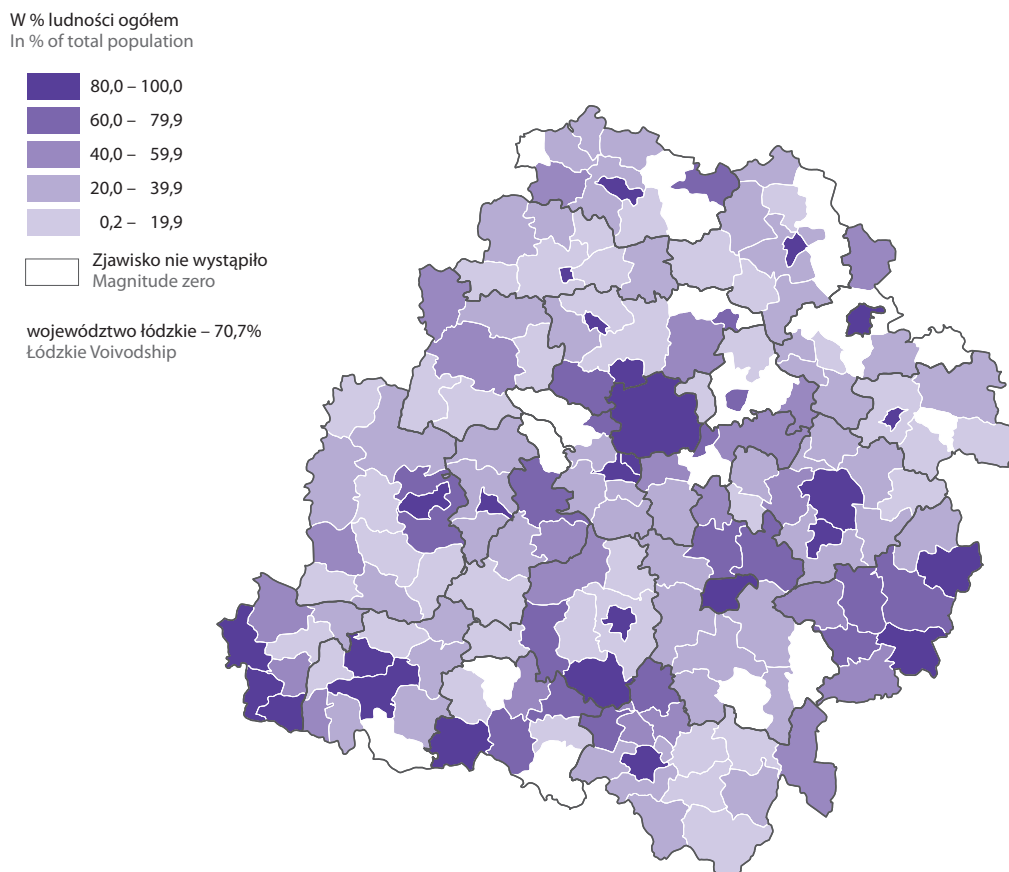
a Dotyczy tylko ścieków przemysłowych.
 a Concerns only industrial wastewater.

Dane o ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków na terenie województwa łódzkiego wzrósł z 66,0% w 2010 r. do 70,7% w 2020 r., podczas gdy w skali całego kraju w ciągu jedenastu badanych lat zanotowano wzrost tego wskaźnika z 64,7% do 74,8% w 2020 r. Mieszkańcy województwa obsługiwani przez oczyszczalnie w 2020 r. stanowili 6,0% ludności Polski korzystającej z tego typu urządzeń (6,0% w 2019 r. oraz 6,7% w 2010 r.).

Wśród powiatów województwa łódzkiego, oczyszczalnie ścieków w największym stopniu obsługiwały mieszkańców miast na prawach powiatu. W 2020 r. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniósł: w Łodzi 98,9%, w Piotrkowie – 96,1%, a w Skierniewicach – 97,8%. W pozostałych powiatach największy odsetek odnotowano w powiecie zduńskowolskim – 73,8% oraz pabianickim – 72,8%. W dziewięciu powiatach mniej niż połowa mieszkańców była obsługiwana przez obiekty służące do oczyszczania ścieków, przy czym najmniejsze wartości wskaźnika zanotowano w powiatach: brzezińskim – 38,6%, poddębickim – 33,7% oraz skierniewickim – 17,5%.

Mapa 14. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
 Map 14. Population connected to wastewater treatment plants in 2020

4.4. Zanieczyszczenia i ochrona powietrza

4.4. Pollution and protection of air

W latach 2010–2020 w województwie łódzkim spośród zanieczyszczeń gazowych odprowadzanych do atmosfery przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza, wzrost emisji zanotowano tylko w przypadku tlenku węgla (o 17,2%). Natomiast wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych pochodzących z punktowych źródeł emisji w województwie łódzkim obniżyła się o 61,4%.

Przez zanieczyszczanie powietrza rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza: substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Jednym ze źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza są tzw. punktowe źródła emisji, czyli zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza. Zalicza się do nich wszystkie jednostki organizacyjne (zakłady) o największej w skali kraju emisji zanieczyszczeń powietrza, określonej na podstawie opłat wniesionych za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze.

W 2020 r. w województwie łódzkim, drugi rok z rzędu, wartość emisji gazowych zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, obniżyła się w odniesieniu do roku poprzedniego (o 7,0%). Istotny wpływ na ten spadek miało zmniejszenie wielkości odprowadzonego do atmosfery dwutlenku węgla (spadek o 7,0% w porównaniu z 2019 r.). Udział odprowadzanego do powietrza CO₂ we wszystkich latach będących przedmiotem analizy, wynosił nie mniej niż 99,5% zanieczyszczeń gazowych pochodzących z punktowych źródeł emisji. Należy dodatkowo zauważyć, że w 2020 r. emisja dwutlenku węgla z zakładów zlokalizowanych w łódzkim stanowiła 19,2% emisji CO₂ z terenu całego kraju (19,3% w 2019 r. oraz 16,6% w 2010 r.) i był to najwyższy odsetek spośród wszystkich województw.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Tablica 6. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
Table 6. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	tys. ton/rok thousand of tonnes/year				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total	35704,6	42262,6	38212,6	35547,4	19,1
w tym: of which:					
dwutlenek siarki sulphur dioxide	89,0	84,2	36,2	37,6	20,8
tlenki azotu nitrogen oxides	55,3	43,0	30,8	27,6	16,3
tlenek węgla carbon monoxide	20,3	25,2	28,4	23,8	9,2
dwutlenek węgla carbon dioxide	35538,3	42108,5	38115,7	35437,0	19,2
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total	4,2	2,8	1,9	1,6	7,2
w tym ze spalania paliw of which from fuel combustion	3,5	2,2	1,5	1,2	9,8

Analiza zanieczyszczeń gazowych w województwie, przeprowadzona bez dwutlenku węgla, pokazuje, że łączna ilość emisji pozostałych substancji, w porównaniu z 2019 r. wzrosła o 13,9%, natomiast w ciągu jedenastu badanych lat zmniejszyła się o 33,6% (z 166,3 tys. ton w 2010 r. do 110,5 tys. ton w 2020 r.). Jednym z głównych zanieczyszczeń gazowych emitowanych do powietrza był dwutlenek siarki (SO₂), którego emisja wykazała podobną tendencję, tj. wzrost w odniesieniu do 2019 r. (o 3,9%) oraz spadek w porównaniu z 2010 r. (o 57,7%). Udział SO₂ odprowadzanego z terenu województwa łódzkiego w krajowej emisji wzrósł z 17,1% w 2010 r. do 20,8% w 2020 r. i podobnie jak w przypadku CO₂ był to najwyższy odsetek zanotowany wśród wszystkich województw.

Tlenki azotu należały również do podstawowych zanieczyszczeń, które emitowane były do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w Polsce. Po raz kolejny udział emisji z terenu województwa łódzkiego (16,3%), osiągnął najwyższą pozycję w emisji pochodzącej z zakładów zlokalizowanych na terenie całego kraju. W 2020 r. emisja tego gazu w województwie wyniosła 27,6 tys. ton i była o 10,6% niższa niż w roku poprzednim oraz o 50,2% w odniesieniu do 2010 r. W przypadku tlenku węgla emisja w województwie łódzkim zmniejszyła się w odniesieniu do 2019 r. (o 16,2%), natomiast w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 17,2%. Udział emisji tego gazu w 2020 r. wyniósł 9,2% krajowej emisji tlenku węgla (9,7% w 2019 r. oraz 5,9% w 2010 r.).

W 2020 r. wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych w województwie łódzkim zmniejszyła się o 15,6% w odniesieniu do roku poprzedniego i wyniosła 1,6 tys. ton (w porównaniu z 2010 r. zanotowano spadek emisji o 61,4%). Ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzanych do atmosfery z województwa łódzkiego stanowiła 7,2% krajowej emisji (7,1% w 2019 r. oraz 6,7% w 2010 r.).

Wśród zanieczyszczeń pyłowych w województwie w 2020 r. 73,7% tworzyły pyły ze spalania paliw (76,3% w 2019 r. oraz 82,7% w 2010 r.). Wielkość ich emisji zmniejszyła się o 18,5% w stosunku do 2019 r., natomiast w porównaniu z 2010 r. odnotowano jej spadek o 65,5%. Z kolei pyły cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych stanowiły 5,2% zanieczyszczeń pyłowych wyemitowanych przez zakłady z terenu województwa łódzkiego (4,6% w 2019 r. oraz 3,2% w 2010 r.). Ich ilość obniżyła się w odniesieniu do 2019 r. (o 3,4%), a w ciągu jedenastu badanych lat spadła o 37,0%.

W 2020 r. największa emisja zanieczyszczeń w województwie łódzkim pochodziła z zakładów wytwarzających i zaopatrujących w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (sekcja D) oraz z przetwórstwa przemysłowego (sekcja C). W przypadku emisji zanieczyszczeń pyłowych udział zakładów zaklasyfikowanych do sekcji D wyniósł 62,5%, zaś dla przedsiębiorstw z sekcji C – 37,5%. W przypadku emisji zanieczyszczeń gazowych udziały te wyniosły odpowiednio 92,4% oraz 7,3%.

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń**, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje, jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj.: zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń. Wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych został wyliczony i przedstawiony bez uwzględnienia wielkości emisji CO₂.

Stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w zakładach szczególnie uciążliwych w województwie łódzkim systematycznie zwiększał się do 2019 r. Podczas gdy w 2010 r. wynosił on 64,5%, to w 2019 r. wzrósł do 90,1%, natomiast w roku 2020 zanotowano spadek skuteczności działania urządzeń oczyszczających do 88,8%. W skali całego kraju stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych w 2020 r. wyniósł 70,4% wobec 57,4% w 2010 r.

W przypadku redukcji zanieczyszczeń pyłowych, w trzech ostatnich latach badania, województwo łódzkie charakteryzowało się najwyższymi wartościami tego wskaźnika. Oznacza to, że 100% zanieczyszczeń wytworzonych w województwie zostało zatrzymanych w urządzeniach przeznaczonych do ich redukcji. W skali całego kraju w 2020 r., wskaźnik ten przyjął wartość 99,9%.

4.5. Ochrona przyrody. Lasy

4.5. Nature protection. Forests

W końcu 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionych wynosiła 356,0 tys. ha, co stanowiło 19,5% powierzchni województwa łódzkiego (tj. o 0,1 p. proc. mniej niż w końcu 2010 r.). Dominującą formą obszarów prawnie chronionych były obszary chronionego krajobrazu oraz parki krajobrazowe. Grunty leśne zajmowały powierzchnię 397,5 tys. ha (21,8% powierzchni województwa), w tym lasy 390,2 tys. ha. Lesistość wyniosła 21,4% (wzrost o 0,3 p. proc. wobec 2010 r.).

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

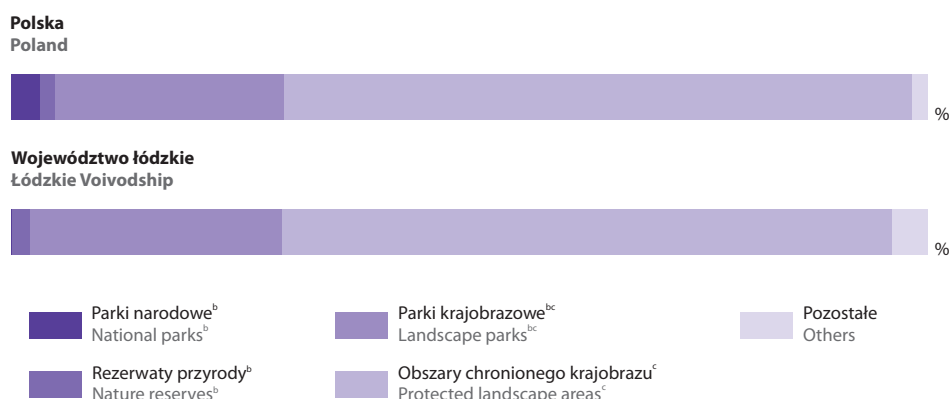
Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w końcu 2020 r. wynosiła 356,0 tys. ha, co stanowiło 19,5% powierzchni województwa łódzkiego (tj. podobnie jak w końcu poprzedniego roku oraz o 0,1 p. proc. mniej niż w końcu 2010 r.). W skali całego kraju obszary te (10,1 mln ha) zajmowały 32,3% (podobnie jak w poprzednim roku oraz 32,4% w końcu pierwszego z badanych lat).

Wykres 10. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^a w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 10. Area of special nature value under legal protection^a in 2020

As of 31 December

a Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. b Bez otuliny. c Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Including this part of Natura 2000 areas which is located within the legally protected areas. b Excluding protection zones. c Excluding nature reserves and other forms of nature protection situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

Zarówno w łódzkim jak i na terenie całego kraju, w strukturze powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej w 2020 r. dominowały obszary chronionego krajobrazu oraz parki krajobrazowe. W województwie zajmowały one odpowiednio 66,6% i 27,5% ogółu obszarów prawnie chronionych, w Polsce – 68,5% oraz 24,9%.

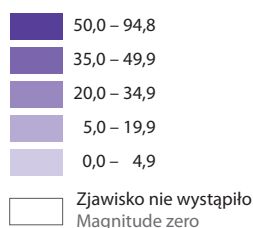
Mapa 15. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^a w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

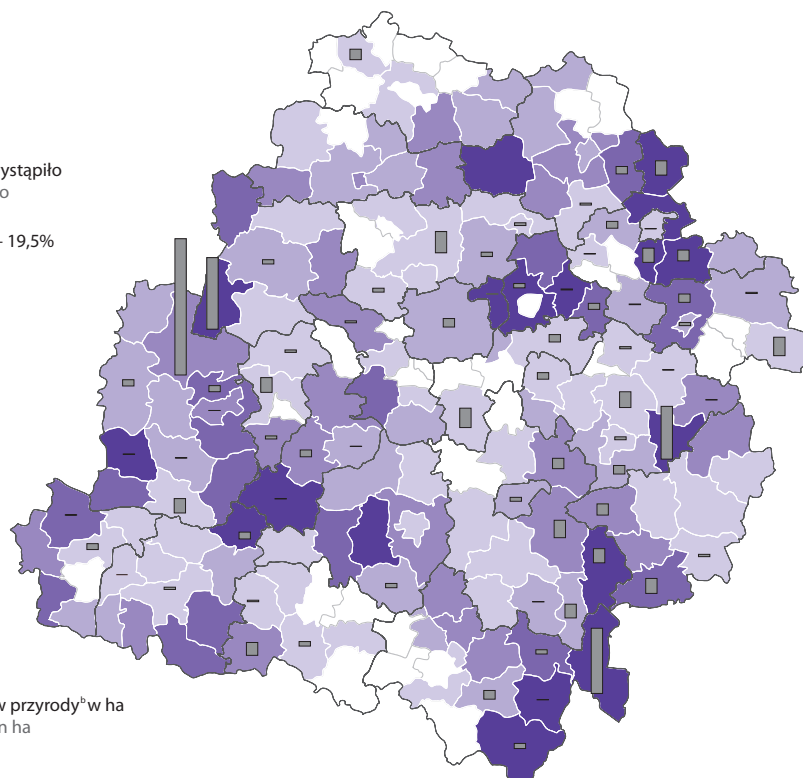
Map 15. Area of special nature value under legal protection^a in 2020

As of 31 December

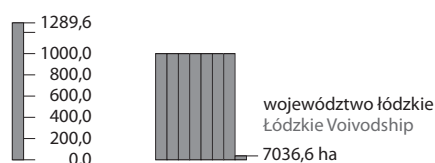
W % powierzchni ogólnej
In % of total area

województwo łódzkie – 19,5%
Łódzkie Voivodship

Powierzchnia rezerwatów przyrody^b w ha
Area of nature reserves^b in ha

a Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. b Bez otuliny.
a Including this part of Natura 2000 areas which is located within the legally protected areas. b Excluding protection zones.

Do 2020 r. w Polsce utworzono 23 parki narodowe o łącznej powierzchni 315,1 tys. ha, co stanowiło 1,0% powierzchni kraju. Województwo łódzkie nie posiadało tej formy ochrony przyrody na swoim obszarze. Na terenie województwa znajdował się jedynie fragment Kampinoskiego Parku Narodowego o powierzchni 68,3 ha.

W końcu 2020 r. w łódzkim ustanowionych było 87 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 7,1 tys. ha, co stanowiło 0,4% powierzchni województwa. W stosunku do pierwszego z analizowanych lat ich liczba zmniejszyła się o 2, natomiast powierzchnia o 351,5 ha. W kraju w tym czasie ustanowionych było 1502 rezerваты przyrody o łącznej powierzchni 170,2 tys. ha, co stanowiło 0,5% powierzchni kraju.

Parki krajobrazowe (Międzyrzecza Warty i Widawki, Sulejowski, Załęczański, Spalski, Bolimowski, Wzniesień Łódzkich oraz Przedborski) zajmowały łącznie 97,8 tys. ha (tj. 5,4% powierzchni województwa). Od 2010 r. obszar parków krajobrazowych w łódzkim zwiększył się 2,3 tys. ha, w konsekwencji czego ich udział w powierzchni ogółem wzrósł o 0,2 p. proc. Parki krajobrazowe (bez otuliny, rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych) w Polsce zajmowały teren 2,5 mln ha (tj. 8,1% powierzchni kraju).

Obszary chronionego krajobrazu (bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie obszarów chronionego krajobrazu) o łącznej powierzchni 237,2 tys. ha zajmowały 13,0% obszaru województwa. W stosunku do 2010 r. ich obszar zmalał o 3,7 tys. ha. Ta forma ochrony krajobrazu obejmowała 22,2% powierzchni Polski (6,9 mln ha).

W końcu 2020 r. w województwie łódzkim zarejestrowanych było 2,2 tys. pomników przyrody. W porównaniu z pierwszym z analizowanych lat ich liczba zmniejszyła się o 1,5 tys. W kraju znajdowało się 34,9 tys. pomników przyrody, tj. o 1,4 tys. mniej niż w 2010 r. Wśród tego rodzaju obiektów w województwie znajdowało się: 1911 pojedynczych drzew, 164 grupy drzew, 42 aleje drzew, 14 głązów narzutowych.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe o łącznej powierzchni 12,0 tys. ha (o 0,5 tys. ha większej niż w 2010 r.) zajmowały 0,7% powierzchni województwa. Ta forma ochrony przyrody na terenie całego kraju występowała na obszarze 118,0 tys. ha, tj. o 24,5 tys. ha większym niż w 2010 r.

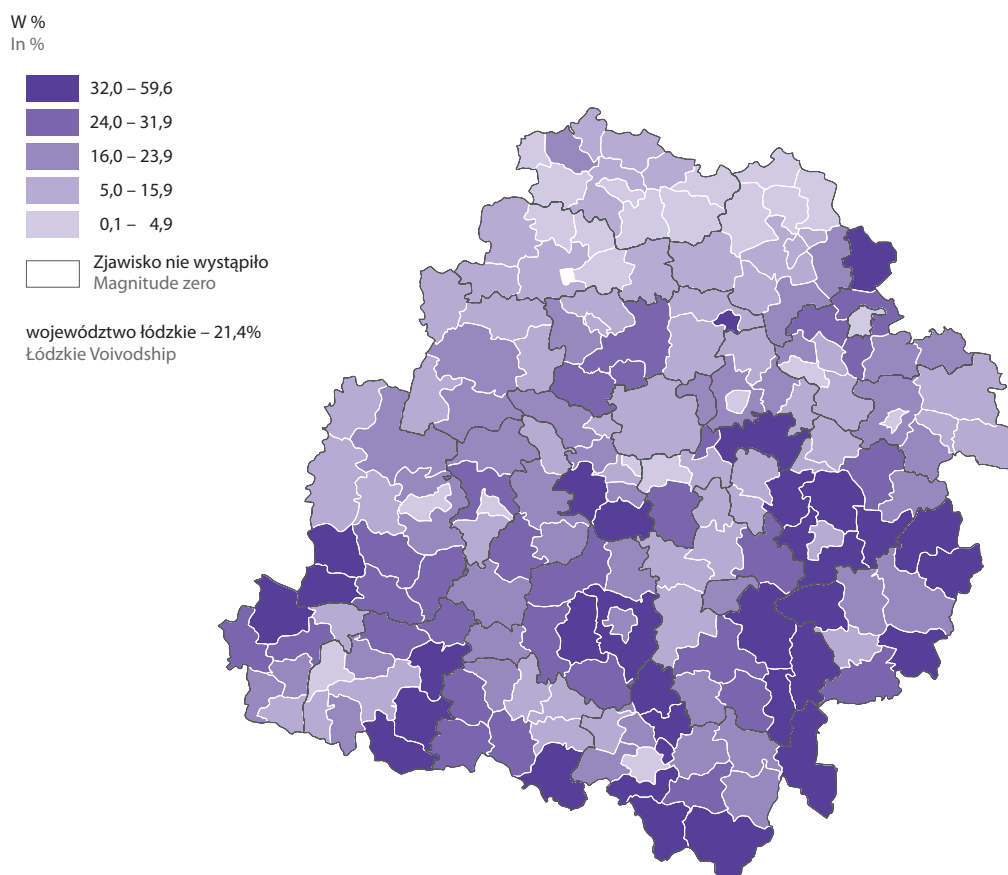
W końcu 2020 r. powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej wyniosła w województwie 3,9 tys. ha, w Polsce natomiast 61,9 tys. ha. Zarówno w przypadku województwa jak i kraju, udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem we wszystkich badanych latach kształtował się na poziomie 0,2%.

Obszar objęty europejską siecią Natura 2000 zajmował w województwie łódzkim w 2020 r. 94,0 tys. ha i był o 2,2 tys. ha większy niż w 2010 r. Na specjalne obszary ochrony siedlisk przypadało 53,7 tys. ha (2,9% powierzchni województwa), zaś pozostałe 40,2 tys. ha to obszary specjalnej ochrony ptaków (2,2%). W Polsce obszary specjalnej ochrony ptaków (4,9 mln ha) stanowiły 15,7% powierzchni kraju, natomiast specjalne obszary ochrony siedlisk (3,5 mln ha) – 11,2%.

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).

W końcu 2020 r. grunty leśne zajmowały powierzchnię 397,5 tys. ha (21,8% powierzchni województwa oraz 4,2% powierzchni wszystkich gruntów leśnych w kraju), z tego lasy 390,2 tys. ha (4,2% powierzchni lasów w Polsce). W stosunku do poprzedniego roku powierzchnia gruntów leśnych zmniejszyła się o 1577,4 ha, w tym lasów o 1631,3 ha, natomiast w odniesieniu do 2010 r. ich obszar był o 6,0 tys. ha większy. Lasy publiczne stanowiły 65,7% ogólnej powierzchni lasów w województwie, a w zarządzie Lasów Państwowych znajdowało się 63,3% ogólnej powierzchni lasów. Stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej województwa wzrósł w analizowanych latach o 0,3 p. proc. i osiągnął poziom 21,4%. W przypadku całego kraju w 2020 r. wskaźnik lesistości ukształtował się na poziomie 29,6%.

Mapa 16. Lesistość w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia
Map 16. Forest cover in 2020
As of 31 December

W 2020 r. najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w gminach wiejskich: Inowłódz (59,6%), Poświętne (57,8%) i miejsko-wiejskiej Przedbórz (54,8%), natomiast najmniej zalesione były gmina wiejska Ksawerów (0,1%), miejsko-wiejska Żychlin (0,3%) oraz gminy wiejskie Dąbrowice (0,3%) i Góra Świętej Małgorzaty (0,4%).

Do zwierząt objętych ochroną w województwie łódzkim należały bobry europejskie oraz wilki. Na przestrzeni analizowanego okresu liczba bobrów europejskich zwiększyła się ponad trzykrotnie z 1,5 tys. sztuk w 2010 r. do 4,6 tys. sztuk w 2020 r. Bobry zamieszkujące na terenach łódzkiego stanowiły 3,2% populacji tego gatunku w całym kraju. W 2020 r. na terenie województwa łódzkiego ochroną objętych zostało 20 wilków, co stanowiło 0,6% wilków chronionych w całym kraju. W poprzednich latach na terenie łódzkiego nie występowały wilki. W 2010 r. na terenie województwa żyło 20 żubrów, w 2017 r. ich liczba zmniejszyła się do 6 sztuk, natomiast w trzech ostatnich latach nie odnotowano ani jednego przedstawiciela tego gatunku. W Polsce natomiast ich liczba wzrosła z 1,2 tys. sztuk w 2010 r., do 2,3 tys. sztuk w ostatnim z analizowanych lat.

4.6. Odpady przemysłowe i komunalne

4.6. Industrial and municipal waste

W ciągu 2020 r. w województwie łódzkim wytworzono 7,2 mln ton odpadów przemysłowych (tj. o 13,3% mniej w stosunku do poprzedniego roku). Na składowiskach własnych w końcu 2020 r. składowano 128,9 mln ton odpadów (o 4,1% więcej niż w końcu 2019 r.).

W 2020 r. zebrano łącznie 850,7 tys. ton odpadów komunalnych (o 31,7 tys. ton więcej w stosunku do roku ubiegłego). Selektywna zbiórka (329,1 tys. ton) stanowiła 38,7% ogólnej masy zebranych odpadów komunalnych. Średnio na jednego mieszkańca województwa przypadało 134,4 kg odpadów zebranych selektywnie.

W ciągu 2020 r. w województwie łódzkim wytworzono 7191,7 tys. ton odpadów przemysłowych, co stanowiło 6,6% odpadów przemysłowych wytworzonych w Polsce. W odniesieniu do 2019 r. zanotowano zmniejszenie ich ilości o 13,3% oraz wzrost o 16,5% w porównaniu z pierwszym obserwowanym rokiem.

Tablica 7. Odpady przemysłowe
Table 7. Industrial waste

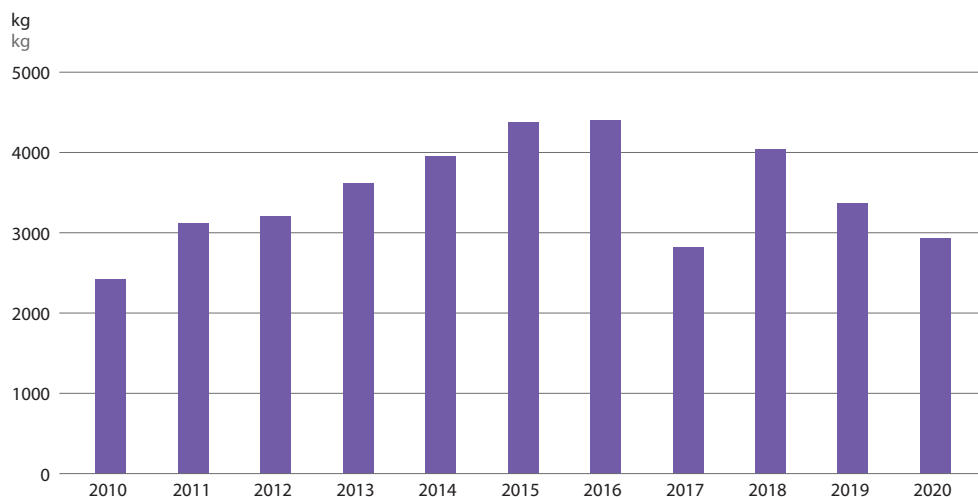
Wyszczególnienie Specification	2010	2020	
	w tysiącach ton in thousand tonnes		w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	6173,4	7191,7	6,6
w tym: of which:			
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producers on site	.	6030,5	27,6
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	.	645,6	1,1
magazynowane czasowo temporarily stored	98,3	205,8	8,2
Odpady dotychczas składowane (stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled to date (at the end of the year) – total	58076,7	128929,9	7,2

Odpady unieszkodliwione we własnym zakresie przez wytwórcę w województwie łódzkim (6,0 mln ton) stanowiły 27,6% wszystkich odpadów unieszkodliwionych na terenie kraju. Czasowo magazynowano 205,8 tys. ton odpadów (8,2% odpadów magazynowanych w całej Polsce), tj. o 70,1% więcej niż w 2019 r. i ponad dwukrotnie więcej w stosunku do 2010 r. Natomiast 0,6 mln ton odpadów przekazano innym odbiorcom (1,1% odpadów przekazanych na terenie całego kraju).

Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych w końcu 2020 r. składowano 128,9 mln ton odpadów (o 4,1% więcej niż w końcu 2019 r. oraz przeszło dwa razy więcej wobec 2010 r.), co stanowiło 7,2% odpadów nagromadzonych na terenie całego kraju.

W 2020 r. na 1 mieszkańca województwa przypadało 2936,9 kg odpadów przemysłowych, tj. o 433,0 kg mniej niż przed rokiem oraz o 512,7 kg więcej niż w 2010 r. W kraju natomiast wskaźnik ten przyjmował mniej zróżnicowane wartości. W ostatnim z analizowanych lat ukształtował się na poziomie 2854,1 kg, co oznacza jego spadek o 119,2 kg w porównaniu z 2019 r. oraz wzrost o 92,1 kg wobec 2010 r.

Wykres 11. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
 Chart 11. Industrial waste generated during the year per capita

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

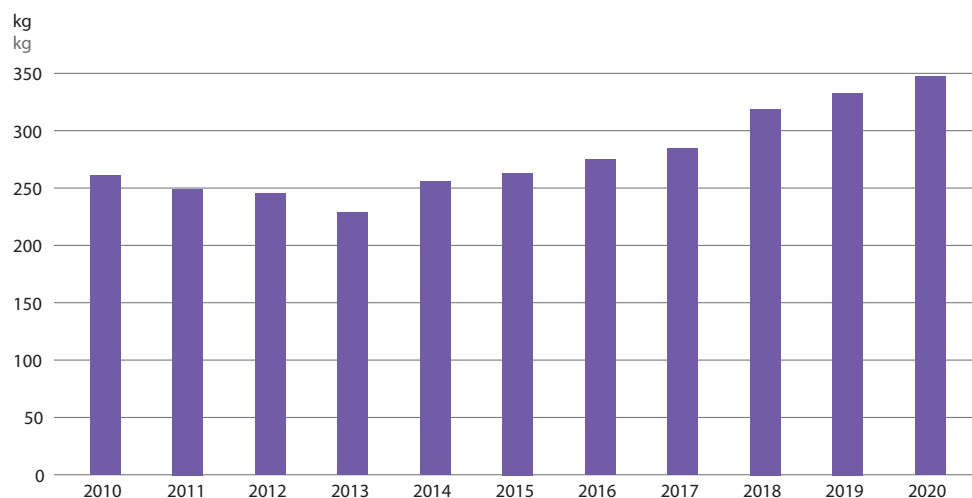
W 2020 r. na terenie województwa łódzkiego zebrano łącznie 850,7 tys. ton odpadów komunalnych (stanowiły one 6,5% odpadów zebranych w Polsce), tj. o 31,7 tys. ton więcej w stosunku do roku poprzedniego oraz 185,5 tys. ton więcej niż w 2010 r. (tj. więcej odpowiednio o 3,9% i 27,9%). W przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa zebrano 347,4 kg odpadów komunalnych (tj. o 5,4 kg więcej niż w kraju i o 14,5 kg więcej niż przed rokiem). W pierwszym z analizowanych lat wielkość odpadów komunalnych zebranych w przeliczeniu na jednego mieszkańca w województwie (261,2 kg) przewyższała (o 0,6 kg) przeciętną wartość dla Polski.

Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w województwie łódzkim systematycznie wzrasta. W 2010 r. selektywna zbiórka stanowiła zaledwie 8,5% w ogólnej masie zebranych odpadów komunalnych (56,3 tys. ton), w 2019 r. – 32,6% (266,7 tys. ton), natomiast w ostatnim z analizowanych lat – 38,7% (329,1 tys. ton). Na terenie kraju odsetek ten kształtował się na zbliżonym poziomie i wynosił odpowiednio 8,6%, 31,2% oraz 37,9%. Odpady zebrane w sposób selektywny w łódzkim stanowiły 6,6% zbiórki selektywnej na terytorium całego kraju w 2020 r.

Średnio na jednego mieszkańca województwa przypadało 134,4 kg odpadów zebranych selektywnie (o 26,0 kg więcej w stosunku do 2019 r. oraz o 112,3 kg więcej niż w 2010 r.), przy średniej dla Polski wynoszącej 129,7 kg (w 2019 r. – 103,6 kg, w 2010 r. – 22,3kg).

W strukturze odpadów komunalnych zebranych selektywnie w 2020 r. największy udział miały odpady biodegradowalne (116,9 tys. ton) – 35,5% (wobec 32,7% w 2010 r.), zmieszane odpady opakowaniowe (49,3 tys. ton) – 15,0% (w 2019 r. – 10,7% i w 2010 r. – 25,3%) oraz odpady wielkogabarytowe (47,7 tys. ton) – 14,5% (w 2019 r. – 12,6% i w 2010 r. – 10,9%), szkło (40,9 tys. ton) – 12,4% (w 2019 r. – 11,7% i w 2010 r. – 23,3%). W latach 2010–2020 największy spadek udziału nastąpił we frakcjach szkło (o 10,8 p. proc. do poziomu 12,4%) oraz papier i tektura (o 7,6 p. proc. do poziomu 7,2%).

Wykres 12. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca
Chart 12. Municipal waste collected during the year per capita

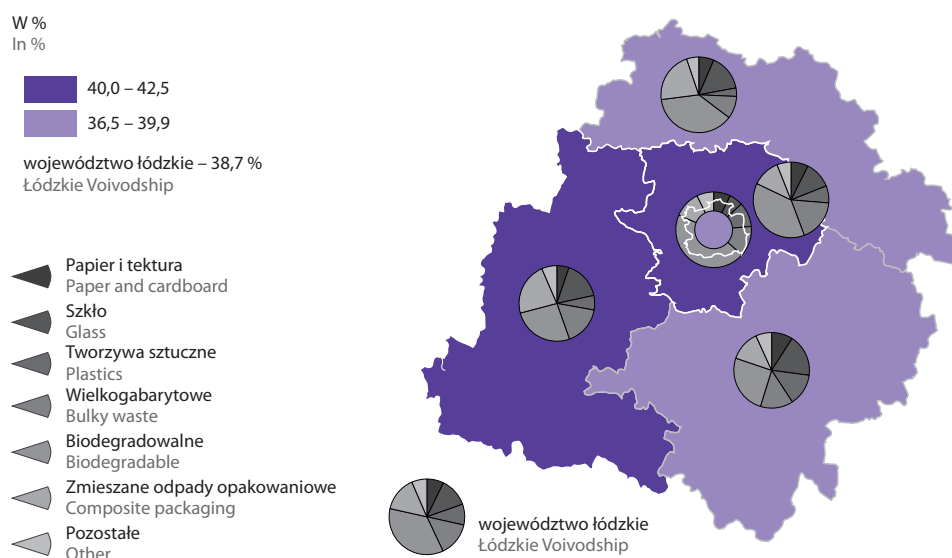
Tablica 8. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku
Table 8. Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2010		2020			
	Ogółem Total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	Ogółem Total		w tym z gospodarstw domowych of which from households	
	w tonach in tonnes		w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)		w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem Total w tym: of which:	56324	35521	329082	6,6	284997	6,2
Papier i tektura Paper and cardboard	8361	2838	23736	4,8	20087	4,6
Szkło Glass	13098	9793	40897	5,6	39418	5,7
Tworzywa sztuczne Plastics	5533	4212	29314	6,0	25844	5,8
Metale Metals	1017	855	253	3,4	243	3,9
Tekstylia Textiles	2322	2190	243	6,4	225	6,4
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne Waste electrical and elec- tronic equipment	1411	1312	1608	3,7	1600	3,8

W podregionach województwa łódzkiego w 2020 roku w porównaniu z rokiem poprzednim najwyższy wzrost odpadów komunalnych zebranych selektywnie odnotowano w podregionie miasto Łódź w następujących rodzajach odpadów: opakowania wielomateriałowe (o 24 razy więcej), zmieszane odpady opakowaniowe (o 16 razy więcej), papier i tektura (o 5 razy więcej) oraz tworzywa sztuczne (o 4 razy więcej). Istotny wzrost odpadów nastąpił także w podregionie skierniewickim we frakcjach: pozostałe

(o 5 razy więcej) oraz niebezpieczne (o 3 razy więcej). Najgłębszy spadek zebranych selektywnie odpadów odnotowano w podregionie miasto Łódź w odpadach: baterie i akumulatory niebezpieczne (o 98,5%), zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (o 94,7%), tekstylia (o 90,7%) oraz w podregionie piotrkowskim we frakcji metale (o 82,6%). Największe zmiany odnotowano w podregionie piotrkowskim w opakowaniach wielomateriałowych, gdzie nastąpił spadek tego rodzaju odpadów o 100,0% (z 142,5 t w 2017 r., 35,6 t w 2019 r. do braku tego typu odpadów w 2020 r.).

Mapa 17. Odpady komunalne zebrane selektywnie według podregionów w 2020 r.
Map 17. Municipal waste collected separately by subregions in 2020

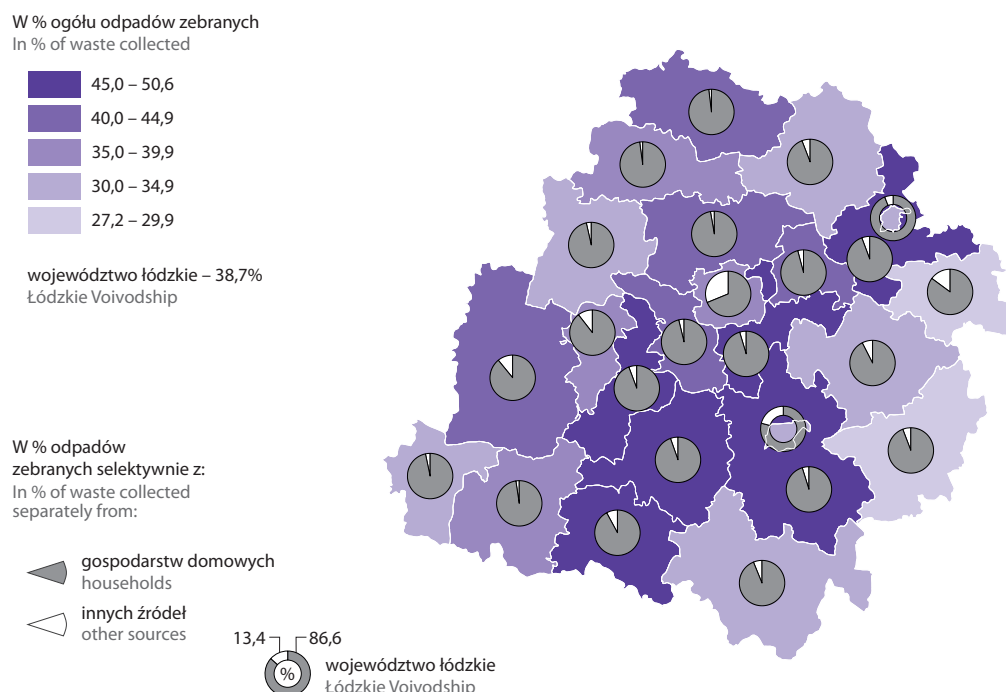

Ilość selektywnie zebranych odpadów jest zróżnicowana w poszczególnych powiatach i zależy w dużym stopniu od tego, jak został zorganizowany przez władze lokalne system zbierania tego typu odpadów. Najwyższy odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu całego 2020 r. wystąpił w powiatach: łaskim (50,6%), bełchatowskim, piotrkowskim (po 47,0%), łódzkim wschodnim (46,8%), pączęzańskim (46,5%), skierniewickim (46,1%). Relatywnie mniejszy odsetek odnotowano w powiatach: rawskim (27,2%), opoczyńskim (28,8%) oraz w Piotrkowie Trybunalskim (30,3%).

Wśród odpadów komunalnych zebranych selektywnie na terenie województwa w 2020 r., 86,6% stanowiły odpady z gospodarstw domowych. Pozostałe 13,4% odpadów pochodziło z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji). Największy udział odpadów pochodzących z gospodarstw domowych dotyczył powiatów: kutnowskiego (98,1%) i łęczyckiego (97,8%) oraz wieluńskiego (97,6%), zaś najniższy: Łodzi (68,8%), Piotrkowa Trybunalskiego (79,1%) oraz powiatu rawskiego (85,1%).

Liczba czynnych składowisk odpadów, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne, na przestrzeni analizowanych lat, zmniejszyła się z 32 w końcu 2010 r. do 19 na koniec 2020 r. (w kraju funkcjonowało w tym czasie odpowiednio 633 oraz 271 składowisk). Składowiska przyjmujące odpady komunalne zajmowały łączną powierzchnię 129,9 ha, tj. o 25,0 ha mniejszą niż w końcu 2010 r. (w Polsce spadek powierzchni z 2,5 tys. ha do 1,7 tys. ha). Wszystkie czynne składowiska działające na terenie województwa wyposażone były w instalacje służące do odgazowywania (na terenie całego kraju ponad 94%).

Mapa 18. Odpady komunalne zebrane selektywnie według powiatów w 2020 r.
 Map 18. Municipal waste collected separately by powiats in 2020

W 2020 r. zlikwidowanych zostało 0,5 tys. dzikich wysypisk tj. o 58,6% mniej niż w roku poprzednim, o łącznej masie odpadów przekraczającej 39,7 tys. ton (o 14 razy więcej niż w 2019 r.). Dzikie wysypiska w Łodzi stanowiły 67,1% ogółu wysypisk województwa łódzkiego i 98,0% masy wszystkich odpadów. Wysypiska te stanowiły 5,3% wysypisk zlikwidowanych w całym kraju oraz 55,0% masy odpadów krajowych. Na koniec 2020 r. w województwie łódzkim zinwentaryzowano 229 istniejące dzikie wysypiska tj. prawie 3 razy więcej niż w poprzednim roku, o łącznej powierzchni 88,6 tys. m², natomiast w Polsce – 2,0 tys. wysypisk o powierzchni 1917,4 tys. m². Na terenie Łodzi zinwentaryzowano 120 dzikich wysypisk, tj. 52,4% z terenu województwa łódzkiego.

W 2020 roku koszt usług zebrania i odebrania odpadów komunalnych ogółem w województwie łódzkim wzrósł o 56,0% w stosunku do roku poprzedniego. Wzrost ten był w województwie o 14,4 p. proc. większy niż na terenie całego kraju.

Wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na jeden kilogram odpadów monitorują efektywność kosztową funkcjonowania systemu gospodarki odpadami. Wartość wskaźnika efektywności kosztowej ogółem usług odebranych odpadów komunalnych dla województwa łódzkiego w 2020 r. była wyższa o 0,24 zł/kg wobec 2019 r. i ukształtowała się na poziomie 0,73 zł/kg. Dla kraju było to odpowiednio (o 0,21 zł/kg więcej do 0,77 zł/kg w 2020 r.) Najwyższy skok tego wskaźnika wystąpił w gminach Andrespol (z 0,11 zł/kg w 2019 r. do 0,73 zł/kg w 2020 r.) oraz Będków (z 0,30 zł/kg w 2019 r. do 1,00 zł/kg w 2020 r.). Spośród gmin województwa łódzkiego w 26 odnotowano spadek kosztów funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, co jest oczekiwanym efektem. Wśród tych gmin najgłębszy spadek w porównaniu z poprzednim rokiem dotyczył gmin: Słupia, Dobroń, Błaszki, i wynosił on odpowiednio (37,8%, 27,2%, 26,7%).

4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.7. Economic aspects of environmental protection

W 2020 r. wielkość nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska wyniosła 988,5 mln zł (o 21,3% więcej niż w roku poprzednim). Główny strumień nakładów, w ostatnim z badanych lat, skierowany był na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu (37,9% nakładów). W przeliczeniu na jednego mieszkańca nakłady na ochronę środowiska wyniosły 403,70 zł.

W 2020 r. na nakłady służące gospodarce wodnej przeznaczono kwotę 83,2 mln zł, była ona o 5,3% niższa niż w 2019 r. Inwestycje w ujęcia i doprowadzanie wody stanowiły 66,7% wszystkich nakładów w gospodarce wodnej. W przeliczeniu na jednego mieszkańca na gospodarkę wodną wydatkowano 33,96 zł.

W 2020 r. wielkość nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie łódzkim wyniosła 988,5 mln zł (8,6% nakładów poniesionych w całym kraju) i było to 21,3% więcej niż w roku poprzednim oraz o 23,4% więcej niż w 2010 r. Główny strumień nakładów, w ostatnim z badanych lat, skierowany był na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu (37,9% nakładów). W przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa w 2020 r. nakłady na ochronę środowiska wyniosły 403,70 zł (331,39 zł w 2019 r. i 314,59 zł w 2010 r.). W skali całego kraju wydatkowano na ten cel średnio 298,27 zł (w 2019 r. – 323,43 zł, a w 2010 r. – 283,67 zł).

W 2020 r. na nakłady służące gospodarce wodnej przeznaczono w województwie łódzkim kwotę 83,2 mln zł, była ona niższa o 5,3% w odniesieniu do 2019 r. oraz o 52,1% w porównaniu z 2010 r. Inwestycje w ujęcia i doprowadzanie wody stanowiły 66,7% wszystkich nakładów w gospodarce wodnej, natomiast nakłady na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 32,2%. W przeliczeniu na jednego mieszkańca łódzkiego w 2020 r. na gospodarkę wodną wydatkowano średnio 33,96 zł (w 2019 r. – 35,69 zł a w 2010 r. – 68,22 zł). Wskaźnik ten w kraju przyjął wartość 69,51 zł w 2020 r. (83,98 zł w 2019 r. oraz 92,57 zł w 2010 r.).

W okresie 2010–2020 nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska wyniosły łącznie 10,1 mld zł, co stanowiło 8,3% nakładów poniesionych w Polsce. Natomiast suma nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej zamknęła się w kwocie 1,8 mld zł (3,2% nakładów poniesionych na ten cel w kraju).

W strukturze nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska, we wszystkich badanych latach łącznie, dominowały nakłady na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 41,0% ogółu nakładów poniesionych w województwie w latach 2010–2020 (6,9% nakładów na ten cel w Polsce). Udział wydatków na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu wyniósł 22,3%, zaś nakładów na gospodarkę odpadami – 11,3%. Na ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu wydatkowano 9,1% nakładów ogółem w województwie. Nakłady poniesione na ten cel (0,9 mld zł) stanowiły aż 56,3% wszystkich nakładów na ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu poniesionych w kraju w latach 2010–2020.

W przypadku nakładów na środki służące gospodarce wodnej w okresie 2010–2020 największe nakłady poniesiono na inwestycje związane z ujęciami i doprowadzaniem wody – 70,7% ogółu wydatków oraz na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 19,1%.

Tablica 9. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej
Table 9. Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management

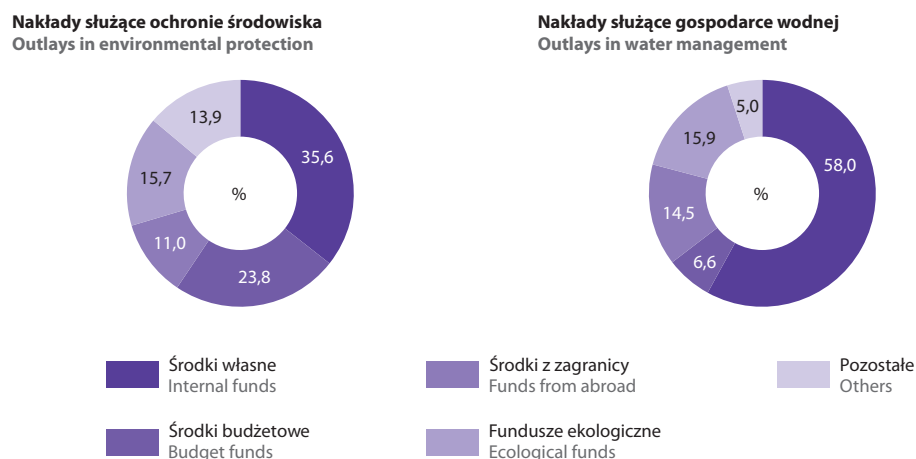
Wyszczególnienie Specification	2010–2020		
	w tys. zł in thousand PLN	na 1 mieszkańca ^b w zł per capita ^b in PLN	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ochrona środowiska – ogółem Environmental protection – total w tym: of which:	10094949,1	367,29	8,3
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	2254391,5	82,02	6,5
gospodarka ściekowa i ochrona wód wastewater management and protection of waters	4140078,8	150,63	6,9
gospodarka odpadami waste management	1145763,0	41,69	8,8
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu protection of biodiversity and landscape	923238,6	33,59	56,3
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environmental protection	527992,1	19,21	7,2
Gospodarka wodna – ogółem Water management – total w tym: of which:	1007051,6	36,64	3,2
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	712405,1	25,92	5,3
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	192077,1	6,99	4,0

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.
a By investments locations. b Average value from a given period.

W 2020 r. głównym źródłem finansowania nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie łódzkim były środki własne inwestorów (32,9%) oraz środki pochodzące z budżetu centralnego (21,9%). Podobnych wniosków dostarcza analiza informacji o źródłach finansowania w okresie 2010–2020. We wszystkich badanych latach łącznie, środki własne stanowiły 35,6% nakładów na ochronę środowiska, zaś środki budżetowe – 23,8% (z czego 22,3% to środki z budżetu centralnego).

W strukturze finansowania nakładów na środki trwałe w gospodarce wodnej zdecydowanie przeważały środki własne, które w 2020 r. stanowiły 73,5% nakładów poniesionych w województwie łódzkim. Natomiast na drugim miejscu znalazły się fundusze ekologiczne, których udział wśród źródeł finansowania gospodarki wodnej w 2020 r. wyniósł 11,3%. W całym analizowanym okresie 2010–2020, środki własne stanowiły 58,0% nakładów służących gospodarce wodnej w województwie łódzkim, a środki z funduszy ekologicznych – 15,9%.

Wykres 13. Nakłady na środki trwałe według źródeł finansowania w okresie 2010–2020
 Chart 13. Outlays on fixed assets by source of financing in 2010–2020

W 2020 r. w wyniku realizacji inwestycji ochrony środowiska w województwie łódzkim przekazano do eksploatacji 174,6 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki oraz 44,3 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej wody opadowe (w Polsce odpowiednio 3,4 tys. km oraz 0,6 tys. km). Oddano również 1 komunalną oczyszczalnię ścieków (biologiczną) o łącznej przepustowości 322 m³/dobę.

Efektem inwestycji w zakresie gospodarki wodnej w 2020 r. było przekazanie do użytku urządzeń zaopatrujących w wodę (tj. ujęć i uzdatniania wody) o łącznej wydajności 7,6 tys. m³/dobę (w Polsce 149,0 tys. m³/dobę). Wydajność nowo oddanych ujęć wodnych wyniosła 1,5 tys. m³/dobę, a stacji uzdatniania wody 6,1 tys. m³/dobę. W wyniku realizacji tych inwestycji oddano także do użytku 139,9 km sieci wodociągowej (w kraju 2,7 tys. km).

W końcu grudnia 2020 r. liczba obiektów małej retencji wodnej wyniosła w województwie 688, z czego 17 stanowiły sztuczne zbiorniki wodne, 6 – stawy rybne, a 665 – budowle piętrzące. Obiekty te łącznie miały pojemność 19,3 tys. dam³

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

Liczba ludności w województwie łódzkim z roku na rok się zmniejsza. Kolejny rok z rzędu odnotowano ujemny przyrost naturalny. Liczba urodzeń żywych zmniejszyła się, a liczba zgonów wyraźnie wzrosła i była najwyższa w całym badanym okresie. Ponadto utrzymał się ujemny bilans migracyjny, chociaż saldo migracji zagranicznych przyjęło wartość dodatnią.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się metodą bilansową, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie. Wyjątek stanowi 2015 r., w przypadku którego dla migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. województwo łódzkie zamieszkiwało 2416,9 tys. osób. Mieszkańcy województwa stanowili 6,3% ludności Polski (wobec 6,4% w 2020 r. oraz 6,6% w 2010 r.). Łódzkie, pod względem wielkości populacji, niezmiennie od wielu lat, plasuje się na 6 miejscu w kraju – za: mazowieckim, śląskim, wielkopolskim, małopolskim i dolnośląskim.

Na przestrzeni ostatnich lat w województwie łódzkim obserwujemy systematyczny spadek liczby ludności. Liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się w ciągu 2021 r. o 0,9% (tj. o 21,1 tys. osób), natomiast w porównaniu z 2010 r. zaobserwowano spadek o 4,9% (tj. o 125,5 tys. osób).

Ubytek mieszkańców województwa łódzkiego, podobnie jak w skali całego kraju, dotyczył przede wszystkim populacji zamieszkującej miasta. W 2021 r. liczba ludności miejskiej województwa spadła o 1,2% w odniesieniu do roku poprzedniego, osiągając poziom 1499,7 tys. osób (w porównaniu z 2010 r. odnotowano spadek o 7,7%). Natomiast w Polsce w ciągu roku odnotowano spadek liczby mieszkańców miast o 0,7% (wobec spadku o 2,9% w porównaniu z 2010 r.). W 2021 r. współczynnik urbanizacji, czyli odsetek ludności miejskiej w województwie łódzkim wyniósł 62,1% i był o 0,2 p. proc. niższy niż rok wcześniej oraz o 1,8 p. proc. niższy w odniesieniu do 2010 r. Dla Polski współczynnik ten ukształtował się na poziomie 59,7% i był o 0,2 p. proc. niższy niż w roku poprzednim oraz o 1,1 p. proc. niższy niż w 2010 r.

W województwie łódzkim, drugi rok z rzędu, zanotowano zmniejszenie się populacji ludności wiejskiej. Według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. liczba mieszkańców wsi wyniosła 917,2 tys. osób, co oznacza spadek o 0,3% w porównaniu z rokiem poprzednim (oraz o 0,01% w stosunku do 2010 r.). Po raz pierwszy w analizowanym okresie zmniejszenie się liczebności ludności wiejskiej odnotowano również w skali całego kraju – o 0,2% w porównaniu z 2020 r. Natomiast w odniesieniu do 2010 r. liczba mieszkańców wsi w Polsce wzrosła o 1,5%. W końcu 2021 r. współczynnik ruralizacji, czyli odsetek ludności wiejskiej, ukształtował się w województwie na poziomie 37,9%, wobec 36,1% w 2010 r. (dla porównania w skali kraju wskaźnik ten wyniósł 40,3% w 2021 r. wobec 39,2% w 2010 r.).

Tablica 10. Ludność

Stan w dniu 31 grudnia

Table 10. Population

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem w tysiącach Total in thousands	2542,4	2493,6	2438,0	2416,9
w odsetkach (Polska =100) in percent (Poland=100)	6,6	6,5	6,4	6,3
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	110	110	110	110
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	63,9	63,1	62,3	62,1
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	36,1	36,9	37,7	37,9
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	140	137	134	133

Analiza zmian liczby mieszkańców w przekroju powiatów wskazuje, iż w odniesieniu do 2020 r. największy procentowy ubytek ludności – o 1,4% – miał miejsce Piotrkowie Trybunalskim oraz w Skierniewicach. Liczba mieszkańców Piotrkowa, w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się o 998 osób, podczas gdy Skierniewic – o 624 osoby. Natomiast liczba mieszkańców Łodzi w ostatnim roku analizy spadła o 1,2% (8,1 tys. osób).

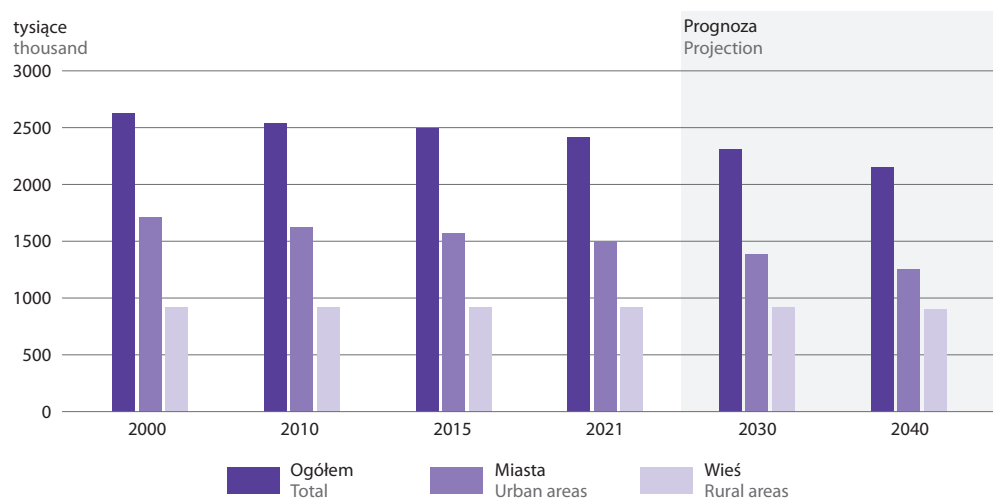
W ciągu 2021 roku, podobnie jak w roku poprzednim, wzrost liczby ludności odnotowano tylko w jednym powiecie województwa łódzkiego, tj. łódzkim wschodnim (podczas gdy w 2019 r. liczba mieszkańców zwiększyła się w czterech powiatach). Jest to również jedyny powiat, w którym coroczny przyrost ludności utrzymuje się od kilku lat. W latach 2010–2021 liczba mieszkańców powiatu łódzkiego wschodniego wzrosła o 7,2% (4,9 tys. osób). W porównaniu z 2010 r. wzrost liczby ludności zanotowano również w powiecie zgierskim – o 0,5% (0,8 tys. osób). We wszystkich pozostałych powiatach, na przestrzeni 12 analizowanych lat, zanotowano spadek liczby ludności, przy czym największy zaobserwowano w stolicy województwa – o 9,1% (66,6 tys. osób).

Wykres 14. Liczba ludności

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 14. Population

As of 31 December

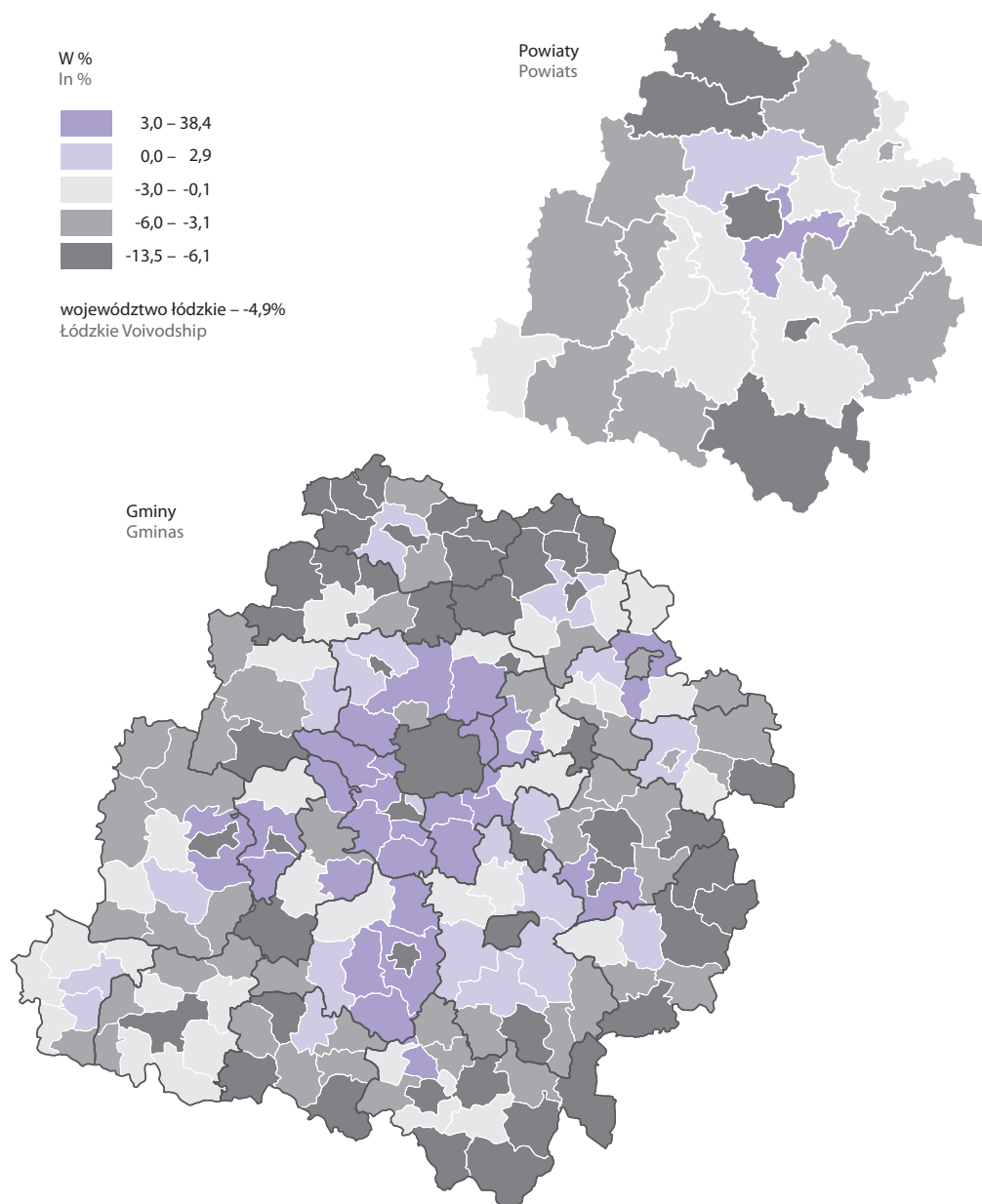

Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2010–2021

Stan w dniu 31 grudnia

Map 19. Population changes in 2010–2021

As of 31 December

Gęstość zaludnienia, czyli liczba osób przypadająca na 1 km², w końcu grudnia 2021 r. ukształtowała się na poziomie 133 (wobec 134 w 2020 r. oraz 140 w 2010 r.). Natomiast w Polsce, drugi rok z rzędu, gęstość zaludnienia wyniosła 122 osoby na 1 km². Wskaźnik ten wykazuje znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa łódzkiego. W 2021 r. największą gęstością zaludnienia charakteryzowały się: Łódź – 2265 (wobec 2292 w 2020 r.) oraz gmina miejska Pabianice – 1910 (wobec 1938 w 2020 r.). Najmniejszą wartość wskaźnika zanotowano w gminach wiejskich: Poświętne – 22 oraz Żytno – 25.

Struktura ludności według płci w województwie łódzkim na przestrzeni ostatnich lat nie ulega większym zmianom. Podobnie jak przeciętnie w kraju, przeważają kobiety, które w końcu grudnia 2021 r. (tak jak w roku poprzednim) stanowiły 52,4% ogólnej liczby mieszkańców województwa (52,3% w 2010 r.). W Polsce, pierwszy raz w analizowanym okresie, odsetek kobiet wzrósł z 51,6% w 2010 r. do 51,7% w 2021 r. Warto zauważyć, że udział kobiet zanotowany w łódzkim, w ciągu dwunastu badanych lat, był najwyższy wśród wszystkich województw.

Współczynnik feminizacji (tj. liczba kobiet na 100 mężczyzn), w latach 2010–2021 r. wynosił w województwie łódzkim niezmiennie 110 (w Polsce 107). Obserwuje się natomiast znaczne zróżnicowanie wskaźnika w podziale terytorialnym – w 2021 r., w miastach województwa ukształtował się on na poziomie 115, a na wsi na poziomie 102 (w Polsce odpowiednio 111 oraz 101). Spośród miast, najwyższymi wartościami współczynnika feminizacji charakteryzowała się Łódź – 119 i Pabianice – 117. Z kolei największa przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet w 2021 r. wystąpiła w gminach wiejskich: Łanięta i Przedbórz, w których współczynnik feminizacji wyniósł odpowiednio: 91 oraz 92.

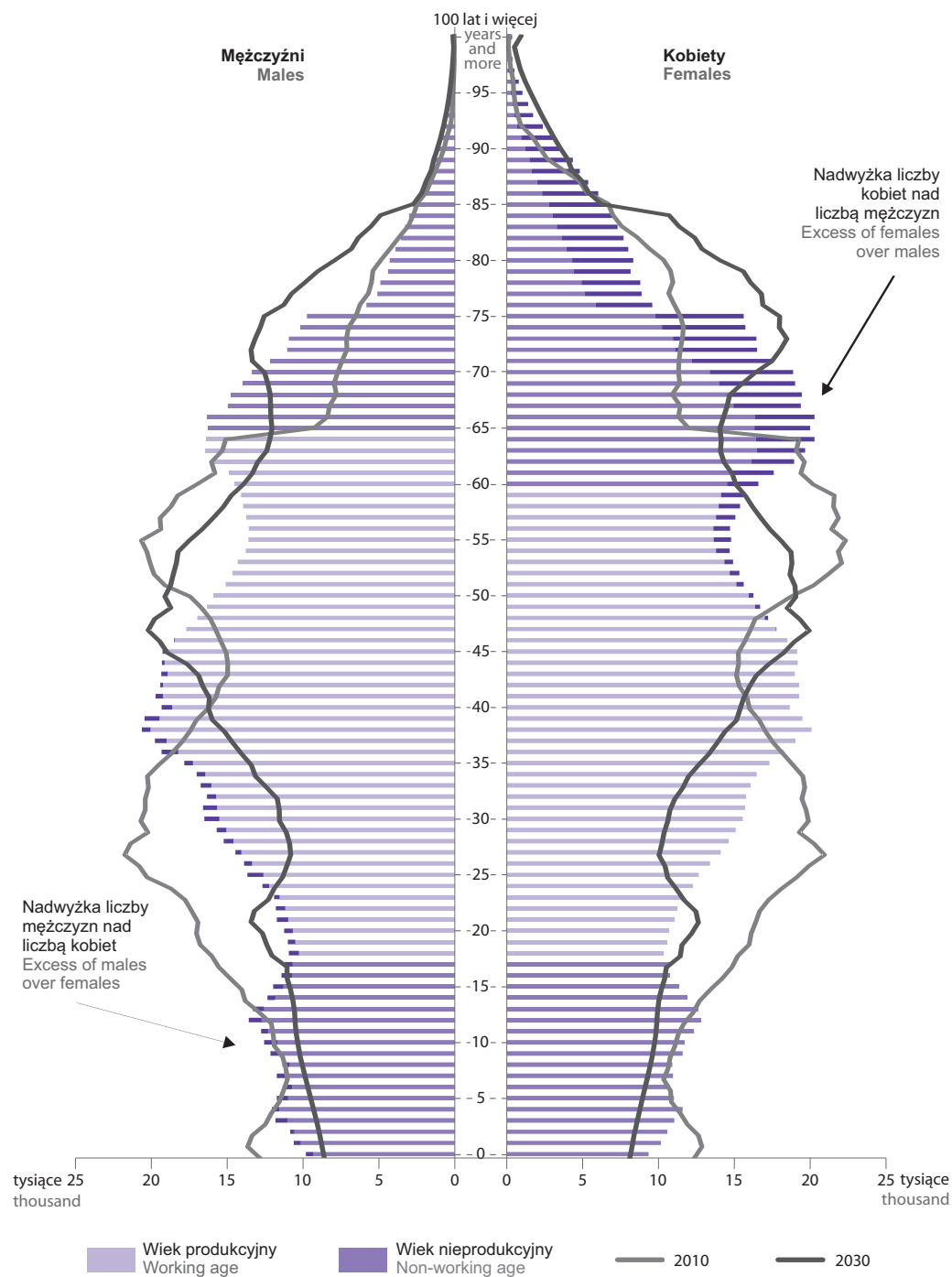
Współczynnik feminizacji jest zróżnicowany ze względu na wiek. W 2021 r., liczebną przewagę mężczyzn zanotowano wśród mieszkańców województwa łódzkiego do 46 roku życia. Wynika to z faktu, iż rodzi się więcej chłopców niż dziewczynek. Na 100 mężczyzn w tej grupie wieku przypadało 96 kobiet. W kolejnych grupach wieku, z powodu nadumieralności mężczyzn, relacja ta ulega odwróceniu. Dla osób w wieku 47 i więcej lat, mieszkających w województwie łódzkim w 2021 r., współczynnik feminizacji wyniósł 130. Struktura ta ulega jeszcze większym zmianom w starszych rocznikach wieku, co wynika z dłuższego trwania życia kobiet. Wśród mieszkańców województwa w wieku 65 lat i więcej współczynnik feminizacji wyniósł 160.

Wykres 15. Ludność według płci i wieku w latach 2010, 2021 i 2030

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 15. Population by sex and age in 2010, 2021 and 2030

As of 31 December

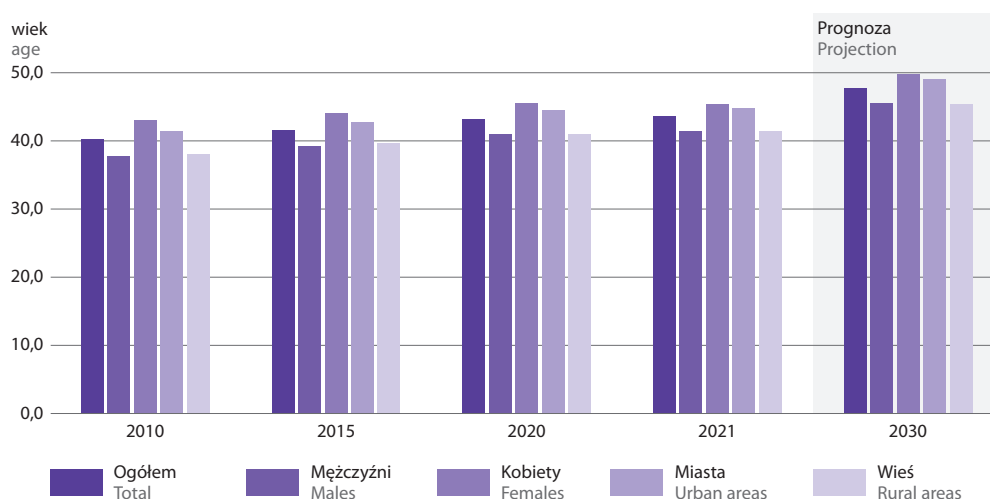

Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granice wieku, która połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

Obserwowane od wielu lat zmiany w liczbie i strukturze ludności według wieku są rezultatem wydłużania się trwania życia, procesów w zakresie ruchu naturalnego, a także procesów migracyjnych (zarówno wewnętrznych, jak i zagranicznych).

W końcu 2021 r. statystyczny mieszkaniec województwa łódzkiego miał przeciętnie niecałe 44 lata. Mediana wieku osób zameldowanych w województwie, w ciągu dwunastu analizowanych lat, wzrosła o 3 i pół roku. Zgodnie z prognozą tendencja wzrostowa zostanie utrzymana, a w 2030 r. wiek środkowy mieszkańców łódzkiego ma osiągnąć wartość bliską 48 lat. W wyniku dłuższego trwania życia, kobiety są przeciętnie starsze od mężczyzn. W 2021 r. kobiety z województwa łódzkiego miały średnio prawie 46 lat, zaś mężczyźni – ponad 41 lat. Według wyników prognozy, w 2030 r. statystyczna mieszkanka województwa łódzkiego będzie miała przeciętnie 50 lat, natomiast średni wiek panów z terenu województwa wyniesie niespełna 46 lat.

Wykres 16. Mediana wieku ludności
Chart 16. Median age of population

W wyniku długotrwałych przemian demograficznych, a przede wszystkim zmniejszającej się do 2015 r. (i ponownie od 2018 r.) liczby urodzeń, w województwie łódzkim obserwowane jest obniżanie się liczby dzieci. W 2021 r. liczba osób w wieku poniżej 15 lat, w porównaniu z rokiem poprzednim, obniżyła się o 1,1% i wyniosła 346,9 tys. W Polsce, w stosunku do 2020 r., zanotowano spadek liczby dzieci o 0,8% do poziomu 5830,8 tys. W ciągu dwunastu badanych lat udział dzieci w ogólnej liczbie mieszkańców województwa łódzkiego wzrósł z 14,1% do 14,4%, zaś dla Polski z 15,2% do 15,3%.

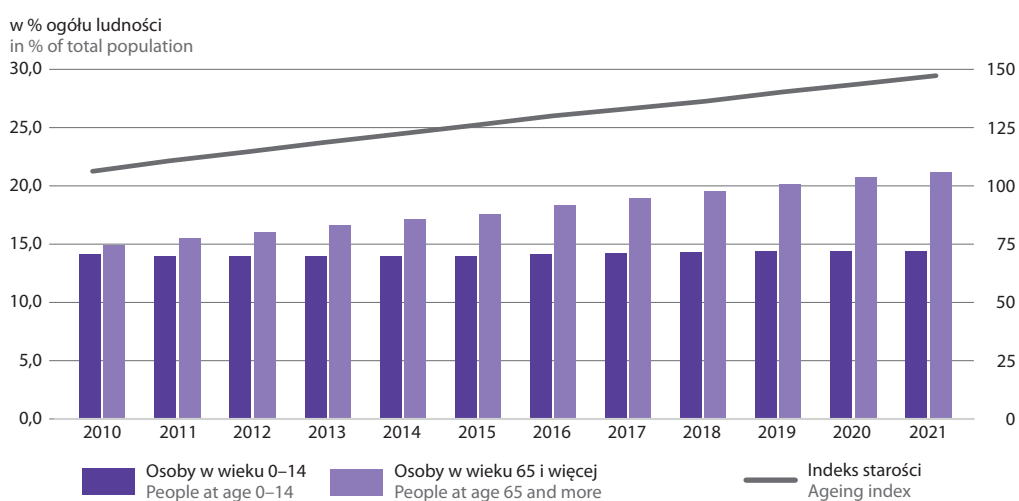
Niezmiennie rośnie natomiast liczebność populacji w wieku 65 lat i więcej. W przypadku mieszkańców województwa łódzkiego w ciągu 2021 r. wielkość tej grupy osób wzrosła o 1,3% do poziomu 510,7 tys. mieszkańców. W skali całego kraju zanotowany został wzrost o 1,8% do poziomu 7248,4 tys. osób. Udział populacji w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności jest określany współczynnikiem starości demograficznej. Wskaźnik ten obliczony dla mieszkańców województwa łódzkiego wzrósł z 14,9% w 2010 r. do 20,7 w 2020 r. oraz 21,1% w ostatnim roku analizy. W skali całego kraju osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły w 2021 r. 19,0% całej populacji (o 5,5 p. proc. więcej niż w 2010 r.)

Kolejnym parametrem obrazującym zmiany zachodzące w strukturze ludności według wieku jest tzw. relacja pokoleniowa dziadków i wnuczków. Wskaźnik ten, nazywany indeksem starości, w 2021 r. wyniósł w województwie łódzkim 147. Oznacza to, że na 100 dzieci w wieku 0–14 lat, przypadało 147 osób w wieku 65 lat i więcej.

Rok wcześniej relacja ta wyniosła 144, podczas gdy w 2010 r. wskaźnik starości przyjął wartość 106. W przypadku całego kraju parametr ten wzrósł z 89 w 2010 r. do 124 w 2021 r.

Dodatkowo, warto przyrzeć się zmianom wskaźnika wsparcia osób najstarszych, zwanego wskaźnikiem wsparcia międzypokoleniowego. W 2021 r. parametr ten przyjął wartość 12 wśród mieszkańców województwa łódzkiego oraz 11 w skali całego kraju. Oznacza to, że na 100 osób w wieku 50–64 lata przypadało 12 mieszkańców łódzkiego w wieku 85 lat i więcej (średnio 11 w przypadku wszystkich województw). Dla porównania w roku 2010, na 100 osób w grupie 50–64 przypadało 7 najstarszych mieszkańców województwa łódzkiego (6 w skali całego kraju).

Wykres 17. Indeks starości
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 17. Ageing index
As of 31 December

Indeks starości – liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat (liczba dziadków na 100 wnuczków).

Analiza ludności według ekonomicznych grup wieku wskazuje na podobne zmiany. Na koniec 2021 r. liczba mieszkańców województwa łódzkiego w wieku przedprodukcyjnym (tj. poniżej 18 lat), była niższa o 0,5% niż w roku poprzednim oraz o 6,8% w odniesieniu do 2010 r. W Polsce, w ciągu roku, odnotowano spadek liczebności tej grupy o 0,2% oraz o 4,2% w porównaniu z 2010 r. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w łódzkim w ciągu dwunastu lat obniżył się o 0,4 p. proc. Grupa osób poniżej 18 roku życia w 2021 r. stanowiła 17,1% ogólnej populacji mieszkańców województwa. W skali kraju odsetek ten zmniejszył się z 18,8% w 2010 r. do 18,2% w 2021 r.

Liczba ludności w wieku produkcyjnym (18–59 lat w przypadku kobiet, 18–64 lata w przypadku mężczyzn) zmniejszyła się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w stosunku do 2010 r. Spadki te wyniosły w województwie odpowiednio 1,5% oraz 13,7%, natomiast w Polsce – 1,1% oraz 9,3%. Dodatkowo, nastąpił spadek udziału tej zbiorowości w ogólnej liczbie ludności województwa z 63,8% w 2010 r. do 57,9% w 2021 r. W przypadku Polski, odsetek osób w wieku produkcyjnym obniżył się z 64,4% w 2010 r. do 59,2% w 2021 r.

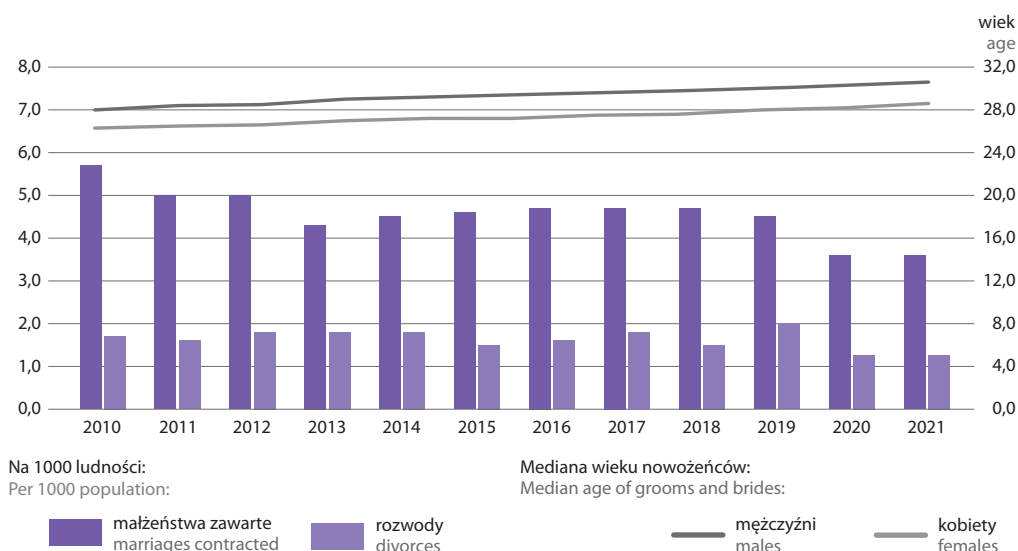
W 2021 r. zaobserwowano, podobnie jak w poprzednich latach, wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej w przypadku kobiet, 65 lat i więcej w przypadku mężczyzn). W latach 2010–2021 liczebność tej zbiorowości zwiększyła się w skali województwa – o 26,5%, podczas gdy w Polsce – o 33,4%.

Udział tej grupy ludności osiągnął poziom 25,0% populacji łódzkiego i był większy o 0,3 p. proc. w stosunku do zanotowanego w 2020 r. oraz o 6,2 p. proc. w porównaniu z 2010 r. W skali całego kraju odsetek kobiet w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyzn w wieku 65 lat i więcej, zwiększył się w ciągu dwunastu lat o 5,8 p. proc. i w 2021 r. wyniósł 22,6%. Województwo łódzkie od kilku lat charakteryzuje się najwyższym w Polsce odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym.

Systematyczne zmniejszanie się liczby osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym, świadczy o postępującym procesie starzenia się mieszkańców zarówno w województwie łódzkim, jak również w skali całego kraju.

Miarą określającą relacje pomiędzy poszczególnymi ekonomicznymi grupami wieku jest współczynnik obciążenia demograficznego. Według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r., na terenie województwa łódzkiego na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 73 osoby w wieku nieprodukcyjnym, podczas gdy w 2010 r. parametr ten wyniósł 57. W skali całego kraju współczynnik obciążenia demograficznego wyniósł 69 (wobec 55 w 2010 r.).

Wykres 18. Małżeństwa zawarte i rozwody
Chart 18. Marriages contracted and divorces

Od stycznia do grudnia 2021 r. w województwie łódzkim zawarto 10,4 tys. związków małżeńskich, tj. o 18,7% więcej niż przed rokiem, ale o 28,4% mniej niż w 2010 r. Małżeństwa zarejestrowane w województwie łódzkim stanowiły 6,2% nowo zawartych małżeństw w Polsce. W skali całego kraju liczba małżeństw zwiększyła się o 16,0% w porównaniu z rokiem poprzednim, ale była mniejsza o 26,3% w odniesieniu do 2010 r. Współczynnik małżeństw zarejestrowanych w województwie łódzkim, w 2021 r. wyniósł 4,28‰ i mimo, że był wyższy niż w przed rokiem to jego poziom był niższy niż latach wcześniejszych (w 2020 r. wyniósł 3,58‰, a w 2010 r. – 5,70‰). W roku 2021 liczba nowo zawartych małżeństw w całym kraju, w przeliczeniu na 1000 ludności, wyniosła 4,41‰ (5,93‰ w 2010 r.).

Małżeństwa zarejestrowane w 2021 r. w miastach województwa łódzkiego stanowiły 61,2% ogółu związków małżeńskich, jednak częstość zawierania małżeństw w miastach była niższa niż na wsi. Wskaźnik natężenia małżeństw (liczba małżeństw na 1000 mieszkańców) w miastach województwa łódzkiego wyniósł 4,22‰, podczas gdy na wsi 4,39‰ (w Polsce odpowiednio 4,41‰ oraz 4,42‰).

Zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn, nowożeńcy najczęściej należeli do grupy w wieku 25–29 lat. Wśród mieszkańców województwa łódzkiego, 41,3% kobiet oraz 37,8% mężczyzn zawierających związek małżeński w 2021 r., miało 25–29 lat. W skali całego kraju udziały te wyniosły 39,4% dla kobiet oraz 36,4% dla mężczyzn. Konsekwencją wyborów dokonywanych przez młodych ludzi jest zwiększenie się wieku nowożeńców. W 2021 r. mediana wieku mieszkanki województwa łódzkiego, zawierającej związek małżeński, wyniosła 28,6 lat, a mężczyzny – 30,7 lat. Dla porównania, na początku badanego okresu wiek środkowy nowożeńców ukształtował się na poziomie 26,3 lat w przypadku kobiet oraz 28,0 lat w przypadku mężczyzn.

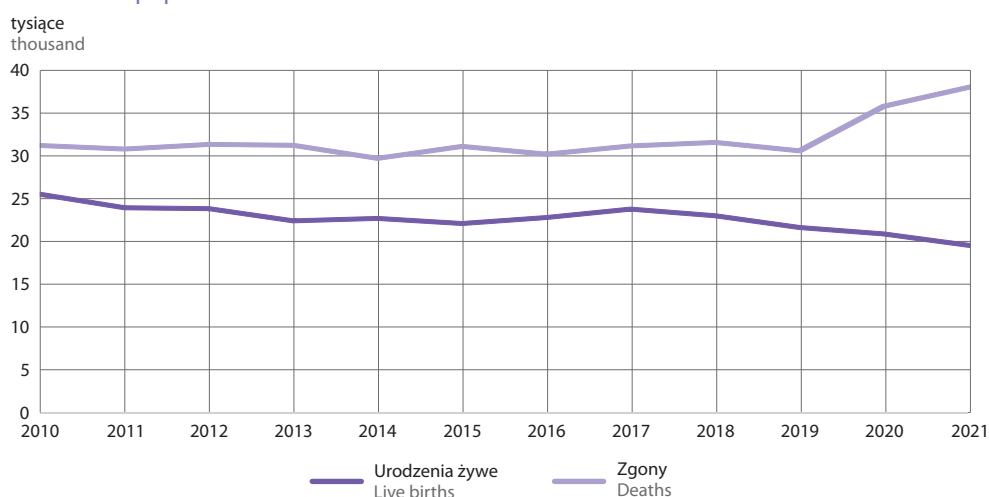
W 2021 r. w województwie łódzkim orzeczono 52 separacje, z czego 34 dotyczyło mieszkańców miast. Z powództwa żony w województwie nastąpiło 46,2% orzeczonych separacji, a 38,5% na podstawie zgodnego wniosku obu stron. Liczba uchylonych wspólnot małżeńskich (bez prawa wstąpienia w nowy związek małżeński) zmniejszyła się o 10,3% w stosunku do roku poprzedniego, natomiast w porównaniu z 2010 r. była niższa o 80,2%. W Polsce natomiast w ciągu dwunastu badanych lat liczba orzeczonych separacji zmniejszyła się o 73,1% i w 2021 r. wyniosła 751 (497 przypadków dotyczyło mieszkańców miast).

W ciągu 2021 r. w województwie łódzkim rozwiodło się 3,3 tys. par małżeńskich, tj. o 5,2% więcej w porównaniu z 2020 r., ale o 23,0% mniej w odniesieniu do 2010 r. Zdecydowanie więcej rozpadów związków małżeńskich dotyczyło mieszkańców miast (73,3% ogólnej liczby rozwodów). W skali całego kraju liczba rozwodów wzrosła w 2021 r. o 18,6% i wyniosła 60,7 tys. (w odniesieniu do 2010 r. była niższa o 1,0%). Zarówno w przypadku województwa, jak i całego kraju, w około 2/3 przypadków, powództwo o rozwód wniosła kobieta.

W 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, w województwie łódzkim najwięcej rozwodzących się małżeństw stanowiły małżeństwa bezdzietne – 43,1% (41,6% w 2020 r. oraz 41,4% w 2010 r.), a także małżeństwa z jednym dzieckiem poniżej 18 roku życia – 32,9% (wobec 35,4% w 2020 r. oraz 38,0% w 2010 r.).

Zmiany we wszystkich województwach w liczbie zawieranych małżeństw oraz orzeczonych separacji i rozwodów mogą wynikać z ograniczeń i restrykcji wdrażanych okresowo w latach 2020 i 2021 w związku z pandemią COVID-19, m.in. obostrzeń sanitarnych (np. dotyczących organizacji ślubów i wesel) oraz czasowo ograniczonej działalności sądów, a tym samym odwoływaniem rozpraw rozwodowych i o separacje.

Wykres 19. Ruch naturalny ludności
Chart 19. Vital statistics of population

Według danych bilansowych, w województwie łódzkim w ciągu 2021 r. zarejestrowano 19,6 tys. urodzeń żywych, tj. o 1,3 tys. mniej niż przed rokiem oraz o 6,0 tys. mniej niż w 2010 r. W Polsce liczba urodzeń żywych obniżyła się w ciągu dwunastu analizowanych lat o 19,8% i wyniosła 331,5 tys. Współczynnik urodzeń żywych w województwie łódzkim (liczba urodzeń żywych na 1000 mieszkańców) wyniósł 8,06‰ i był niższy zarówno w stosunku do notowanego rok wcześniej (8,53‰), jak i w 2010 r. (10,02‰). Omawia-

ny wskaźnik przyjął tradycyjnie wyższe wartości na wsi – 8,51‰, wobec 7,78‰ w mieście. W skali całego kraju w 2021 r. na 1000 ludności przypadało 8,69 urodzeń żywych, przy czym na wsi współczynnik ten wyniósł 8,95‰, a w miastach – 8,51‰.

Urodzenia uzależnione są od liczby potencjalnych matek, tzn. kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat) oraz ich płodności określanej natężeniem urodzeń. W 2021 r. w województwie łódzkim współczynnik płodności osiągnął wartość 36,17 co oznacza, że na 1000 kobiet w wieku rozrodczym przypadało 36 urodzeń żywych (w 2020 r. – 38, zaś w 2010 r. – 42). Nieco mniej korzystnie niż przed rokiem ukształtował się współczynnik dzietności, który w 2021 r. wyniósł 1,29 wobec 1,34 rok wcześniej i w 2010 r. (w skali kraju przyjął wartość 1,32 wobec 1,38 w 2020 r. i 1,38 w 2010 r.). Ta niska liczba urodzeń nie zapewnia prostej zastępowalności pokoleń. Optymalna wartość tego współczynnika, określana jako korzystna dla stabilnego rozwoju demograficznego, kształtuje się na poziomie 2,10–2,15, czyli gdy w danym roku na 100 kobiet przypada średnio 210–215 urodzonych dzieci.

W roku 2021, najwięcej urodzeń zanotowano wśród kobiet w grupach wieku: 25–29 lat (32,7% wszystkich urodzeń żywych w województwie) oraz 30–34 lata (33,8%). W ciągu dwunastu ostatnich lat nastąpiło podwyższenie wieku środkowego kobiet rodzących dziecko. Mediana wieku mieszkanek województwa łódzkiego, które urodziły dziecko w 2021 r., wyniosła 30,5 lata, podczas gdy w 2010 r. kształtowała się na poziomie 28,6 lat.

W 2021 r. w województwie łódzkim zmarło 38,0 tys. osób, o 6,2% więcej (tj. o 2,2 tys. osób) niż przed rokiem oraz o 21,8% więcej (tj. o 6,8 tys. osób) niż w 2010 r. Odnotowana liczba zgonów we wszystkich województwach była najwyższa od kilkudziesięciu lat. Nasilenie liczby zgonów w województwie łódzkim (ponad 800 zgonów tygodniowo) w okresach: pierwsze tygodnie stycznia, trzecia dekada marca–kwiecień oraz listopad–grudzień 2021 r., pokrywało się z wystąpieniem kolejnych fal pandemii COVID-19. Ogólny współczynnik zgonów ukształtował się w województwie na poziomie 15,66‰, podczas gdy rok wcześniej – 14,62‰, a w 2010 r. – 12,26‰. Podobnie jak w latach poprzednich, liczba zgonów przypadająca na 1000 mieszkańców była wyższa w miastach (16,41‰) niż na wsi (14,43‰). W skali całego kraju w 2021 r. na 1000 ludności przypadało 13,61 zgonów, podczas gdy w 2020 r. współczynnik ten wyniósł 12,45‰, a w 2010 r. – 9,83‰.

Według danych za 2020 r. głównymi przyczynami zgonów w województwie łódzkim były choroby układu krążenia oraz nowotwory (odpowiednio 33,1% oraz 21,0% wszystkich zgonów). W przypadku chorób układu oddechowego udział w ogólnej liczbie zgonów zarejestrowanych na terenie województwa wyniósł 7,2%, zaś w przypadku zewnętrznych przyczyn zachorowań i zgonów – 4,2%. W skali całego kraju udziały te były zbliżone i wyniosły odpowiednio 36,6% oraz 22,8%, 6,0% oraz 4,2%. Zgony spowodowane COVID-19 w 2020 r. to w województwie łódzkim 3,4 tys. – 9,4% ogólnej liczby zgonów. W skali kraju udział ten wyniósł 8,7%. Według wstępnych danych za 2021 r. odsetek zgonów spowodowanych COVID-19 w skali Polski wyniósł blisko 18%.

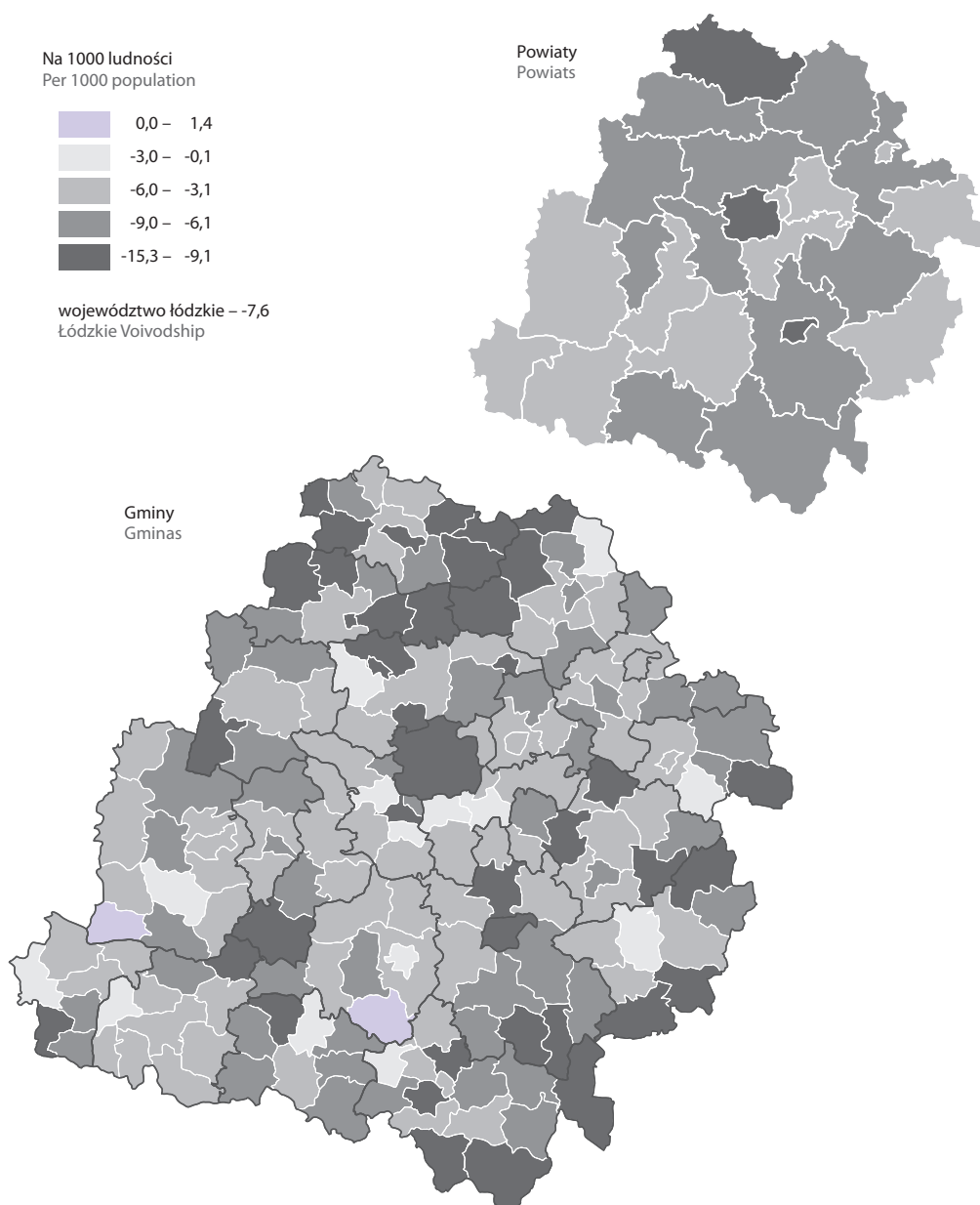
Liczba zgonów niemowląt w województwie łódzkim, w 2021 r. wyniosła 71 (wobec 64 w 2020 r. oraz 101 w 2010 r.). Zgony dzieci poniżej 1 roku życia odnotowane na terenie województwa łódzkiego stanowiły 5,4% ogólnej liczby niemowląt, które zmarły w całym kraju. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) przyjął w województwie łódzkim wartość 3,63‰ wobec 3,06‰ w 2020 r. i 3,96‰ w 2010 r. Dla Polski wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 3,94‰ wobec 3,57‰ w 2020 r. i 4,98‰ w 2010 r.

Konsekwencją znaczącej przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń w województwie łódzkim jest trwający od lat ubytek naturalny ludności. Różnica ta zwiększyła się do poziomu minus 18448 osób w 2021 r., podczas gdy rok wcześniej wyniosła minus 14916, a w roku 2010 – minus 5695.

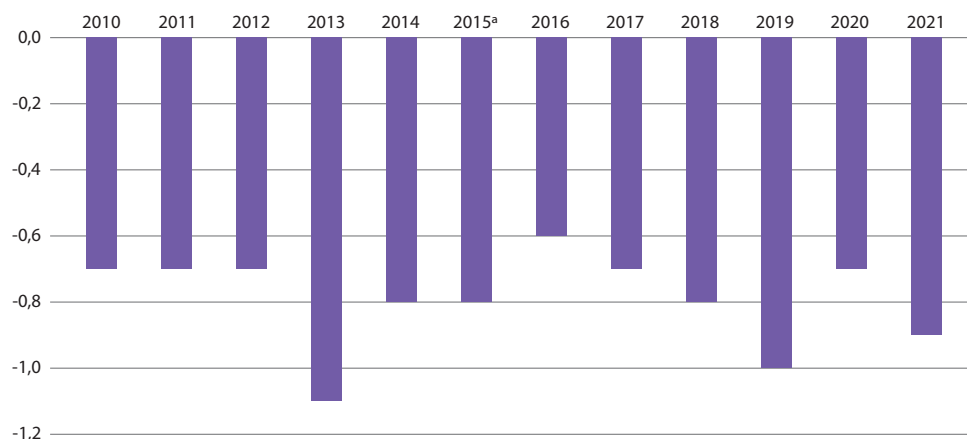
W przeliczeniu na 1000 mieszkańców, przyrost naturalny osiągnął wartość minus 7,60‰ wobec minus 6,09‰ w 2020 r. i 2,24‰ w 2010 r. W 2021 r. w województwie łódzkim ujemny współczynnik przyrostu naturalnego odnotowano zarówno w miastach, jak i na wsi, jednak w miastach był on zdecydowanie niższy i wyniósł minus 8,63‰ wobec minus 5,92‰ na wsi. W skali całego kraju wskaźnik przyrostu naturalnego przyjął również wartość ujemną i wyniósł minus 4,93‰ (minus 5,62‰ w miastach oraz minus 3,90‰ na wsi).

We wszystkich powiatach województwa łódzkiego liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2021 r. najniższym wskaźnikiem charakteryzowały się: Łódź (minus 9,97‰), powiat kutnowski (minus 9,42‰), oraz Piotrków Trybunalski (minus 9,31‰).

Mapa 20. Przyrost naturalny ludności w 2021 r.
Map 20. Natural increase in 2021

Wykres 20. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności
 Chart 20. Net migration of population for permanent residence per 1000 population

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
 a Net migration was calculated using data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014.

Zarówno w województwie łódzkim, jak i w całym kraju, w porównaniu z rokiem poprzednim zaobserwowano wzrost liczby przemieszczeń na stałe w ruchu wewnętrznym. W 2021 r., w województwie łódzkim, odnotowano 22,1 tys. zameldowań w ramach ruchu migracyjnego wewnętrznego (wobec 19,7 tys. w 2020 r. oraz 22,6 tys. w 2010 r.). Jednocześnie 24,3 tys. osób (21,5 tys. w 2020 r. oraz 24,3 tys. w 2010 r.) wymeldowało się z pobytu stałego w inne miejsce w Polsce.

W ciągu dwunastu analizowanych lat, w wyniku przewagi wymeldowań nad zameldowaniami, w województwie łódzkim mamy do czynienia z ujemnym saldem migracji wewnętrznych. Podobnie jak w latach poprzednich, odnotowany w województwie łódzkim ubytek migracyjny w ruchu wewnętrznym, dotyczył jedynie miast, gdzie w 2021 r. wyniósł minus 5,2 tys. osób (wobec 4,9 tys. w 2020 r. oraz 5,0 tys. w 2010 r.). Na wsi natomiast odnotowano wzrost liczby ludności w wyniku przemieszczeń o 2,9 tys. osób (wobec 3,1 tys. w 2020 r. oraz 3,2 tys. w 2010 r.).

Większość migracji wewnętrznych odbywała się w obrębie województwa. W 2021 r. ten typ migracji stanowił 80,5% zameldowań oraz 72,9% wymeldowań. Najczęstszym kierunkiem ruchu ludności wewnątrz województwa (42,1%) były migracje z miast na wieś, które objęły 7,5 tys. osób, w przeciwnym kierunku (ze wsi do miast) przeprowadziło się 4,0 tys. osób.

W 2021 r. z innych regionów Polski w województwie łódzkim na pobyt stały zameldowało się 4,3 tys. osób, z których 25,4% pochodziło z województwa mazowieckiego, 17,0% ze śląskiego, a 13,2% z wielkopolskiego. W tym czasie łódzkie opuściło 6,6 tys. osób, z których 34,5% zamieszkało w województwie mazowieckim, 13,5% w dolnośląskim, 11,0% w wielkopolskim, a 9,7% w śląskim. Województwa te stanowią od kilku lat najczęstsze kierunki migracji mieszkańców województwa łódzkiego.

Przemieszczenia w ruchu wewnętrznym dotyczyły przede wszystkim populacji w grupach wieku: 25–29 lat (13,9% ludności przybyłej do województwa łódzkiego na pobyt stały oraz 14,8% ludności, która wyprowadziła się z województwa), 30–34 lata (14,6% oraz 15,6%) oraz 35–39 lat (11,8% oraz 12,4%).

Analiza danych dotyczących migracji zagranicznych pokazuje, że w 2021 r., podobnie jak w roku poprzednim, liczba imigrantów w województwie łódzkim przewyższała liczbę emigrantów o 139 osób (w 2020 r. o 140 osób). Skala zameldowań na pobyt stały z zagranicy wyniosła 522 osoby i była wyższa niż w roku poprzednim (w 2020 r. 445 osób) wobec 533 osób w 2010 r. Liczba osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w związku z wyjazdem poza granice kraju wyniosła 383 (wobec 445 w 2020 r. oraz 533 w 2010 r.).

W skali całego kraju w 2021 r. liczba emigrantów wyniosła 12,0 tys. wobec 8,8 tys. w 2020 r. oraz 17,4 tys. w 2010 r. W ramach migracji przybyło do kraju 15,4 tys. osób, wobec 13,3 tys. w 2020 r. oraz 15,2 tys. w 2010 r. W 2021 r. podobnie jak w 2020 r., saldo migracji zagranicznych w Polsce przyjęło wartości dodatnie – odpowiednio 3,4 tys. osób oraz 4,5 tys. osób. Natomiast w 2010 r. saldo migracji zagranicznych wyniosło minus 2,1 tys. osób.

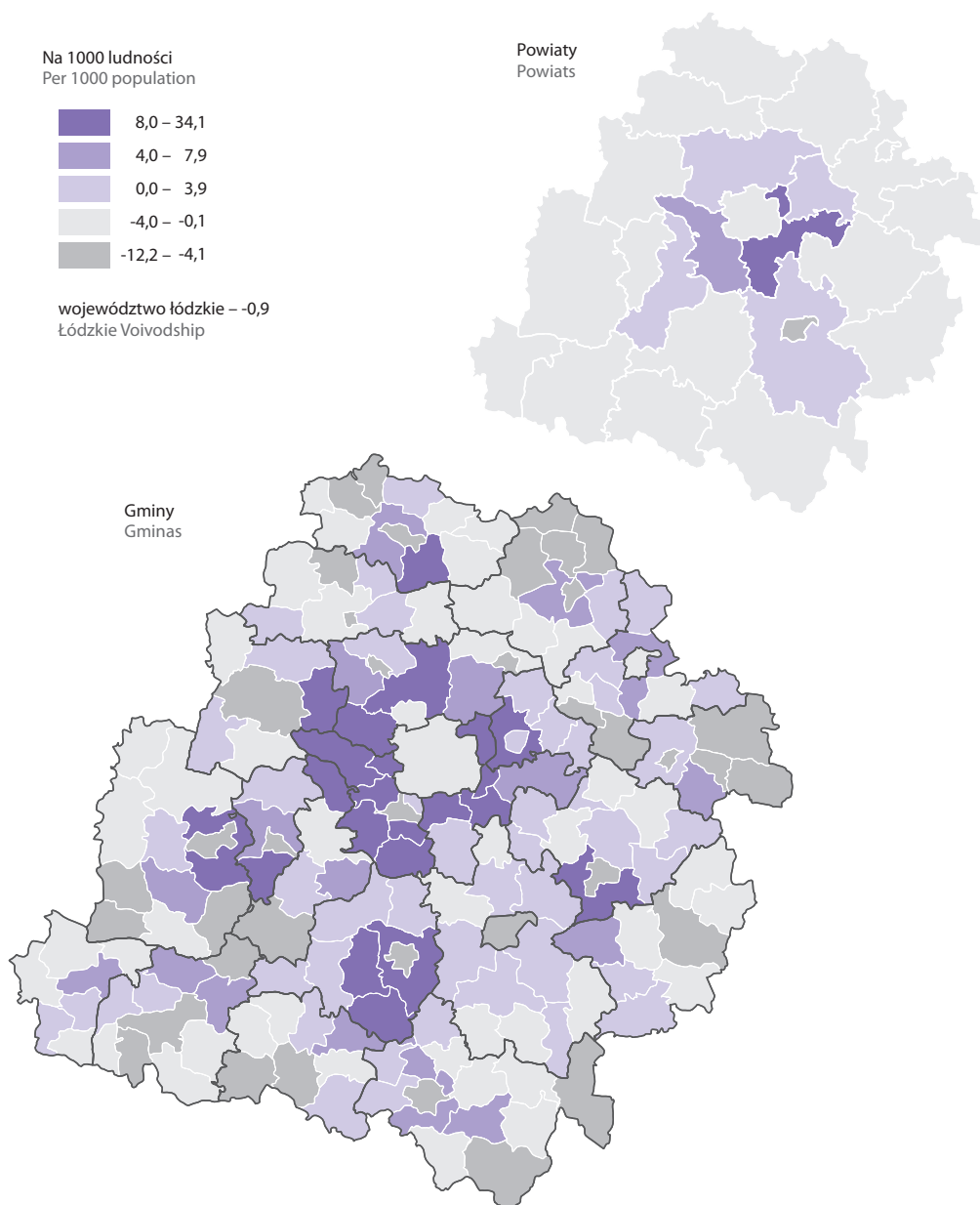
Główne kierunki migracji zagranicznych również pozostają bez zmian. Spośród osób osiedlających się w województwie łódzkim najwięcej, tj. 129 przybyło z Wielkiej Brytanii (24,7% ogółu imigrantów), z Ukrainy – 93 osoby (17,8%) oraz Niemiec – 70 osób (13,4%). Kierunkiem odpływu migracyjnego mieszkańców województwa łódzkiego za granicę, podobnie jak w latach poprzednich, były: Wielka Brytania – 29,0% (111 emigrujących), Niemcy – 20,9% (80 osób) oraz Holandia – 13,1% (50 osób).

Wśród emigrantów dominowały osoby, które swój pobyt za granicą wiązały z podejmowaniem pracy lub jej poszukiwaniem. Świadczy o tym m. in. wiek osób wyjeżdżających na stałe z Polski. Najliczniejsze grupy emigrantów z województwa łódzkiego to osoby w wieku: 30–34 lat (17,0%), 35–39 lat (14,1%) oraz 40–44 lata (12,3%), które łącznie stanowiły niemal połowę wyjeżdżających na stałe za granicę. Z kolei najliczniejsze grupy imigrantów stanowiły dzieci w wieku 0–4 lata (24,3% przybyłych do województwa łódzkiego z innych państw) i 5–9 lat (18,0%) oraz dorośli w wieku 35–39 lat (10,2%).

W 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, w województwie łódzkim saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały, zwane saldem migracji stałej, było ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu roku przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie o 2143 (w 2020 r. – o 1672, a w 2010 r. – o 1780). W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji ludności na pobyt stały w 2021 r. przyjęło wartość minus 0,88‰ (wobec minus 0,68‰ w 2020 r. oraz minus 0,70‰ w 2010 r.). Natomiast w skali Polski saldo migracji ludności na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności osiągnęło wartość dodatnią 0,09‰, wobec 0,12‰ w 2020 r. oraz minus 0,05‰ w 2010 r.

Migracje ludności mają istotny wpływ na stan i strukturę ludności w poszczególnych jednostkach podziału terytorialnego. W 2021 r. w 18 powiatach województwa saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały było ujemne, w tym w 15 było relatywnie (w przeliczeniu na 1000 ludności) niższe niż średnio w województwie. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w Piotrkowie Trybunalskim (minus 5,07‰) oraz w powiatach łowickim i opoczyńskim (odpowiednio minus 3,82‰ oraz minus 3,77‰). Dodatnia wartość współczynnika wystąpiła w 6 powiatach, przy czym 5 z nich to powiaty sąsiadujące z miastem Łódź. Najwyższe wartości wskaźnika salda migracji odnotowano w powiecie łódzkim wschodnim (9,57‰).

Mapa 21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2021 r.
 Map 21. Net migration of population for permanent residence in 2021

Edukacja

Education

W roku szkolnym 2020/21, w szkołach podstawowych, szkołach ponadpodstawowych i policealnych w województwie łódzkim uczyło się łącznie 301,3 tys. osób, tj. o 0,7% więcej niż przed rokiem. W województwie łódzkim w 2021 r. zdawalność egzaminu maturalnego wyniosła 72,8% (wobec 72,5% rok wcześniej). Liczba studentów zwiększyła się w ciągu roku do 70,3 tys., tj. o 1,3%.

Wychowanie przedszkolne realizowane było w przedszkolach i zespołach wychowania przedszkolnego, punktach przedszkolnych oraz oddziałach w szkołach podstawowych. W województwie łódzkim, według stanu na koniec września 2020 r., funkcjonowało 1313 formalnie zarejestrowanych placówek wychowania przedszkolnego, co stanowiło 5,9% placówek w kraju. W porównaniu z 2019 r. w województwie odnotowano wzrost ich liczby o 0,8%, podczas gdy w kraju dynamika kształtowała się na poziomie 0,2%. W stosunku do 2010 r. liczba placówek wychowania przedszkolnego w województwie wzrosła o 12,0%, a w kraju o 17,1%.

W ogólnej liczbie placówek wychowania przedszkolnego w województwie największą grupę stanowiły przedszkola, których udział wyniósł 56,5% oraz oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – 36,8%. Punkty przedszkolne stanowiły 6,3% ogólnej liczby placówek (przed rokiem 6,5%), a zespoły wychowania przedszkolnego to zaledwie 0,4% (tyle samo, co w 2019 r.) W porównaniu z 2019 r. w województwie liczba przedszkoli zwiększyła się o 12, zmniejszenie liczby placówek dotyczyło jedynie punktów przedszkolnych – o 2. Liczba pozostałych placówek wychowania przedszkolnego nie uległa zmianie.

W 2020 r. wychowaniem przedszkolnym objętych było 83,5 tys. dzieci, tj. o 1,1% więcej niż w 2019 r. i o 27,5% więcej niż w 2010 r. (w Polsce był to wzrost odpowiednio o 1,7% i o 34,5%).

Na koniec września 2020 r. w miastach funkcjonowały 662 placówki wychowania przedszkolnego, z których 82,0% stanowiły przedszkola. Do wszystkich typów placówek w miastach uczęszczało 57,4 tys. dzieci, tj. o 1,7% więcej w porównaniu z 2019 r. oraz o 23,7% więcej niż w 2010 r. Prawie połowa placówek wychowania przedszkolnego (49,6%) w województwie łódzkim zlokalizowana była na wsi, jednak w ogólnej liczbie dzieci objętych edukacją przedszkolną, dzieci z terenów wiejskich stanowiły 31,3%. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na wsi zmniejszyła się nieznacznie (o 0,1%) w ciągu roku, a w porównaniu z 2010 r. była większa o 36,7%.

W porównaniu z 2019 r. w ośmiu powiatach województwa łódzkiego nastąpił spadek liczby placówek wychowania przedszkolnego, w tym największy w powiecie bełchatowskim (o 3) oraz powiatach: radomszczańskim i zgierskim (po 2). Natomiast najwyższy wzrost odnotowano w Łodzi i w powiecie tomaszowskim, gdzie przybyło po 5 placówek. W stosunku do 2010 r. spadek dotyczył tylko pięciu powiatów: łowickiego (mniej o 8 placówek), rawskiego (o 5 placówek mniej), pączęńskiego (o 2 mniej) oraz kutnowskiego i poddębickiego (ubyło po 1 placówce). Natomiast najwięcej placówek tego typu przybyło w powiatach: piotrkowskim (17), pabianickim (16) oraz bełchatowskim i zgierskim (po 15 placówek więcej).

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 11. Wychowanie przedszkolne^aTable 11. Pre-primary education^a

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Placówki Establishments	1172	1257	1303	1313
miasta urban areas	531	605	646	662
wieś rural areas	641	652	657	651
w tym przedszkola of which nursery schools	549	655	730	742
w tym specjalne of which special	7	17	20	21
Miejsca Places	52913	63628	.	.
w tym przedszkola of which nursery schools	51641	61022	.	.
w tym specjalne of which special	166	453	.	.
Dzieci Children	65499	70308	82586	83492
miasta urban areas	46371	48487	56411	57350
wieś rural areas	19128	21821	26175	26142
w tym w wieku: 6 lat of which at the age of: 6	18937	6031 ^b	21050	21984
5 lat 5 years	18493	24467	21462	21118

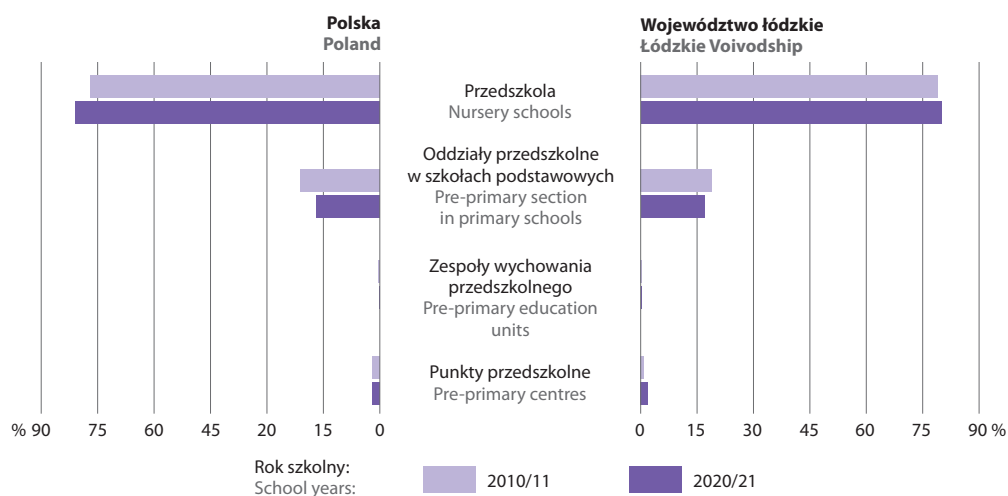
a W latach szkolnych 2015/16–2020/21 łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

b Dotyczy dzieci, którym odroczone spełnianie obowiązku szkolnego po zasięgnięciu opinii psychologiczno-pedagogicznej.

a In the school years 2015/16–2020/21 including children staying in the units performing health care activities. b Concerns children obliged to attend the primary school who received an opinion of the psychological and educational clinic about lack of school readiness.

Wykres 21. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego

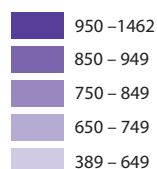
Chart 21. Children attending pre-primary education establishments

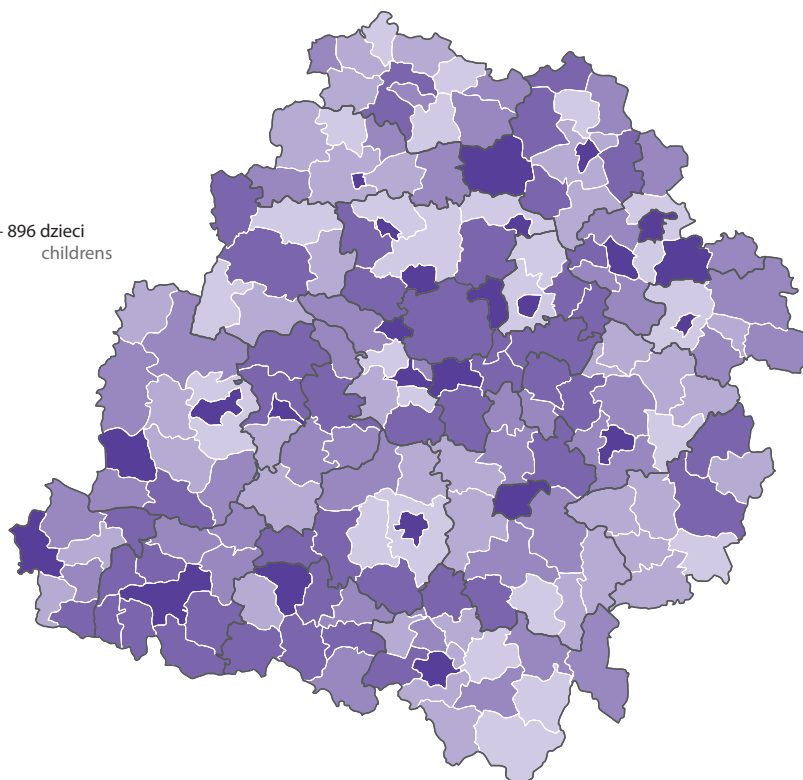
Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/21

Map 22. Pre-primary education in the 2020/21 school year

Dzieci w wieku 3–6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym
na 1000 dzieci tej grupy wieku
Children aged 3–6 years in pre-primary education
per 1000 children in this age group

województwo łódzkie – 896 dzieci
Łódzkie Voivodship childrens

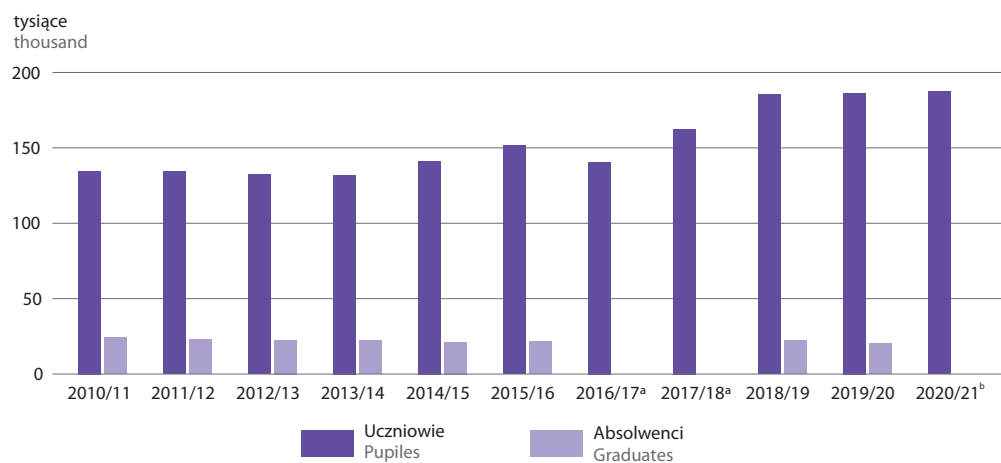

Rok szkolny we wrześniu 2020 r. w województwie łódzkim zainaugurowało 881 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży (co stanowiło 6,2% szkół podstawowych w kraju). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym w województwie było o 15 placówek mniej, a w kraju ubyło 177 szkół.

Nauczanie w zakresie szkoły podstawowej roku szkolnym 2020/21 objęło łącznie 187,5 tys. uczniów (o 0,5% więcej niż przed rokiem), w tym 2,8 tys. w szkołach specjalnych (spadek o 3,3%). Uczniowie z terenu województwa stanowili 6,1% uczniów szkół podstawowych w Polsce. W miastach do szkół podstawowych uczęszczało 120,6 tys. dzieci i młodzieży (o 1,3% więcej niż w poprzednim roku szkolnym), natomiast na wsi uczyło się 67,0 tys. osób (o 0,8% mniej). Naukę w klasie pierwszej we wrześniu 2020 r. rozpoczęło 22,1 tys. uczniów, tj. o 5,8% mniej niż przed rokiem, a pierwszoklasiści stanowili 11,8% ogółu uczniów szkół podstawowych (wobec 12,6% w roku szkolnym 2019/20). W czerwcu 2020 r. naukę w klasie ósmej (po reformie ponownie zamykającej edukację na poziomie podstawowym) zakończyło 20,5 tys. absolwentów.

W roku szkolnym 2020/21 na 1 szkołę podstawową (bez szkół specjalnych) przypadało 226 uczniów, wobec 222 przed rokiem. W miastach liczba uczniów na 1 szkołę podstawową (bez szkół specjalnych) była prawie trzykrotnie większa (380 uczniów) niż na terenach wiejskich (132 uczniów). Największe obciążenie obserwowano w miastach na prawach powiatu: w Skierniewicach (483), w Łodzi (364) i w Piotrkowie Trybunalskim (332) i w powiatach: pabianickim (294) oraz zgierskim (289). Najmniejsze zagęszczenie uczniów w szkołach podstawowych odnotowano w powiatach: skierniewickim (94) i wieruszowskim (121).

Wykres 22. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych
Chart 22. Pupils and graduates of primary schools

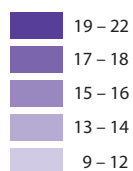

a Brak absolwentów w związku z wprowadzeniem nowego ustroju szkolnego (powrót do 8-letniej szkoły podstawowej). b Dane o absolwentach będą dostępne w późniejszym terminie.

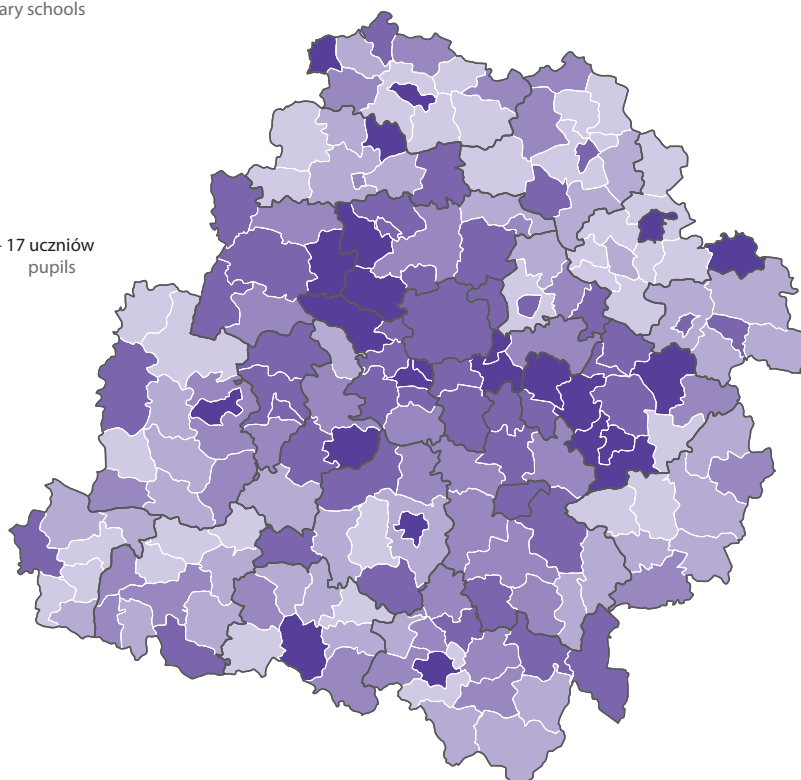
a No graduates in connection with the introduction of the new school system (return to an 8-year primary school). b The data of graduates will be available at a later date.

Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2020/21
Map 23. Pupils in primary schools in the 2020/21 school year

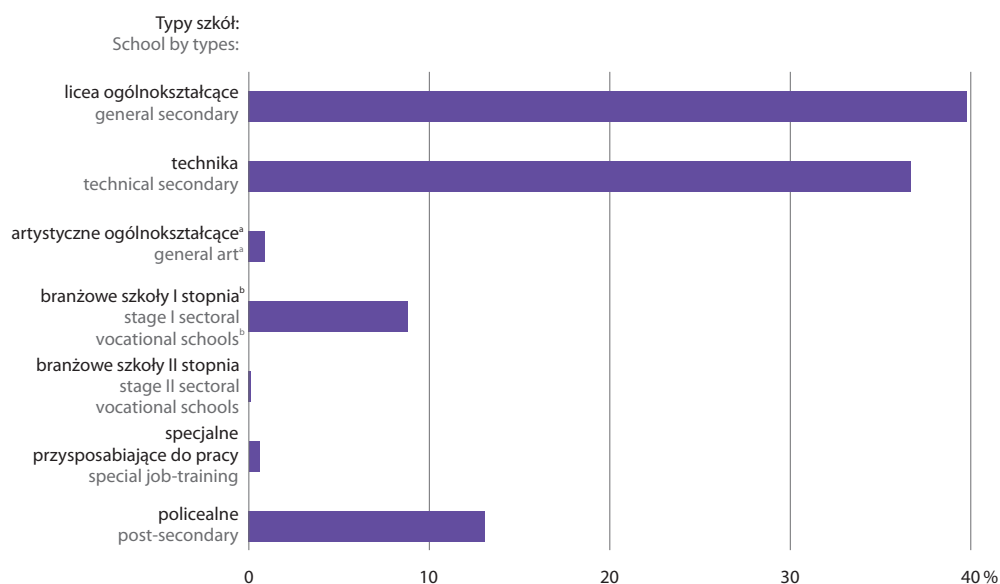
Liczba uczniów na 1 oddział
Pupils per section in primary schools

województwo łódzkie – 17 uczniów
Łódzkie Voivodship pupils

Wykres 23. Uczniowie szkół ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2020/21
Chart 23. Students of post-primary schools by types of schools in the 2020/21 school year

a Dające uprawnienia zawodowe. b Do roku szkolnego 2017/18 zasadnicze szkoły zawodowe.
 a Leading to professional certification. b Until 2017/18 school year basic vocational schools. .

Zgodnie z ustawą o systemie oświaty, do szkół ponadpodstawowych zalicza się: branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia, licea ogólnokształcące, technika, specjalne szkoły przysposabiające do pracy, szkoły artystyczne ogólnokształcące dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne. Ze względu jednak na wyższy szczebel kształcenia, szkoły policealne zaprezentowano w poniższym tekście oddzielnie.

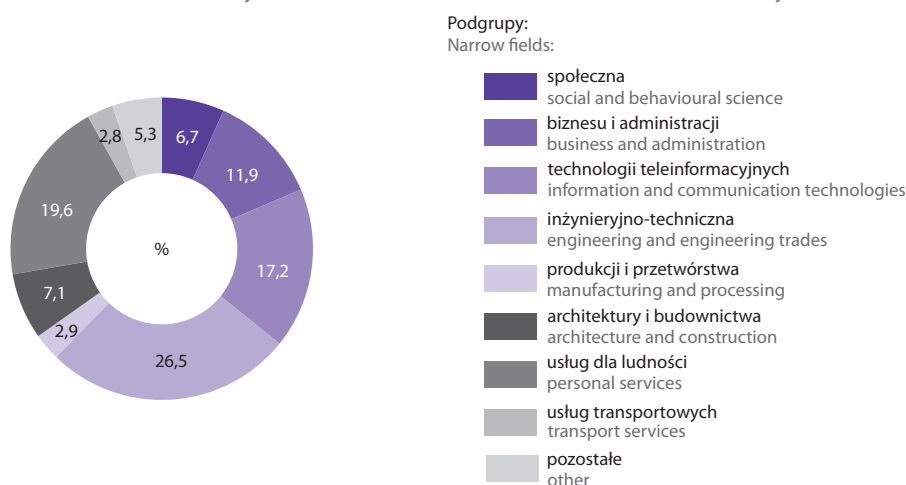
Na początku roku szkolnego 2020/21 w województwie łódzkim działały 422 szkoły ponadpodstawowe (tj. o 1,4% więcej niż rok wcześniej), co stanowiło 6,4% takich szkół w kraju. W województwie w szkołach ponadpodstawowych kształciło się 92,3 tys. uczniów (o 0,3% więcej niż rok wcześniej), czyli 6,1% populacji uczniów takich szkół w Polsce. W porównaniu z rokiem szkolnym 2019/20 liczba szkół ponadpodstawowych zwiększyła się o 6 placówek, głównie ze względu na rozpoczęcie działalności przez szkoły branżowe II stopnia (8 placówek) oraz po 1 placówce zwiększyła się liczba szkół specjalnych przysposabiających do pracy zawodowej oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe. W przypadku pozostałych szkół ponadpodstawowych zaobserwowano ich nieznaczny ubytek – 2 licea ogólnokształcące oraz po 1 technikum i branżowej szkole I stopnia.

Wśród populacji uczniów szkół ponadpodstawowych wzrost ich liczby dotyczył przede wszystkim szkół branżowych I stopnia (o 3,8% – do 8,7 tys.). W przypadku pozostałych szkół liczba uczniów pozostała na poziomie z roku szkolnego 2019/20.

W szkołach ponadpodstawowych dla młodzieży, zgodnie ze strukturą demograficzną, nieznacznie przeważali mężczyźni (51,7% ogółu uczniów), przy czym udział ten kształtował się różnie w zależności od typu szkoły. W szkołach branżowych II stopnia mężczyźni stanowili 80,4% ogółu uczniów, w branżowych szkołach I stopnia – 71,7%, w technikach udział mężczyzn wyniósł 63,1%, a w specjalnych szkołach przysposabiających do pracy kształtował się na poziomie 59,2%. Kobiety dominowały w szkołach artystycznych ogólnokształcących, gdzie stanowiły 78,5% oraz w liceach ogólnokształcących – 62,8%.

W czerwcu 2020 r. naukę na poziomie ponadpodstawowym ukończyło 18,3 tys. osób (tj. o 1,1% więcej niż rok wcześniej), czyli 6,1% absolwentów takich szkół w kraju. W województwie łódzkim najwięcej absolwentów szkół zawodowych stanowiły osoby, które kształciły się w zawodach z grupy kierunków inżynierjno-technicznych oraz usług dla ludności.

Wykres 24. Absolwenci szkół zawodowych według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2019/20
Chart 24. Graduates of vocational schools by narrow fields of education in the 2019/20 school year

Tablica 12. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny
Table 12. Persons who took or passed matriculation exam

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Kobiety Females				
przystąpiły took	13152	9600	8694	9205
zdały passed	10951	7080	6493	6860
Mężczyźni Males				
przystąpili took	10280	7896	7536	7822
zdali passed	8243	5843	5270	5528

Egzamin maturalny jest formą ukończenia szkoły średniej, a jego wynik może wpływać na decyzje związane z podjęciem dalszej edukacji. Przystępują do niego m.in. absolwenci: liceów ogólnokształcących, techników oraz innych szkół ponadpodstawowych.

Nowa formuła egzaminu maturalnego obowiązuje od 2015 r. Aby zdać egzamin i uzyskać świadectwo należy uzyskać co najmniej 30% punktów z egzaminu z każdego przedmiotu obowiązkowego w części ustnej i w części pisemnej oraz przystąpić do egzaminu pisemnego z wybranego przedmiotu dodatkowego – tu nie ma progu zaliczenia.

Zdający przystępuje obowiązkowo do 2 egzaminów w części ustnej: język polski i język obcy nowożytny oraz 4 egzaminów w części pisemnej: na poziomie podstawowym: język polski, język obcy nowożytny i matematyka oraz egzamin z wybranego przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym. Oprócz jednego obowiązkowego egzaminu z przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym można przystąpić do egzaminów z nie więcej niż pięciu innych przedmiotów. Absolwenci szkół lub oddziałów z językiem nauczania mniejszości narodowej obowiązkowo przystępują także do egzaminu z języka tej mniejszości.

W województwie łódzkim w 2021 r. zdawalność egzaminu maturalnego ukształtowała się na poziomie 72,8% (wobec 72,5% rok wcześniej i 82,0% w 2010 r.), co stanowiło 97,7% średniego wyniku dla kraju (dane dotyczą egzaminu maturalnego przeprowadzonego w maju). Wśród kobiet wskaźnik ten wyniósł 75,5% w 2021 r. (wobec 75,3% w 2020 r. i 82,2% w 2010 r.), wśród mężczyzn był on nieco niższy – 73,2% (wobec odpowiednio 72,4% i 80,5%).

Do egzaminu maturalnego przystępują więcej kobiet niż mężczyzn, jednak wynika to z faktu, że populacja kobiet jest większa w szkołach ogólnokształcących, czyli tych w których najczęściej jako zakończenie edukacji wybiera się właśnie egzamin maturalny.

Uzupełnienie edukacji na poziomie średnim zawodowym zapewniają szkoły policealne. W końcu września 2020 r. w województwie łódzkim działało 112 takich szkół (tj. 7,6% w kraju) i kształciło się w nich 13,9 tys. osób (6,8% uczniów w Polsce). W czerwcu 2020 r. naukę w szkołach policealnych zakończyło 3,6 tys. osób (w kraju 54,6 tys.).

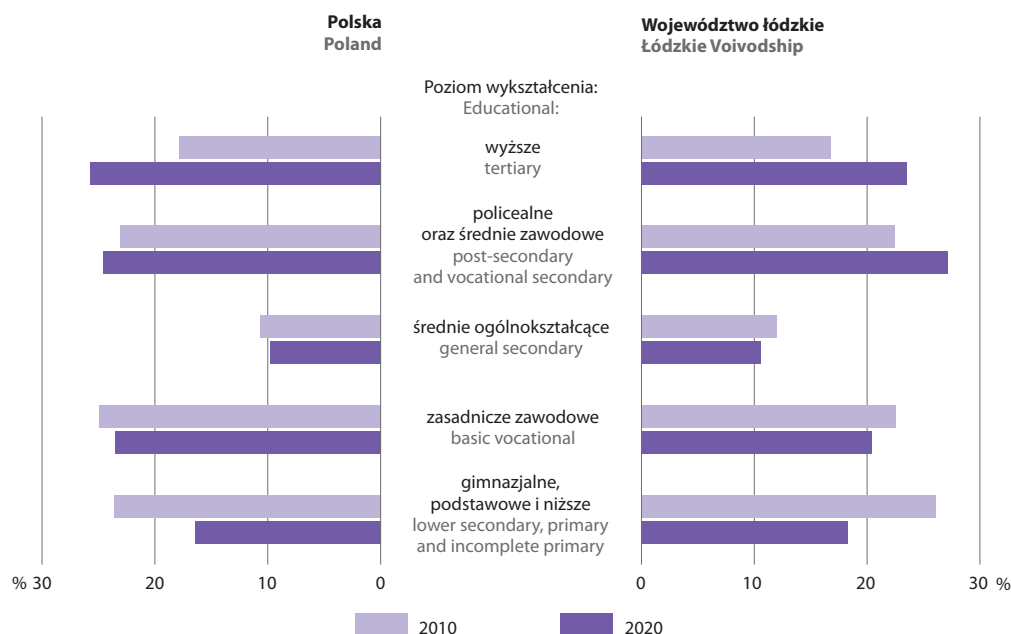
W roku akademickim 2020/21 na terenie województwa łódzkiego miało siedzibę 20 uczelni wyższych, (w kraju działało 349 uczelni). We wszystkich uczelniach działających na terenie województwa kształciło się łącznie 70,3 tys. studentów (łącznie z cudzoziemcami), tj. o 1,3% więcej niż w 2019 r., a studenci z terenu województwa łódzkiego stanowili 5,8% studentów w kraju. W ciągu roku w całej Polsce liczba studentów zwiększyła się o 1,0% do 1215,1 tys. Studenci uczelni publicznych w województwie łódzkim stanowili 72,8% ogółu (w kraju 70,0%), a słuchacze studiów stacjonarnych 64,4% (65,6% w Polsce).

Na studiach magisterskich jednolitych kształciło się 16,0% ogółu studentów (przeciętnie w kraju było to 14,1%), natomiast odsetek studentów na studiach pierwszego stopnia wyniósł 62,8% (przy średniej w Polsce 62,6%).

W 2020 r. studia wyższe ukończyło 15,3 tys. osób, tj. o 11,0% mniej niż przed rokiem (5,2% absolwentów w Polsce), a wśród nich 66,8% to absolwenci studiów stacjonarnych.

Centrum akademickie w województwie łódzkim stanowi Łódź, gdzie w roku akademickim 2020/21 swoją siedzibę miało tu 18 spośród 20 łódzkich wyższych uczelni. W roku 2020/21 w Łodzi studiowało łącznie 65,3 tys. osób (o 1,4% więcej niż przed rokiem). Poza Łodzią szkoły wyższe znajdowały się również w Kutnie i Skierniewicach (po 1 uczelni), a w Bełchatowie, Piotrkowie Trybunalskim, Tomaszowie Mazowieckim, Sieradzu oraz Zduńskiej Woli funkcjonowały filie szkół wyższych (zarówno z terenu województwa jak i spoza niego).

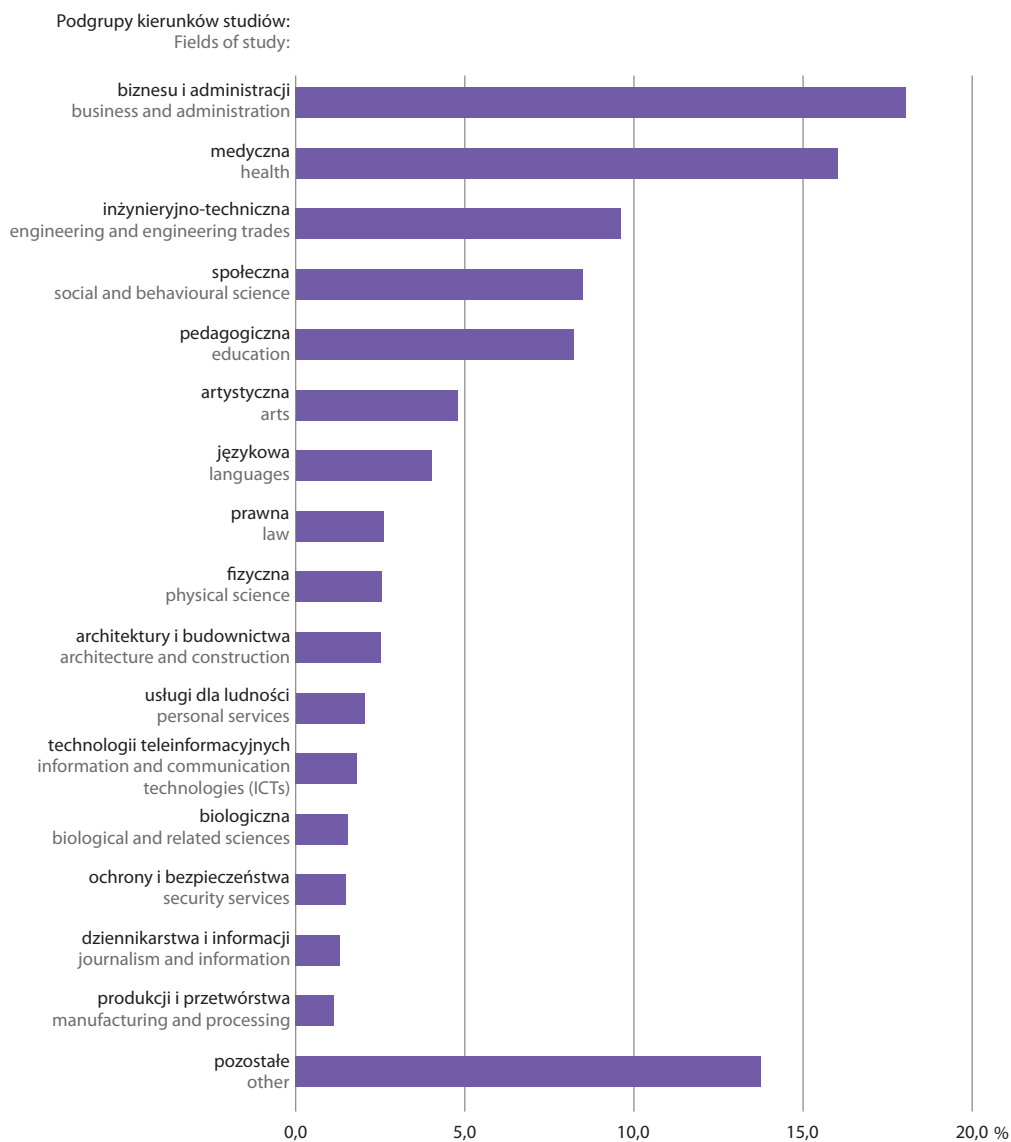
Wykres 25. Ludność według poziomu wykształcenia^a
Chart 25. Population by level^a of educational attainment

^a Dotyczy ludności w wieku 15 lat i więcej – wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności.
^a Data concern persons aged 15 and more – on the basis of the sample survey Labour Force Survey (LFS).

Wykres 26. Absolwenci według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2019/20

Chart 26. Graduates by broad fields of education in the 2019/20 academic year

Zadania oświatowe wykonywane są przez samorządy i należą do ich zadań własnych. W 2020 r. z budżetów jednostek samorządu terytorialnego w województwie łódzkim na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą przeznaczono łącznie 47632 mln zł, tj. o 4,8% więcej niż rok wcześniej (5,9% wydatków w kraju).

Zasoby pracy

Labour resources

W 4 kwartale 2021 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie łódzkim liczyła 1134 tys. osób, a biernych zawodowo – 834 tys. Wśród ludności aktywnej zawodowo zanotowano 1099 tys. osób pracujących i 35 tys. osób bezrobotnych.

Według stanu na koniec 2020 r. liczba pracujących ogółem w województwie łódzkim wyniosła 1,0 mln osób (o 0,6% mniej niż rok wcześniej), w tym w sektorze prywatnym pracowało 838,3 tys. osób.

W końcu grudnia 2021 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa łódzkiego wyniosła 60,9 tys. osób i była niższa od zanotowanej przed rokiem o 6,9 tys. osób, tj. o 10,2%. Stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 5,6% i była o 0,6 p. proc. niższa niż w grudniu 2020 r. Osoby bezrobotne posiadające status bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy (51,6 tys. osób), stanowiły 84,8% ogółu bezrobotnych.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wskazują, że liczba aktywnych zawodowo w województwie łódzkim w 4 kwartale 2021 r. ukształtowała się na poziomie 1134 tys. osób (co stanowiło 6,6% aktywnych zawodowo w Polsce). Ich liczba zwiększyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 0,6%, zaś w odniesieniu do 2019 r. zwiększyła się o 2,8%.

Zbiorowość pracujących (1099 tys. osób) w 4 kwartale 2021 r. w porównaniu z 4 kwartałem 2020 r. zwiększyła się o 1,0%. Ich udział w ogólnej liczbie pracujących w kraju wyniósł 6,5%. W porównaniu z analogicznym okresem 2019 r. omawiana grupa zwiększyła się o 2,1% (tj. o 23 tys. osób), przy czym obserwowany wzrost dotyczył jedynie kobiet (o 27 tys. osób). W przypadku pracujących mężczyzn nastąpił spadek o 4 tys. osób. W analizowanym okresie, podobnie, jak w latach poprzednich, w populacji pracujących mniejszy odsetek (46,3%) stanowiły kobiety.

W 4 kwartale 2021 r. liczba bezrobotnych w województwie łódzkim wyniosła 35 tys. osób i w skali roku spadła o 10,3% (tj. o 4 tys. osób). Bezrobotni w województwie stanowili 7,0% ogółu bezrobotnych w kraju. W stosunku do analogicznego okresu 2019 r. liczba osób bezrobotnych była wyższa o 29,6% (tj. o 8 tys.). W 4 kwartale 2021 r. wśród ogółu osób bezrobotnych w województwie łódzkim przeważały kobiety (60,0%).

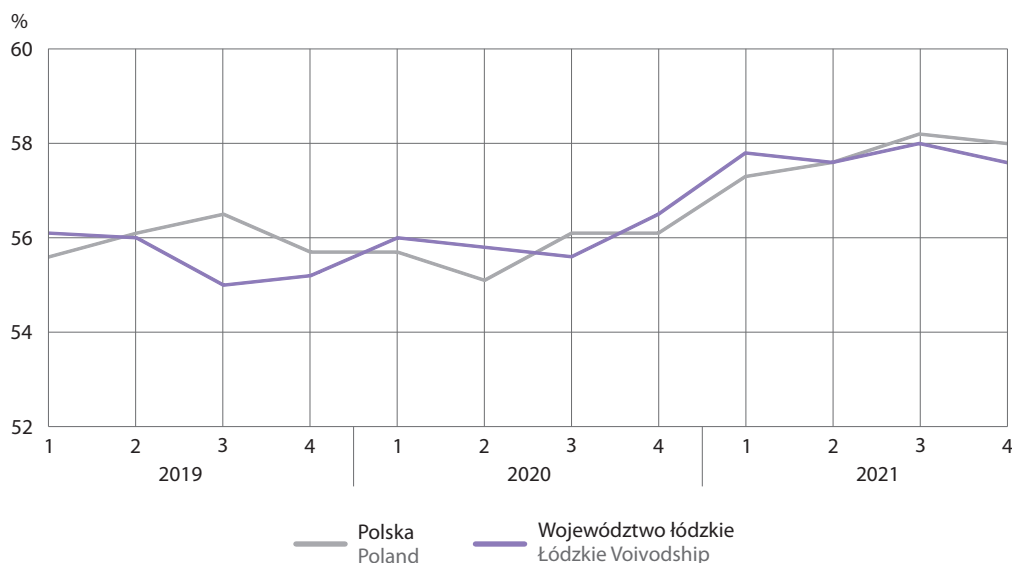
Tablica 13. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL

Table 13. Economic activity of the population aged 15–89 years in the quarter 4 by LFS

Wyszczególnienie Specification	2019	2020	2021	2021 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	1103	1127	1134	17278
pracujący employed persons	1076	1088	1099	16780
bezrobotni unemployed persons	27	39	35	497
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	896	869	834	12529
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	55,2	56,5	57,6	58,0
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	53,8	54,5	55,8	56,3
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	2,4	3,5	3,1	2,9

W ostatnim kwartale 2021 r. w województwie łódzkim współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 57,6% (przy średniej dla kraju 58,0%). Na przestrzeni roku wartość wskaźnika zwiększyła się w województwie o 1,1 p. proc., a w kraju – o 1,9 p. proc. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2019 r. opisywany współczynnik w województwie wzrósł o 2,4 p. proc., natomiast w kraju zwiększył się o 2,3 p. proc. W 4 kwartale 2021 r., podobnie jak w poprzednich okresach, w województwie łódzkim wyższą wartość omawianego wskaźnika zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (65,0% wobec 51,0%).

Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów
Chart 27. Activity rate by quarters

Wskaźnik zatrudnienia w województwie łódzkim w IV kwartale 2021 r. wyniósł 55,8% i był o 0,5 p. proc. niższy od średniego w kraju. W stosunku do analogicznego kwartału 2020 r. zwiększył się o 1,3 p. proc. (w skali kraju wzrósł o 2,0 p. proc.), przy czym obserwowany w tym czasie wzrost dotyczył jedynie kobiet (o 2,8 p. proc.). W porównaniu z pierwszym z analizowanych okresów nastąpił wzrost wskaźnika zatrudnienia o 2,0 p. proc.

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2021 r. w województwie łódzkim ukształtowała się na poziomie 3,1% i była o 0,2 p. proc. wyższa od wskaźnika ogólnokrajowego. W stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku odnotowano jej spadek o 0,4 p. proc., natomiast wobec 2019 r. nastąpił wzrost o 0,7 p. proc. W kraju stopa bezrobocia uległa obniżeniu o 0,3 p. proc. w stosunku do 2020 r., a w odniesieniu do 2019 r. pozostała na tym samym poziomie. W IV kwartale 2021 r. w województwie łódzkim analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn ukształtował się na poziomie 2,3%, natomiast kobiet – 4,0% (wobec odpowiednio 3,4% i 3,6% rok wcześniej).

W IV kwartale 2021 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 834 tys. osób i stanowiła 42,4% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15–89 lat. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności kraju w tym wieku ukształtował się na poziomie 42,0%. W ciągu roku liczba osób pozostających biernymi zawodowo w województwie łódzkim zmniejszyła się o 4,0% (tj. o 35 tys. osób), natomiast w stosunku do analogicznego okresu 2019 r. była niższa o 6,9% (tj. o 62 tys. osób). W skali kraju w tym samym okresie liczebność analizowanej zbiorowości zmniejszyła się odpowiednio o 5,1% i 6,0%. Większość populacji osób biernych zawodowo w województwie tworzyły kobiety, których udział w IV kwartale 2021 r. wyniósł 61,0%.

Dane dotyczące pracujących w gospodarce narodowej (łącznie z pracującymi w rolnictwie indywidualnym) na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków wskazują, że według stanu na koniec 2020 r. liczba pracujących w województwie łódzkim wyniosła 1,0 mln osób (co stanowiło 6,5% wszystkich pracujących w kraju). W porównaniu z rokiem poprzednim było to o 0,6% mniej, ale o 8,2% więcej niż na koniec 2010 r. Pracujący w sektorze prywatnym stanowili 82,1% ogółu pracujących, a ich liczba w porównaniu z 2019 r. zmniejszyła się o 0,5%, ale zwiększyła – o 13,9% w stosunku do 2010 r.

W sekcji „rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” pracowało 178,7 tys. osób. W 2020 r. ich udział w ogólnej liczbie pracujących wyniósł 17,5%, co oznacza jego wzrost o 0,1 p. proc. wobec poprzedniego roku oraz spadek o 1,5 p. proc. w stosunku do 2010 r. Pracujący w tej sekcji stanowili 7,5% ogółu pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie w całym kraju.

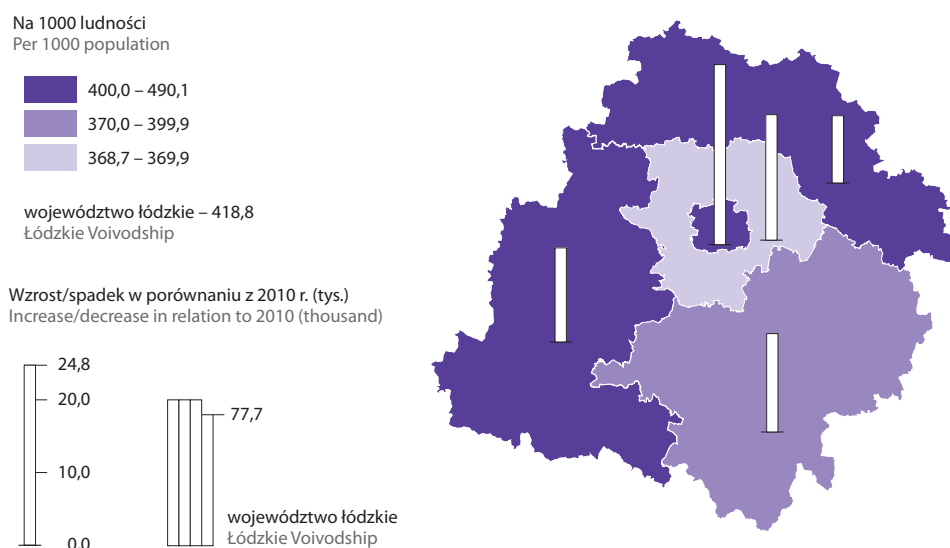
Pracujący w „przemśle i budownictwie” (280,1 tys. osób) stanowili 27,4% ogółu pracujących w województwie (6,6% pracujących w tych sekcjach w całym kraju). W porównaniu z 2019 r. ich udział spadł o 0,1 p. proc., a w stosunku do 2010 r. zmalał o 1,6 p. proc.

Grupa sekcji „handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja” skupiała 247,7 tys. osób, którzy stanowili 24,3% ogółu pracujących w województwie (6,2% pracujących w tej grupie sekcji w Polsce). Ich odsetek zmniejszył się o 0,3 p. proc. wobec 2019 r., ale zwiększył o 1,4 p. proc. w stosunku do 2010 r.

Odsetek pracujących w grupie sekcji „działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości” na przestrzeni wszystkich analizowanych lat oscylował w granicach 3,3%–3,5%.

W „pozostałych usługach” pracowało 280,6 tys. osób. W 2019 r. ich udział w ogólnej liczbie pracujących w województwie wyniósł 27,5%, czyli o 0,5 p. proc. więcej w stosunku do 2019 r. oraz o 1,8 p. proc. więcej niż w 2010 r. Pracujący w tej grupie sekcji stanowili 6,2% ogółu pracujących w analogicznej grupie sekcji w całym kraju.

Mapa 24. Pracujący^a w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia
Map 24. Employed persons^a in 2020
As of 31 December

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.
a By actual workplace and kind of activity.

W końcu 2021 r. w podmiotach biorących udział w badaniu popytu na pracę na terenie województwa łódzkiego pracowało 730,5 tys. osób, tj. o 4,8% mniej niż przed rokiem, ale o 6,2% więcej wobec 2010 r. Ponad połowa (56,0%) ogółu pracujących to pracownicy jednostek dużych. Najwięcej osób pracowało w jednostkach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (26,7% ogólnej liczby pracujących), handlu; naprawach pojazdów samochodowych (17,3%) oraz edukacji (10,4%).

Wśród ogółu pracujących najliczniejszymi grupami zawodowymi, według stanu na koniec grudnia 2021 r., byli specjaliści, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń. Liczba specjalistów wynosiła 150,1 tys. osób, tj. 20,6% ogółu pracujących. Specjaliści pracowali głównie w edukacji (54,6 tys. osób, tj. 36,3%) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (23,2 tys. osób – 15,4%). Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (114,4 tys. osób) stanowili 15,7% ogółu pracujących. Większość robotników przemysłowych i rzemieślników (66,5 tys. osób, tj. 58,1%) zatrudniona była w przetwórstwie przemysłowym. Natomiast liczba operatorów i monterów maszyn i urządzeń wynosiła 106,9 tys. osób, tj. 14,6% ogółu pracujących. Dla pracowników z tej grupy zawodowej najczęstszym miejscem zatrudnienia były jednostki prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (48,2 tys. osób, tj. 45,1%) oraz transportu i gospodarki magazynowej (29,0 tys. osób, tj. 27,1%).

Na koniec 2021 r. w województwie łódzkim było 7,8 tys. nieobsadzonych miejsc pracy, tj. o 32,0% więcej niż przed rokiem oraz o 137,4% więcej wobec 2010 r. Największą liczbą wakatów dysponowały jednostki prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego – 29,0% ogółu, budownictwa – 15,3%, transportu i gospodarki magazynowej – 13,8% oraz handlu; napraw pojazdów samochodowych – 10,3%.

W 2021 r. na terenie województwa powstało 41,1 tys. nowych miejsc pracy, czyli o 40,0% więcej niż przed rokiem oraz o 13,1% wobec pierwszego z analizowanych lat. Najwięcej, bo 21,9% nowych miejsc pracy utworzono w: przetwórstwie przemysłowym (9,0 tys.), handlu; naprawach pojazdów osobowych – 19,2% (7,9 tys.) oraz w budownictwie – 13,8% (5,7 tys.).

W 2021 r. zlikwidowano 19,0 tys. miejsc pracy, tj. o 7,9% mniej niż w 2020 r. oraz o 36,6% mniej wobec 2010 r. Najwięcej miejsc zredukowano w podmiotach prowadzących działalność w zakresie handlu; napraw pojazdów samochodowych – 4,8 tys., co stanowiło 25,5% wszystkich zlikwidowanych miejsc pracy. W budownictwie zlikwidowano 3,6 tys. miejsc pracy (18,7% ogółu), w przetwórstwie przemysłowym – 2,4 tys. (12,8%), a w transporcie i gospodarce magazynowej – 2,1 tys. (10,8%).

Bilans miejsc pracy w województwie łódzkim w 2021 r. wykazał, że liczba utworzonych miejsc przewyższała o 22,0 tys. liczbę zlikwidowanych. Biorąc pod uwagę rodzaj działalności największą przewagą nowo utworzonych miejsc pracy nad zlikwidowanymi charakteryzowały się sekcje: przetwórstwo przemysłowe – 6,6 tys., handel, naprawa pojazdów samochodowych – 3,0 tys., budownictwo – 2,1 tys. oraz transport i gospodarka magazynowa – 1,6 tys. Ujemny bilans zaobserwowano jedynie w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

W końcu grudnia 2021 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa łódzkiego wyniosła 60,9 tys. osób i była niższa od zanotowanej przed rokiem o 6,9 tys. osób (tj. o 10,2%), natomiast w stosunku do 2010 r. była niższa o 70,7 tys. osób (tj. o 53,7%). Po systematycznym spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych, notowanym w latach 2014–2019, nastąpił jej wzrost w 2020 r., by w ostatnim z analizowanych lat ponownie się obniżyć. Analiza danych poszczególnych miesięcy 2021 r. wykazuje, że na koniec lutego liczba zarejestrowanych bezrobotnych była najwyższa i wynosiła 71,3 tys. osób, natomiast w kolejnych miesiącach systematycznie spadała.

W skali kraju, na koniec 2021 r., liczba bezrobotnych (895,2 tys. osób) była o 14,5% niższa niż rok wcześniej. W stosunku do 2010 r. zbiorowość bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w całym kraju zmniejszyła się o 54,2%.

W województwie łódzkim w końcu 2021 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, we wszystkich powiatach odnotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, najwyższy w powiatach: sieradzkim (o 21,8%), łowickim (o 20,2%), radomszczańskim (o 19,9%), rawskim (o 19,4%) oraz Skierniewicach (o 19,3%).

W omawianym okresie 88,0% ogółu bezrobotnych w województwie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2020 r. – 85,4%). Osoby wcześniej pracujące stanowiły 90,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem – 90,6%), a 32,2% to mieszkańcy wsi (w 2020 r. – 32,9%).

W końcu grudnia 2021 r. wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy kobiety stanowiły 50,3% (w Polsce – 53,8%). Zarówno w województwie, jak i w całym kraju, liczba bezrobotnych kobiet była niższa niż rok wcześniej (odpowiednio o 11,6% i 14,2%). Liczebność populacji bezrobotnych mężczyzn również zmniejszyła się w skali roku – w województwie o 8,7%, natomiast w Polsce o 14,8%.

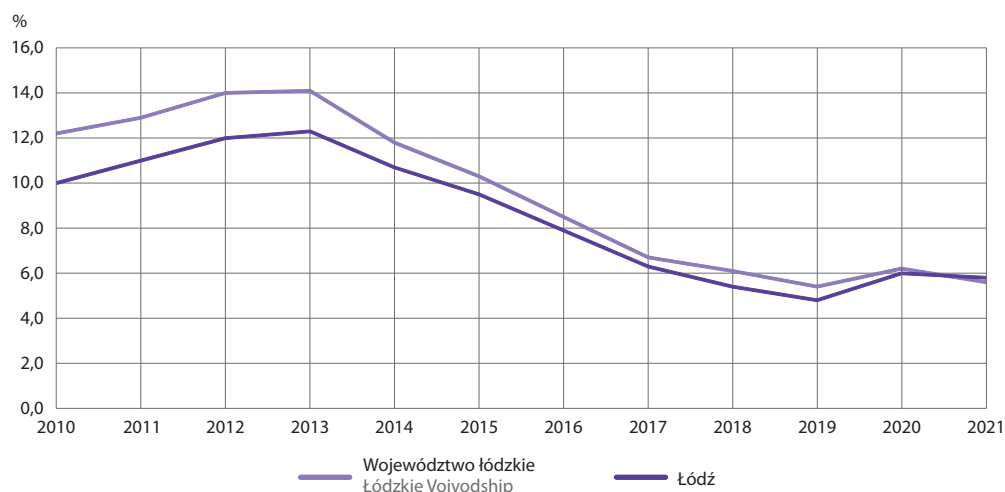
W województwie łódzkim, w końcu grudnia 2021 r., osoby bezrobotne posiadające status bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy (51,6 tys. osób), stanowiły 84,8% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 82,5%). W kraju odsetek tej grupy wyniósł 84,5%, co oznacza wzrost o 3,1 p. proc. w porównaniu z 2020 r.

Poważny problem na rynku pracy województwa łódzkiego stanowi zjawisko długotrwałego bezrobocia. Osoby, które w okresie ostatnich dwóch lat pozostawały bez pracy łącznie przez okres 12 miesięcy, w końcu grudnia 2021 r. stanowiły 58,2% ogółu, tj. o 6,4 p. proc. więcej niż rok wcześniej. W stosunku do 2020 r. liczba osób niepełnosprawnych (5,1 tys.) zwiększyła się o 8,1%, a udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 1,4 p. proc. do poziomu 8,3%. Liczba osób powyżej 50 roku życia (18,1 tys.) zmniejszyła się o 7,4%, ale udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się o 0,9 p. proc. do 29,7%. Bezrobotni w wieku do 30 roku życia (12,3 tys. osób) stanowili 20,3% wszystkich bezrobotnych (spadek o 2,0 p. proc. wobec poprzedniego roku), natomiast absolwenci (1,5 tys. osób) – 2,5%, tj. o 0,3 p. proc. mniej niż w 2020 r.

Większość bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie kwalifikacji. W końcu 2021 r. dwie najliczniejsze grupy wśród bezrobotnych stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 34,0% oraz 21,8% ogółu bezrobotnych). Udział pierwszej z wymienionych grup zwiększył się w stosunku do 2020 r. o 1,7 p. proc., ale odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym zmniejszył się o 0,2 p. proc. Liczba osób z wykształceniem wyższym zmniejszyła się o 13,8%, natomiast odsetek wśród ogółu bezrobotnych spadł o 0,5 p. proc. do poziomu 12,8%. Odsetek bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (19,2%) spadł o 0,6 p. proc. wobec poprzedniego roku, a średnim ogólnokształcącym (12,2%) – o 0,4 p. proc.

Wykres 28. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Chart 28. Registered unemployment rate
As of 31 December

W województwie łódzkim, w końcu 2021 r., stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 5,6% i była o 0,6 p. proc. niższa niż w grudniu 2020 r. oraz o 6,6 p. proc. niższa w stosunku do zanotowanej w grudniu pierwszego z analizowanych lat. W 2021 r. w ujęciu miesięcznym najwyższą wartość stopy bezrobocia zarejestrowano na koniec lutego oraz marca – po 6,5%. Stopa bezrobocia w końcu roku w kraju wyniosła 5,4% i była niższa o 0,9 p. proc. od obserwowanej przed rokiem i o 7,0 p. proc. niższa w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r.

Terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie łódzkim systematycznie maleje. Różnica pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w końcu grudnia 2021 r., podobnie jak przed rokiem, wyniosła 4,5 p. proc. (wobec 9,9 p. proc. w 2010 r.). Rozpiętość ta została wyznaczona przez stopę bezrobocia w powiecie kutnowskim (7,5%) oraz rawskim (3,0%). Do powiatów o wysokiej stopie bezrobocia należały również powiaty: pajęczański (7,2%), tomaszowski (7,0%) i łaski (6,9%).

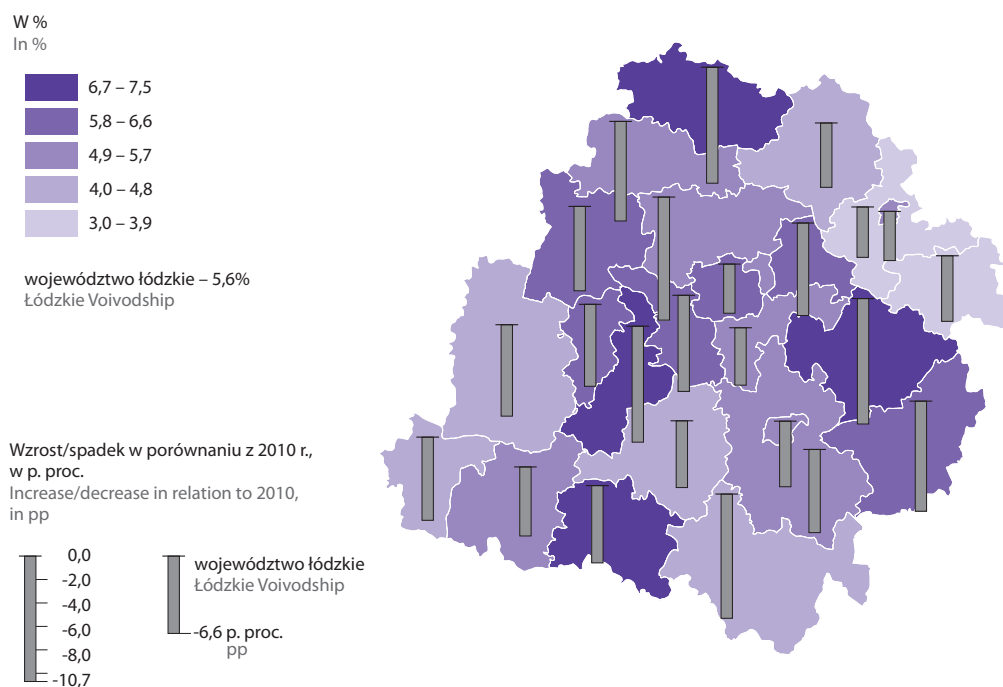
Spadek stopy bezrobocia w odniesieniu do 2010 r. odnotowano we wszystkich powiatach. Najwyższy w powiecie tomaszowskim (o 10,7 p. proc.), radomszczańskim (o 10,6 p. proc.), zgierskim (o 10,5 p. proc.), łaskim (o 9,9 p. proc.), kutnowskim (o 9,9 p. proc.) oraz opoczyńskim (o 9,4 p. proc.), natomiast najniższy w Łodzi (o 4,2 p. proc.), Skierniewicach (o 4,2 p. proc.) oraz powiecie skierniewickim (o 4,3 p. proc.).

Mapa 25. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 25. Registered unemployment rate in 2021

As of 31 December

W 2021 r. w województwie łódzkim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 72,6 tys. osób i była o 11,3% niższa niż przed rokiem (tj. o 9,2 tys.) oraz o 63,3% niższa w porównaniu z liczbą nowo zarejestrowanych w 2010 r. (tj. o 125,0 tys.). Z ewidencji bezrobotnych w województwie łódzkim w ciągu 2021 r. wykreślono 79,5 tys. osób, tj. o 9,3% więcej niż przed rokiem, ale o 59,0% mniej niż w 2010 r. Główną przyczyną wyrejestrowania było podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych wykreślono 48,5 tys. osób (wobec 45,5 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zmniejszył się w ujęciu rocznym o 1,7 p. proc. do 61,0%.

Bilans bezrobotnych był korzystny, tzn. w ciągu roku wyrejestrowano więcej osób niż włączono do ewidencji (o 6,9 tys.). Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 91,3%, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 88,7%.

Do powiatowych urzędów pracy województwa łódzkiego w 2021 r. zgłoszono 149,1 tys. ofert pracy, tj. o 22,9% więcej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 11 bezrobotnych (wobec 15 osób przed rokiem). Wskaźnik ten w skali kraju ukształtował się na poziomie 15 osób (wobec 24 w 2020 r.). Najkorzystniejszą sytuację wyrażającą się najmniejszą liczbą bezrobotnych na 1 ofertę pracy odnotowano w powiatach: rawskim (4 osoby na 1 ofertę), łódzkim wschodnim (6 osób), zgierskim (7 osób), Piotrkowie Trybunalskim (7 osób) oraz Łodzi (7 osób). Najmniej korzystna sytuacja miała miejsce w powiatach: pajęczańskim i kutnowskim, w których na 1 ofertę pracy przypadało odpowiednio 89 oraz 57 osób bezrobotnych.

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitant's wealth

W 2020 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie łódzkim, w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wyniosło 5148,38 zł, co oznacza wzrost jego poziomu o 7,5% w stosunku do 2019 r.

W 2021 r. w województwie łódzkim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 5482,53 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 10,1%.

W 2021 r. w województwie łódzkim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 632,3 tys. osób, o 0,7% mniej w porównaniu z 2020 r. Świadczenia wypłacone przez ZUS otrzymało 543,9 tys. osób, natomiast emerytury i renty w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 88,4 tys. osób. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 2394,12 zł i była wyższa o 7,2% w stosunku do roku poprzedniego. Przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe pobierane przez rolników indywidualnych osiągnęło wartość 1427,19 zł (wzrost o 4,1% wobec 2020 r.).

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie łódzkim w 2020 r. wyniósł 1871,83 zł i był wyższy o 3,4% od dochodu sprzed roku.

W 2020 r. w województwie łódzkim wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ukształtował się na poziomie 14,3%. Natomiast współczynnik Giniego osiągnął wartość 24,6%.

Badanie struktury wynagrodzeń według zawodów – realizowane co dwa lata, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto, prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

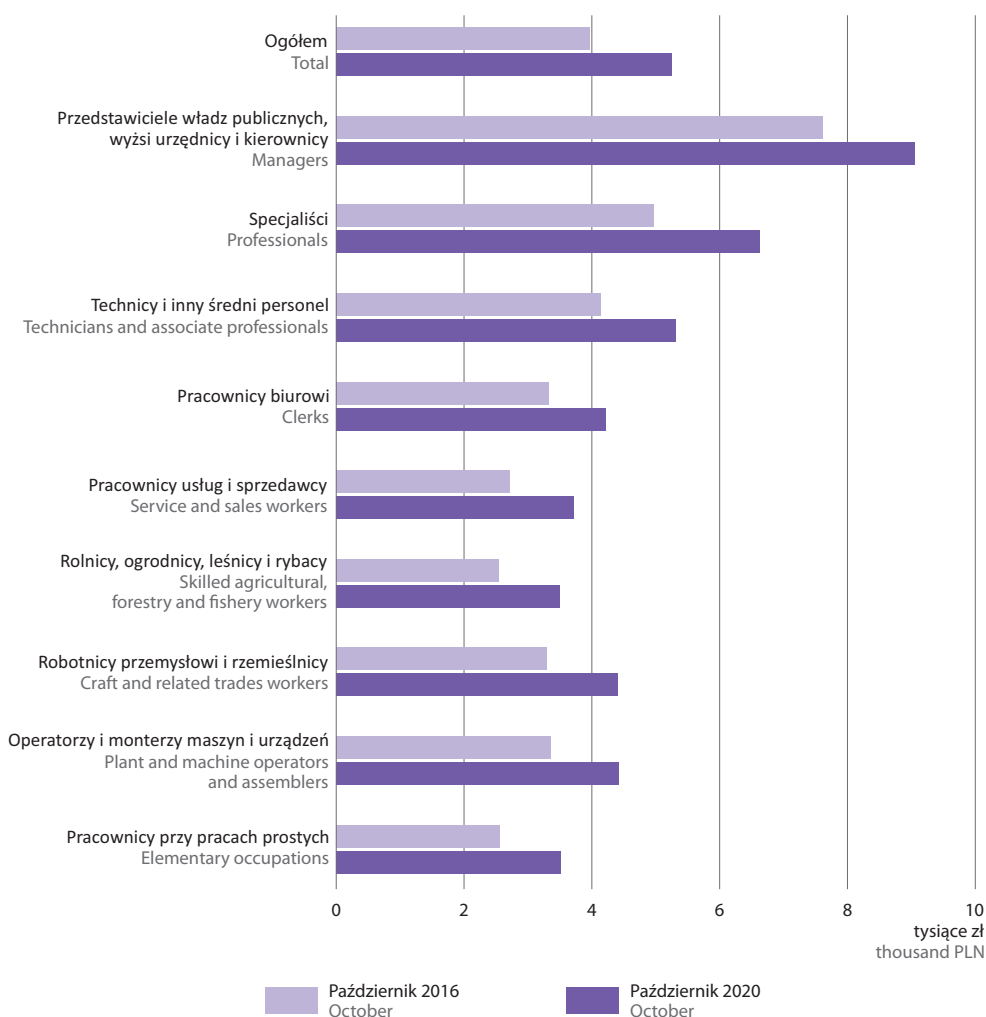
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie ogółem brutto w październiku 2020 r. w województwie łódzkim wyniosło 5243,22 zł i było o 505,02 zł niższe niż przeciętne w Polsce. W porównaniu z październikiem 2018 r. wzrosło o 15,3% (o 694,29 zł), a w porównaniu z 2016 r. wzrosło o 32,4% (o 1281,89 zł). W całym kraju wzrost przeciętnych wynagrodzeń wyniósł odpowiednio o 14,9% oraz o 32,2%. Przeciętne wynagrodzenie wypłacane mężczyznom było o 6,4% (o 333,82 zł) wyższe od średniego w badanych jednostkach na terenie województwa, natomiast kobiety otrzymywały o 6,3% mniej niż średnia płaca w województwie (o 327,99 zł). Oznacza to, że przeciętne wynagrodzenie mężczyzn było o 13,5% (o 661,81 zł) wyższe od przeciętnego wynagrodzenia kobiet. W Polsce różnica ta wyniosła 783,08 zł (14,7%).

W październiku 2020 r. połowa pracowników otrzymała wynagrodzenie w kwocie do 4419,17 zł (o 15,6% więcej w porównaniu z 2018 r. oraz o 33,2% więcej niż w 2016 r.). W kraju natomiast wynagrodzenie środkowe (mediana) ukształtowało się na poziomie 4702,66 zł (tj. o 14,8% wyższym niż w 2018 r. oraz o 34,0% wyższym niż w 2016 r.). W województwie łódzkim 10% najniżej zarabiających pracowników otrzymało wynagrodzenie w wysokości co najwyżej 2600,00 zł (wzrost o 23,8% wobec 2018 r. oraz 40,5% wobec 2016 r.). Natomiast 10% najwyżej zarabiających pracowników otrzymało wynagrodzenie w wysokości powyżej 8214,82 zł (wzrost o 15,2% w stosunku do 2018 r. oraz o 27,9% do 2016 r.).

W październiku 2020 r. przeciętne wynagrodzenia przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników ukształtowały się na poziomie 9049,29 zł i były o 72,6% wyższe niż średnia wojewódzka. Płace specjalistów (6628,56 zł) przewyższały średnią o 26,4%, a na poziomie zbliżonym do przeciętnego wynagrodzenia zarabiali technicy i inny średni personel (5312,68 zł). Najniższe zarobki otrzymywali rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (3497,69 zł, tj. o 33,3% mniej od przeciętnego wynagrodzenia

w województwie), a także pracownicy przy pracach prostych (3501,55 zł, tj. mniej o 33,2%). Przeciętne płace pracowników usług i sprzedawców wyniosły 3716,52 zł, pracowników biurowych – 4211,75 zł, robotników przemysłowych i rzemieślników – 4396,70 zł, natomiast operatorów i monterów maszyn i urządzeń – 4420,50 zł. Wynagrodzenia w tych grupach zawodów były niższe od średniej wojewódzkiej odpowiednio o 29,1%, 19,7%, 16,1% oraz 15,7%.

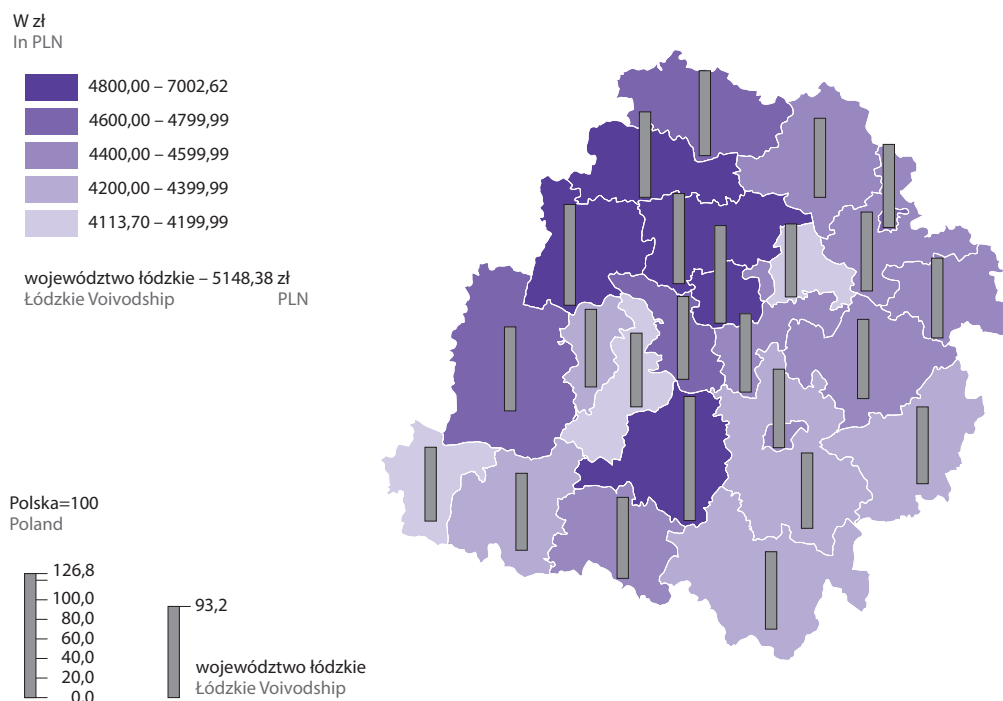
Wykres 29. Wynagrodzenia według grup zawodów
Chart 29. Wages and salaries by occupations groups

W 2020 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie łódzkim, w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wyniosło 5148,38 zł, co oznacza jego wzrost o 7,5% w stosunku do 2019 r., a w odniesieniu do 2010 r. o 67,9%. Pomimo wzrostu płac, przeciętne wynagrodzenie w łódzkim wciąż było niższe od średniej krajowej, która w 2020 r. ukształtowała się na poziomie 5523,32 zł. W 2020 r. różnica ta wyniosła – 6,8%, w 2019 r. – 7,6%, a w 2010 r. – 10,7%.

Płace wyższe niż przeciętne w województwie odnotowano jedynie w trzech powiatach: bełchatowskim (7002,62 zł; wyższe o 36,0%), poddębickim (5688,39 zł; wyższe o 10,5%) oraz Łodzi (5510,99 zł; wyższe o 7,0%). Najniższe wynagrodzenia zanotowano w powiatach: brzezińskim (4113,70 zł; niższe niż przeciętne w województwie o 20,1%), łaskim (4162,46 zł; niższe o 19,2%) oraz wierszowskim (4165,25 zł; niższe o 19,1%).

Mapa 26. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2020 r.
 Map 26. Average monthly gross wages and salaries^a in 2020

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

W porównaniu z 2019 r. wzrost przeciętnych wynagrodzeń wystąpił we wszystkich powiatach województwa łódzkiego, w tym najwyższy w: wieruszowskim (o 11,7%), sieradzkim (o 11,0%) oraz radomszczańskim (o 10,8%), a najniższy w: wieluńskim (o 4,2%) i bełchatowskim (o 4,6%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2021 r. w województwie łódzkim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 5482,53 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 10,1% (wobec wzrostu o 84,1% w stosunku do 2010 r.). W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 5889,84 zł i zwiększyło się o 8,8% w odniesieniu do wartości zanotowanej rok wcześniej oraz o 71,7% wobec 2010 r. W województwie łódzkim wypłacone wynagrodzenia były niższe niż przeciętnie w Polsce o 407,31 zł, tj. o 6,9%.

Tablica 14. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Table 14. Average monthly wages and salaries in enterprise sector

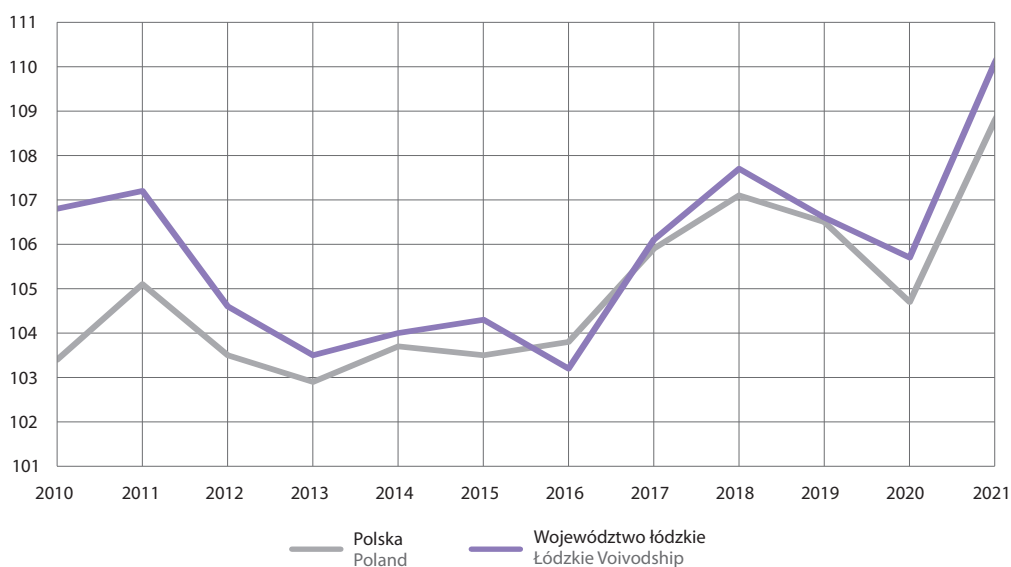
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	2978,57	3745,57	4977,90	5482,53
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the national average (Poland=100)	86,8	90,9	92,0	93,1

W stosunku do 2020 r. wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich analizowanych sekcjach sektora przedsiębiorstw w województwie, przy czym najwyższy odnotowano w administrowaniu i działalności wspierającej (o 14,2%), informacji i komunikacji (o 13,0%), przetwórstwie przemysłowym (o 11,9%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 11,5%).

W 2021 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim zanotowano w sekcjach: informacja i komunikacja oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (przekroczyły one odpowiednio o 64,1% i o 29,9% przeciętne wynagrodzenie w województwie). Najniższe wynagrodzenia wypłacono w przedsiębiorstwach zgrupowanych w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia oraz administrowanie i działalność wspierająca (były one niższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie odpowiednio o 33,4% oraz 24,0%).

Wykres 30. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Rok poprzedni=100

Chart 30. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector
Previous year=100

W 2021 r. w województwie łódzkim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 632,3 tys. osób, co oznacza, że była o 0,7% niższa w porównaniu z 2020 r. oraz o 3,3% niższa niż w 2010 r. W skali kraju – w omawianym roku – świadczenia wypłacono przeciętnie 9280,6 tys. osobom, czyli o 0,4% mniejszej grupie niż w roku poprzednim, ale o 0,4% większej wobec 2010 r.

Osoby pobierające świadczenia emerytalno-rentowe w województwie łódzkim stanowiły 6,8% tej zbiorowości w Polsce. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa stanowili 6,6% całej populacji w kraju, a świadczeniobiorcy KRUS – 8,5%.

W 2021 r. świadczenia wypłacone przez ZUS otrzymało w województwie 543,9 tys. osób, tj. o 0,1% mniej niż rok wcześniej, ale o 1,1% więcej w stosunku do 2010 r. Liczba emerytów w województwie wzrosła o 0,7% w porównaniu z 2020 r., zmniejszyła się jednak przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 6,2%) oraz osób pobierających renty rodzinne (o 1,1%). Wśród świadczenioborców ZUS najliczniejszą grupę stanowili emeryci (79,4% całej zbiorowości), a najmniejszą osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (6,8%).

Emerytury i renty w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2021 r. pobierało 88,4 tys. osób (mniej o 4,6% niż w 2020 r. i o 23,8% mniej niż w 2010 r.). W porównaniu z 2020 r. liczba emerytów zmniejszyła się o 4,9%, osób otrzymujących renty rodzinne – o 5,6%, zaś osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy – o 2,6%. Wśród świadczenioborców dominowali emeryci, stanowiąc 83,9% ogółu, odsetek osób pobierających renty rodzinne ukształtował się na poziomie 3,6%, a renty z tytułu niezdolności do pracy pobierało 12,4% świadczenioborców.

Tablica 15. Świadczenia społeczne

Table 15. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	653,8	609,7	636,9	632,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1481,17	1843,94	2232,68	2394,12
w tym emerytura of which retirement pension	1581,99	1952,35	2314,46	2482,06
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	940,86	1168,00	1370,76	1427,19
w tym emerytura of which retirement pension	967,41	1181,91	1361,22	1415,26

W 2021 r. w województwie łódzkim przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 2394,12 zł i była wyższa o 7,2% w stosunku do roku poprzedniego oraz o 61,6% wyższa niż w 2010 r. W kraju wartość ta ukształtowała się na poziomie 2623,26 zł, co oznacza jej wzrost o 6,9% wobec 2020 r. i o 59,7% w porównaniu z pierwszym z analizowanych lat. Przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe pobierane przez rolników indywidualnych osiągnęło wartość 1427,19 zł (wzrost o 4,1% wobec 2020 r. i o 51,7% w stosunku do 2010 r.). Na terenie kraju przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez KRUS wyniosła 1428,84 zł (wzrost o 3,8% wobec poprzedniego roku oraz o 49,7% w porównaniu z 2010 r.).

Wszystkie świadczenia wypłacane przez ZUS w województwie łódzkim w 2020 r. nie przewyższyły średniej krajowej. W przypadku emerytury różnica wyniosła 237,86 zł, renty z tytułu niezdolności do pracy – 339,28 zł, zaś renty rodzinnej – 218,98 zł. Mniejsze odchylenia od średniej krajowej odnotowano w przypadku wypłat realizowanych przez KRUS, gdzie przeciętna emerytura była niższa od średniej krajowej o 21,03 zł, natomiast wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy oraz renty rodzinnej przewyższała średnią krajową odpowiednio o 11,94 zł oraz 243,28 zł.

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie łódzkim w 2020 r. wyniósł 1871,83 zł i był wyższy o 3,4% od dochodu sprzed roku oraz o 58,8% wobec 2010 r. W porównaniu z przeciętnym dochodem dla ogółu gospodarstw domowych w Polsce był on niższy odpowiednio o 2,5% w 2020 r., o 0,5% w 2019 r. oraz o 1,2% w 2010 r.

Tablica 16. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny
Table 16. Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2020 Polska Poland
	w zł in PLN				
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in a household	1178,73	1362,03	1809,65	1871,83	1919,21
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1124,92	1306,51	1750,05	1818,11	1874,24

Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę ukształtował się na poziomie 1818,11 zł (wzrost o 3,9% wobec 2019 r. i o 61,6% w porównaniu z pierwszym z analizowanych lat). Przeciętny dochód do dyspozycji gospodarstw domowych w województwie łódzkim był niższy od dochodu we wszystkich gospodarstwach na terenie kraju o 3,0% w 2020 r., o 1,1% w 2019 r. oraz o 1,9% w 2010 r.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych – odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

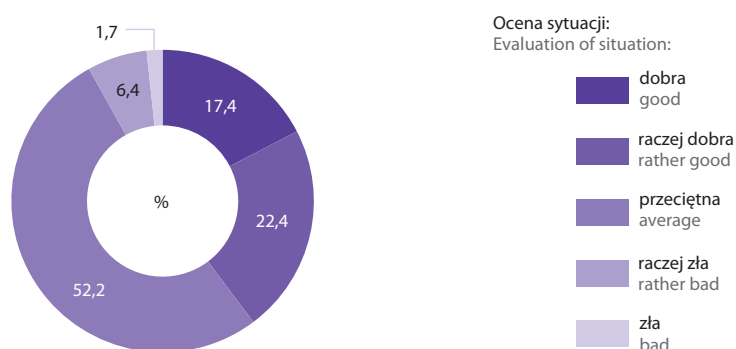
Współczynnik Giniego – miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

Z Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC) wynika, że w 2020 r. w województwie łódzkim wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ukształtował się na poziomie 14,3%. W odniesieniu do poprzedniego roku pozostał on na niezmiennym poziomie, natomiast wobec 2010 r. zmniejszył się o 3,5 p. proc. W skali całego kraju omawiany wskaźnik wyniósł 14,8%, co oznacza spadek jego poziomu o 0,6 p. proc. w stosunku do 2019 r. oraz o 2,8 p. proc. wobec pierwszego z analizowanych lat.

Do zbadania poziomu nierówności dochodowych najczęściej wykorzystywaną miarą jest współczynnik Giniego. Im niższa wartość wskaźnika, tym bardziej równomierny jest rozkład dochodów. W województwie łódzkim wskaźnik ten zmniejszył się wobec 2019 r. o 3,8 p. proc. i osiągnął wartość 24,6% w ostatnim z badanych lat. W Polsce natomiast ukształtował się na poziomie – 27,2%, co oznacza jego spadek o 1,3 p. proc. w odniesieniu do poprzedniego roku.

Uzupełnieniem obrazu zróżnicowania sytuacji dochodowej w oparciu o zaprezentowane powyżej miary ilościowe są dane dotyczące subiektywnych ocen gospodarstw domowych na temat własnej sytuacji materialnej. W 2020 r. w województwie łódzkim 17,4% gospodarstw domowych oceniało swoją sytuację materialną jako dobrą, natomiast 22,4% jako raczej dobrą, co oznacza wzrost tych odsetków w stosunku do poprzedniego roku odpowiednio o 2,5 p. proc. oraz o 1,4 p. proc. Przeciętnie zadowolonych ze swej sytuacji było 52,2% gospodarstw domowych (o 3,1 p. proc. mniej niż w 2019 r.). Odsetek gospodarstw postrzegających swoją sytuację jako raczej złą (6,4%) zmniejszył się w stosunku do 2019 r. o 0,6 p. proc., natomiast jako złą (1,7%) pozostał na poziomie sprzed roku.

Wykres 31. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2020 r.
Chart 31. Subjective evaluation of material situation of household in 2020

Na terenie całego kraju w 2020 r. odnotowano podobną tendencję jak w województwie. W porównaniu z 2019 r. odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą zwiększył się z 23,8% do 25,3%, a jako raczej dobrą z 24,8% do 26,4%. Odsetek gospodarstw postrzegających swoją sytuację materialną jako: przeciętną zmalał w ciągu roku o 1,9 p. proc. do 42,6%, raczej złą zmniejszył się o 0,8 p. proc. do 4,7%, a jako złą o 0,4 p. proc. do 1,1%.

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

W 2020 r. w województwie łódzkim świadczenia pomocy społecznej na podstawie decyzji przyznano 68,6 tys. osób. Na pomoc społeczną w województwie łódzkim w 2020 r. wydano łącznie 218,7 mln zł. Pomoc pieniężna wyniosła 168,8 mln zł, natomiast w ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 49,9 mln zł. Najczęściej pomocy udzielano z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa, bezrobocia oraz niepełnosprawności.

Z pomocy społecznej korzystało 51,6 tys. gospodarstw domowych. Łączna liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wyniosła 97,4 tys. osób.

Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych w województwie łódzkim wyniosły 2431,5 mln zł. Kartę Dużej Rodziny posiadało 45,6 tys. rodzin.

Na koniec 2020 r. działały w województwie łódzkim 223 placówki opieki nad dziećmi do lat 3. Żłobki, oddziały żłobkowe i kluby dziecięce dysponowały łącznie 8,9 tys. miejsc. Na 100 miejsc w placówkach przypadało 726 dzieci w wieku do lat 3.

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zmianami).

W 2020 r. w województwie łódzkim świadczenia pomocy społecznej (w ramach zadań własnych i zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego) przyznano na podstawie decyzji 68,6 tys. osobom bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania. Ich liczba zmniejszyła się o 8,3 tys. w stosunku do 2019 r. oraz o 70,1 tys. osób wobec 2010 r. W Polsce w tym czasie świadczenia na podstawie decyzji otrzymało 1,1 mln osób (1,2 mln w 2019 r. i 2,1 mln w 2010 r.).

Na 10 tys. mieszkańców województwa łódzkiego przypadało 280 osób, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej. W porównaniu z 2019 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 33 osoby, natomiast wobec pierwszego z analizowanych lat – o 265 osób. W skali kraju na 10 tys. ludności przypadało 287 osób korzystających ze świadczeń (w 2019 r. – 314, w 2010 r. – 542).

Tablica 17. Świadczenia pomocy społecznej

Table 17. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczb osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of person)	138745	115249	76923	68642
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	256582,5	248477,8	225571,0	218664,5
pomoc pieniężna financial assistance	204022,9	197067,0	171112,4	168770,6
pomoc niepieniężna non-financial assistance	52559,6	51410,8	54458,6	49893,9
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	545	461	313	280

Środowiskową pomoc pieniężną stanowią różnego rodzaju zasiłki np.: stałe, okresowe, celowe, pomoc na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, pomoc dla cudzoziemców, natomiast pomoc niepieniężna obejmuje m.in: posiłek, schronienie w placówkach dla bezdomnych, ubranie, sprawienie pogrzebu, usługi opiekuńcze, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Osoby potrzebujące mogły otrzymać pomoc zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej.

Zsumowana liczba osób korzystających z obu form pomocy społecznej wyniosła w 2020 r. w całym województwie – 103,3 tys. tj. o 13,2 tys. mniej niż w 2019 r. i o 84,3 tys. mniej niż w 2010 r.

W 2020 r. świadczenia w formie pieniężnej na podstawie decyzji otrzymało 76,6 tys. osób (w 2019 r. – 83,9 tys., w 2010 r. – 128,6 tys.). Natomiast świadczenia w formie niepieniężnej przyznano 26,7 tys. osobom (w 2019 r. – 32,6 tys., w 2010 r. – 59,0 tys.).

Na pomoc społeczną w województwie łódzkim w 2020 r. wydano łącznie 218,7 mln zł (o 6,9 mln zł mniej niż w 2019 r., oraz o 37,9 mln zł mniej niż w 2010 r.). W kraju na ten cel wydatkowano 3509,6 mln zł (mniej o 19,4 mln zł w stosunku do poprzedniego roku oraz mniej o 139,5 mln zł wobec 2010 r.).

Pomoc pieniężna wyniosła 168,8 mln zł (mniej o 2,3 mln zł niż w 2019 r. oraz o 35,3 mln zł w stosunku do pierwszego z obserwowanych okresów), co stanowiło 77,2% wydatkowanej kwoty ogółem. Na zasiłki stałe przeznaczono łącznie 74,3 mln zł, na zasiłki celowe – 48,5 mln zł, natomiast na zasiłki okresowe – 42,6 mln zł.

W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 49,9 mln zł, tj. 22,8% kwoty ogółem (mniej o 4,6 mln zł niż w 2019 r. oraz o 2,7 mln zł w porównaniu z 2010 r.). Na usługi opiekuńcze przeznaczono 34,9 mln zł, na zapewnienie posiłków – 8,9 mln zł, na schronienie – 3,4 mln zł, a na ubranie – 1,4 tys. zł.

Łączna liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej może być rozumiana dwojako. Po pierwsze, jako liczba osób, którym przyznano świadczenie. W drugim przypadku uwzględnia się również wszystkich członków rodzin osób, do których była adresowana pomoc. Wynika to z faktu, że świadczenia pomocy społecznej są przyznawane między innymi w oparciu o analizę sytuacji materialnej wnioskodawcy i osób mu najbliższych. Tym samym zakłada się, że wsparcie społeczne wpływa na sytuację bytową wszystkich członków rodziny.

Tablica 18. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

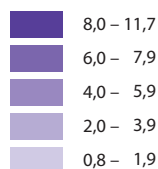
Table 18. Beneficiaries of community social assistance

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	85575	77788	56867	51552
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	209575	175960	111199	97437
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	823	704	452	398

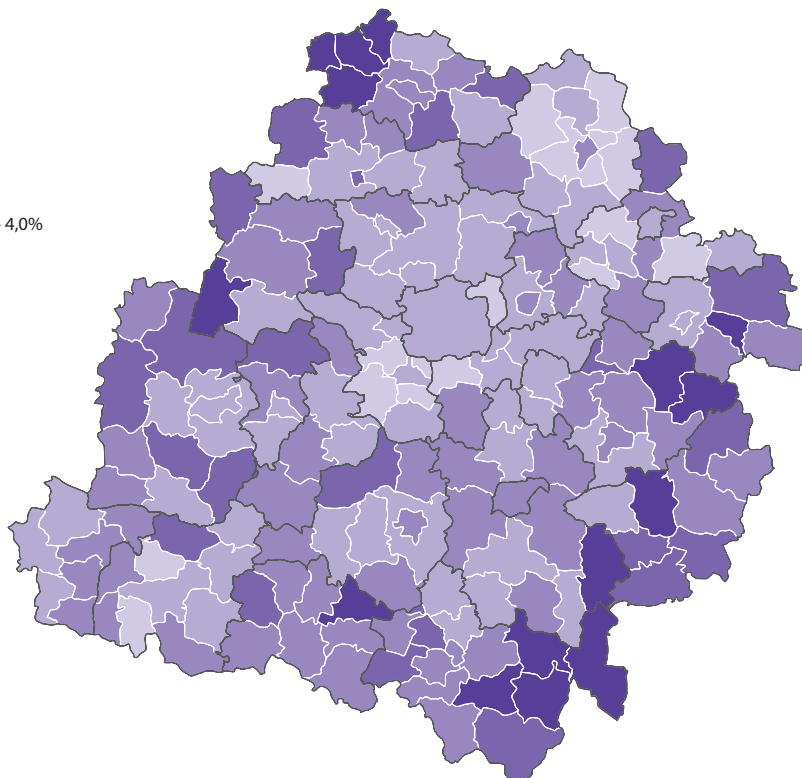
W 2020 r. w województwie łódzkim z pomocy społecznej korzystało 51,6 tys. gospodarstw domowych, tj. o 5,3 tys. mniej niż w poprzednim roku oraz o 34,0 tys. mniej w porównaniu z 2010 r. Łączna liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wyniosła 97,4 tys. osób, czyli o 13,8 tys. mniej niż w 2019 r. oraz o 112,1 tys. mniej niż na początku obserwowanego okresu. W Polsce w latach 2010–2020 zanotowano spadek liczby gospodarstw korzystających z pomocy o 36,6% do poziomu 762,5 tys., a liczba beneficjentów zmniejszyła się o 52,4% i osiągnęła wartość 1,6 mln osób.

Mapa 27. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2020 r.
 Map 27. Scope of use of social assistance at domicile in 2020

Udział beneficjentów środowiskowej
pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem
Share of beneficiaries from community
social assistance in the total population

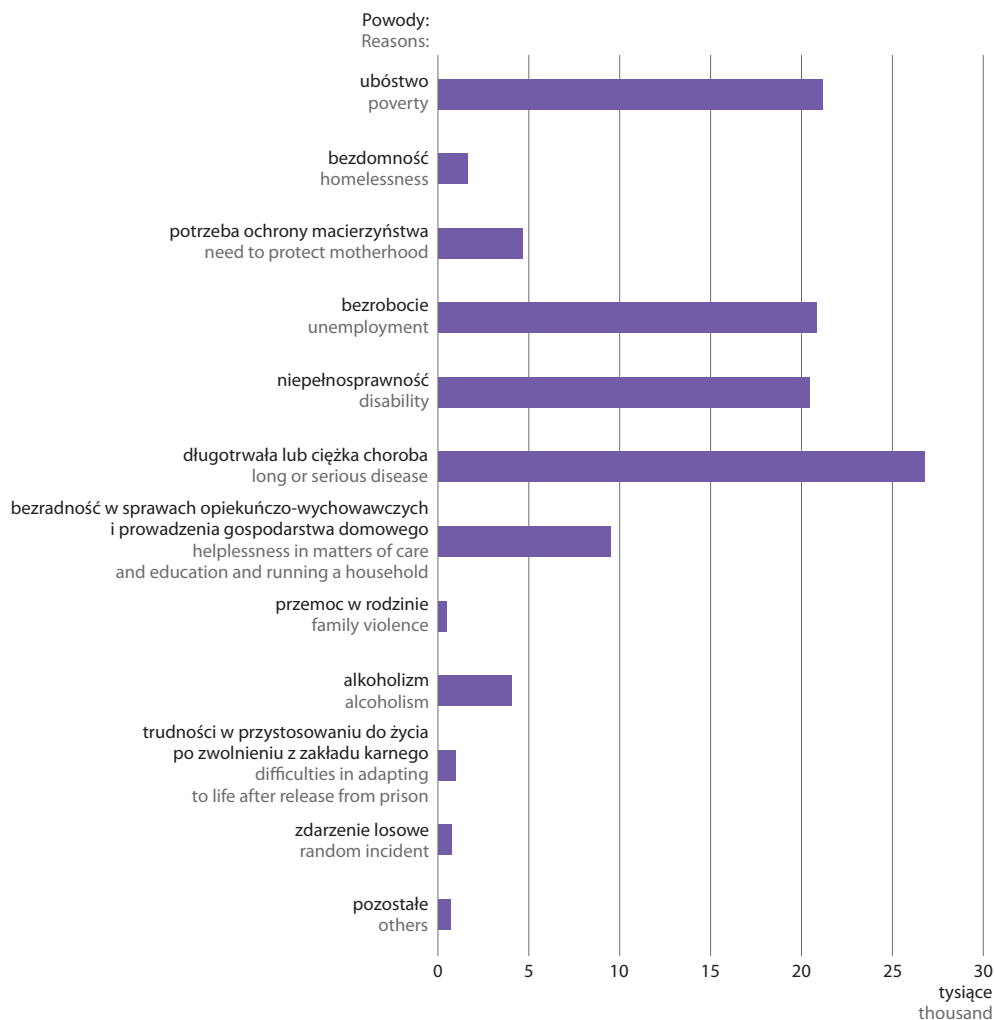
województwo łódzkie – 4,0%
Łódzkie Voivodship

Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r. wyniósł 4,0%, tj. o 0,5 p. proc. mniej niż w roku poprzednim i o 4,2 p. proc. mniej niż w 2010 r. W kraju wartość tego wskaźnika kształtowała się na zbliżonym poziomie (w 2020 r. – 4,1%, w 2019 r. – 4,6%, w 2010 r. – 8,7%).

W przekroju terytorialnym najwyższym odsetkiem charakteryzowały się gminy: Przedbórz (11,7%) oraz Pęczniew (11,0%). Najmniejszy udział tego odsetka wystąpił w gminach: Ksawerów (0,8%), Słupia (1,2%), Zduny (1,3%), Rzgów (1,4%).

Wykres 32. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinie w 2020 r.^a
Chart 32. Reasons for granting social assistance to a family in 2020^a

^a Na podstawie decyzji.
^a Based on the decisions.

W 2020 r., podobnie jak w roku poprzednim, najczęściej pomocy udzielano z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby – 26,8 tys. rodzin (o 2,8 tys. mniej niż w roku poprzednim), ubóstwa – 21,2 tys. rodzin (mniej o 2,6 tys.), bezrobocia – 20,8 tys. rodzin (mniej o 1,8 tys.) oraz niepełnosprawności – 20,4 tys. rodzin (mniej o 2,4 tys.). Należy jednak pamiętać, że w jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy środowiskowej.

W 2020 r. kontynuowano realizowanie zapoczątkowanego w kwietniu 2016 r. rządowego programu „Rodzina 500+”, będącego długofalowym wsparciem kierowanym do rodzin naturalnych oraz do rodzinnej pieczy zastępczej i placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej. Program ten objął także dzieci umieszczone w domach pomocy społecznej.

Od 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągany przez rodzinę. Dodatkowe wsparcie w postaci dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego otrzymały także placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Świadczeniem wychowawczym w wysokości 500 zł miesięcznie w województwie łódzkim w 2020 r. objęto przeciętnie miesięcznie 395,9 tys. dzieci do 18 lat, tj. o 21,2 tys. dzieci więcej niż średnio miesięcznie w drugiej połowie 2019 r. gdy świadczenie przysługiwało na wszystkie dzieci do 18. roku życia, bez limitu dochodowego i o 161,1 tys. więcej niż w 2017 r. gdy świadczenie przysługiwało na drugie i kolejne dzieci do ukończenia 18 roku życia niezależnie od dochodu, natomiast na pierwsze dziecko, jeżeli dochód netto na osobę w rodzinie nie przekraczał 800 zł lub 1200 zł dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym.

Tablica 19. Świadczenie wychowawcze
Table 19. Child-raising benefit

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2017	2018	2019	2020
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	1062339,7	1427945,7	1348030,0	1859645,0	2431479,1
Przeciętna miesięczna liczba rodzin otrzymujących świadczenie wychowawcze w tys. Monthly average number of families receiving a child-raising benefit in thousands	159,2	159,1	149,7	149,2 ^b	.
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w tys. Monthly average number of children for whom families received a child-raising benefit in thousands	236,8	234,7	219,8	217,5 ^c 374,7	395,9

a, b, c Dane dotyczą okresu: a – od 1 kwietnia do 31 grudnia, b – od 1 stycznia do 30 czerwca. Od 1 lipca 2019 r. nie są gromadzone informacje o liczbie rodzin pobierających świadczenie wychowawcze, c – w liczniku – od 1 stycznia do 30 czerwca, w mianowniku – od 1 lipca do 31 grudnia;

a, b, c Data concern the period: c – from 1 April to 31 December, b – from 1 January to 30 June. Since 1 July 2019 information of the number of families receiving the child-raising benefit is not collected, c – in the numerator – from 1 January to 30 June, in the denominator – from 1 July to 31 December.

Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych wyniosły 2431,5 mln zł, tj. o 30,7% więcej w stosunku do poprzedniego roku.

Przeciętne wydatki na świadczenia wychowawcze z programu „Rodzina 500 plus” na mieszkańca województwa łódzkiego w 2020 r. wyniosły 993 zł (o 237 zł więcej niż przed rokiem). Największym natężeniem wypłat świadczenia wychowawczego w ciągu 2020 r. na 1 mieszkańca charakteryzowały się powiaty: skierniewicki (1649 zł), piotrkowski (1127 zł) i łódzki wschodni (1122 zł), najniższym natomiast Łódź (866 zł) oraz powiat kutnowski (896 zł).

Z dodatkowego wsparcia w wysokości 500 zł miesięcznie w postaci dodatku wychowawczego, w 2020 r., przeciętnie miesięcznie korzystało 3,1 tys. dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, tj. o 42 osoby mniej niż przed rokiem. Wydatki na ten cel wyniosły 18,9 mln zł, tj. o 0,2% mniej niż w 2019 r.

W 2020 r. dodatek do zryczałtowanej kwoty przeciętnie miesięcznie trafiał do 121 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego (o 7 osób mniej niż rok wcześniej). Kwota wydatków z tego tytułu wyniosła 770,7 tys. zł i była minimalnie (o 0,1%) wyższa niż w 2019 r.

Z dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego przeciętnie miesięcznie korzystało 836 dzieci przebywających w pozostałych placówkach instytucjonalnej pieczy zastępczej, tj. o 199 dzieci więcej niż w drugiej połowie poprzedniego roku. Kwota wydatków z tego tytułu w 2020 r. wyniosła 5,3 mln zł.

W 2020 r. kontynuowano, zapoczątkowany w czerwcu 2014 r., program Karta Dużej Rodziny oferujący rodzinom wielodzietnym tj. przynajmniej z trójką dzieci, system zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z oferty kulturalnej, rekreacyjnej, transportowej. Na terenie województwa 45,6 tys. rodzin posiadało tę kartę (w 2019 r. – 40,5 tys.), najwięcej w Łodzi (5,7 tys. rodzin) oraz powiatach: piotrkowskim (3,3 tys.) i tomaszowskim (3,1 tys.). Najmniejsza liczba rodzin korzystających z programu wystąpiła w powiatach: brzezińskim (0,6 tys.) oraz łaskim (0,8 tys.). W ciągu roku najwięcej użytkowników Karty przybyło w Łodzi (wzrost o 0,7 tys. rodzin) oraz powiatach: piotrkowskim (o 0,4 tys.), radomszczańskim (o 0,4 tys.) i tomaszowskim (o 0,4 tys.).

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuńcza dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. z 2021 r., poz. 75). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Tablica 20. Żłobki i kluby dziecięce

Stan w dniu 31 grudnia

Table 20. Nurseries and children's clubs

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2011	2015	2019	2020
Żłobki Nurseries	46	74	179	186
w tym publiczne of which public	40	47	61	68
Oddziały żłobkowe Nursery sections	6	5	4	1
Kluby dziecięce Children's clubs	5	20	35	36
w tym publiczne of which public	.	1	2	6
Miejsca ^a w tys.: Places ^a in thousands:				
w żłobkach in nurseries	2,9	3,9	7,7	8,2
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,1	0,3	0,6	0,7
Dzieci ^a przebywające (w ciągu roku) w tys.: Children ^a staying (during the year) in thousands:				
w żłobkach in nurseries	6,0	7,2	12,3	11,7
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,1	0,4	0,8	0,9

a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a Including nursery wards.

Na koniec 2020 r. w województwie łódzkim działały 223 placówki opieki nad dziećmi do lat 3, tj. o 5 placówek więcej niż w 2019 r. oraz o 166 więcej wobec 2011 r. W całej Polsce liczba placówek zwiększyła się ponad sześciokrotnie (z 700 w 2011 r. do 4574 w ostatnim z analizowanych lat).

Zarówno w województwie łódzkim, jak i w całym kraju, jako forma sprawowania opieki nad małymi dziećmi przeważały żłobki. Ich udział w strukturze badanych placówek w łódzkim w końcu 2020 r. ukształtował się na poziomie 83,4% (w 2011 r. – 80,7%), w przypadku Polski wyniósł 83,8% (w 2011 r. – 66,0%).

Spośród wszystkich placówek opieki nad dziećmi do lat 3, na terenie województwa najwięcej z nich zlokalizowanych było w Łodzi (31,4%), a także w powiatach: zgierskim (8,5%), bełchatowskim (6,7%), piotrkowskim (5,8%), pabianickim (5,4%) i Piotrkowie Trybunalskim (5,4%). W powiecie wieruszowskim odnotowano tylko jedną placówkę tego typu.

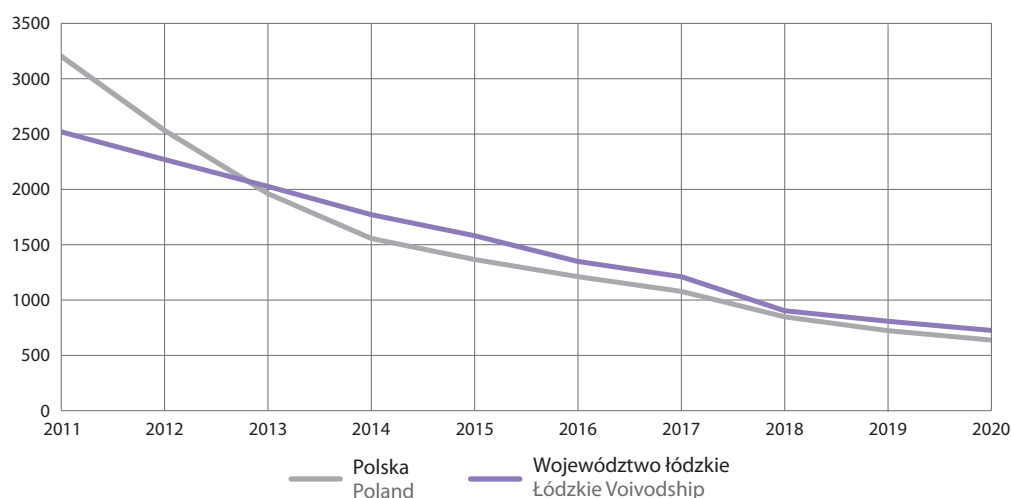
Żłobki, oddziały żłobkowe i kluby dziecięce działające w województwie łódzkim w końcu 2020 r. dysponowały łącznie 8,9 tys. miejsc, było to o 0,5 tys. (6,5%) miejsc więcej niż w 2019 r. Wobec pierwszego z analizowanych lat ich liczba wzrosła trzykrotnie. W kraju liczba miejsc zwiększyła się z 38,6 tys. w 2011 r. do 173,5 tys. w 2020 r., co oznacza wzrost ich liczby aż o 349,9% na przestrzeni dziesięciu badanych lat.

Kluby dziecięce przeciętnie dysponowały 19 miejscami, to o 1 miejsce więcej w stosunku do poprzedniego roku oraz o 7 miejsc więcej w porównaniu z 2011 r. W żłobkach wraz z oddziałami żłobkowymi znajdowały się przeciętnie 44 miejsca, tj. o 2 miejsca więcej niż w 2019 r. oraz o 12 miejsc mniej niż w pierwszym z analizowanych lat.

Wykres 33. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 33. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs
As of 31 December

^a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.
^a Including nursery wards.

W końcu 2020 r. w województwie łódzkim na 100 miejsc w żłobkach, oddziałach żłobkowych oraz klubach dziecięcych przypadało 0,7 tys. dzieci w wieku do lat 3, tj. mniej o 0,1 tys. dzieci w stosunku do poprzedniego roku i aż 1,8 tys. wobec 2011 r. W tym samym czasie na terenie całego kraju dostępność miejsc w placówkach opieki nad dziećmi zwiększyła się jeszcze bardziej, bo aż pięciokrotnie (z 3,2 tys. dzieci w 2011 r. do 0,7 tys. w 2019 r. i 0,6 tys. w ostatnim z badanych lat).

W końcu 2020 r. najliczniejszą grupę we wszystkich typach placówek stanowiły dzieci w wieku 2 lat – 55,1%. Drugą co do wielkości grupę tworzyły dzieci roczne – 40,3%. Najmniej było dzieci poniżej roku (0,9%) oraz w wieku 3 lat (3,7%).

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach, oddziałach żłobkowych oraz klubach dziecięcych w ogólnej liczbie dzieci do lat 3, na przestrzeni badanych lat systematycznie wzrastał, by w końcu 2019 r. osiągnąć wartość 11,6%. W ostatnim z badanych lat ukształtował się on na poziomie 11,4%, tj. o 0,2 p. proc. niższym w stosunku do poprzedniego roku oraz wyższym o 7,2 p. proc. wobec 2011 r. W kraju udział ten ukształtował się na zbliżony poziom – 12,8% (w 2019 r. – 12,4%, w 2011 r. – 3,1%).

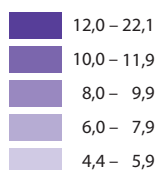
Z analizy w przekroju terytorialnym na koniec 2020 r. wynika, że wartości tego wskaźnika powyżej średniej w województwie osiągnęły: Piotrków Trybunalski (22,1%), Skierniewice (18,9%), Łódź (17,8%), a także powiaty: bełchatowski (14,4%), zgierski (13,2%), pabianicki (12,9%), rawski (12,0%) oraz poddębicki (11,8%). Najniższy udział dzieci objętych opieką żłobkową do liczby dzieci w grupie do lat 3 wystąpił w powiatach: skierniewickim (4,4%), sieradzkim (4,4%), wieruszowskim (4,5%) i radomszczańskim (4,5%).

Mapa 28. Żłobki^a i kluby dziecięce w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

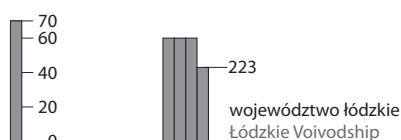
Map 28. Nurseries^a and children clubs in 2020
As of 31 December

Dzieci objęte opieką żłobkową
w % dzieci w wieku do lat 3
Children covered by nursery care
in percentage of children up to the age of 3

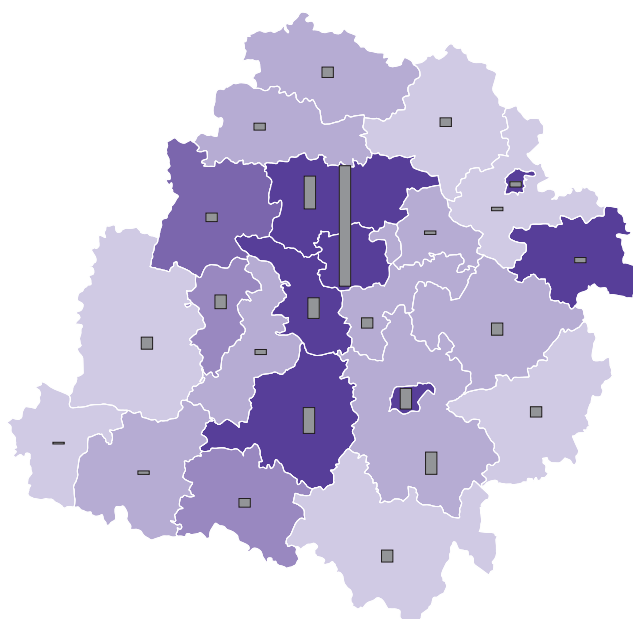

województwo łódzkie – 11,4%
Łódzkie Voivodship

Obiekty
Facilities

a łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Including nursery wards.

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

W 2020 r., podobnie jak rok wcześniej, wzrosła liczba mieszkań w zasobach mieszkaniowych, a także przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania.

Długości sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej zwiększyły się, podobnie jak zużycie wody, ilość odprowadzonych ścieków i zużycie gazu.

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 21. Dwelling stocks^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Mieszkania Dwellings	975942	1003933	1032240	1042856
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1000 population	383,9	402,6	420,5	427,8
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	3,57	3,59	3,61	3,61
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	67,3	68,7	69,7	69,9
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,61	2,48	2,38	2,34

^a Na podstawie bilansów.

^a Based on balances.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. zasoby mieszkaniowe w województwie łódzkim liczyły 1,0 mln mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 72,9 mln m², w których znajdowało się 3,8 mln izb. Zasoby mieszkaniowe w województwie łódzkim stanowiły 6,9% zasobów w kraju. W 2020 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, przybyło 10,6 tys. mieszkań (tj. o 1,0%), a w stosunku do 2010 roku liczba mieszkań w zasobach zwiększyła się o 66,9 tys. (tj. o 6,9%). W miastach województwa łódzkiego zlokalizowanych było 69,7% ogólnej liczby lokali mieszkalnych. Relatywnie szybciej przybywa mieszkań zlokalizowanych na terenach wiejskich niż w miastach; w ciągu 10 lat wspomniany wzrost wyniósł odpowiednio 7,7% i 6,5%.

W 2020 r. na 1000 mieszkańców województwa łódzkiego przypadało 427,8 mieszkań, tj. o 7,3 więcej niż w 2019 r. i o 43,9 więcej niż w 2010 r. Wskaźnik ten w województwie przewyższał – o 35,4 – przeciętną wartość w kraju (392,4 mieszkań na 1000 mieszkańców).

W 2020 r. przeciętna liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie wyniosła 3,61 i w porównaniu z rokiem poprzednim pozostała na tym samym poziomie, a w odniesieniu do 2010 r. wzrosła o 0,04. Najwyższe wartości tego wskaźnika wystąpiły w powiatach: wieruszowskim (4,53), łódzkim wschodnim (4,36) i pączęńskim (4,31), a najniższe w: Łodzi (3,08), Piotrkowie Trybunalskim (3,51) oraz w powiecie pabianickim (3,59).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. średnia wielkość mieszkania w województwie łódzkim wynosiła 69,9 m² (w kraju – 74,5 m²) i wzrosła o 0,2 m² w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 2,6 m² w stosunku do 2010 r. Mieszkania na wsi były średnio o 32,5 m² większe niż w miastach, gdzie przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania to 60,0 m². Największe przeciętnie mieszkania znajdowały się w powiatach: łódzkim wschodnim (97,8 m²), wieruszowskim (95,8 m²) i skierniewickim (92,8 m²), a najmniejsze w: Łodzi (54,6 m²), Piotrkowie Trybunalskim (62,1 m²) oraz powiecie kutnowskim (66,6 m²).

W 2020 r. na 1 mieszkanie w województwie łódzkim przypadały 2,34 osoby (w kraju 2,55) i w porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten zmniejszył się o 0,04, a w stosunku do 2010 r. – o 0,27. Najwięcej osób na 1 mieszkanie przypadało w powiatach: skierniewickim – 3,00, wierszowski – 2,98 oraz pączęński – 2,94, najmniej natomiast w Łodzi – 1,82, Piotrkowie Trybunalskim – 2,24 oraz powiecie pabianickim – 2,27.

Poprawiają się warunki mieszkaniowe ludności. Systematycznie, choć powoli, zwiększa się udział mieszkań wyposażonych w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne w ogólnej ich liczbie. W 2020 r. w województwie łódzkim w wodociąg wyposażonych było 94,9% mieszkań, w ustęp 89,9%, w łazienkę 86,0%, centralne ogrzewanie 78,0%, a instalacja gazowa podłączona była w 45,3% mieszkań.

Pomiędzy miastami a obszarami wiejskimi nadal utrzymywały się dysproporcje w wyposażeniu mieszkań w podstawowe instalacje. W miastach województwa łódzkiego w wodociąg wyposażonych było 97,3% mieszkań, w ustęp – 94,0%, a łazienkę – 90,6%. Na wsi do wodociągu podłączonych było 89,5% mieszkań, ustęp posiadało 80,3%, a łazienkę 75,5%.

W porównaniu z 2019 r. zmiany w wyposażeniu mieszkań w instalacje były niewielkie. Największy wzrost zanotowano w przypadku mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie na terenach wiejskich (wzrost o 0,3 p. proc.). Jednak w porównaniu z 2010 r. zmiany są bardziej widoczne. Największy wzrost zaobserwowano również w wyposażeniu mieszkań w centralne ogrzewanie (o 2,0 p. proc.). Dla mieszkań zlokalizowanych na wsi wzrost ten wyniósł 3,1 p. proc., natomiast w miastach – 1,5 p. proc. Liczba mieszkań wyposażonych w gaz z sieci była na poziomie z 2010 r. i wyniosła 43,5%, przy czym na terenach miast zanotowano spadek o 0,9 p. proc., a na obszarach wiejskich wzrost o 2,3 p. proc.

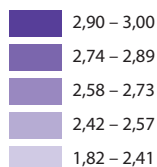
Mapa 29. Warunki mieszkaniowe ludności w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 29. Housing conditions of population in 2020

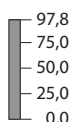
As of 31 December

Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie
Average number of persons per dwelling

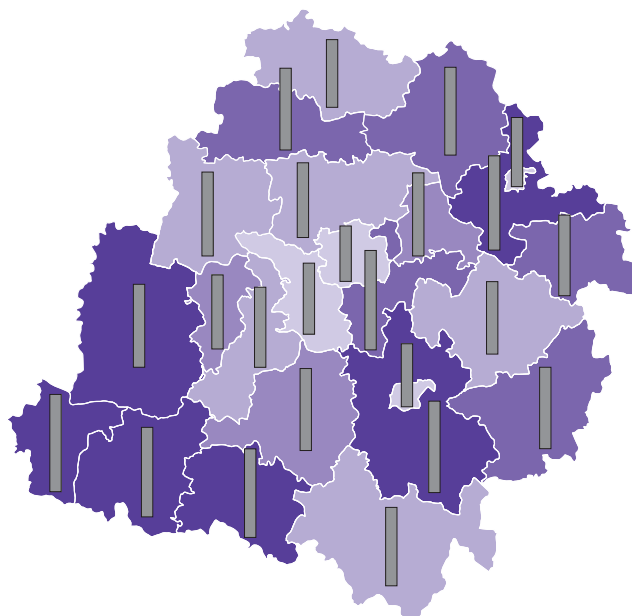

województwo łódzkie – 2,34
Łódzkie Voivodship

Przeciętna powierzchnia użytkowa
1 mieszkania w m²
Average useful floor area
per dwelling in m²

69,9 m²
województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

Na koniec 2020 r. sieć wodociągowa osiągnęła w województwie łódzkim długość 23,5 tys. km i w porównaniu z 2019 r. zanotowano jej wzrost o 176,7 km (tj. o 0,8%), a w stosunku do 2010 r. – o 1,7 tys. km (tj. o 7,8%). W skali kraju dynamika ta osiągnęła poziom odpowiednio 0,8% i 14,8%.

Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wynosiła 419,7 tys. sztuk i w porównaniu z 2019 r. wzrosła o 7,1 tys. sztuk (tj. o 1,7%), a w stosunku do 2010 r. – o 54,0 tys. sztuk (tj. o 14,8%). W skali kraju liczba przyłączy zwiększyła się odpowiednio o 2,0% w stosunku do zeszłego roku i o 19,4% wobec pierwszego z analizowanych lat.

Prawie 81% długości sieci wodociągowej oraz 67% przyłączy do budynków zlokalizowanych było na terenach wiejskich. W porównaniu z rokiem poprzednim na terenach wiejskich przybyło 81,0 km nowej sieci (wzrost o 0,4%), a liczba przyłączy wzrosła o 2,0 tys. sztuk (wzrost o 0,7%). Długość sieci wodociągowej w miastach wzrosła o 95,7 km (tj. o 2,2%), a liczba przyłączy zwiększyła się o 5,1 tys. sztuk (tj. o 3,8%).

Wskaźnik gęstości sieci wodociągowej w województwie łódzkim w 2020 r. wyniósł 128,7 km na 100 km² powierzchni ogólnej i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 0,9 km, a w odniesieniu do 2010 r. – o 9,3 km. W skali kraju wskaźnik ten był znacznie niższy niż w województwie łódzkim (100,2 km na 100 km²). Gęstość sieci wodociągowej była ponad trzykrotnie wyższa w miastach województwa łódzkiego niż na terenach wiejskich (odpowiednio 377,8 km i 111,4 km). W skali kraju wskaźniki te w przekroju miasto–wieś były znacznie niższe niż w województwie łódzkim wyniosły odpowiednio 324,1 km i 83,1 km. Największą gęstość sieci wodociągowej, wyłączając miasta na prawach powiatu, zaobserwowano w powiecie zgierskim (181,9 km), a najmniejszą w powiecie opoczyńskim (92,8 km).

W 2020 r. z sieci wodociągowej korzystało 2302,4 tys. mieszkańców województwa łódzkiego, tj. 94,4% ogółu ludności. W porównaniu z rokiem poprzednim odsetek korzystających z instalacji wodociągowej pozostał na tym samym poziomie, a w stosunku do 2010 r. nastąpił jego wzrost o 4,8 p. proc. W kraju 92,2% ludności korzystało z sieci wodociągowej, czyli tyle samo co rok wcześniej, jednak o 4,8 p. proc. więcej niż w 2010 r.

W miastach dostęp do wodociągu miało 95,4% ogółu ludności (wzrost o 1,1 p. proc. w porównaniu z 2010 r.). Na terenach wiejskich udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej ukształtował się na poziomie 92,9% (wzrost o 11,7 p. proc. w porównaniu z 2010 r.). W układzie terytorialnym w 4 gminach województwa łódzkiego udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w liczbie ludności ogółem osiągnął poziom 100%. Do tej grupy należały gminy wiejskie: Dobroń, Rawa Mazowiecka, Ozorków i Zgierz. Natomiast udział mieszkańców korzystających z wodociągów wynoszący poniżej 70% odnotowano w gminie wiejskiej Kowiesy (65,7%) oraz gminie miejsko-wiejskiej Biała Rawska (62,3%).

Przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe w województwie łódzkim w 2020 r. przypadające na 1 mieszkańca ukształtowało się na poziomie 37,8 m³, przy czym w miastach było to 36,1 m³, a na obszarach wiejskich 40,4 m³. W porównaniu z 2019 r. zużycie wody na 1 mieszkańca zmalało o 0,2 m³. Na terenach wiejskich odnotowano spadek zużycia o 1,2 m³, podczas gdy w miastach wystąpił wzrost o 0,3 m³. Największe zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie łowickim – 50,8 m³, a najmniejsze w powiecie opoczyńskim – o 26,8 m³ i zduńskowolskim – 30,3 m³.

Tablica 22. Wodociągi

Stan w dniu 31 grudnia

Table 22. Water supply system

As of 31 December

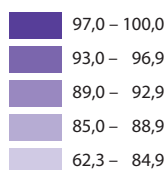
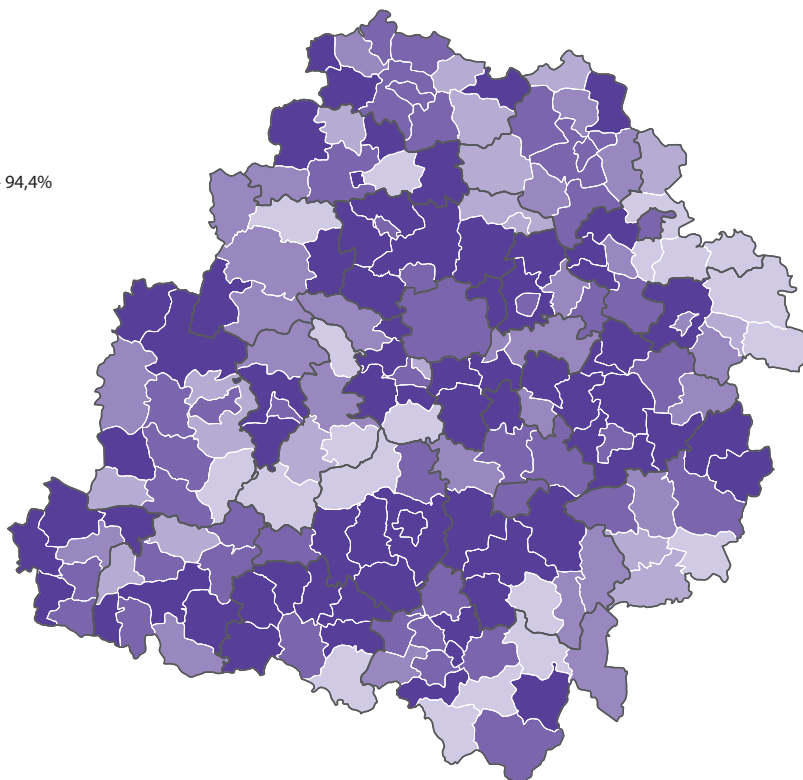
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć rozdzielcza w km Distribution network in km	21750,1	22754,5	23275,7	23452,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	365666	395213	412610	419713
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	86,6	92,7	93,5	92,4

Mapa 30. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 30. Population connected to the water supply system in 2020

As of 31 December

W % ludności ogółem
In % of total populationwojewództwo łódzkie – 94,4%
Łódzkie Voivodship

Na koniec 2020 r. długość sieci kanalizacyjnej w województwie łódzkim wynosiła 7,5 tys. km i w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się o 0,2 tys. km (tj. o 3,4%), a w relacji do 2010 r. – o 2,7 tys. km (tj. o 56,4%). W skali kraju zanotowano nieznacznie większy wzrost długości sieci kanalizacyjnej (odpowiednio o 2,7% i o 57,8%).

Na koniec 2020 r. liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wynosiła 175,4 tys. sztuk i w porównaniu z 2019 r. wzrosła o 5,5 tys. sztuk (tj. o 3,2%), w stosunku do 2010 r. – o 63,2 tys. sztuk (tj. o 56,3%). W skali kraju zanotowano wzrost liczby przyłączy odpowiednio o 3,1% oraz o 54,4%.

W miastach zlokalizowanych było 52,3% długości sieci kanalizacyjnej oraz 61,8% przyłączy do budynków. W porównaniu z rokiem poprzednim długość sieci kanalizacyjnej w miastach wzrosła o 107,2 km (tj. o 2,8%), a liczba przyłączy zwiększyła się o 3,7 tys. sztuk (tj. o 3,5%). Na terenach wiejskich przybyło 135,8 km nowej sieci (tj. o 4,0%), a liczba przyłączy wzrosła o 1,8 tys. sztuk (tj. o 2,7%). W latach 2010–2020 długości sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 2,7 tys. km (o 56,4%), w tym na terenach wiejskich województwa łódzkiego o 1,8 tys. km (o 101,7%). W kraju natomiast wzrost w porównaniu z 2010 r. wyniósł 57,8%.

Wskaźnik gęstości sieci kanalizacyjnej w województwie łódzkim w 2020 r. wyniósł 41,0 km na 100 km² powierzchni ogólnej i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 1,3 km, a w odniesieniu do 2010 r. – o 14,8 km. W skali kraju wskaźnik ten był znacznie wyższy niż w województwie łódzkim (54,2 km na 100 km²). Omawiany wskaźnik w miastach województwa łódzkiego wyniósł 329,8 km, a na terenach wiejskich 20,9 km. W skali kraju gęstość sieci wodociągowej w przekroju miasto–wieś wyniosła odpowiednio 308,6 km i 34,8 km. Najwyższe wartości wskaźnika gęstości sieci kanalizacyjnej, wyłączając miasta na prawach powiatu, zanotowano w powiecie pabianickim (61,6 km), a najniższe w powiecie skierniewickim (11,3 km).

Ilość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną w 2020 r. w województwie łódzkim wyniosła 84,6 hm³ (w miastach 75,1 hm³, a na obszarach wiejskich 9,4 hm³) i zmalała o 1,1% w porównaniu z 2019 r. oraz o 4,0% w stosunku do 2010 r.

Tablica 23. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia
Table 23. Sewage system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	4774,1	6507,1	7225,8	7468,8
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	112209	148676	169973	175437
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	88,1	81,9	85,5	84,6
w tym oczyszczane of which treated	88,1	81,9	85,5	84,6

^a Długość czynnej sieci sanitarnej (bez przykanalików) łącznie z kolektorami.
a Length of the operative sanitary network (excluding sewer pipes) including collectors.

W 2020 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 1571,5 tys. mieszkańców województwa łódzkiego, tj. 64,5% ogółu ludności. W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost odsetka korzystających z instalacji kanalizacyjnej o 0,2 p. proc., a w stosunku do roku 2010 – o 5,7 p. proc. W kraju odsetek korzystających wynosił 71,5% i tu również nastąpił wzrost odpowiednio o 0,3 p. proc. i o 9,5 p. proc.

W miastach województwa łódzkiego dostęp do kanalizacji miało 87,3% ogółu ludności (wzrost o 3,7 p. proc. w porównaniu z 2010 r.). Na terenach wiejskich udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej kształtował się na poziomie 26,7% (wzrost o 11,7 p. proc. w porównaniu z 2010 r.).

Wśród gmin województwa łódzkiego największy udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej odnotowano w: gminie wiejskiej Bolesławiec (96,7%) oraz gminach miejskich Bełchatów (95,1%) i Brzeziny (94,2%), a najniższy odsetek korzystających wystąpił w gminach wiejskich Aleksandrów i Witoń (po 0,5%). W 18 gminach nie korzystano z sieci kanalizacyjnej.

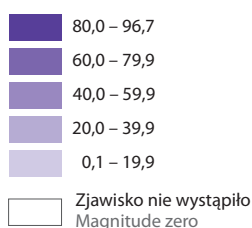
Mapa 31. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

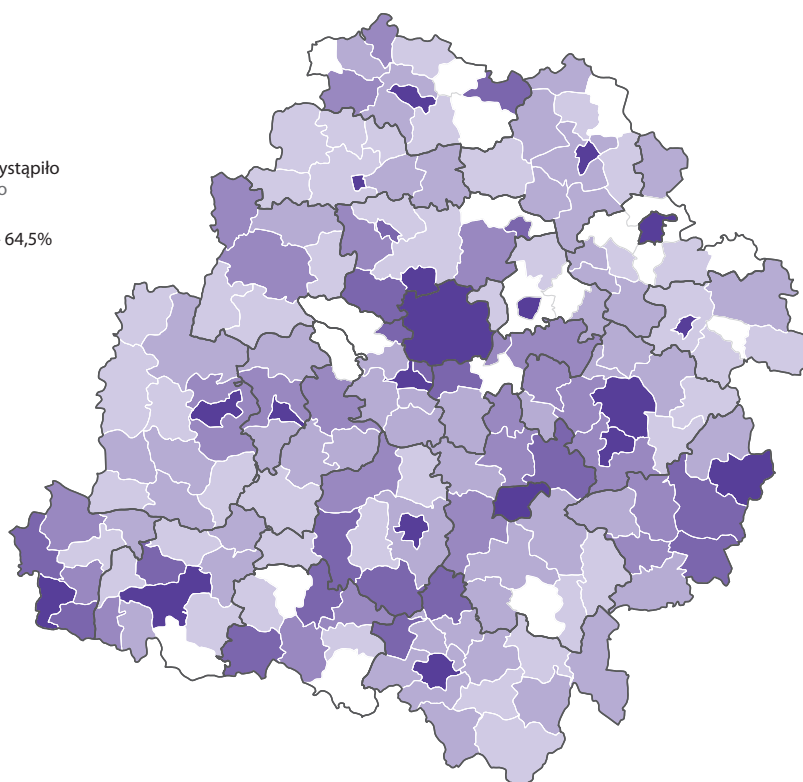
Map 31. Population connected to sewage system in 2020

As of 31 December

W % ludności ogółem
In % of total population

województwo łódzkie – 64,5%
Łódzkie Voivodship

Rozwój infrastruktury gazowej na obszarze województwa łódzkiego spowodował, że na koniec 2020 r. długość sieci gazowej ogółem w województwie wyniosła 5,1 tys. km, co oznacza, że była dłuższa o 238,2 km porównaniu z 2019 r. (tj. o 4,9%), a w relacji do 2010 r. – o 1266,3 km (tj. o 33,4%). Na koniec 2020 r. długość sieci gazowej w Polsce liczyła 162,1 tys. km, a tempo wzrostu długości tej instalacji w kraju wyniosło odpowiednio 2,7% i 21,8%.

Liczba czynnych przyłączy gazu prowadzących do budynków na koniec 2020 r. wyniosła 100,0 tys., to więcej o 6,1 tys. w porównaniu z rokiem poprzednim i o 36,6 tys. w stosunku do 2010 r. Ich liczba stanowiła 3,2% wszystkich przyłączy w kraju (3159,4 tys. sztuk).

W 2020 r. długość sieci gazowej w miastach wynosiła 3,2 tys. km i stanowiła 62,6% długości sieci ogółem w województwie łódzkim, na wsi długość sieci liczyła 1,9 tys. km. Z ogólnej liczby przyłączy w miastach zainstalowanych było 80,1%, tj. 80,1 tys. sztuk, a na obszarach wiejskich – 19,9 tys. W porównaniu z 2019 r. długość sieci gazowej w miastach wzrosła o 3,9%, natomiast na obszarach wiejskich o 6,7%, wzrost liczby przyłączy wyniósł odpowiednio 5,7% i 9,8%.

Wskaźnik gęstości sieci gazowej rozdzielczej w województwie łódzkim w 2020 r. wyniósł 24,3 km na 100 km² powierzchni ogólnej i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 1,3 km, a w odniesieniu do 2010 r. – o 7,0 km. W skali kraju wskaźnik ten był prawie dwukrotnie wyższy niż w województwie łódzkim (44,9 km na 100 km²). Omawiany wskaźnik w miastach województwa łódzkiego wyniósł 256,4 km na 100 km², a na terenach wiejskich 8,1 km i wzrost jego wartości, w porównaniu z rokiem poprzednim, był wyższy dla miast (o 4,3 km) niż dla obszarów wiejskich (o 0,7 km).

Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych

Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	3786,2	4351,9	4814,3	5052,5
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	63384	75391	93897	100010
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	416,7	423,2	435,1	442,6
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh ^b in GWh ^b	151,6	1539,0	1848,6	1938,1
na 1 mieszkańca w kWh ^c per capita in kWh ^c	59,5	616,1	751,4	791,5

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b,c W 2010 w jednostkach naturalnych: b – hm³, c – m³
a Including gas customers using collective gas-meters. b,c In 2010 in natural units on the basis: b – hm³, c – m³

W 2020 r. w województwie łódzkim z sieci gazowej korzystało 978,8 tys. osób i było to o 0,8% więcej niż rok wcześniej, ale o 2,0% mniej niż w 2010 r. W Polsce liczba ludności korzystającej z sieci gazowej w 2020 r. wyniosła 20,8 mln osób i była wyższa o 2,2% w stosunku do 2019 r. i o 2,6% w porównaniu z 2010 r.

W 2020 r. w województwie łódzkim odsetek ludności ogółem korzystającej z sieci gazowej wyniósł 40,1%, tj. o 0,5 p. proc. więcej w porównaniu z rokiem poprzednim i o 0,8 p. proc. więcej w stosunku do 2010 r. W miastach z sieci gazowej korzystało 60,1% ludności ogółem (o 0,4 p. proc. mniej niż w roku poprzednim), natomiast na obszarach wiejskich korzystający z sieci gazowej stanowi-

li 7,2% ogółu ludności (o 1,0 p. proc. więcej niż w 2019 r.). Udział osób korzystających z sieci gazowej w województwie łódzkim był o 14,1 p. proc. niższy niż w kraju (54,2%).

W 2020 r. w województwie łódzkim zużycie gazu z sieci ogółem wyniosło 1938,1 GWh, z czego 1638,2 GWh zużyto w miastach. W porównaniu z 2019 r. zużycie gazu ogółem wzrosło o 4,8%, przy równoczesnym wzroście liczby odbiorców o 1,1%. Na obszarach wiejskich zanotowano większe tempo wzrostu niż w miastach, zarówno zużycia gazu, jak i liczby odbiorców (wzrost odpowiednio o 13,6% i o 16,0%), w miastach natomiast zużycie gazu zwiększyło się o 3,4%, przy wzroście liczby odbiorców o 1,1%.

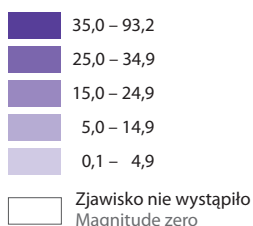
W 2020 r. przeciętne zużycie gazu z sieci w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 791,5 kWh (w kraju – 1311,3 kWh) i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosło o 5,3% (w kraju wzrost o 5,2%). W miastach województwa łódzkiego zużycie gazu wyniosło 1071,6 kWh na 1 mieszkańca (wzrost o 3,9% w porównaniu z 2019 r.), a na terenach wiejskich – 326,1 kWh (wzrost o 14,0%). Najwyższe przeciętne zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie łódzkim wschodnim (2396,4 kWh), a najniższe w powiatach: brzezińskim (28,4 kWh) i skierniewickim (36,2kWh).

Mapa 32. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2020 r.

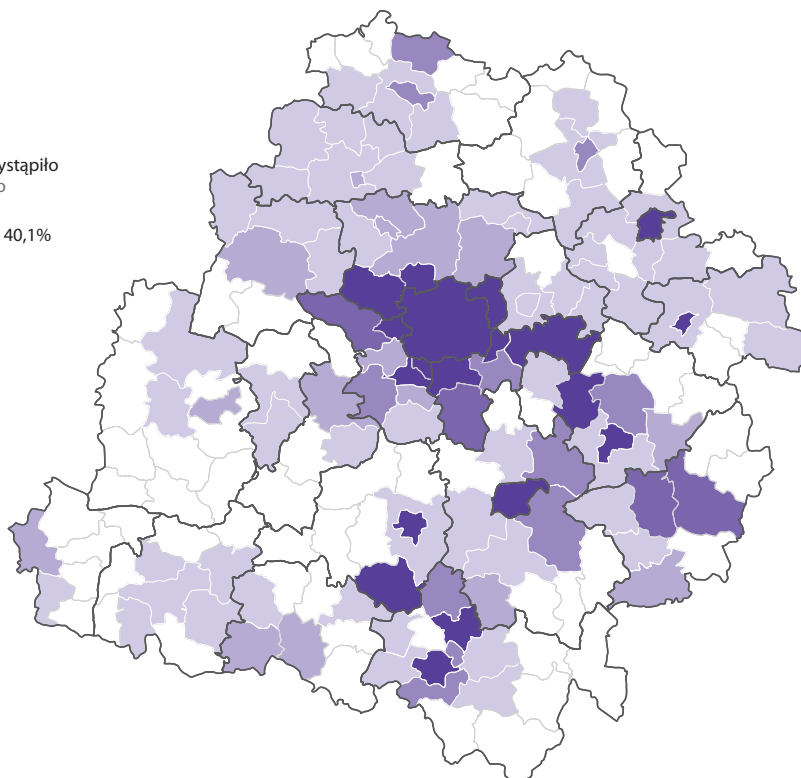
Stan w dniu 31 grudnia

Map 32. Population connected to the gas supply system in 2020
As of 31 December

W % ludności ogółem
In % of total population

województwo łódzkie – 40,1%
Łódzkie Voivodship

Ochrona zdrowia

Health care

W 2020 r., w Polsce rozpoczęła się pandemia COVID-19. W ochronie zdrowia w porównaniu z rokiem poprzednim nastąpiły następujące zmiany: zmniejszyła się liczba lekarzy, wzrosła liczba lekarzy dentystów i farmaceutów. Liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, jak i udzielonych w nich porad była mniejsza niż rok wcześniej. Zmniejszyła się liczba szpitali ogólnych, liczba łóżek, a także liczby wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia oraz liczby osób, którym udzielono pomocy medycznej.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Przeciętne wykorzystanie łóżka (w %) – iloraz osobodni i średniej liczby łóżek wyrażony w dniach i przeliczony na udział procentowy tych dni w roku.

Przeciętny pobyt chorego na oddziale (w dniach) – iloraz osobodni i liczby leczonych na oddziale
Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej

Stan w dniu 31 grudnia

Table 25. Health care facilities

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2012	2015	2019	2020
Przychodnie Out-patient departments	1523	1562	1630	1603
Praktyki lekarzy i lekarzy dentystów ^a Medical and dental practices ^a	222	196	161	147
Porady udzielone ^{bcd} w tys: Consultations provided ^{bcd} in thousands:	20139,8	21452,8	22032,3	19300,8
lekarskie medical	17926,1	19183,7	19659,7	17530,5
stomatologiczne stomatological	2213,7	2269,1	2372,7	1770,3
Szpitale ogólne General hospitals	66	68	63	60
łóżka w szpitalach ogólnych beds in general hospitals	13134	12985	11516	11491
na 10 tys. ludności per 10 thous. population	52,0	52,1	46,9	47,1
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	68,8	66,7	68,8	54,0
przeciętny pobyt chorego w dniach average patient stay in days	5,2	5,3	5,1	5,1

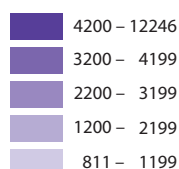
a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodnie. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

a Data concern practices that signed a contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year. d Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

Jednym ze szczebli systemu ochrony zdrowia jest ambulatoryjna opieka zdrowotna. W 2020 r. w województwie łódzkim działało 1791 takich podmiotów, z czego 1603 przychodni oraz 147 praktyk lekarskich i stomatologicznych, realizujących świadczenia finansowane ze środków publicznych. Liczba przychodni zmniejszyła się o 1,7% w porównaniu z 2019 r., ale w stosunku do 2012 r. było ich o 5,3% więcej. Podobne relacje odnotowano w skali kraju – spadek liczby przychodni o 1,6% w porównaniu z 2019 r. oraz wzrost o 10,7% w stosunku do 2012 r. W przypadku praktyk lekarskich i stomatologicznych działających zarówno na terenie województwa łódzkiego jak i całego kraju, kolejny rok z rzędu odnotowano zmniejszenie ich liczby. W porównaniu z 2019 r. w łódzkim było ich o 8,7% mniej, a w stosunku do 2012 r. mniej o 33,8%. W Polsce ubytek ten wyniósł odpowiednio 8,8% i 35,6%.

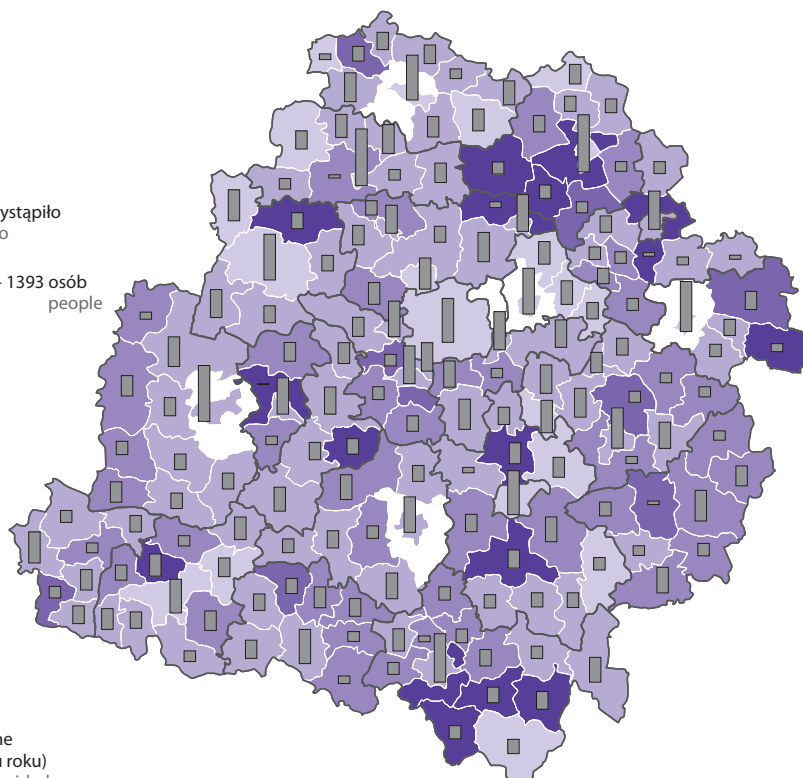
Mapa 33. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2020 r.
Map 33. Out-patient health care in 2020

Liczba ludności na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej^a
Number of population per out-patient health care provider^a

Zjawisko nie wystąpiło
Magnitude zero

województwo łódzkie – 1393 osób
Łódzkie Voivodship people

Porady lekarskie udzielone na 1 mieszkańca (w ciągu roku)
Medical consultations provided per capita (during the year)

7,2 województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

Przeciętnie na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r. przypadały w województwie 1393 osoby (w kraju 1498). Ze względu na rozkład przestrzenny podmiotów ochrony zdrowia, największą liczbę ludności na 1 podmiot tego typu odnotowano w gminach wiejskich: Zduńskiej Woli (12,3 tys.), Łowiczu (7,7 tys.) oraz Skierniewicach (7,6 tys.), najmniej natomiast w gminach miejskich: Łęczycy (0,8 tys.) i Łowiczu (0,9 tys.).

W 2020 r. mieszkańcom województwa udzielono 19300,8 tys. porad (lekarskich i stomatologicznych), tj. o 12,4% mniej niż w 2019 r. i o 4,2% mniej w porównaniu z 2012 r. W przeliczeniu na 1 osobę

w województwie przypadało 7,9 porad (w kraju 7,4). W przypadku porad lekarskich na 1 osobę przypadało 7,2 takich porad, w tym najwięcej w gminach miejskich: Łowicz – 12,9, Łęczyca – 12,8, Sieradz – 12,6 oraz Rawa Mazowiecka – 11,3. Najmniej natomiast w gminach wiejskich: Zduńska Wola – 0,2, Łęczyca – 0,7, Sławno – 0,8 oraz miście Skierniewice – 0,8.

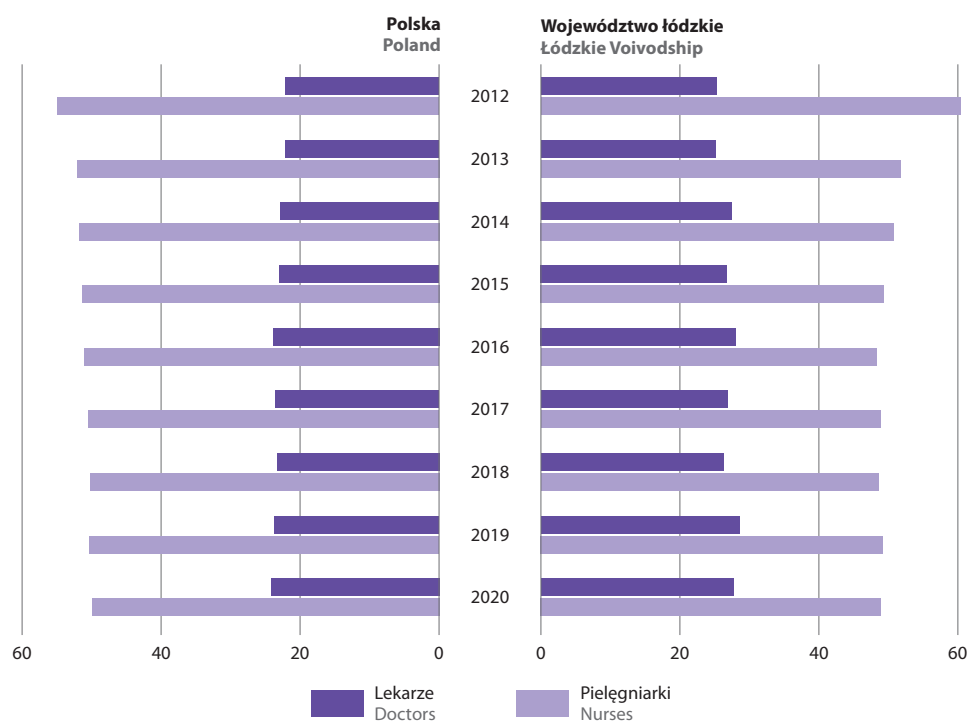
W 2020 r., w związku z wystąpieniem stanu pandemii COVID-19, wiele osób po raz pierwszy w życiu skorzystało z teleporady, głównie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej i u lekarza rodzinnego. W 2020 r. w województwie łódzkim w formie teleporad zrealizowano 4237,4 tys. porad lekarskich w podstawowej opiece zdrowotnej, co stanowiło 37,8% wszystkich porad POZ (w Polsce stanowiły one 36,4%).

W 2020 r. w województwie łódzkim bezpośrednio z pacjentem pracowało (według głównego miejsca pracy) 6,7 tys. lekarzy, czyli o 3,9% mniej niż rok wcześniej (lekarze z województwa stanowili 7,3% tego personelu w kraju). W przypadku liczby lekarzy dentystów odnotowano wzrost o 7,1% do 1,2 tys. osób (8,0% w Polsce). Zwiększenie kadry w stosunku do 2019 r. dotyczyło także położnych – o 1,2%, ale liczba pielęgniarek zmniejszyła się o 1,5%. Udział tego personelu medycznego w ogólnej liczbie w kraju był niższy niż w przypadku personelu lekarskiego i wyniósł odpowiednio 6,2% dla pielęgniarek oraz 6,9% dla położnych.

Wykres 34. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności

Stan w dniu 31 grudnia

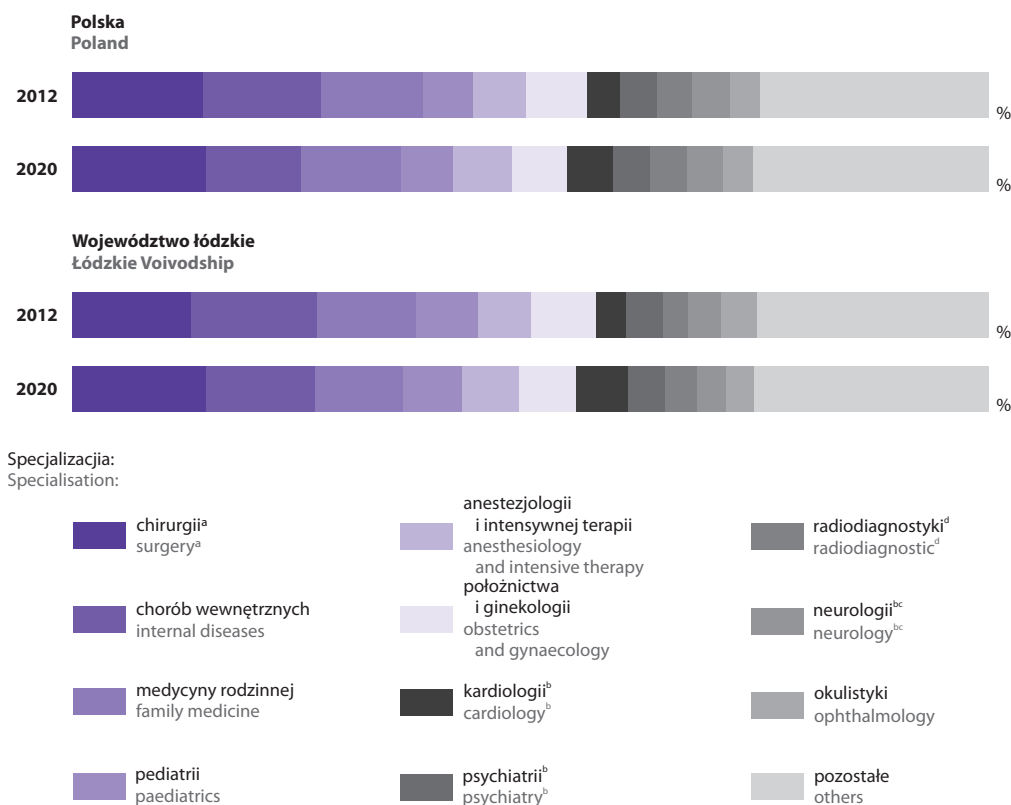
Chart 34. Doctors and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

Miarą dostępu ludności do kadry medycznej jest wskaźnik wyrażający liczbę pracowników medycznych przypadających na 10 tys. ludności. W końcu 2020 r. w województwie łódzkim na 10 tys. mieszkańców przypadało przeciętnie 28 lekarzy (w kraju 24 lekarzy), tj. o 1 więcej niż w 2019 r. W przypadku pielęgniarek pracujących bezpośrednio z pacjentem omawiany wskaźnik w 2020 r. wyniósł 49 (w kraju 50), tj. tyle samo co w 2019 r.

O poziomie kwalifikacji lekarzy świadczy odsetek lekarzy specjalistów. Na koniec 2020 r. ich udział w ogólnej liczbie lekarzy wyniósł 67,0% (w kraju 67,7%). Najwięcej lekarzy posiadało specjalizację z zakresu chirurgii (14,6%), chorób wewnętrznych (11,9%) oraz medycyny rodzinnej (9,7%).

Wykres 35. Lekarze specjaliści
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 35. Medical specialists
As of 31 December

a Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. cd Także: c – neuropatologii, d – radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej. a General, paediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of the locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. b Including children's specialists. cd Also: c – neuropathology, d – radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and children's radiology.

W 2020 r. w województwie łódzkim funkcjonowało 60 stacjonarnych ogólnodostępnych szpitali ogólnych (tj. o 4,8% mniej niż rok wcześniej i o 9,1% mniej niż w 2012 r.), które stanowiły 6,7% takich placówek w kraju. Pomimo pandemii COVID-19 i bardzo dynamicznych zmian bazy łóżkowej w ciągu roku, na koniec 2020 r. odnotowano zbliżoną liczbę łóżek szpitalnych do notowanej rok wcześniej. W 2020 r. dostępnych dla pacjentów było 11491 łóżek, czyli o 25 łóżek mniej niż w 2019 r. i o 12,5% mniej w porównaniu z 2012 r. Oznacza to, że na 10 tys. ludności w województwie przypadało 47,1 łóżek, podczas gdy przed rokiem wskaźnik ten wyniósł 46,9, a w 2012 r. – 52,0.

Jednym ze wskaźników opisujących działalność szpitali jest przeciętne wykorzystanie łóżek w ciągu roku. W nietypowym, na tle wcześniejszych lat, roku pandemii COVID-19 wskaźnik ten dla wszystkich szpitali ogólnych w województwie w ciągu roku zmniejszył się o 14,8 p. proc. i wyniósł 54,0% (w Polsce 55,0%). W zwykłych warunkach funkcjonowania ochrony zdrowia, przyjmuje się iż wykorzystanie łóżek szpitalnych na poziomie 85% jest optymalną wartością tego wskaźnika. Długość średniego pobytu pacjenta utrzymywała się w obserwowanych latach na zbliżonym poziomie i w 2020 r. wyniosła 5,1 (w 2019 r. i w 2012 r. było to odpowiednio 5,1 i 5,2). W 2020 r. w łódzkich szpitalach leczono 410,9 tys. pacjentów (bez ruchu międzyoddziałowego), czyli o 25,4% mniej niż rok wcześniej i o 32,7% mniej w porównaniu z 2012 r. (w kraju spadek o 23,2% i 32,7%).

W 2020 r. znaczna część łóżek szpitalnych z różnych oddziałów, w zależności od potrzeb i możliwości, była przeznaczana na leczenie pacjentów COVID-19, a następnie przywracano im ich pierwotne przeznaczenie. Na dzień 31 grudnia 2020 r. na terenie województwa łódzkiego na leczenie pacjentów z COVID-19 przeznaczonych było łącznie 2853 łóżka (24,8% łóżek ogółem w szpitalach ogólnych) z czego 48,3% tj. 1377 łóżek było zajętych przez pacjentów z COVID-19.

W 2020 r. liczba respiratorów przeznaczonych na leczenie pacjentów COVID-19 w szpitalach ogólnych wyniosła 286 sztuk, co stanowiło 31,0% ogólnej ilości respiratorów w szpitalach (923 sztuki).

System Państwowe Ratownictwo Medyczne (PRM) ma za zadanie zapewnienie pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Jednostkami systemu są zespoły ratownictwa medycznego (ZRM), w tym lotnicze zespoły ratownictwa medycznego (LZRM) oraz szpitalne oddziały ratunkowe (SOR), z którymi zawarto umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

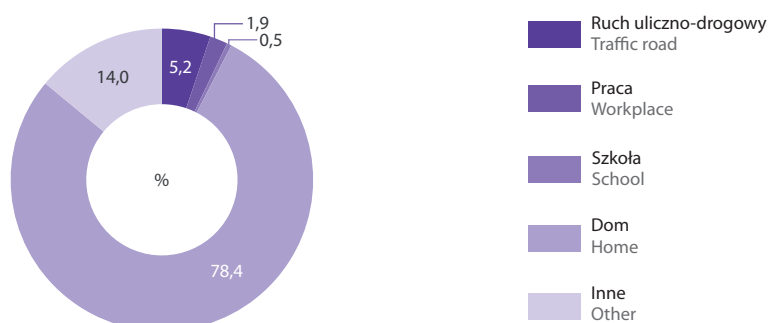
W 2020 r. w ramach systemu PRM pomocy medycznej w województwie łódzkim udzielały 103 zespoły ratownictwa medycznego (6,5% jednostek tego typu w Polsce), w tym 80 podstawowych i 23 specjalistyczne (odpowiednio 6,5% i 6,7% jednostek w kraju). W województwie działa również 1 lotniczy zespół ratownictwa medycznego posiadający śmigłowiec (w kraju 21 zespoły), 20 szpitalnych oddziałów ratunkowych (8,4%) i 14 izb przyjęć (9,1%). Na jeden szpitalny oddział ratunkowy w województwie przypadało 121,9 tys. osób (o 23,9% mniej niż przeciętnie w kraju).

Liczba i rodzaj jednostek ratownictwa medycznego nie uległy większym zmianom w porównaniu z rokiem poprzednim. Liczba jednostek podstawowych i specjalistycznych była taka sama jak w 2019 r., było o jedną izbę przyjęć mniej, ale liczba szpitalnych oddziałów ratunkowych zwiększyła się o 2 jednostki.

W 2020 r. zespoły ratownictwa medycznego wyjeżdżały na miejsce zdarzenia 190,5 tys. razy (6,9% w skali kraju) i udzieliły pomocy 97,0 tys. osób (7,1% w Polsce), a w przypadku 4,9 tys. osób (8,8% ogółem w kraju) stwierdzono zgon przed podjęciem lub w trakcie czynności ratunkowych. W porównaniu z 2019 r. zmalała zarówno ogólna liczba wyjazdów, jak i liczba osób, którym udzielono pomocy (odpowiednio o 9,8% i o 9,1%).

W porównaniu z 2019 r. z uwagi na pandemię COVID-19 wzrósł udział wyjazdów do domu pacjenta w ogólnej liczbie wyjazdów – z 73,3% do 78,4% w 2020 r., zmalał natomiast odsetek interwencji w miejscu pracy poszkodowanych do 1,9% (o 0,8 p.proc. mniej) oraz w szkołach 0,5% (o 0,4 p.proc. mniej). Dzieci i młodzież do 18 lat stanowiły 3,9% poszkodowanych, a osoby którym udzielono pomocy w wieku 65 lat lub więcej – to 49,7%.

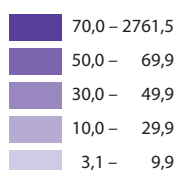
Wykres 36. Wyjazdy jednostek systemu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia w 2020 r.
Chart 36. Responses of emergency medical services by place of accident in 2020

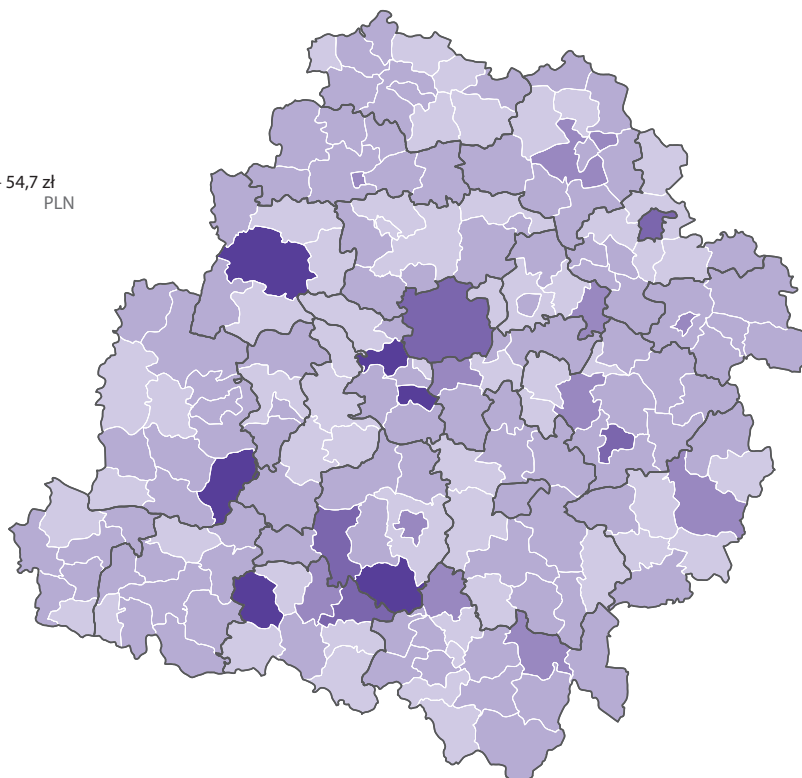
W 2020 r. na ochronę zdrowia gminy i miasta na prawach powiatu w województwie łódzkim przeznaczyły 133,9 mln zł, tj. o 9,6% mniej niż w 2019 r., ale o 57,8% więcej niż w 2010 r. (w kraju nastąpił wzrost odpowiednio o 6,4% i 24,2%). Na lecznictwo ambulatoryjne wydatkowano 5,9% tej kwoty, a na szpitale ogólne 2,4%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca na ochronę zdrowia przeznaczono 54,68 zł (w kraju 52,60 zł), co oznacza, że w porównaniu z 2019 r. kwota ta była o 5,52 zł niższa, ale w stosunku do 2010 r. o 11,99 zł wyższa.

Mapa 34. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2020 r.
 Map 34. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2020

Na 1 mieszkańca w zł
 Per 1 capita in PLN

województwo łódzkie – 54,7 zł
 Łódzkie Voivodship PLN

Kultura Culture

Rok 2020 był kolejnym, w którym odnotowano spadek liczby podmiotów działających w obszarze kultury w województwie łódzkim. Dodatkowo czasowe ograniczenia związane ze stamien epidemii, spowodowały zmiany w funkcjonowaniu instytucji działających w obszarze kultury. Część podmiotów nie podejmowała żadnej działalności związanej z przygotowaniem i udostępnianiem oferty kulturalnej, a część starała się dotrzeć do odbiorcy udostępniając swoją ofertę w Internecie.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. w województwie łódzkim działało 530 placówek bibliotecznych łącznie z filiami. W porównaniu z 2019 r. ich liczba w województwie zmniejszyła się o 2,9%, a w stosunku do 2010 r. była mniejsza o 14,7%. Wśród nich większość stanowiły biblioteki publiczne wraz z filiami – 486 placówek (o 2,8% mniej niż w 2019 r. i o 13,1% mniej niż w roku 2010). Według stanu na koniec 2020 r. księgozbiór bibliotek (łącznie z filiami) liczył 7798,0 mln woluminów, z czego 97,7% stanowiły książki. Liczba woluminów zmniejszyła się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i z 2010 – odpowiednio o 1,7% i 11,3%. Poziom czytelnictwa, mierzony liczbą czytelników w bibliotekach publicznych i filiach bibliotecznych, wyniósł 314,0 tys., tj. o 14,2% mniej niż w 2019 r. i o 24,1% mniej niż w 2010 r.

Tablica 26. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia
Table 26. Cultural institutions
As of 31 December

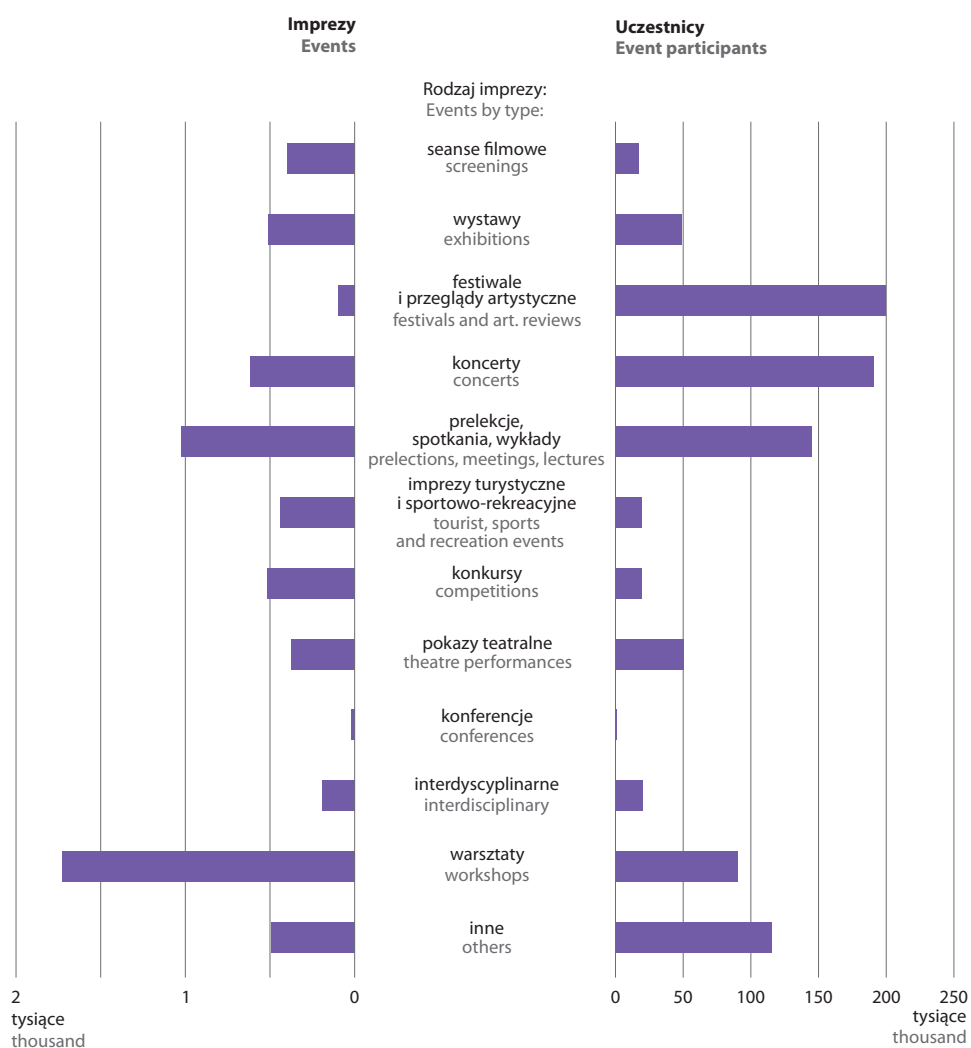
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Placówki biblioteczne (łącznie z filiami) Library establishments (including branches)	621	590	546	530
ludność na 1 placówkę biblioteczną population per 1 library establishment	4094	4226	4496	4600
czytelnicy (w ciągu roku) na 1000 ludności borrowers (during a year) per 1000 population	162	154	149	128
Centra, domy i ośrodki kultury Centre of culture and cultural centres establishments	139 ^a	147	161	158
Kluby i świetlice clubs and community centres	57 ^a	40	43	32
Muzea Museums	46	51	46	41
zwiedzający (w ciągu roku) na 1000 ludności visitor (during a year) per 1000 population	279	446	413	148
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	11	10	11	11
widzowie i słuchacze (w ciągu roku) na 1000 ludności audience (during a year) per 1000 population	237	225	238	71
Kina Cinemas	23	21	30	27
widzowie (w ciągu roku) na 1000 ludności audience (during a year) per 1000 population	840	948	1470	453

a W 2011 r.
a In 2011.

Według stanu na koniec 2020 r. w województwie łódzkim funkcjonowało 190 centrów, domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic, tj. o 6,9% mniej niż w 2019 r. i mniej o 3,1% niż w 2011 r. Nieco ponad połowa instytucji (55,8% ogółu) działała na terenach wiejskich. Najbardziej charakterystycznymi dla tych obszarów były ośrodki kultury, które stanowiły 50,9%, natomiast w miastach ich udział wyniósł 34,5%. Znaczący odsetek, zarówno na wsi, jak i w miastach, odnotowano dla domów kultury (odpowiednio 18,9% oraz 32,1%). Spośród wszystkich pracowni specjalistycznych działających w instytucjach kultury w 2020 r., najliczniejsze, podobnie jak rok wcześniej, były pracownie plastyczne (23,3% ogółu pracowników), muzyczne (21,2%) oraz baletowe i taneczne (19,9%).

Z powodu pandemii COVID-19 w województwie łódzkim, w porównaniu z 2019 r., odbyło się o 55,0% mniej imprez zorganizowanych przez centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice (6,4 tys. imprez). W imprezach tych wzięło udział 922,6 tys. osób (o 43,0% mniej niż rok wcześniej i o 31,3% mniej niż dziewięć lat wcześniej). Imprezy plenerowe stanowiły 12,7% wszystkich imprez zorganizowanych w 2020 r., tj. o 0,8 p. proc. mniej w porównaniu z rokiem poprzednim. Najczęściej organizowane były warsztaty (26,9% ogółu imprez), prelekcje, spotkania i wykłady (16,0%) oraz koncerty (9,6%).

Wykres 37. Imprezy organizowane przez placówki kultury w 2020 r.
Chart 37. Events organized by culture institutions in 2020

Na koniec 2020 r. w województwie łódzkim działało 41 muzeów (łącznie z oddziałami), tj. o 5 mniej niż w 2019 i 2010 roku. Ograniczenie prowadzenia działalności kulturalnej związane z pandemią COVID-19 spowodowało, że w 2020 r. w województwie łódzkim muzea i oddziały muzealne zwiedziło o 64,4% mniej osób niż w 2019 r. (361,1 tys. osób) i o 49,1% mniej niż w roku 2010. Z kolei liczba młodzieży szkolnej (stanowiącej 5,3% ogółu zwiedzających) zmniejszyła się o 84,3% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W 2020 r. „Noc muzeów” odbyła się głównie w formie on-line. Stacjonarnie wydarzenie to zostało zorganizowane jedynie przez nieliczne muzea w zmienionym terminie. W województwie łódzkim wzięło w tym wydarzeniu 18 osób, co stanowiło 0,1% wszystkich zwiedzających w kraju w ramach „Nocy muzeów”.

Poza muzeami, w województwie łódzkim działało także 18 instytucji paramuzealnych, były to m.in. ogrody botaniczne i zoologiczne. Instytucje te zgromadziły 143,5 tys. muzealiów (w tym okazów żywych). W 2020 r. instytucje paramuzealne odwiedziło 493,7 tys. osób (w 2019 roku było to 647,4 tys. osób).

W końcu grudnia 2020 r. w województwie łódzkim funkcjonowało 35 galerii, tj. o 1 mniej niż w 2019 r. i o 11 mniej niż w 2010 r. Galerie posiadały w zbiorach własnych 19,1 tys. eksponatów, z których większość (83,9%) stanowiły zbiory z zakresu grafiki, a prace z zakresu malarstwa stanowiło 12,3% ogółu zbiorów własnych. W 2020 r. galerie sztuki z województwa łódzkiego zorganizowały łącznie 216 wystaw w kraju oraz 2 wystawy za granicą. Wystawy prezentowane w ramach nowych mediów, czyli nietradycyjnych eksponatów i technik, tj. animacje komputerowe lub nowoczesne aranżacje przestrzeni, stanowiły 17,4% ogółu wystaw zorganizowanych przez galerie.

Według stanu na koniec grudnia 2020 r. w województwie łódzkim działalność sceniczną prowadziło 11 teatrów i instytucji muzycznych posiadających własny, stały zespół artystyczny (8 teatrów dramatycznych i lalkowych, 2 teatry muzyczne, 1 filharmonia). Na przestrzeni obserwowanych lat liczba teatrów i instytucji muzycznych w województwie utrzymuje się na stałym poziomie.

W 2020 r. teatry i instytucje muzyczne wystawiły 904 przedstawienia i koncerty, w których uczestniczyło 174,3 tys. widzów i słuchaczy. W porównaniu z poprzednim rokiem, liczba przedstawień i koncertów była o 69,2% mniejsza, a w stosunku do 2010 r. spadła o 74,6%. W przypadku liczby widzów i słuchaczy odnotowano spadek zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim (o 70,3%), jak i z rokiem 2010 r. (o 71,1%).

W końcu 2020 r. na terenie województwa łódzkiego działało 27 kin stałych, o 3 mniej niż w 2019 r. i o 4 więcej niż 10 lat wcześniej. Kina te dysponowały 86 salami projekcyjnymi z 14,0 tys. miejsc na widowni. W 2020 r. w kinach województwa łódzkiego odbyło się 56,3 tys. seansów, tj. o 56,0% mniej niż rok wcześniej i o 29,0% mniej niż w 2010 r. Ograniczona z powodu sytuacji epidemicznej działalność kin, wpłynęła również na zmniejszenie się liczby widzów (o 69,4%), która ostatecznie wyniosła 1,1 mln osób.

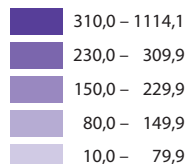
W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego przeznaczyły na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego 625,2 mln zł, z czego 79,7% pochodziło z budżetów gmin i miast na prawach powiatu. W porównaniu z 2019 r. kwota wydatków zwiększyła się o 1,7%, a w stosunku do 2010 r. wzrosła o 57,8%.

Gminy i miasta na prawach powiatu przeznaczyły w 2020 r. na działalność kulturalną i ochronę dziedzictwa narodowego 498,5 mln zł, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca daje kwotę 203,56 zł. W porównaniu z 2019 r. kwota ta zwiększyła się o 2,11 zł, a z 2010 r. – o 86,52 zł. Wśród gmin województwa łódzkiego w 2020 r. największą wartość tego wskaźnika odnotowano w gminie wiejskiej Zadzim – 1114,10 zł. Najmniejsze kwoty na mieszkańca wydatkowano w gminie wiejskiej Paradyż – 10,00 zł.

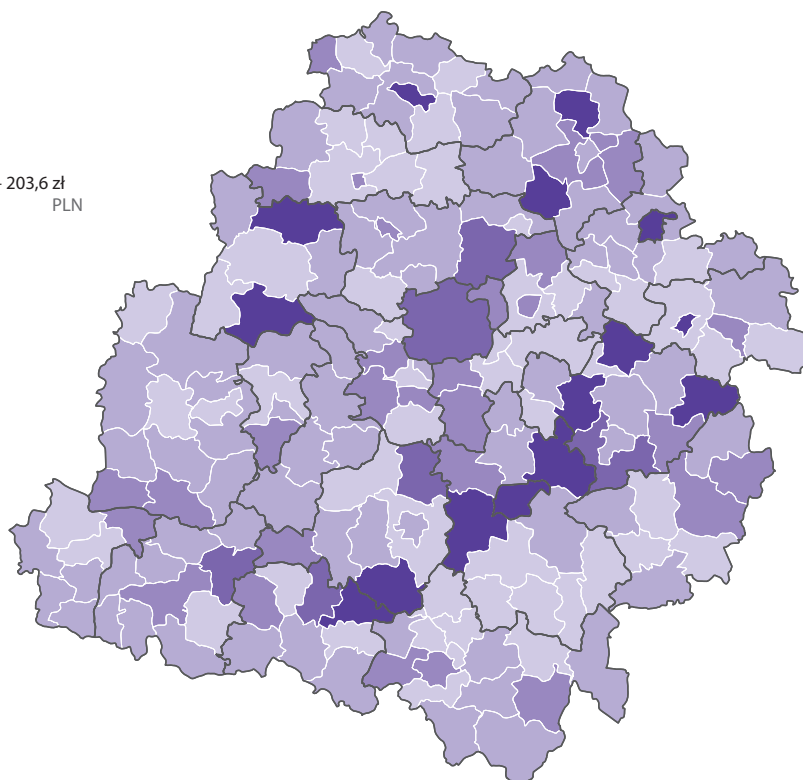
Mapa 35. Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2020 r.

Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2020

Na 1 mieszkańca, w zł
Per capita, in PLN

województwo łódzkie – 203,6 zł
Łódzkie Voivodship PLN

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

W 2021 r. w województwie łódzkim stwierdzono 54,8 tys. przestępstw, tj. o 22,7% więcej niż w rok wcześniej i o 13,5% więcej niż w 2015 r. Przestępstwa z województwa łódzkiego stanowiły 6,7% wszystkich przestępstw w kraju (820,8 tys.). W strukturze przestępstw stwierdzonych w województwie łódzkim w 2021 r. przeważały przestępstwa o charakterze kryminalnym (52,8%), przestępstwa o charakterze gospodarczym stanowiły 35,5%, a przestępstwa drogowe – 8,9%. W latach 2015–2021 zanotowano znaczny wzrost udziału przestępstw gospodarczych (o 17,9 p. proc.), spadł natomiast udział przestępstw o charakterze kryminalnym (o 15,1 p. proc.) i przestępstw drogowych (o 1,7 p. proc.).

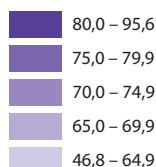
W 2021 r. w województwie łódzkim wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ogółem wyniósł 70,1% (w kraju 71,2%) i wzrósł o 0,6 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego i o 11,3 p. proc. w porównaniu z 2015 r. Najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dotyczył przestępstw drogowych – 98,7%, w przypadku przestępstw gospodarczych wyniósł – 80,7%, a przestępstw kryminalnych – 57,0%.

Współczynnik liczby przestępstw na 10 tys. ludności w województwie łódzkim w 2021 r. wyniósł 226,0, a w kraju – 215,1 i po raz pierwszy od 2015 r. był niższy niż w województwie łódzkim. W odniesieniu do roku poprzedniego liczba przestępstw na 10 tys. ludności wzrosła o 43,5, a w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 32,6.

Najwięcej przestępstw stwierdzonych przez Policję w przeliczeniu na 10 tys. ludności zanotowano w powiecie sieradzkim – 886,7 i miastach na prawach powiatu: Piotrkowie Trybunalskim – 278,6, Łodzi – 247,3 i Skierniewicach – 235,2, a najmniej w powiatach: pączęzańskim – 100,8, piotrkowskim – 101,4 i skierniewickim – 101,9.

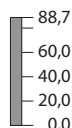
Mapa 36. Zagrożenie przestępczością w 2021 r.
Map 36. Crime risk in 2021

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję^a w %
Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police^a in %

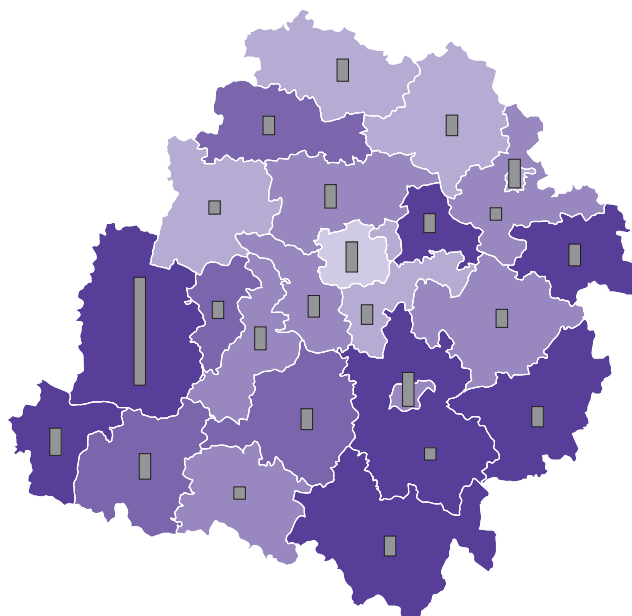
województwo łódzkie – 70,1%
Łódzkie Voivodship

Przestępstwa stwierdzone przez Policję^a na 1000 ludności
Crimes ascertained by the Police^a per 1000 population

województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

22,6

^a Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Excluding punishable acts committed by juveniles.

Source: data of the National Police Headquarters.

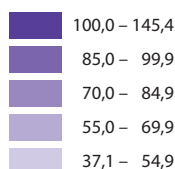
W 2021 r. w województwie łódzkim zanotowano 2,3 tys. wypadków drogowych, w których rannych zostało 2,8 tys. osób, a 191 poniosło śmierć. Wypadki z terenu województwa łódzkiego stanowiły 10,1% wszystkich wypadków w kraju (22,8 tys.). Z roku na rok liczba wypadków systematycznie spada – w porównaniu z rokiem poprzednim – o 5,3%, a w stosunku do 2015 r. – o 42,2%. Tendencja spadkowa dotyczy także liczby rannych i ofiar śmiertelnych. Osób rannych było dokładnie tyle samo co w 2020 r. ale o 42,7% mniej niż w 2015 r. Liczba ofiar śmiertelnych zmniejszyła się o 13,6% w porównaniu z rokiem 2020, a o 19,1% w stosunku do 2015 r.

W 2021 r. w województwie łódzkim odnotowano 95,0 wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności, czyli o 35,2 wypadków więcej niż w kraju. Pomimo wysokiej wartości omawianego współczynnika, był on niższy niż w roku poprzednim o 4,5, a w porównaniu z 2015 r. zmniejszył się o 64,7. Najmniej wypadków drogowych na 100 tys. ludności wydarzyło się w powiatach: wieluńskim (37,1), wieruszowskim (38,3) oraz zduńskowolskim (42,6), a najwięcej powiecie kutnowskiemu (145,4), tomaszowskiemu (137,3) i w Łodzi (137,0).

Biorąc pod uwagę liczbę rannych na 100 wypadków, zauważyć można, że wskaźnik ten w 2021 r. był wyższy niż w roku poprzednim i wyniósł 119,8 (w 2020 r. – 113,4), ale nieznacznie niższy niż w 2015 r. – 120,9. W kraju wskaźnik ten był również niższy niż w województwie łódzkim – 115,8 (w 2020 r. – 112,4, w 2015 r. – 120,7). Z kolei wskaźnik liczby ofiar śmiertelnych na 100 wypadków był w województwie łódzkim niższy niż w kraju (8,3 wobec 9,8) i zarówno w Polsce jak i w województwie zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim. Najmniej rannych na 100 wypadków zanotowano w powiatach: wieluńskim (96,4) i w Skierniewicach (96,6), a najwięcej w powiecie skierniewickim (142,9) i radomszczańskim (138,9). Najniższy wskaźnik osób zabitych na 100 wypadków wystąpił w Łodzi (1,6), a w powiecie skierniewickim w 2021 r. nie zanotowano ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych. Najwięcej ofiar śmiertelnych na 100 wypadków odnotowano w powiatach: łowickim (31,3) i sieradzkim (26,0).

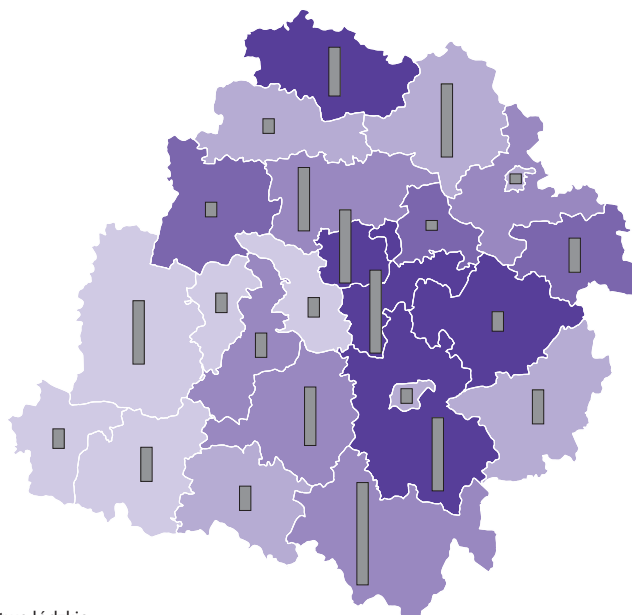
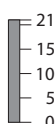
Mapa 37. Bezpieczeństwo na drogach w 2021 r.
Map 37. Road safety in 2021

Wypadki drogowe^a
na 100 tys. ludności
Road traffic accidents^a
per 100 thousand population

województwo łódzkie – 95,0
Łódzkie Voivodship

Ofiary śmiertelne wypadków drogowych
Road traffic accidents fatalities

Źródło: dane z SEWIK (System Ewidencji Wypadków i Kolizji) według stanu na dzień 13 lutego 2022 r.

a Registered by the Police.

Source: data from SEWIK (Accident and Collision Register System) as of 13 February 2022.

Tablica 27. Wypadki drogowe^a oraz ich skutki
Table 27. Road accidents^a and their effects

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021 ^b
Wypadki Accidents	4157	3991	2436	2306
Ofiary śmiertelne Fatalities	320	236	221	191
Ranni Injured	5226	4826	2763	2763

a Zarejestrowane przez Policję. b Dane z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWIK) według stanu na 13 lutego 2022 r.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. b Data from Accident and Collision Register System as of 13 February 2022.

Source: data of the National Police Headquarters.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

W 2021 r. dostęp do Internetu posiadało więcej gospodarstw domowych niż w 2020 r. oraz więcej osób regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystało z Internetu.

W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się odsetek osób w wieku 16–74 lata korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną oraz odsetek osób zamawiających lub kupujących w sieci.

W 2021 r. dostęp do Internetu w domu posiadało 89,1% gospodarstw domowych w województwie łódzkim (wobec 88,0% w roku poprzednim i 65,8% w 2015 r.). W kraju dostęp do Internetu miało 92,4% gospodarstw domowych, tj. o 2,0 p. proc. więcej niż w 2020 r.

Większość gospodarstw domowych z dostępem do Internetu korzystało z połączeń szerokopasmowych – 88,9%, tj. o 1,4 p. proc. więcej w skali roku. Łącze stacjonarne z dostępem szerokopasmowym posiadało 68,4% gospodarstw, wobec 62,1% w 2020 r. Z roku na rok rośnie popularność szerokopasmowych łączów mobilnych, które w 2021 r. stosowane były przez 70,4% gospodarstw domowych (wzrost w skali roku o 4,9 p. proc.). W skali kraju z szerokopasmowych łączów mobilnych korzystało 72,0% gospodarstw domowych.

W 2021 r. w województwie łódzkim regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystało z Internetu 79,5% osób w wieku 16–74 lata (wobec 79,3% w roku poprzednim i 59,6% w 2015 r.). W 2021 r. w Polsce odsetek ten wynosił 83,6%.

Korzystanie z Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy zadeklarowało 81,9% osób w wieku 16–74 lata i było to o 0,8 p. proc. więcej niż rok wcześniej i o 18,0 p. proc. więcej w porównaniu z 2015 r. W kraju odsetek ten wyniósł 85,4% osób. W województwie łódzkim codziennie lub prawie codziennie z Internetem łączyło się 70,6%, a rzadziej niż raz w tygodniu – 2,4%.

Podczas użytkowania Internetu w sprawach prywatnych najczęściej wykonywanymi czynnościami były: czytanie on-line wiadomości, gazet lub czasopism, korzystanie z poczty elektronicznej oraz wyszukiwanie informacji o towarach lub usługach. W 2021 r. czynności te wykonywało odpowiednio 67,1%, 65,8% i 65,5% osób w wieku 16–74 lata. W porównaniu z rokiem poprzednim, wyraźnie wzrosła popularność oglądania telewizji na żądanie od komercyjnych usługodawców (np. Netflix, HBO GO) – o 11,6 p. proc. do 32,0%.

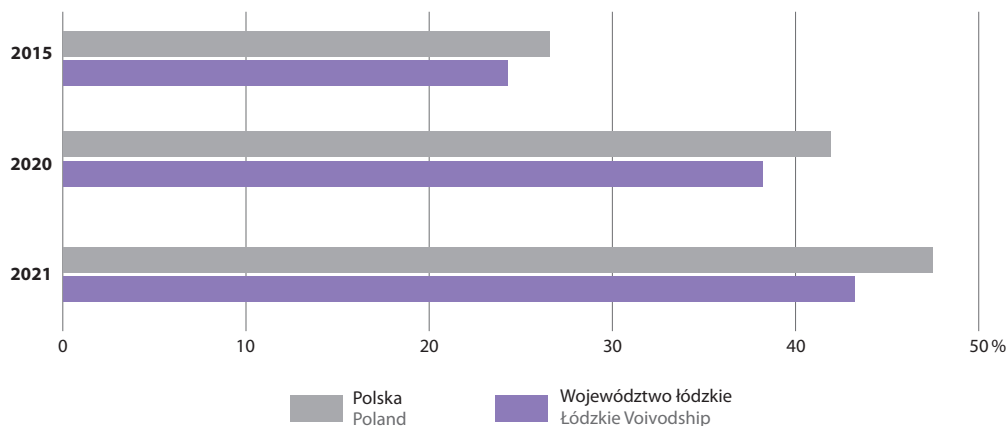
Tablica 28. Społeczeństwo informacyjne
Table 28. Information society

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021
Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households with access to the Internet at home	65,8	88,0	89,1
Odsetek osób korzystających z Internetu Percentage of individuals using the internet	68,6	85,1	86,1
Odsetek osób regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals using the Internet regularly (at least once a week)	59,6	79,3	79,5

W 2021 r. osoby korzystające z usług administracji publicznej przez Internet w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania stanowiły 43,2% populacji osób w wieku 16–74 lata i było to o 5,0 p. proc. więcej w porównaniu z poprzednim rokiem i o 18,9 p. proc. więcej niż w 2015 r. W skali kraju odsetek ten był wyższy niż w województwie łódzkim i wyniósł 47,5%. W województwie łódzkim najwięcej osób jako powody korzystania z Internetu w kontaktach z administracją publiczną podało wysyłanie wypełnionych formularzy (37,9%) oraz wyszukiwanie informacji na stronach administracji publicznej (26,8%).

Wykres 38. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 38. Persons^a using administration services via the Internet during the past 12 months

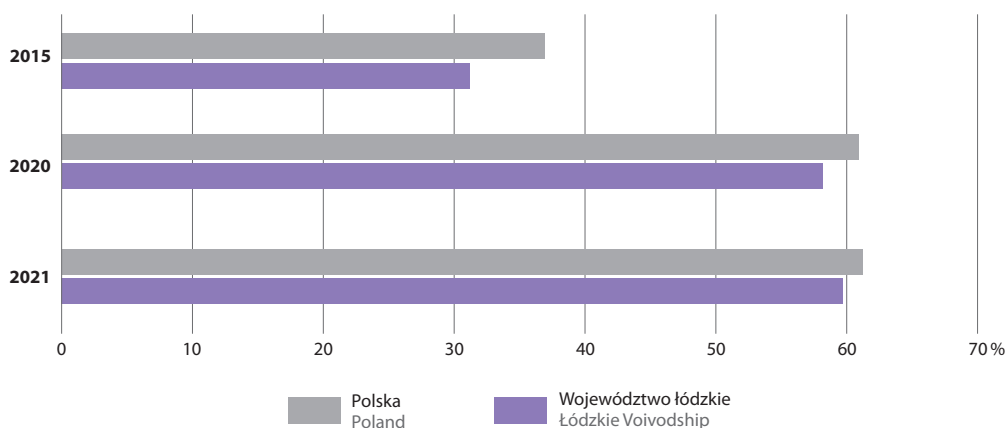
a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W 2021 r. w województwie łódzkim 59,7% osób w wieku 16–74 lata dokonywało zakupów przez Internet (w ciągu ostatnich 12 miesięcy). W latach 2015–2021 systematycznie wzrastał odsetek osób zamawiających lub kupujących w sieci; w całym okresie zwiększył się on o 28,5 p. proc. W porównaniu z 2020 r. omawiany odsetek wzrósł o 1,6 p. proc. W Polsce osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy stanowiły 61,2% osób w wieku 16–74 lata.

W 2021 r. najpopularniejszymi towarami kupowanymi przez Internet (w ciągu ostatnich 3 miesięcy) były odzież, obuwie i dodatki (31,0%), kosmetyki, produkty do pielęgnacji zdrowia i urody (15,8%) oraz drukowane książki, czasopisma i gazety (9,4%).

Wykres 39. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 39. Persons^a ordering goods or services via the Internet for private use during the past 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

Aktywność społeczna

Social activity

W 2021 r. wzrosła liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w rejestrze REGON w porównaniu z 2020 r.

W 2020 r. liczba członkostw aktywnych organizacji non-profit zwiększyła się w porównaniu z 2018 r.

W 2021 r. w województwie łódzkim zarejestrowanych było 9,0 tys. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, tj. o 2,3% więcej niż w 2020 r. i o 35,3% więcej w porównaniu z 2010 r. W kraju działalność prowadziło 154,9 tys. tego typu podmiotów.

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w województwie łódzkim zarejestrowanych było 37 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, tj. o 1 więcej niż w 2020 r. i o 11 więcej w stosunku do 2010 r. W kraju nastąpił wzrost omawianego współczynnika z 27 w 2010 r. do poziomu 41 w 2021 r.

W 2021 r. w województwie łódzkim najwyższy wskaźnik liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. ludności wystąpił w powiecie poddębickim (46) i w Łodzi (45), a najniższy w powiecie pabianickim (27) i łódzkim wschodnim (29).

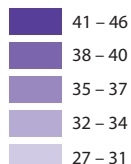
Mapa 38. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

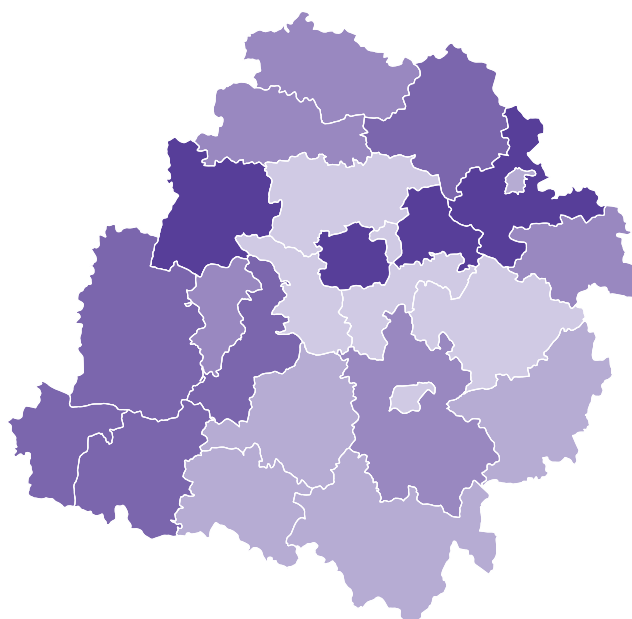
Map 38. Foundations, associations and social organisations entered the REGON register in 2021

As of 31 December

Na 10 tys. ludności
Per 10 thousand population

województwo łódzkie – 37
Łódzkie Voivodship

Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON

Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem Total	6648	8195	8795	8997
na 10 tysięcy ludności per 10 thousand population	26	33	36	37

W 2020 r. w województwie łódzkim aktywną działalność prowadziło 5,8 tys. rejestrowych organizacji non-profit, z których 4,8 tys. zrzeszało osoby fizyczne, a 0,1 tys. osoby prawne. W porównaniu z rokiem 2018 liczba aktywnych organizacji zwiększyła się o 0,3 tys. Na 10 tys. mieszkańców zarejestrowane były 24 tego typu organizacje, tj. o 2 więcej niż w 2018 r., ale o 1 mniej niż w skali kraju.

Według stanu na koniec 2020 r. rejestrowe organizacje non-profit (do badanej grupy zaliczono: aktywne stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz organizacje pracodawców) zrzeszały 0,4 mln członków, z czego 99,1% dotyczyło członkostw osób fizycznych (w kraju – 97,4%). Kobiety stanowiły 41,7% wszystkich członkostw w organizacjach (w kraju – 44,9%).

W latach 2010–2020 nastąpił spadek liczby członków aktywnych organizacji rejestrowych. Łączna liczba członkostw (osób fizycznych oraz prawnych) rejestrowych organizacji non-profit zmniejszyła się z 0,5 mln w 2010 r. do 0,4 mln w 2020 r. Zwiększył się natomiast – o 4,8 p. proc. – odsetek kobiet w organizacjach, a w skali kraju zanotowano wzrost udziału kobiet o 11,5 p. proc.

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

W 2020 r. wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w województwie łódzkim (według wstępnego szacunku) było wyższa niż w roku poprzednim. Odnotowany wzrost był najwyższy wśród województw. Udział województwa w tworzeniu PKB w skali kraju pozostał na dotychczasowym poziomie 6,2%. Wartość PKB na 1 mieszkańca w województwie łódzkim była większa niż w roku poprzednim i wyniosła 58,8 tys. zł.

W strukturze tworzenia wartości dodanej brutto według sekcji w 2019 r. w skali roku zmniejszył się udział przedsiębiorstw przemysłowych oraz budownictwa, wzrósł natomiast udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (do 3,2%) oraz sektora usługowego (łącznie do 62,1%).

Wartość dodana brutto na 1 pracującego osiągnęła poziom 121167 zł. Była ona o 8,2% niższa niż w skali kraju.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Na podstawie wstępnego szacunku w 2020 r. wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w województwie łódzkim wyniosła 144082 mln zł. W porównaniu z 2019 r. wartość PKB była wyższa (w cenach bieżących) o 4,2%. W skali Polski wzrost PKB wyniósł, według szacunku wstępnego, 1,5%. Wzrost zarówno w województwie łódzkim, jak i w pozostałych województwach był niższy niż w roku poprzednim.

Wartość produktu krajowego brutto w województwie łódzkim stanowiła 6,2% jego wartości w skali Polski. Udział województwa w tworzeniu PKB we wszystkich latach okresu 2010–2019 pozostaje na zbliżonym poziomie ok. 6%. Pod względem tego udziału województwo łódzkie znajdowało się na 6 pozycji. Największy udział miały województwa: mazowieckie (22,9%), śląskie (11,6%), wielkopolskie (10,0%), dolnośląskie (8,4%) oraz małopolskie (8,1%).

Wartość PKB, według szacunku wstępnego, w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie łódzkim w 2020 r. osiągnęła poziom 58840 zł, to o 4,7% więcej niż w roku poprzednim. W porównaniu z poziomem tego wskaźnika w 2010 r. odnotowano wzrost o 68,9%. Przeciętnie w Polsce wartość PKB na mieszkańca była o 1,8 tys. zł wyższa niż w województwie łódzkim i wyniosła 60663 zł. W skali roku wzrost tego wskaźnika dla Polski wyniósł 1,5%, a w porównaniu z 2010 r. był wyższy o 61,5%. W przekroju województw najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwach: mazowieckim (98237 zł), dolnośląskim (67148 zł) oraz wielkopolskim (66208 zł).

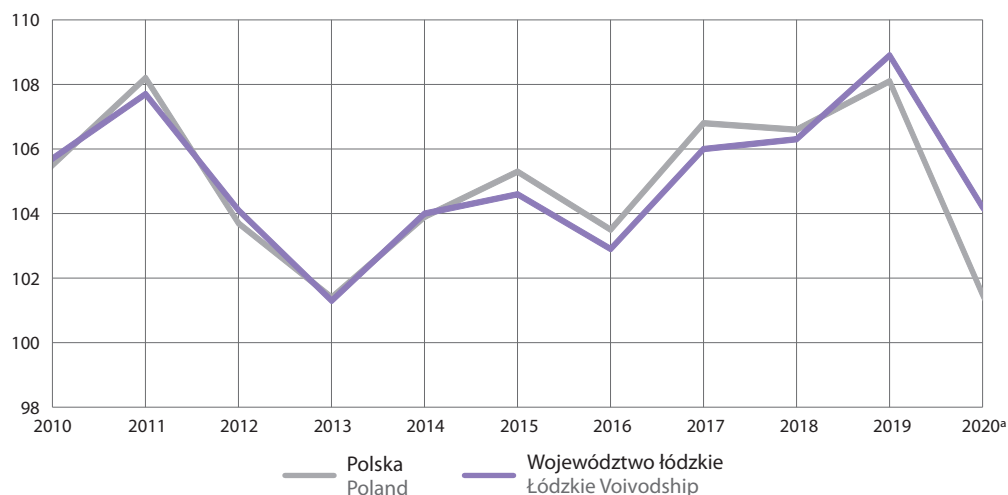
Na podstawie danych dla lat 2010–2020 można stwierdzić, że w województwie łódzkim PKB według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca (w PPS) systematycznie rośnie, stanowiąc od 59% do 73% średniej obliczonej dla 27 państw Unii Europejskiej.

Wykres 40. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 40. Indices of gross domestic product (current prices)

Previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

Największy udział w tworzeniu produktu krajowego brutto w województwie łódzkim w 2019 r. miał podregion miasto Łódź, na który przypadało 38,5% PKB. W porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten zwiększył się o 0,1 p. proc, ale w porównaniu z 2010 r. był niższy o 0,3 p. proc. Drugim o znaczącym udziale w tworzeniu PKB w województwie był podregion piotrkowski, którego udział w 2019 r. wyniósł 23,4%. Wielkość tego udziału nieznacznie zmalała zarówno w skali roku, jak i w porównaniu z 2010 r. (odpowiednio o 0,4 p. proc. i o 0,6 p. proc.).

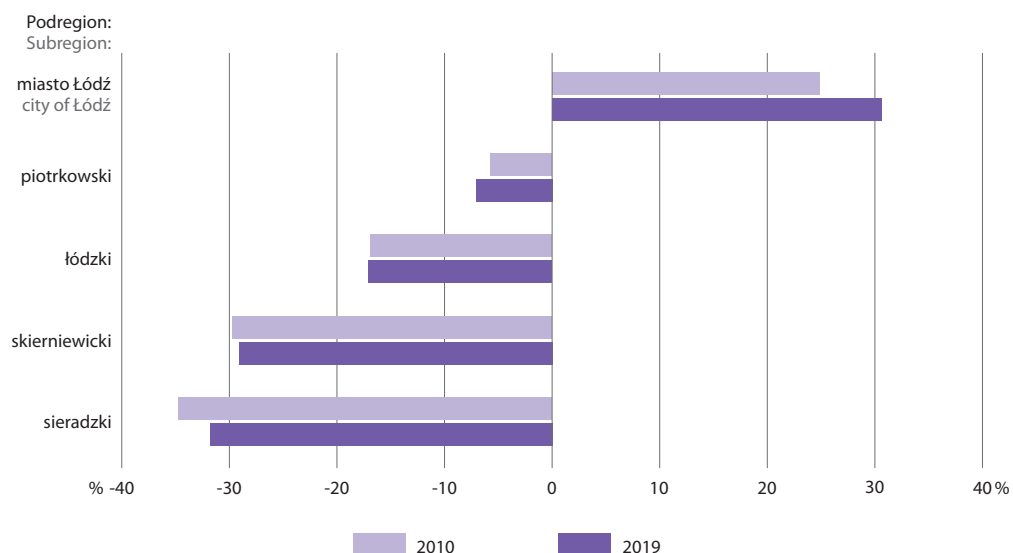
W przekroju podregionów poziom PKB na 1 mieszkańca był znacznie zróżnicowany. Najwyższą wartość tego wskaźnika w 2019 r. odnotowano w podregionie miasto Łódź – 78008 zł, to 38,8% więcej niż średnia dla województwa. Kolejnymi podregionami, uszeregowanymi według poziomu PKB na 1 mieszkańca były podregion piotrkowski – 55475 zł, podregion łódzki – 49538 zł, podregion skierniewicki 42375 zł oraz podregion sieradzki – 40762 zł. Uszeregowanie to nie zmienia się w kolejnych latach okresu 2010–2019. Poziom PKB na 1 mieszkańca powyżej średniej krajowej uzyskano jedynie w podregionie miasto Łódź.

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony dla podregionów w województwie łódzkim w 2019 r. kształtował się na poziomie 21,5%. Poziom zróżnicowania podregionów w porównaniu z 2010 r. zwiększył się (wskaźnik dyspersji był wyższy niż w 2010 r. o 0,7 p. proc.). Taka wartość współczynnika pozwala stwierdzić, że województwo łódzkie jest zróżnicowane w podregionach na poziomie przeciętnym.

Wykres 41. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

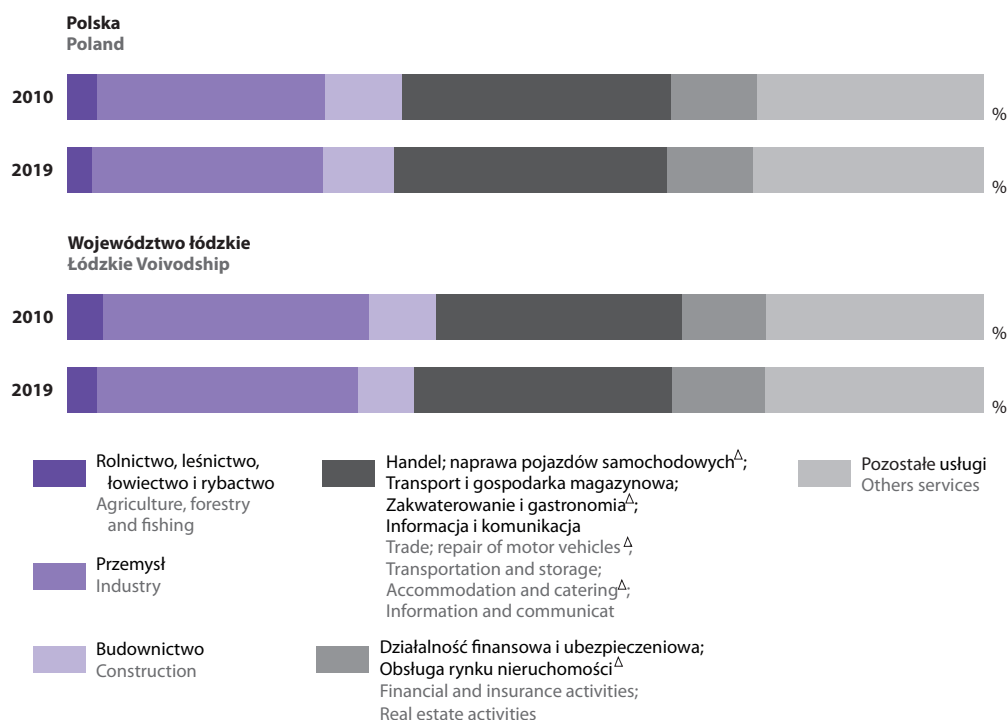
Chart 41. Gross domestic product per capita (current prices) – relative deviations from the national average value

Wartość dodana brutto (WDB) wytworzona w województwie łódzkim w 2019 r. wyniosła 121,6 mld zł. Podmioty prowadzące działalność w przemyśle wypracowały 28,5% wartości dodanej brutto w województwie. W porównaniu z rokiem poprzednim udział ten zmniejszył się o 0,4 p. proc, a w stosunku do 2010 r. był niższy o 0,5 p. proc. Znaczny udział, który łącznie wyniósł 28,1% miała także grupa sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja. W przypadku tej grupy sekcji wskaźnik udziału wzrósł zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2010 r. odpowiednio o 0,1 i 1,3 p. proc. Grupą sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości stanowiła w 2019 r. 10,2% i udział ten zwiększył się w skali roku o 0,5 p. proc., a w stosunku do 2010 r. o 0,9 p. proc. Znaczącą grupą pozostawały także pozostałe sekcje usługowe. W 2019 r. to łącznie 23,8% – o 0,1 p. proc. mniej niż 2018 r., ale 0,1 p. proc. więcej niż w 2010 r.

Przedsiębiorstwa z sekcji budownictwo wypracowały 6,2% wartości dodanej brutto w 2019 r. Udział ten zmniejszył się w porównaniu w rokiem poprzednim o 0,1 p. proc, a w stosunku do 2010 r. był mniejszy o 1,1 p. proc. Pozostałe 3,2% wartości dodanej to udział sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Udział ten zwiększył się w porównaniu w rokiem poprzednim – o 0,1 p. proc., ale był 0,7 p. proc. niższy niż w 2010 r.

Wykres 42. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
 Chart 42. Gross value added by kind of activity (current prices)

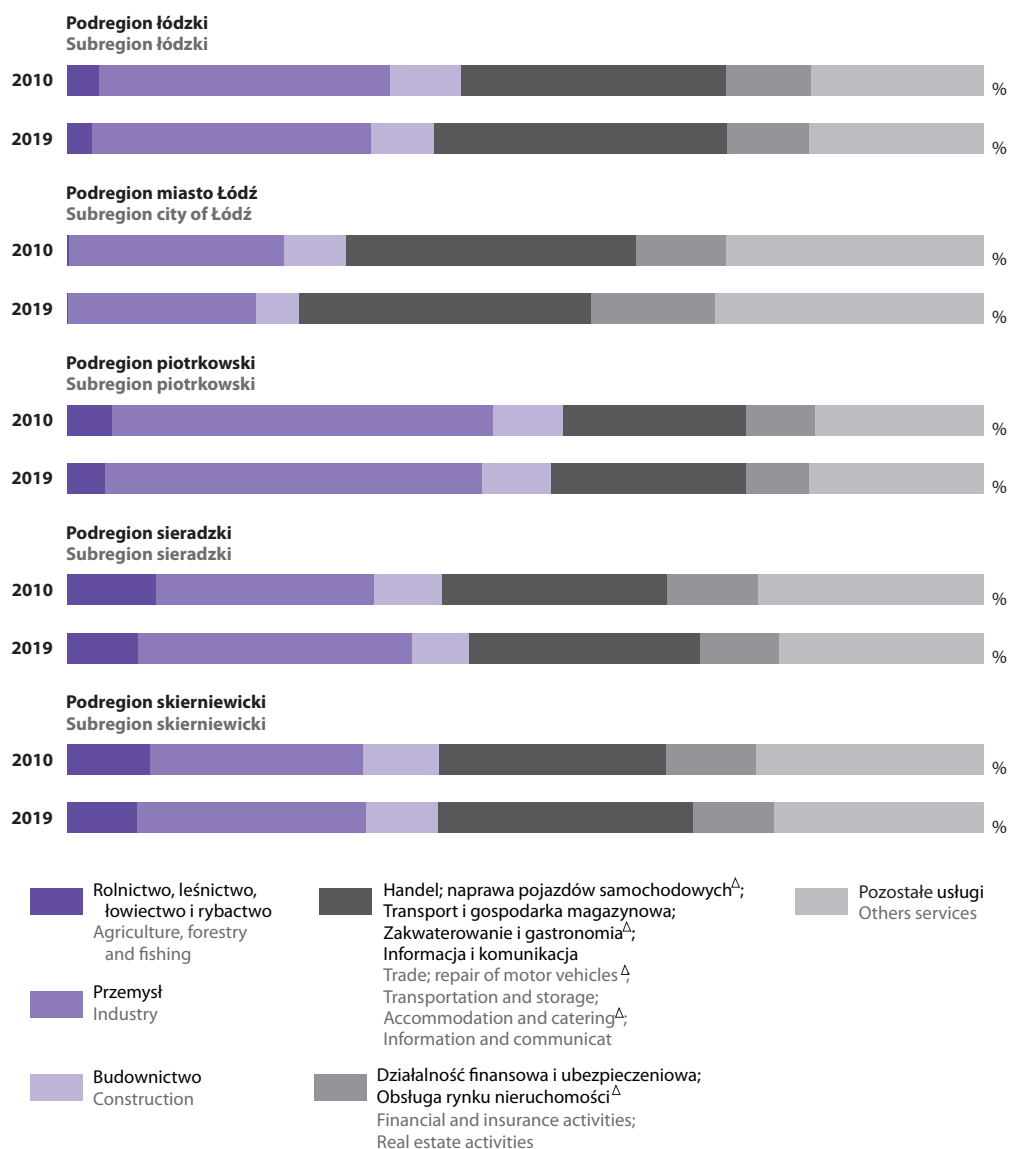

Wartość dodana brutto na 1 pracującego (tzw. wskaźnik wydajności pracy) w województwie łódzkim w 2019 r. osiągnęła poziom 121 167 zł. Była ona o 8,2% niższa niż w przeciętnie w Polsce, ale relacja ta poprawiła się w skali roku o 0,9 p. proc. Wartość wskaźnika obliczona (w cenach bieżących) dla 2019 r. była o 8,0% wyższa niż w 2018 r. i o 47,7% wyższa niż w 2010 r.

Struktura gospodarki według rodzajów działalności determinuje poziom wydajności pracy. Duży udział usług oraz przemysłu zazwyczaj podwyższa ogólny poziom wydajności, natomiast duży udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa obniża go. Stąd wartość WDB w przeliczeniu na 1 pracującego jest wyraźnie zróżnicowana w poszczególnych podregionach. Najwyższy poziom tego wskaźnika w 2019 r. wyznaczono dla podregionu miasto Łódź – 141594 zł, to o 16,9% więcej niż średnio w województwie. Wskaźnik ten wzrósł w skali roku o 8,4%, a w porównaniu z 2010 r. o 45,4%. Wyższą niż średnia dla województwa wartość dodaną brutto na 1 pracującego odnotowano także w podregionach: piotrkowskim 126407 zł oraz łódzkim – 122749 zł. Wzrost wartości tego wskaźnika w podregionie piotrkowskim to 7,0% w skali roku oraz 45,3% w porównaniu z 2010 r., natomiast w podregionie łódzkim skala wzrostu w stosunku do 2018 r. wyniosła 6,6%, a w porównaniu z 2010 r. 48,7%.

W podregionie miasto Łódź 74,8% wartości dodanej brutto wytworzyły przedsiębiorstwa prowadzące działalność w usługach, obejmujących: handel; naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację; działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi (w tym podmioty z sekcji administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne). Udziały tej grupy sekcji zwiększyły się w ciągu roku o 1,1 p. proc. W podregionie piotrkowskim znaczną część wartości dodanej brutto – 41,2% (tyle co przed rokiem) – wytworzyły podmioty prowadzące działalność przemysłową.

Wykres 43. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
Chart 43. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

Wartość dodana brutto na 1 pracującego w 2019 r. w podregionie skierniewickim oraz sieradzkim to wciąż mniej niż 80% średniej dla województwa (odpowiednio 79,4% oraz 77,3%), ale w skali roku relacja ta nieznacznie się poprawiła. W obu podregionach wzrost poziomu wskaźnika wydajności pracy w porównaniu z rokiem poprzednim był wyższy niż średni dla województwa i wyniósł w podregionie sieradzkim 9,7%, a w podregionie skierniewickim 8,6%. W stosunku do 2010 r. wskaźnik wydajności pracy w podregionie sieradzkim wzrósł o 55,1%, a w podregionie skierniewickim zwiększył się o 49,6%.

W podregionach sieradzkim i skierniewickim uwagę zwraca wysoki na tle innych podregionów udział sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, na poziomie odpowiednio 7,7% i 7,6%. W skali roku udział tej sekcji w podregionie skierniewickim zwiększył się o 0,2 p. proc., natomiast w podregionie sieradzkim pozostał bez zmian. W stosunku do 2010 r. udział tej sekcji obniżył się – w podregionie skierniewickim o 1,4 p. proc., a podregionie sieradzkim o 2,0 p. proc.

6.2. Koniunktura gospodarcza

6.2. Business tendency

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w okresie ostatnich 12 miesięcy w sekcjach budownictwo oraz zakwaterowanie i gastronomia kształtował się na ujemnym poziomie. Pozytywne oceny w większości miesięcy zgłaszały jedynie przedsiębiorstwa z sekcji informacja i komunikacja, handel hurtowy oraz przetwórstwo przemysłowe.

W kwietniu 2022 r. najbardziej niekorzystne pozostają oceny jednostek z handlu detalicznego (minus 10,4) oraz transportu i gospodarki magazynowej (minus 9,8). Pozytywne oceny zgłaszały jedynie podmioty z sekcji informacja i komunikacja.

W związku z wojną w Ukrainie, blisko 1/3 firm z przetwórstwa przemysłowego oraz handlu hurtowego przewiduje poważne lub zagrażające stabilności firmy skutki. W pozostałych branżach odsetek takich firm nie przekroczył 24%. Wśród negatywnych skutków wojny w Ukrainie przedsiębiorcy najczęściej wymieniali wzrost kosztów oraz zakłócenie w łańcuchu dostaw.

Koniunktura gospodarcza to całokształt wskaźników życia gospodarczego charakteryzujących stan gospodarki danego kraju lub rynku, pozwalających ocenić tendencje rozwojowe; koniunktura podlega wskaźnikom zależnym głównie od cyklu koniunkturalnego, a także innych czynników: regularnych (np. sezonowe wahania popytu i podaży) i nieregularnych (np. urodzaj lub nieurodzaj w rolnictwie, wzrost lub spadek popytu na dany towar na rynku krajowym lub zagranicznym, klęski żywiołowe).

Tablica 30. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności

Table 30. General business climate indicator by kind of activity

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury General business climate indicator	01 2011	01 2016	01 2020	01 2022	04 2022	04 2022 Polska Poland
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	-0,5	0,5	2,3	-2,5	-4,3	-11,5
Budownictwo Construction	-17,6	-10,5	-26,6	-9,4	-7,3	-15,4
Handel hurtowy Wholesale trade	4,9	4,4	-1,7	-3,1	-3,1	0,9
Handel detaliczny Retail trade	-12,4	-4,9	1,6	-1,2	-10,4	-7,5
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	-33,9	-12,6	-8,8	-12,4	-9,8	-5,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^A Accommodation and food service activities ^A	-10,0	-1,4	-54,0	-49,3	-3,5	-4,0
Informacja i komunikacja Information and communication	-1,7	25,4	-12,2	-7,6	8,6	14,1

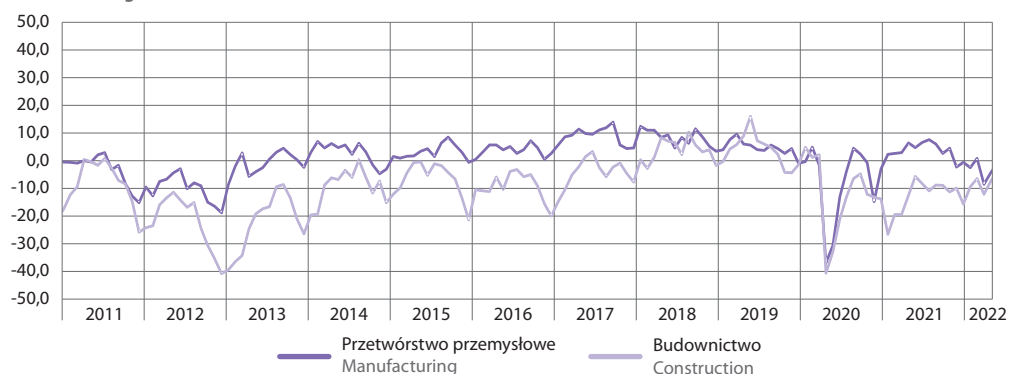
Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury wśród przedsiębiorstw z sekcji przetwórstwo przemysłowe w 2021 r. kształtował się na poziomie od -2,3 do 7,6, a pogorszenie ocen nastąpiło w listopadzie. Ocena sytuacji w kolejnych miesiącach 2022 r. była mniej korzystna niż w roku poprzednim. Przedstawiciele przedsiębiorstw z województwa łódzkiego ocenili koniunkturę nie tak pesymistycznie jak w przedstawiciele tej sekcji w skali Polski. Ujemne oceny koniunktury gospodarczej w skali Polski odnotowywane były w całym okresie pandemii COVID-19, tj. od marca 2020 r.

Najgorzej sytuację na rynku w okresie 12 ostatnich miesięcy oceniały przedsiębiorstwa z sekcji zakwaterowanie i gastronomia. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury ukształtował się na poziomie poniżej minus 3,5, przy czym niższy poziom odnotowano niż w styczniu br. (minus 49,3). Niekorzystne oceny formułowały także podmioty z sekcji budownictwo oraz transport i gospodarka magazynowa. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w tych sekcjach pozostawały na ujemnym poziomie niemal w całym okresie pandemii COVID-19. W kwietniu br. wyniosły one odpowiednio minus 7,3 z sekcji budownictwo oraz minus 9,8 w sekcji transport i gospodarka magazynowa.

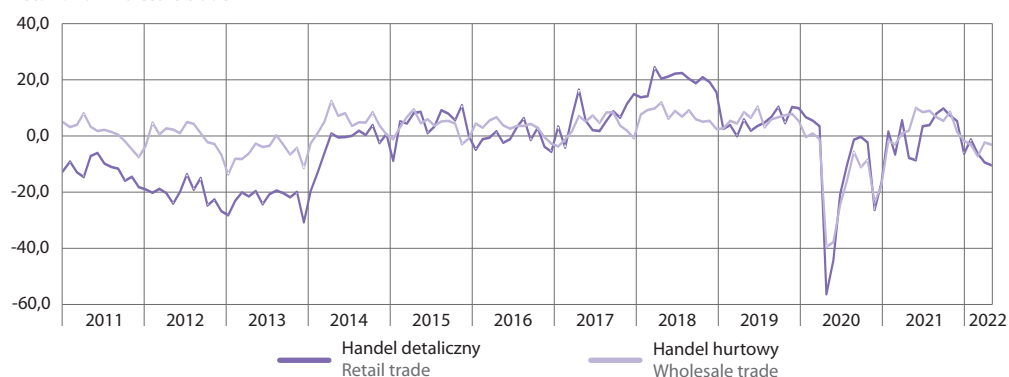
Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury wśród przedsiębiorstw zajmujących się handlem, zarówno detalicznym jak i hurtowym, przyjmował w zdecydowanej większości dodatnie wartości w kolejnych miesiącach 2021 r. W grudniu oraz w okresie styczeń – kwiecień 2022 r. nastąpiło pogorszenie ocen sytuacji gospodarczej – wskaźniki klimatu koniunktury przyjmowały wartości ujemne (w kwietniu br. minus 10,4 w handlu detalicznym oraz minus 3,1 w handlu hurtowym).

Wykres 44. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności
Chart 44. General business climate indicator by kind of activity

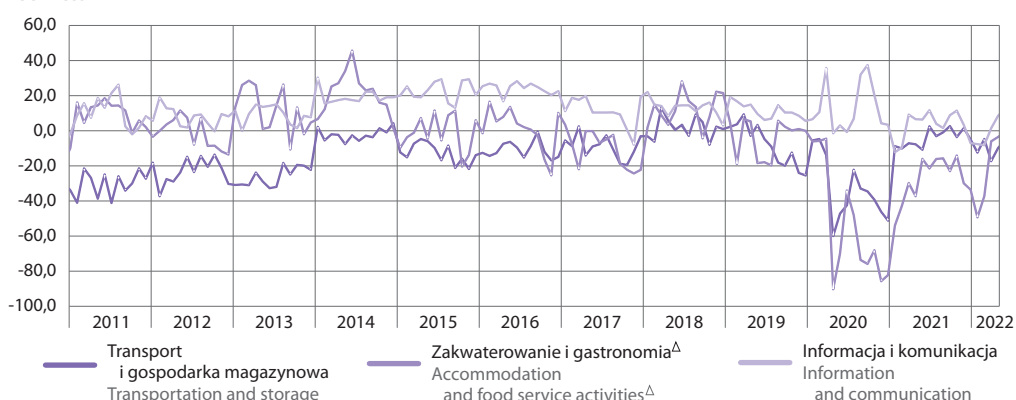
Przetwórstwo przemysłowe i budownictwo
Manufacturing and Construction

Handel detaliczny i hurtowy
Retail and wholesale trade

Usługi
Services

Największe ograniczenia w prowadzeniu działalności w postaci niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej wskazywały przedsiębiorstwa z sekcjach: informacja i komunikacja (87,1% w kwietniu 2022 r., a ponad 76% w okresie 12 miesięcy), handlu hurtowym (75,2% w kwietniu 2022 r., a ponad 64% w okresie 12 miesięcy) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (73,7% w kwietniu br., około 61% w okresie 12 ostatnich miesięcy). We wszystkich rodzajach działalności wzrósł udział podmiotów wskazujących tę barierę.

Znaczna część firm za istotną barierę w prowadzeniu działalności wskazała także koszty zatrudnienia (w kwietniu br. najwięcej w handlu hurtowym – 66,8%, a najmniej w sekcji informacja i komunikacja – 44,2%). Stosunkowo duże znaczenie w prowadzeniu działalności miały także, w ocenie przedsiębiorstw, wysokie obciążenia na rzecz budżetu. Największe w tym zakresie bariery odczuwały przedsiębiorstwa zajmujące się budownictwem (w kwietniu br. 58,9%), handlem hurtowym (49,5%), handlem detalicznym (44,7%) oraz z sekcji informacja i komunikacja (44,1%). Dodatkowo ponad połowa przedsiębiorców prowadzących działalność w większości obserwowanych branż wskazywała niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne jako rosnącą na znaczeniu barierę działalności.

Odsetek przedsiębiorców nieodczuwających żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności kształtował się w kwietniu 2022 r. od poziomu 16,1% w informacji i komunikacji do 2,6% w handlu detalicznym (przed rokiem od poziomu 23,9% w informacji i komunikacji do 2,1% w handlu detalicznym).

6.3. Przedsiębiorczość

6.3. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wzrosła w województwie łódzkim w 2021 r. o 3,1%. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 3/4 z nich. Najwięcej podmiotów (23,3% ogółu) prowadziło działalność związaną z handlem, naprawą pojazdów samochodowych, jednak największy wzrost w stosunku do 2020 r. odnotowano w sekcji informacja i komunikacja (o 12,9%).

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Według stanu na koniec grudnia 2021 r. w rejestrze REGON wpisanych było 269,6 tys. podmiotów mających siedzibę na terenie województwa łódzkiego, tj. o 3,1% więcej niż na koniec roku 2020. W stosunku do 2010 r. liczba podmiotów w województwie łódzkim zwiększyła się 16,7%. W Polsce liczba podmiotów wpisanych do rejestru wzrosła w ciągu roku o 3,7%, a w porównaniu z 2010 r. o 23,7%. Podmioty zlokalizowane w województwie łódzkim stanowiły 5,6% wszystkich podmiotów w kraju. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły w województwie łódzkim 74,9%. W skali kraju odsetek ten był niższy i wyniósł 71,3%.

Największa liczba podmiotów zlokalizowanych była w Łodzi oraz powiatach otaczających Łódź. W stolicy województwa na koniec 2021 r. zarejestrowanych było 99,2 tys. podmiotów – 36,8% ogółu, a w powiatach stanowiących podregion łódzki kolejne 46,2 tys. podmiotów – 17,1%. Odsetek podmiotów zlokalizowanych w Łodzi nie zmienił się w porównaniu z rokiem poprzednim, ale w stosunku do 2010 r. spadł o 1,2 p. proc. Udział podmiotów mających siedzibę w powiatach podregionu łódzkiego wzrósł w ciągu roku o 0,1 p. proc., a w stosunku do 2010 r. o 1,4 p. proc.

Tablica 31. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON

Stan w dniu 31 grudnia

Table 31. Entities of the national economy in the REGON register

As of 31 December

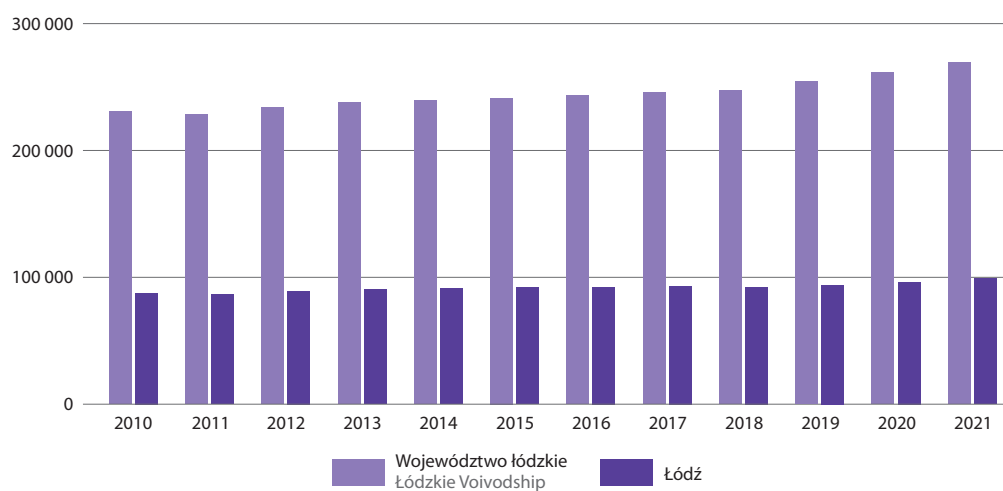
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
Ogółem Total	230908	241462	261498	269581	5,6
sektor publiczny public sector	6611	6595	6054	6053	5,4
sektor prywatny private sector	224297	234614	253990	261563	5,7
Z liczby ogółem: Of total number:					
Spółki Partnerships and companies	30113	37102	40461	42211	4,7
Fundacje Foundations	681	1175	1578	1659	5,2
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organisations	5967	7020	7217	7338	6,0
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	180144	180255	196087	201929	5,9

Wykres 45. Podmioty gospodarki narodowej

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 45. Entities of the national economy

As of 31 December

W ciągu 2021 r. w województwie łódzkim zarejestrowanych zostało 20,2 tys. nowych podmiotów gospodarczych, wśród nich 16,7 tys. (82,4%) to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Liczba nowych podmiotów w rejestrze była o 10,6% wyższa niż w roku poprzednim. Liczba wykreślonych z rejestru REGON w województwie łódzkim wyniosła 11,5 tys., z tego 10,2 tys. (88,1%) to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Liczba wyrejestrowanych podmiotów była o 9,4% wyższa niż roku poprzednim. Wskaźnik mierzony stosunkiem liczby jednostek wykreślonych z rejestru do liczby jednostek nowo zarejestrowanych wyniósł 56,9%, co oznacza, że na każde 100 nowo zarejestrowanych podmiotów przypadało blisko 57 zlikwidowanych.

W skali kraju liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w 2021 r. wyniosła 368,3 tys. i przewyższyła liczbę wyrejestrowanych (190,2 tys.) o 178,1 tys. podmiotów, tj. 93,6%.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w województwie łódzkim na koniec 2021 r. ukształtowała się na poziomie 112. Rosnąca liczba przedmiotów, przy malejącej liczbie ludności województwa przekłada się na wzrost natężenia tego wskaźnika. Na koniec 2020 r. wynosił on 107, natomiast w 2010 r. – 91. W skali Polski wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów na 1000 ludności wyniósł 127, podczas gdy w 2020 r. 122, a w 2010 r. 101.

Największym natężeniem liczby podmiotów gospodarczych na 1000 ludności charakteryzowały się gminy zlokalizowane w podregionie łódzkim: gmina miejsko-wiejska Rzgów (193), gminy wiejskie Nowosolna (171) oraz Ksawerów (169), gmina wiejska Pabianice (142) oraz gminy miejsko-wiejskie Tuszyn (139) i Aleksandrów Łódzki (137). Dla Łodzi wartość wskaźnika w 2021 r. wyniosła 149. Gminy o najniższym wskaźniku natężenia to, podobnie jak w poprzednich latach, gminy wiejskie: Sadkowice (48), Białaczów (49) i Góra Świętej Małgorzaty (49).

Najwyższy wzrost tego wskaźnika w porównaniu z 2010 r. obserwowano również w gminach zlokalizowanych w bliskim sąsiedztwie stolicy województwa: gminie miejsko-wiejskiej Rzgów (wzrost o 48), gminie wiejskiej Nowosolna (wzrost o 46), gminie wiejskiej Zgierz (wzrost o 40) oraz gminie miejskiej Konstantynów Łódzki (wzrost o 36). W 2021 r. spadku liczby podmiotów gospodarczych na 1000 ludności nie odnotowano w żadnej z gmin.

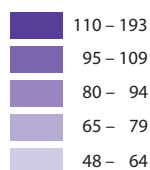
Mapa 39. Podmioty gospodarki narodowej w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

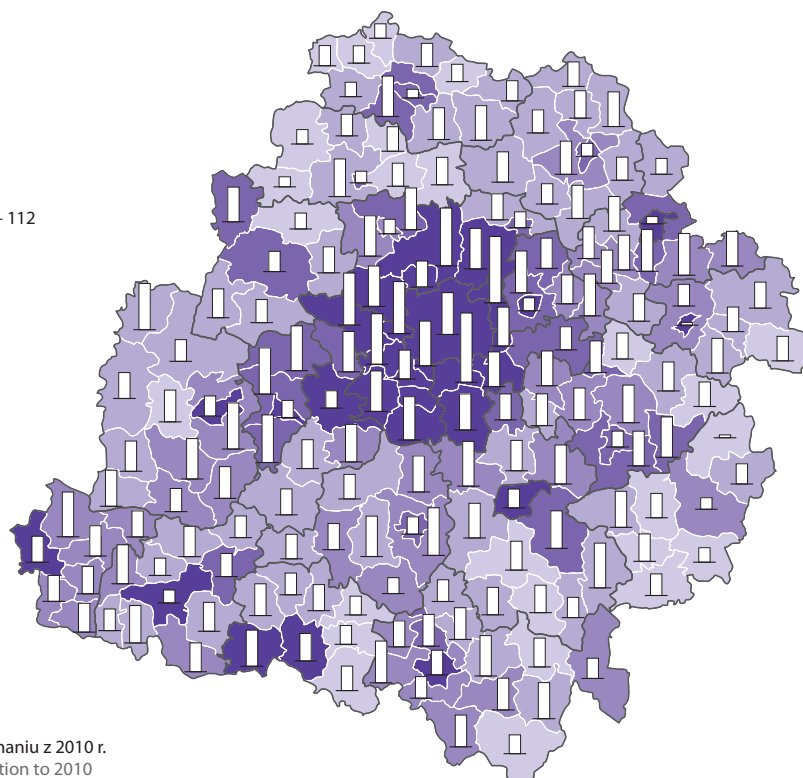
Map 39. Entities of the national economy in 2021

As of 31 December

Na 1000 ludności
Per 1000 population

województwo łódzkie – 112
Łódzkie Voivodship

Wzrost/spadek w porównaniu z 2010 r.
Increase/decrease in relation to 2010

21 województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

Pod względem rodzaju prowadzonej działalności najwięcej podmiotów działało w 2021 r. w ramach sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (62,9 tys., tj. 23,3% ogółu jednostek). Znaczny udział w liczbie podmiotów ogółem stanowiły też jednostki z sekcji budownictwo (32,9 tys., tj. 12,2%), przetwórstwo przemysłowe (27,8 tys., tj. 10,3%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (26,0 tys., tj. 9,6%).

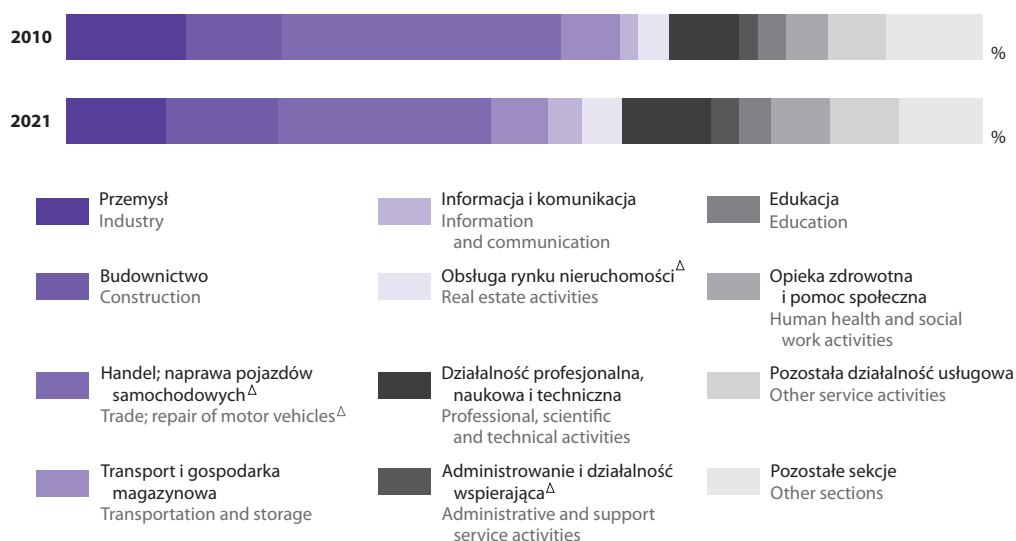
W ciągu 2021 r. największy procentowy wzrost liczby podmiotów odnotowano w sekcjach: informacja i komunikacja (o 12,9%), budownictwo (o 6,2%) oraz administrowanie i działalność wspierająca (o 5,3%). Nieznacznie mniej niż w 2020 r. zarejestrowanych w rejestrze REGON podmiotów odnotowano w sekcjach zaliczanych do przemysłu: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (spadek o 1,8%), górnictwo i wydobywanie (spadek o 1,5%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (spadek o 0,1%), a także sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa (spadek o 1,0%).

W porównaniu z 2010 r. najwyższy wzrost liczby podmiotów dotyczył sekcji: informacja i komunikacja (o 114,8%), administrowanie i działalność wspierająca (o 65,7%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (o 62,5%) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 52,3%). Mniej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych odnotowano w sekcjach rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (spadek o 18,0%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (spadek o 10,4%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (spadek o 11,5%) oraz przetwórstwo przemysłowe (spadek o 4,0%).

Wykres 46. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 46. Entities of the national economy by selected PKD sections in 2021
As of 31 December

Najliczniejszą grupę podmiotów według form prawnych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 74,9% wszystkich podmiotów. W porównaniu z 2020 r. ich liczba zwiększyła się o 5,8 tys., tj. o 3,0% i wyniosła 201,9 tys. Udział tej grupy podmiotów zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w stosunku do roku 2010, zmniejszył się – odpowiednio o 0,1 p. proc. oraz 3,1 p. proc.

Znaczącą grupę stanowiły także spółki, których w dniu 31 grudnia 2021 r. w województwie łódzkim zarejestrowanych było 42,2 tys. (15,7% ogółu podmiotów). W odniesieniu do 2020 r. ich liczba wzrosła o 4,3%, a porównaniu z 2010 r. o 40,2%. Spółki cywilne w liczbie 17,3 tys. stanowiły 41,1% wszystkich zarejestrowanych spółek. W ujęciu rocznym wzrost ich liczby był nieznaczny (o 0,6%), zaś w stosunku do 2010 r. wyniósł 10,0%. Liczba zarejestrowanych spółek handlowych na koniec 2021 r. zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 7,2% i wyniosła 24,7 tys. (58,4% ogółu spółek). Wśród spółek prawa

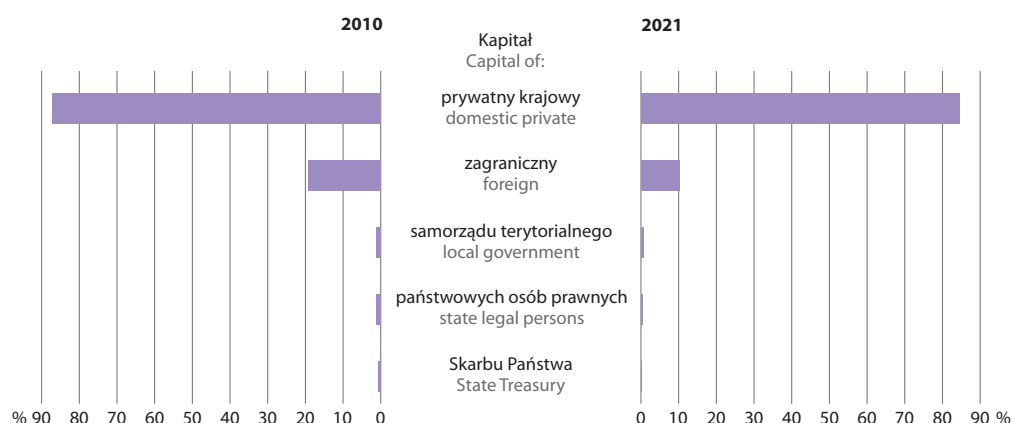
handlowego większość to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które w 2021 r. stanowiły 80,5% spółek handlowych (w 2020 r. 78,7%, a w 2010 r. 79,4%).

Działalność spółek handlowych koncentrowała się głównie w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych 23,4% (o 13,2 p. proc. mniej niż w 2010 r.), przetwórstwo przemysłowe 13,2% (o 8,0 p. proc. mniej niż w 2010 r.), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna 11,8% (o 4,4 p. proc. więcej niż w 2010 r.) oraz budownictwo 11,2% (o 2,0 p. proc. więcej niż w 2010 r.).

Wykres 47. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 47. Commercial companies by type of capital^a
As of 31 December

a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na "ogółem", ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich każdego rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

Data on the number of companies by type of capital must not be added to the "total" because they capture the company by the presence in them of every kind of capital, not the predominant capital.

Ze względu na rodzaj zaangażowanego kapitału przeważająca część spółek handlowych to spółki z kapitałem prywatnym krajowym – 20,8 tys. podmiotów. W 2021 r. stanowiły one 84,4% (w 2020 r. 85,8%, w 2010 r. 87,2%). Spółki z kapitałem zagranicznym to 2,6 tys. podmiotów – 10,4% ogółu spółek handlowych. Ich udział zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,4 p. proc., a z 2010 r. o 8,8 p. proc. Spółki handlowe z wyłącznym kapitałem zagranicznym stanowiły w 2021 r. 67,2% ogólnej liczby spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

Research and development as well as innovation activity

W województwie łódzkim w 2020 r. utrzymał się obserwowany od kilku lat wzrost nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową. Największe nakłady na B + R poniosły podmioty z sektora rządowego oraz przedsiębiorstw. W działalności innowacyjnej odnotowano wzrost zarówno odsetka przedsiębiorstw przemysłowych aktywnych innowacyjnie, jak i usługowych.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)

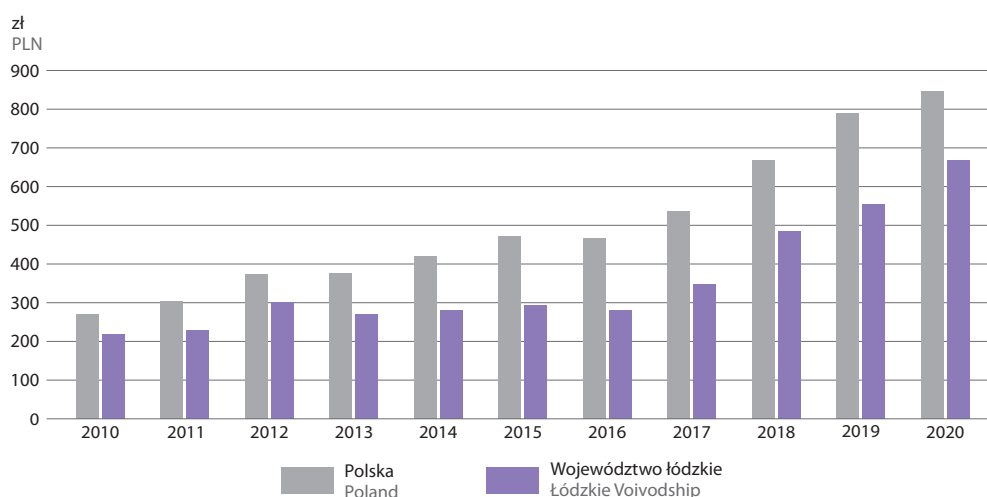
Table 32. Intramural expenditures on research and development by source of financing (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	553,2	734,6	1360,0	1633,2
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government:	352,5	344,3	567,4	827,0
Przedsiębiorstw Business enterprise	108,7	231,3	446,3	626,2
Szkolnictwa wyższego Higher education	35,9	52,6	.	56,6
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	0,7	1,2	.	3,4
Reszta świata Rest of the world	55,2	105,1	.	119,9

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

W 2020 r. w województwie łódzkim nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową osiągnęły poziom 1633,2 mln zł i były wyższe niż w roku poprzednim o 20,1%. Nakłady te stanowiły 5,0% ogółu nakładów przeznaczonych na tę działalność w kraju.

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. wyniosły 667,0 zł, przy wskaźniku dla Polski kształtującym się na poziomie 844,8 zł. Od 2010 r. (pomijając lata 2013 i 2016, w których odnotowano spadki) wskaźnik ten systematycznie wzrasta. W porównaniu z 2019 r. w województwie odnotowano wzrost o 20,7%, a w kraju - o 7,1%.

Wykres 48. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańcaChart 48. Intramural expenditure^a on research and development per capita

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

Mapa 40. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańca według podregionów w 2020 r.
 Map 40. Intramural expenditure^a on R&D per 1 inhabitant by subregions in 2020

Na 1 mieszkańca, w zł
 Per capita, in PLN

701 – 1698
 301 – 700
 69 – 300

województwo łódzkie – 667 zł
 Łódzkie Voivodship PLN

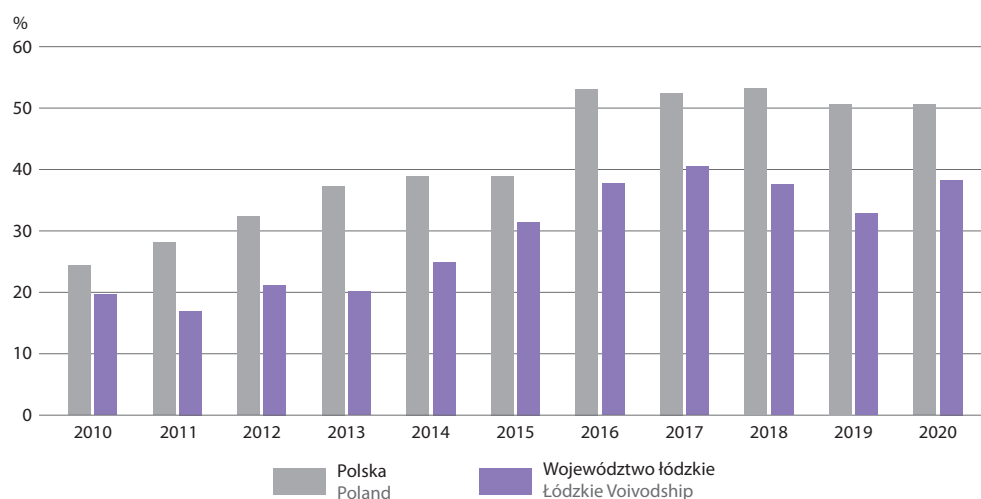

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Biorąc pod uwagę sektory finansujące, w 2020 r. ponad połowę nakładów wewnętrznych na działalność B + R w Polsce stanowiły nakłady pochodzące z sektora przedsiębiorstw, natomiast w województwie łódzkim nakłady pochodzące z sektora rządowego. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B + R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw ukształtował się w województwie łódzkim na poziomie 38,3% i wzrósł o 18,6 p. proc. w porównaniu z 2010 r.

Wykres 49. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

Chart 49. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

Analiza nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową według źródeł pochodzenia środków w województwie łódzkim wskazuje, iż zdecydowana większość, w analizowanym okresie, pochodziła ze źródeł zewnętrznych (62,0%). Głównym źródłem pochodzenia środków zewnętrznych były instytucje rządowe i samorządowe, których środki stanowiły 80,9% środków zewnętrznych przeznaczonych na finansowanie prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych. W porównaniu z 2019 r. odnotowano wzrost (o 46,8%) środków zewnętrznych (w tym instytucji rządowych i samorządowych o 46,3%), natomiast spadek środków wewnętrznych – o 7,4%.

Tablica 33. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)

Table 33. Intramural expenditures^a on R&D by origin of funds (current prices)

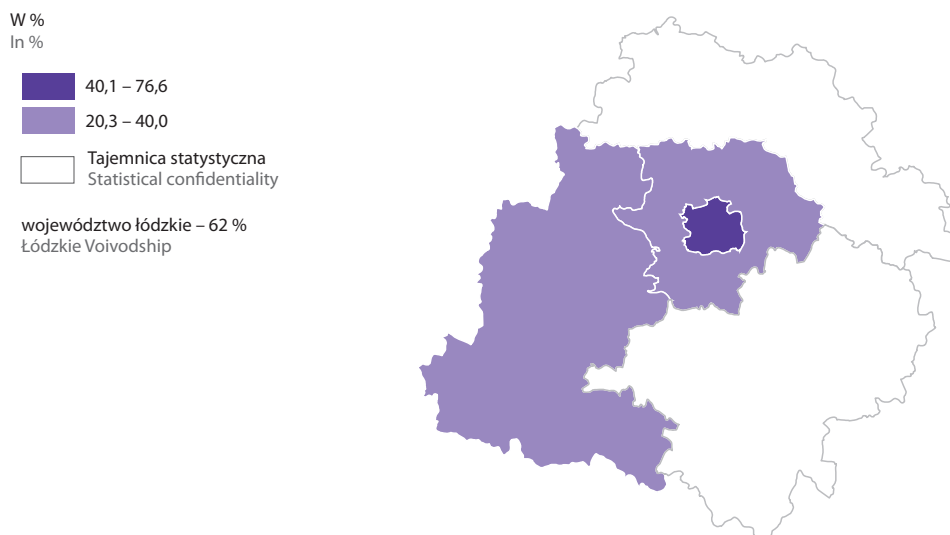
Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020	2020 Polska=100 Poland=100
	w mln zł	in million PLN		
Ogółem Total	1198,8	1360,0	1633,2	5,0
nakłady finansowane ze środków: expenditures financed by:				
Wewnętrznych Internal funds	623,1	670,4	620,8	3,8
Zewnętrznych External funds	575,7	689,6	1012,4	6,3
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	449,4	559,6	818,8	6,6

a Bez amortyzacji środków trwałych.

a Excluding depreciation of fixed assets.

Mapa 41. Udział środków zewnętrznych w nakładach wewnętrznych na działalność B+R według podregionów w 2020 r.

Map 41. Share of external funds in intramural expenditures on R&D by subregions in 2020

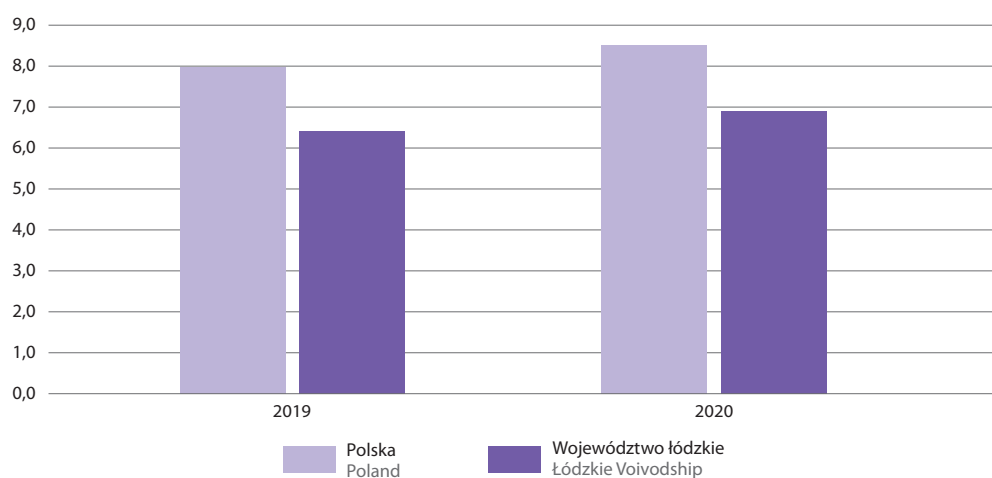

Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (ECP) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden ECP oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

W 2020 r. rzeczywiste zaangażowanie personelu wewnętrznego w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe wyniosło 7838,0 ekwiwalentów pełnego czasu pracy (ECP) i wzrosło w skali roku o 9,0%. Personel wewnętrzny B + R (mierzony w ECP) na 1000 aktywnych zawodowo wyniósł 6,9 ECP (wzrost o 0,5 ECP w porównaniu z rokiem poprzednim). W Polsce wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 8,5 ECP.

Wykres 50. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b
Chart 50. Internal R&D personnel^a per 1000 economically active persons^b

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (ECP). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku.
a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W 2020 r. pracownicy naukowo – badawczy stanowili w województwie łódzkim 66,4% personelu wewnętrznego liczonego w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (5206,2 ECP). W skali roku odsetek ten zmniejszył się o 7,8 p. proc. W kraju badacze stanowili 72,6% osób zaangażowanych w działalność B+R (104220,2 ECP).

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W województwie łódzkim wdrożenie innowacji w latach 2018–2020 wykazało 29,6% przedsiębiorstw przemysłowych (wobec 19,2% w latach 2017–2019). W przetwórstwie przemysłowym największy odsetek przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie wystąpił w działach: produkcja pozostałego sprzętu transportowego (68,8%), produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (55,5%), produkcja wyrobów farmaceutycznych (50,0%), produkcja maszyn i urządzeń (47,8%), produkcja urządzeń elektrycznych (44,9%) oraz produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (43,0%). Odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych usługowych ukształtował się w analizowanym okresie na poziomie 28,8% (wobec 10,4% we wcześniejszym okresie). W ramach tego sektora najwyższą aktywność innowacyjną wykazały przedsiębiorstwa zajmujące się: nadawaniem programów ogólnodostępnych i abonamentowych (75,0%), działalnością związaną z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalnością powiązaną (58,7%), badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi (58,3%) oraz działalnością wspomagającą usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne (55,0%).

W 2020 r. w województwie łódzkim nakłady poniesione na działalność innowacyjną wśród przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 1739,9 mln zł, tj. o 30,6% mniej niż w 2019 r., natomiast w grupie przedsiębiorstw usługowych odnotowano wzrost o 49,1% do 600,2 mln zł.

Tablica 34. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji

Table 34. Innovative enterprises by types of introduced innovations

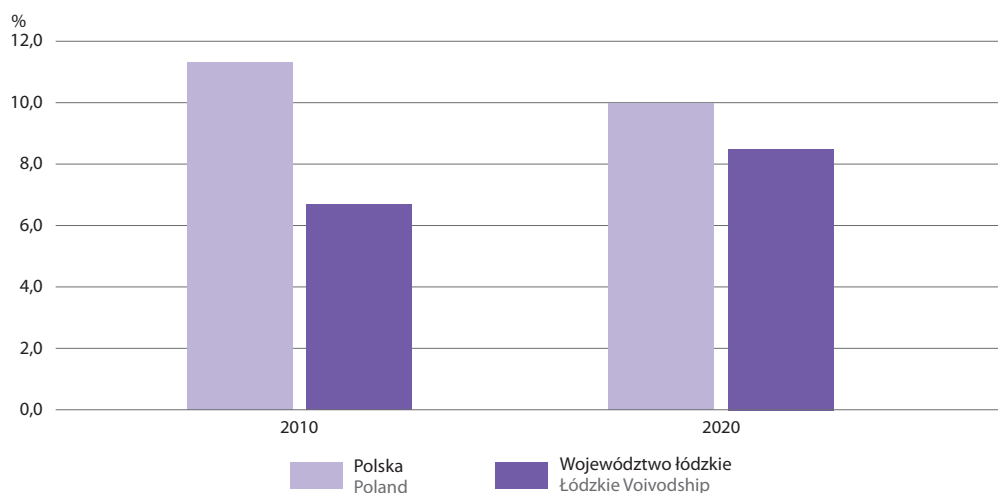
Wyszczególnienie Specification	2008–2010	2013–2015	2017–2019	2018–2020	2018–2020 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych Industrial enterprises, which introduced product or business process innovations	13,4	15,4	19,2	29,6	31,5
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	10,1	9,6	14,8	18,7	18,4
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	9,8	11,5	14,1	24,3	26,3
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych Service enterprises, which introduced product or business process innovations	10,3	9,7	10,4	28,8	30,8
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	6,1	5,1	5,9	15,7	12,1
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	8,6	7,8	8,4	17,7	27,6

a W latach 2008–2010, 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.
a In the years 2008–2010, 2013–2015 the data relate to process innovations.

W 2020 r. w województwie łódzkim udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2018–2020 w przychodach ze sprzedaży ogółem wyniósł wśród przedsiębiorstw przemysłowych 8,5% (9,1% rok wcześniej), a w grupie przedsiębiorstw usługowych 2,9% (2,8% w 2019 r.). Dla kraju wskaźnik ten ukształtował się na poziomie odpowiednio 10,0% i 4,6%.

Wykres 51. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

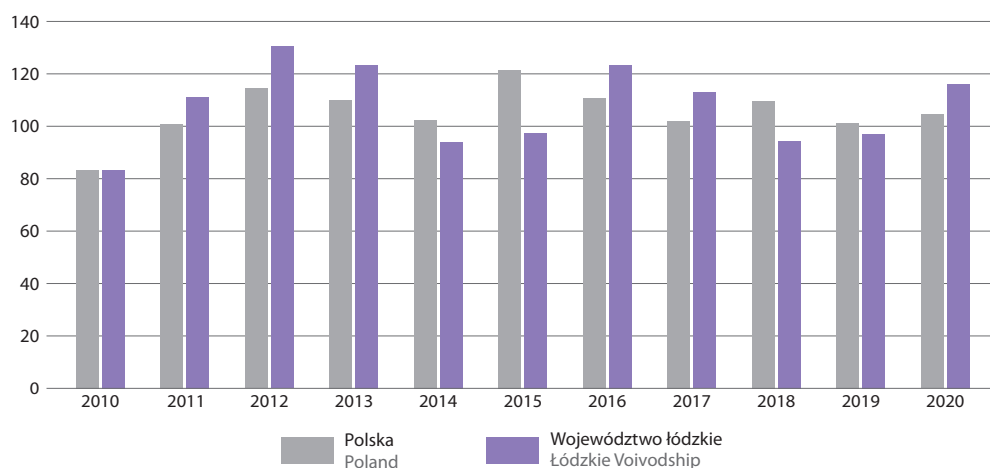
Chart 51. Share of revenue of industrial enterprises from sale of new or improved products in total sales revenue

W Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 r. podmioty z województwa łódzkiego dokonały zgłoszeń 284 wynalazków (wobec 212 w 2010 r.) i 50 wzorów użytkowych (56 dziesięć lat wcześniej). Zgłoszenia wynalazków stanowiły 7,1% ogółu zgłoszeń w kraju, a wzorów użytkowych – 6,3%. Liczba objętych ochroną wynalazków wyniosła, w analizowanym roku, 171 (wobec 94 w 2010 r.), a wzorów użytkowych – 31 (wobec 23). Patenty przyznane podmiotom z województwa łódzkiego stanowiły, w przypadku wynalazków, 7,6% patentów krajowych, a w przypadku wzorów użytkowych – 5,8%.

Wykres 52. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców

Chart 52. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

W 2020 r. wskaźnik liczby zgłoszeń wynalazków na 1 milion mieszkańców w województwie łódzkim wyniósł 116,0 (wobec 97,1 rok wcześniej). Dla Polski wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 104,5.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Use of information and communication technologies in enterprises

W 2021 r. w województwie łódzkim prawie wszystkie przedsiębiorstwa posiadały szerokopasmowy dostęp do Internetu. W ujęciu rocznym wzrosła liczba przedsiębiorstw kupujących usługi w chmurze obliczeniowej oraz prowadzących sprzedaż elektroniczną. Sytuacja pandemiczna spowodowała większe wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych przez przedsiębiorstwa (wzrost liczby spotkań online, zdalnego dostępu pracowników do poczty elektronicznej lub innych systemów, czy aplikacji).

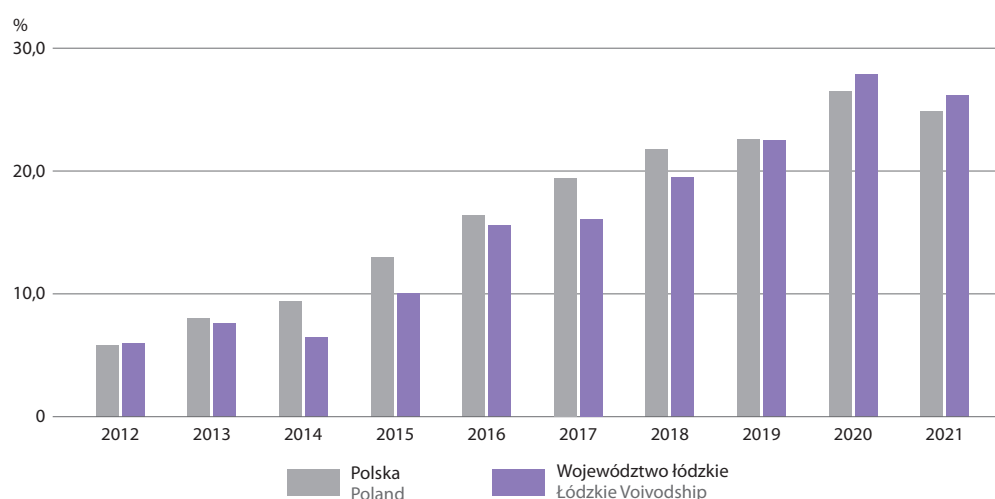
Pod pojęciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2021 r. w województwie łódzkim odsetek przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu ukształtował się (podobnie jak rok wcześniej) na poziomie 98,7% (w kraju 98,5%). W analizowanym okresie zarówno w województwie, jak i w kraju ponad trzy czwarte przedsiębiorstw wyposażało swoich pracowników w urządzenia przenośne pozwalające na mobilny dostęp do Internetu (77,7% w województwie oraz 78,6% w Polsce).

W województwie ze stałych szerokopasmowych połączeń internetowych korzystało 85,3% ogółu przedsiębiorstw, tj. o 0,4 p. proc. mniej niż w kraju. Najczęściej (26,2%) były one wyposażone w stałe łącza o prędkości „przynajmniej 30, ale mniej niż 100 Mbit/s” (w kraju 24,9%). Znaczący (24,1%) był również udział przedsiębiorstw, którym operatorzy dostarczają większą przepustowość „przynajmniej 100, ale mniej niż 500 Mbit/s (w Polsce 26,5%).

Wykres 53. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu^a
Chart 53. Enterprises with Internet^a access

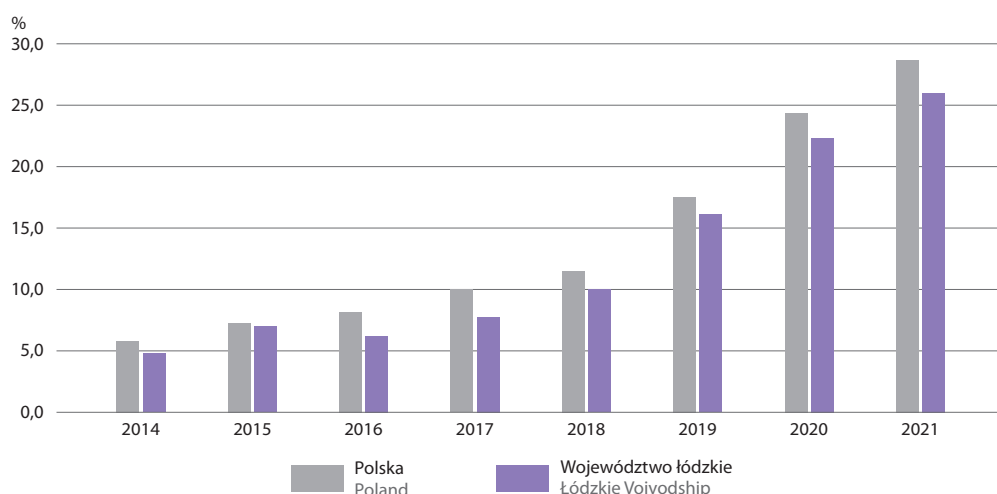
^a Dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s.
^a Internet access 30–100 Mbit/s

Pod pojęciem **chmury obliczeniowej** rozumie się korzystanie ze skalowanych usług ICT za pomocą Internetu. Usługi mogą obejmować dostęp do oprogramowania, korzystanie z określonej mocy obliczeniowej, przechowywanie danych. Wymienione usługi:

- dostarczane są przy wykorzystaniu serwerów usługodawcy,
- mogą być skalowane w górę lub w dół (skalować można na przykład liczbę użytkowników czy też ilość przechowywanych danych),
- mogą być zmieniane lub dostosowywane na własne żądanie, to znaczy bez konieczności ingerencji usługodawcy,
- podlegają płatności w formie stałego abonamentu lub opłaty elastycznej skalkulowanej na podstawie ilości i rodzaju zakupionych usług.

W województwie łódzkim z płatnych usług chmury obliczeniowej korzystało w 2021 r. 26,0% przedsiębiorstw (o 2,7 p. proc. mniej niż w kraju). Odsetek ten był wyższy o 3,7 p. proc. w porównaniu z 2020 r. (w Polsce odnotowano wzrost o 4,3 p. proc.). Spośród płatnych usług oferowanych w chmurze obliczeniowej najczęściej nabywano te związane z udostępnianiem poczty e-mail (20,4%), oprogramowaniem biurowym (17,5%), oprogramowaniem związanym z bezpieczeństwem ICT (12,1%) oraz przechowywaniem plików (11,5%).

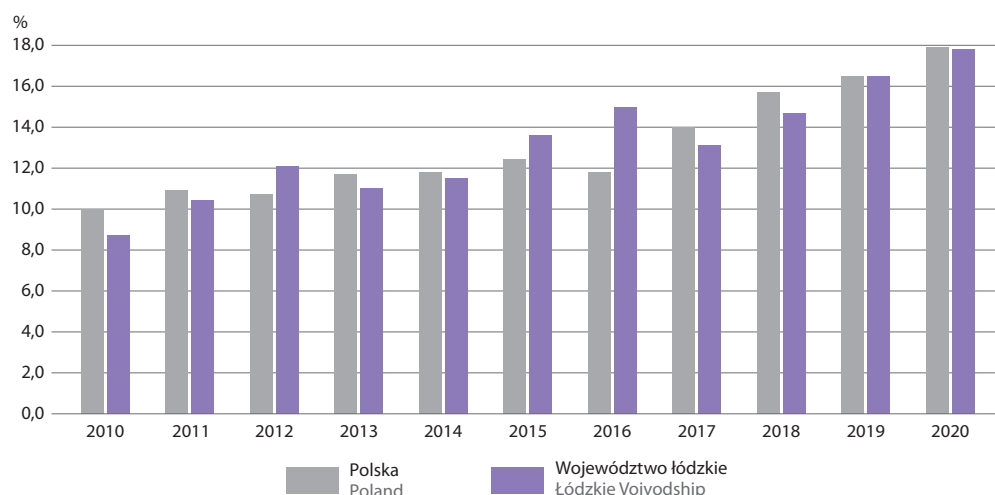
Wykres 54. Przedsiębiorstwa korzystające z płatnych usług w chmurze obliczeniowej
Chart 54. Enterprises using cloud computing payed services

Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI. Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

W 2020 r. w województwie łódzkim odsetek przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż elektroniczną ukształtował się na poziomie 17,8% i był o 1,3 p. proc. wyższy niż rok wcześniej (w kraju 17,9%, wzrost o 1,4 p. proc.). Sprzedaż elektroniczną za pośrednictwem własnej strony internetowej lub aplikacji mobilnej prowadziło 12,8% podmiotów (o 1,1 p. proc. więcej niż przed rokiem). Przedsiębiorstwa decydowały się także na korzystanie z internetowych platform handlowych oraz serwisów aukcyjnych i powiązanych z nimi aplikacji mobilnych – takie rozwiązanie wybrało 9,0% jednostek (o 0,1 p. proc. więcej niż w 2019 r.).

Wykres 55. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Chart 55. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne wytworzone są przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie) i są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

Jedną z wielu korzyści dostępu do Internetu jest możliwość wykorzystania ogólnodostępnych danych udostępnianych przez administrację publiczną. Otwarte dane publiczne dla każdego zainteresowanego stanowią użyteczne źródło informacji do przetwarzania, planowania i podejmowania decyzji biznesowych. W 2020 r. w województwie łódzkim z otwartych danych publicznych korzystało 17,1% podmiotów, tj. o 1,0 p. proc. więcej niż rok wcześniej (wartość dla Polski to 17,3%). Przedsiębiorstwa wykazywały największe zainteresowanie danymi z kategorii gospodarka i finanse (16,0%), natomiast najmniejsze – informacjami z zakresu kultury, sportu i rekreacji (1,6%). Odsetek przedsiębiorstw identyfikujących dane publiczne, które mogłyby być wykorzystane w celach biznesowych, lecz nie zostały udostępnione w ramach otwartych danych publicznych wyniósł 3,6% (o 0,1 p. proc. więcej niż w kraju).

Sytuacja pandemiczna i związane z nią rozporządzenia i zalecenia spowodowały, że 2020 r. stanowił duże wyzwanie pod względem organizacji pracy w przedsiębiorstwach. Wielu pracodawców zdecydowało się wprowadzić pracę zdalną dla swoich pracowników.

W 2020 r. w województwie łódzkim 31,1% przedsiębiorstw deklaroowało wzrost poziomu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w swojej działalności w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju - 35,5%). Najczęściej wskazywano na zwiększenie liczby spotkań online przy zastosowaniu komunikatorów internetowych. Ten rodzaj komunikacji w województwie łódzkim preferowało 26,1% przedsiębiorstw (w skali kraju – 29,4%). Wzrost odsetka pracowników posiadających zdalny dostęp do poczty elektronicznej firmy w województwie deklaroowało 15,0% podmiotów (w Polsce 18,1%), a odsetka pracowników ze zdalnym dostępem do systemów i aplikacji przedsiębiorstwa innych niż poczta elektroniczna 17,6% (w kraju 20,5%).

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

W 2021 r. wyniki finansowe uzyskane przez przedsiębiorstwa niefinansowe w województwie łódzkim były relatywnie korzystniejsze niż osiągnięte rok wcześniej. Wzrosły przychody z całokształtu działalności, zmniejszył się natomiast wskaźnik poziomu kosztów. Wzrosła sprzedaż na eksport.

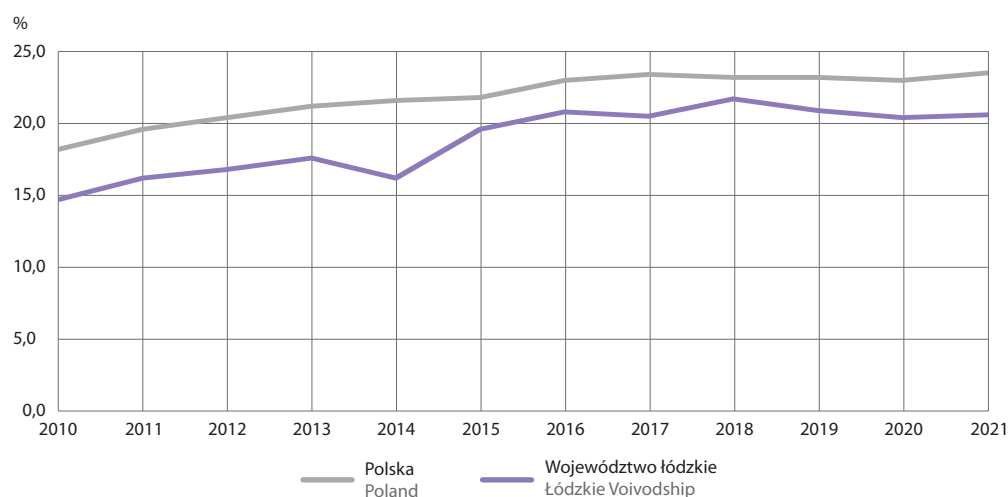
Wyniki finansowe dotyczą przedsiębiorstw prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. W województwie łódzkim w 2021 r. przychody z całokształtu działalności wyniosły 177916,5 mln zł i były o 18,2% wyższe od osiągniętych rok wcześniej. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wzrosły, w omawianym okresie, o 16,5% do poziomu 169892,6 mln zł. Najwyższy wzrost odnotowano w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 40,9%), transport i gospodarka magazynowa (o 34,1%), budownictwo (o 33,3%), działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 23,4%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 23,0%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych na eksport osiągnęły wartość 37812,6 mln zł i były o 16,5% wyższe niż przed rokiem. Udział sprzedaży na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu badanych podmiotów ukształtował się (podobnie jak rok wcześniej) na poziomie 22,3%.

Wykres 56. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem^a

Chart 56. Share of revenue from sale of products, goods and materials for export in total revenue from sale of products, goods and materials^a

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

W 2021 r. koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności wyniosły 166146,9 mln zł i były o 15,5% wyższe niż rok wcześniej. Wartość kosztów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtowała się na poziomie 162882,4 mln zł, tj. o 17,4% wyższym niż w 2020 r. Najwyższy wzrost odnotowano w administrowaniu i działalności wspierającej (o 45,6%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 29,0%), budownictwie (o 28,7%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 23,6%).

W strukturze rodzajowej kosztów ogółem najczęściej pochłaniało zużycie materiałów i energii (43,9%), usługi obce (17,4%), podatki i opłaty (14,6%) oraz wynagrodzenia (13,7%), a najmniej pozostałe koszty rodzajowe (1,5%) oraz ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia (3,1%).

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem – w przypadku nadwyżki kosztów ogółem nad przychodami ogółem wynik finansowy zapisuje się ze znakiem (-);
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

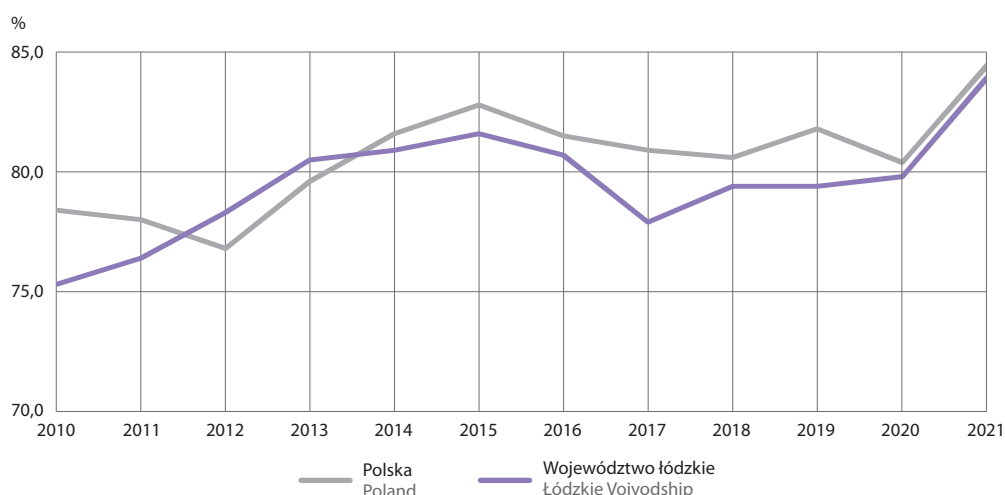
Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów był o 1,2% niższy niż przed rokiem i wyniósł 7010,1 mln zł. Wynik na pozostałej działalności operacyjnej ukształtował się na poziomie 5724,3 mln zł (wobec 1573,9 mln zł rok wcześniej), a wynik na operacjach finansowych to wartość minus 964,8 mln zł (wobec minus 1907,2 mln zł w roku poprzednim).

Wynik finansowy brutto był o 74,1% wyższy niż w 2020 r. i wyniósł 11769,6 mln zł. Obciążenia wyniku finansowego brutto, m. in. podatkiem dochodowym, zwiększyły się w skali roku o 74,4% do poziomu 1773,3 mln zł.

Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 9996,4 mln zł (wobec 5743,5 mln zł rok wcześniej). Największy wzrost odnotowano w informacji i komunikacji (40,9 mln zł wobec minus 51,6 mln zł w roku poprzednim), zakwaterowaniu i gastronomii (38,6 mln zł wobec minus 60,8 mln zł), a także w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (prawie czterokrotny) oraz w budownictwie (prawie trzykrotny). Najgłębszy spadek natomiast dotyczył edukacji (o 52,9%).

Wykres 57. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 57. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

W przedsiębiorstwach objętych badaniem w 2021 r. wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności był korzystniejszy niż przed rokiem – jego poziom zmniejszył się w skali roku o 2,1 p. proc. Obniżył się wskaźnik rentowności sprzedaży brutto o 0,8 p. proc. do 4,1%. Wzrosły wskaźniki rentowności obrotu zarówno brutto, jak i netto odpowiednio o 2,1 p. proc. do 6,6% i 1,8 p. proc. do 5,6%.

Wskaźnik płynności finansowej I stopnia zmniejszył się o 8,3 p. proc. do 34,1%, a wskaźnik płynności finansowej II stopnia uległ obniżeniu o 0,1 p. proc. do 94,4%.

W ujęciu rocznym poprawę podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych odnotowano m. in. w sekcjach: dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych. Pogorszenie natomiast dotyczyło edukacji.

W świetle oceny rentowności najbardziej opłacalnymi rodzajami działalności w 2021 r. okazały się: administrowanie i działalność wspierająca, w której to sekcji wskaźnik rentowności obrotu netto osiągnął poziom 8,2% (wzrost o 2,1 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim), budownictwo (7,7% wzrost o 3,9 p. proc.) oraz transport i gospodarka magazynowa (6,5% wzrost o 2,8 p. proc.).

Wskaźniki ekonomiczno-finansowe osiągnięte przez przedsiębiorstwa w województwie łódzkim w 2021 r. były nieco gorsze niż w kraju.

Tablica 35. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 35. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
	w %		in %		
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	92,7	99,7	95,5	93,4	93,3
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	7,3	0,1	4,9	4,1	5,8
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	7,3	0,3	4,5	6,6	6,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	6,2	0,6	3,8	5,6	5,6
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	32,7	30,2	42,4	34,1	44,1
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	92,1	91,4	94,5	94,4	107,6

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw na koniec grudnia 2021 r. wyniosła 71950,9 mln zł i była o 34,5% wyższa niż przed rokiem, przy czym krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe wzrosły o 85,5%, należności krótkoterminowe – o 60,3%, zapasy – o 18,7%, a inwestycje krótkoterminowe – o 11,0%.

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych wzrósł udział należności krótkoterminowych (z 36,3% do 43,2%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 4,5% do 6,2%), zmalał natomiast udział zapasów (z 29,6% do 26,2%) oraz inwestycji krótkoterminowych (z 29,6% do 24,4%),

W strukturze zapasów wzrósł udział materiałów (z 36,0% do 37,0%), zmalał natomiast udział towarów (z 38,7% do 35,5%), produktów gotowych (z 16,7% do 16,0%) oraz półproduktów i produktów w toku (z 7,7% do 7,3%).

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) w końcu grudnia 2021 r. wyniosły 81024,7 mln zł i były o 16,2% wyższe niż przed rokiem. Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 29460,7 mln zł i była o 9,2% niższa niż rok wcześniej. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 51564,0 mln zł i w skali roku były wyższe o 38,2%.

Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu ukształtowała się na poziomie 97,0% (wobec 113,4% rok wcześniej).

W porównaniu z 2020 r. w zakresie sprawności działania przedsiębiorstw nie odnotowano zmian w cyklu rotacji zapasów, który utrzymał się na poziomie 40 dni. Wydłużyły się natomiast cykle rotacji należności z tytułu dostaw i usług o 17 dni (do 53) oraz spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług o 11 dni (do 51).

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

Wartość nakładów poniesionych na inwestycje zlokalizowane na terenie województwa łódzkiego w 2020 r., przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób, była niższa w skali roku o 18,8%. Nakłady te stanowiły 5,2% nakładów inwestycyjnych poniesionych w kraju. Zwiększyły się natomiast nakłady zrealizowane w 2021 r. przez przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 49 osób (o 3,4%). W porównaniu z 2020 r. wzrosła również liczba inwestycji nowo rozpoczętych (o 10,5%) oraz ich wartość kosztorysowa (o 8,5%).

W 2020 r. nakłady inwestycyjne zrealizowane w województwie łódzkim przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosły 9590,8 mln zł i były (w cenach bieżących) o 18,8% niższe niż w roku poprzednim. W przemyśle odnotowano spadek o 20,7%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość poniesionych nakładów ukształtowała się, w omawianym roku, na poziomie 3917 zł, tj. o 18,4% niższym niż rok wcześniej. W nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących stosunkowo najwięcej zainwestowano w powiecie poddębickim (9800 zł na 1 mieszkańca), kutnowskim (8448 zł) oraz bełchatowskim (8287), najmniej natomiast w powiecie brzezińskim (820 zł), wieluńskim (1455 zł) i sieradzkim (1537).

Nakłady inwestycyjne poniesione na terenie województwa łódzkiego stanowiły 5,2% ogółu nakładów w kraju.

Mapa 42. Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca w 2020 r.

Map 42. Investment outlays per capita in 2020

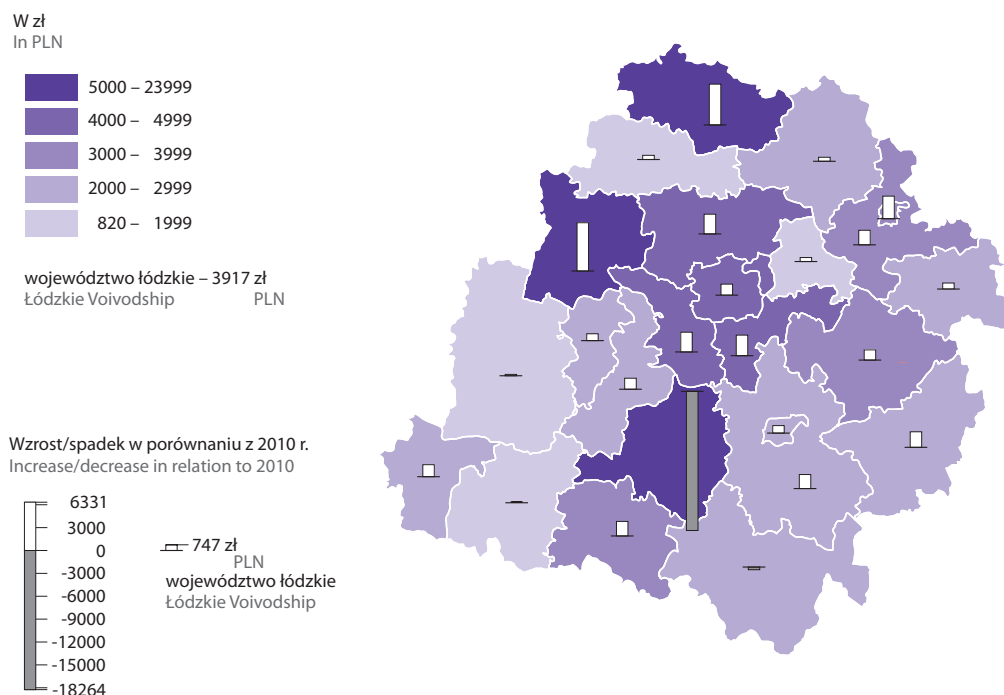
Tablica 36. Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)

Table 36. Investment outlays (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem Total				
w mln zł in million PLN	6249,4	10692,5	6316,2	6529,1
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	7,0	7,8	4,2	3,9
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
budynki i budowle buildings and structures	36,9	39,0	19,3	23,1
zakupy purchases	61,2	52,6	75,8	75,5
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	56,1	47,7	71,0	69,0
środków transportu transport equipment	5,2	4,9	4,8	6,5

Nakłady inwestycyjne poniesione w 2021 r. przez przedsiębiorstwa niefinansowe¹ mające siedzibę na terenie województwa łódzkiego wyniosły 6529,1 mln zł i były (w cenach bieżących) wyższe od zrealizowanych rok wcześniej o 3,4%. W skali kraju wartość nakładów inwestycyjnych zwiększyła się, w obserwowanym okresie, o 11,5%.

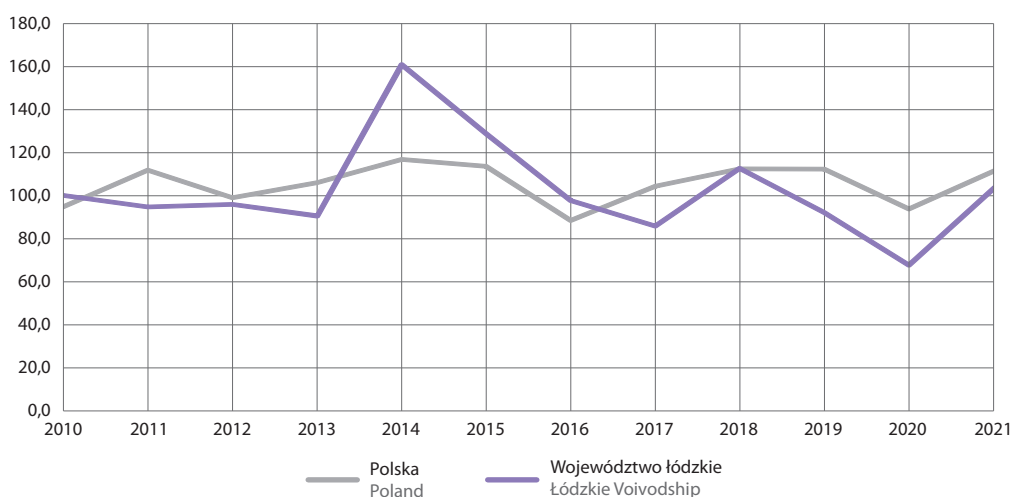
Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Wykres 58. Dynamika nakładów inwestycyjnych (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 58. Indices of investment outlays (current prices)

Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, zasadzenia wieloletnie, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

¹ Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych, publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych zrealizowanych w 2021 r. przez łódzkie przedsiębiorstwa na budynki i budowlę wydatkowano 1505,3 mln zł, tj. o 23,7% więcej niż rok wcześniej. Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła poziom 4929,7 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 3,0%, ale ich udział w nakładach ogółem zmniejszył się w skali roku o 0,3 p. proc. Na zakup maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi przeznaczono 4507,9 mln zł (o 0,5% więcej niż w roku poprzednim), a na środki transportu 421,8 mln zł (o 38,5% więcej).

W analizowanym okresie wzrost nakładów inwestycyjnych wystąpił w większości obserwowanych sekcji. W przemyśle zainwestowano o 3,3% więcej (w tym w przetwórstwie przemysłowym o 15,5% więcej). Znaczący wzrost poniesionych nakładów odnotowano w: zakwaterowaniu i gastronomii (ponad czterokrotny), budownictwie (o 66,7%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 39,7%). Spadek nakładów miał miejsce w informacji i komunikacji (o 10,5%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2,1%).

W 2021 r. najwięcej inwestowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, których udział również najbardziej zwiększył się w skali roku (o 4,3 p. proc. do 40,8% ogółu poniesionych nakładów). Inwestycje z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych stanowiły 9,2% ogólnej wartości i zmniejszyły się o 0,5 p. proc.

W okresie styczeń-grudzień 2021 r. inwestorzy z województwa łódzkiego rozpoczęli realizację 1808 inwestycji, tj. o 10,5% więcej niż w analogicznym okresie 2020 r., a ich łączna wartość kosztorysowa wyniosła 1913,1 mln zł i była o 8,5% wyższa niż w roku poprzednim. W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji była wyższa o 17,3%, ale ich wartość kosztorysowa zmalała o 10,5%. W województwie na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 26,0% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji nowo rozpoczętych (przed rokiem 35,1%). W porównaniu z 2020 r. znacznie zwiększyła się wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych m. in. w budownictwie (ponad dziewięć razy), dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami oraz działalnością związaną z rekultywacją (o 83,7%), a także w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 36,9%). Spadek wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych odnotowano natomiast m. in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 83,0%), obsłudze rynku nieruchomości (o 50,7%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (o 16,3%).

6.4. Produkcja i usługi

6.4. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

W województwie łódzkim w czerwcu 2021 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się wielkość stada bydła ogółem oraz liczebność stada świń.

W 2021 r. producenci rolni z województwa łódzkiego dostarczyli do skupu więcej niż przed rokiem ziarna zbóż. Wielkość skupu żywca rzeźnego w wadze żywej była wyższa niż rok wcześniej. Zmniejszyła się nieznacznie ilość skupionego mleka krowiego. W 2021 r. w porównaniu z rokiem poprzednim w województwie łódzkim odnotowano wzrost średnich cen skupu zbóż, ziemniaków jadalnych, żywca wołowego i drobiowego oraz mleka krowiego. Niższa niż przed rokiem była jedynie średnia cena skupu żywca rzeźnego wieprzowego.

W województwie łódzkim w 2021 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, nastąpił wzrost wartości globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych). Podobne kierunki zmian w skali roku notowano w produkcji towarowej ogółem i ogólnej produkcji końcowej.

Pogłowie zwierząt gospodarskich

Livestock

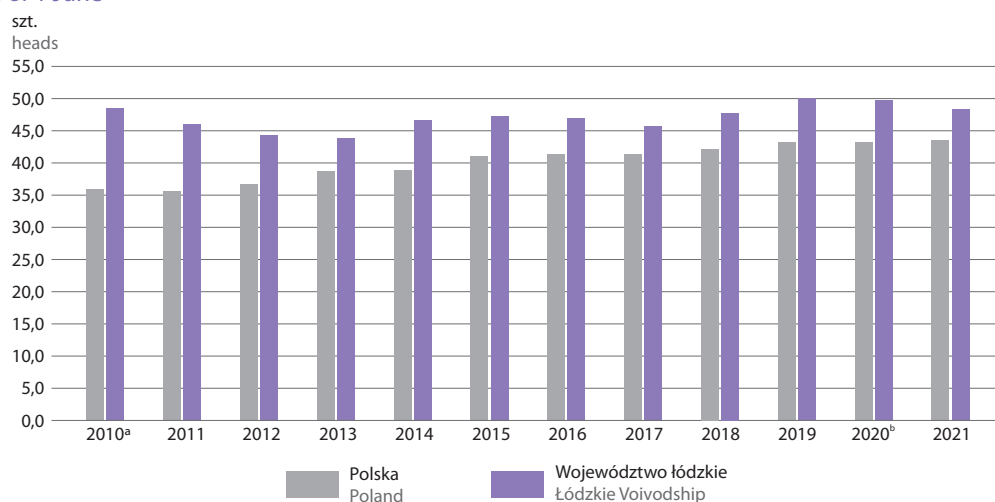
W czerwcu 2021 r. pogłowie bydła wynosiło 471,8 tys. sztuk i było o 14,4 tys. sztuk (o 3,0%) niższe niż przed rokiem. W województwie łódzkim znajdowało się 7,4% krajowego pogłowia bydła (6 lokata w kraju pod względem ogólnej wielkości stada bydła). W strukturze wojewódzkiego stada bydła krowy stanowiły 36,2% (w kraju 37,3%) i w ciągu roku ich udział zmniejszył się o 9,4%.

Wyniki badań pogłowia bydła przeprowadzonych w 2021 r. wskazują na spadek zainteresowania rolników jego chowem. Choć nadal zainteresowaniem rolników cieszyła się produkcja mleka i chów bydła mlecznego. Spadające ceny żywca wołowego w skupie znacznie pogorszyły opłacalność produkcji żywca wołowego.

Wykres 59. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 59. Cattle density per 100 ha of agricultural land
As of 1 June

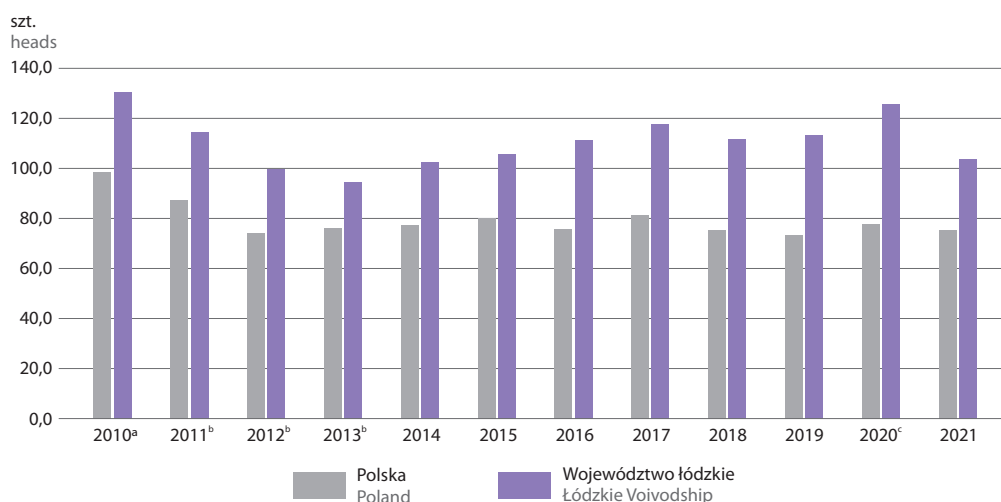

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca b Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych obliczone na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2020r.

a Data of the Agricultural Census as of 30th June. b As the basis for calculations for the livestock population on June 1, 2021, the data on agricultural land calculated on the basis of the Agricultural Census 2020 were adopted.

Wykres 60. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca
Chart 60. Pigs density per 100 ha of agricultural land
As of 1 June

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca b Stan w końcu lipca. c Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia trzody chlewnej w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych obliczone na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2020r.

a Data of the Agricultural Census as of 30th June. b As of the end of July. c As the basis for calculations for the pigs population on June 1, 2021, the data on agricultural land calculated on the basis of the Agricultural Census 2020 were adopted.

Pogłowie owiec ogółem w województwie łódzkim w czerwcu 2021 r. wyniosło 15,0 tys. sztuk, co stanowiło 5,2% krajowego pogłowia owiec. Tym samym pogłowie owiec w województwie nieznacznie wzrosło w odniesieniu do roku poprzedniego o 1,2% (w kraju wzrost o 0,5%). W strukturze stada maciorki owcze, tj. samice, które miały już potomstwo i samice pokryte po raz pierwszy, stanowiły 42,9%, a ich udział w ciągu roku zmniejszył się o 24,2 p. proc., podobnie jak w kraju, gdzie zanotowano spadek o 6,8 p. proc.

Pogłowie świń w województwie w czerwcu 2021 r. wyniosło 1011,1 tys. sztuk i było niższe o 215,4 tys. sztuk (o 17,6%) od stanu notowanego w analogicznym okresie 2020 r. W Polsce w skali roku zanotowano spadek liczebności stada świń o 3,5%. W strukturze stada lochy stanowiły 5,5% (55,5 tys. szt.), a ich pogłowie w odniesieniu do roku 2020 spadło o 18,1% (w kraju spadek o 7,5%). Udział województwa łódzkiego w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 9,2% – 4 lokata w kraju pod względem wielkości wojewódzkiego stada świń.

Stan i struktura pogłowia trzody chlewnej w czerwcu 2021 r. wskazują na dalszy spadek zainteresowania rolników chowem świń wynikający między innymi z kłopotami w skupie i obostrzeniami weterynaryjnymi. Nadal utrzymywał się trend tuczu świń powierzonych rolnikom przez inne jednostki.

Pogłowie drobiu ogółem w czerwcu 2021 r. liczyło 17,9 mln szt., co stanowiło 9,4% stada krajowego. Zatrzymana została tendencja spadkowa pogłowia drobiu, którego liczebność wzrosła o 19,9% w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju spadek o 11,5%). W strukturze stada drobiu dominuje drób kurzy – 15,6 mln szt. (87,3% stada wojewódzkiego), w tym 2,3 mln kur niosek, których liczebność spadła o 17,5% od stanu w 2020 r. Pozostałą część stada drobiu stanowią: gęsi 1131,4 tys. szt. (22,6% stada krajowego), których liczebność w skali roku wzrosła o ponad połowę, kaczki 853,5 tys. szt. (15,6% stada krajowego) – spadek liczebności w okresie roku o 12,2% oraz indyki 291,2 tys. szt. (1,9% stada krajowego), których liczebność w porównaniu z rokiem 2020 wzrosła o 11,3%.

Skup produktów rolnych

Procurement of agricultural products

W roku 2021 skupiono 360,9 tys. ton ziarna zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), co stanowiło 4,0% skupu ogólnopolskiego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był wyższy o 12,3%, a w porównaniu z rokiem 2010 był wyższy o 11,4% (w kraju odpowiednio spadek o 16,2% i wzrost 8,3%).

W omawianym okresie z terenu województwa łódzkiego skupiono 201,2 tys. ton pszenicy (3,5% udziału w skupie krajowym), co oznacza wzrost wielkości skupu w stosunku do roku poprzedniego o 2,9%, a do roku 2010 o 30,4%. W skupie ogólnopolskim zanotowano zmniejszenie podaży pszenicy o 17,0% w stosunku do roku 2020, a;e wzrost o 1,2% w okresie dziesięciu lat. Skup żyta wyniósł 69,7 tys. ton (6,8% skupu ogólnopolskiego) i zwiększył się o 25,7% w odniesieniu do 2020 r. i o 1,9% w porównaniu z 2010 r. W kraju wielkość skupu żyta spadła o 9,1% w stosunku do skupu z przed roku, ale wzrosła w stosunku do roku 2010 o 8,3%.

Skup ziemniaków w 2021 r. ukształtował się na poziomie 111,1 tys. ton, co stanowiło 5,3% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost ilości skupowanych ziemniaków – o 25,2%, a w stosunku do roku 2010 odnotowano ponad dwukrotny wzrost. W kraju odnotowano wzrost o 7,4% w odniesieniu do roku poprzedniego i o 82,0% w stosunku do 2010 r.

W omawianym roku skupiono 549,3 tys. ton żywca rzeźnego w wadze żywej (co stanowiło 8,4% skupu ogólnokrajowego). Tym samym skup był większy niż przed rokiem o 1,9% (w kraju odnotowano wzrost o 2,6%). W ciągu całego roku 2021 skupiono 329,4 tys. ton żywca wieprzowego (co stanowiło 12,9% skupu krajowego), tj. o 8,1% więcej niż w roku poprzednim i o 69,6% więcej niż w roku 2010. Skup żywca wołowego osiągnął poziom 87,5 tys. ton (11,9% udziału w skupie ogólnopolskim) i był o 4,1% mniejszy niż przed rokiem, a w odniesieniu do 2010 r. był większy o 69,8%.

Żywca drobiowego skupiono 131,5 tys. ton (4,1% udziału krajowego), czyli o 7,6% mniej niż w roku poprzednim i o 6,8% więcej niż w roku 2010.

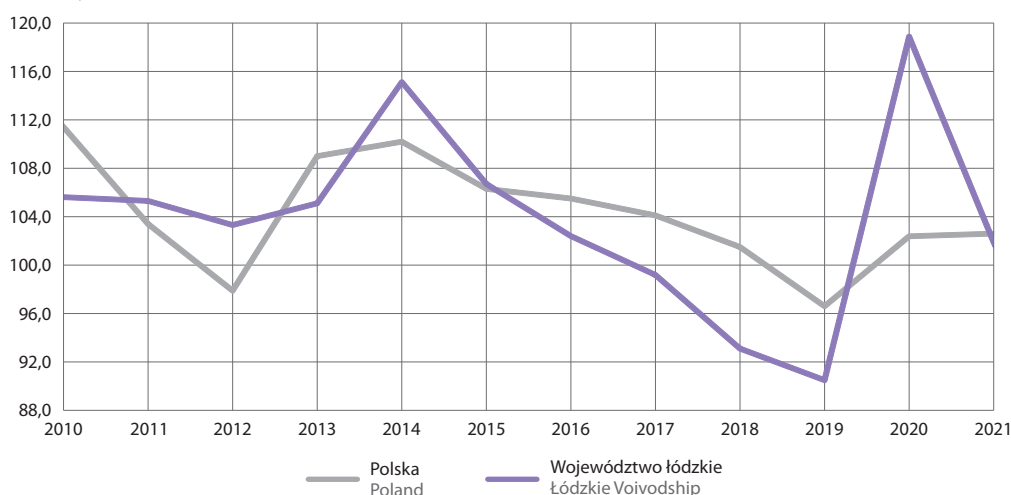
W 2020 r. wielkość skupu mleka krowiego w województwie łódzkim wyniosła 835,4 mln litrów, co stanowiło 6,9% ogółu mleka skupionego w kraju. Ilość skupionego mleka w omawianym okresie była o 1,3% mniejsza niż rok wcześniej i o 16,1% większa niż w 2010 r.

Wykres 61. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)

Rok poprzedni=100

Chart 61. Indices of of total animals for slaughter procurement (in live weight)

Previous year=100

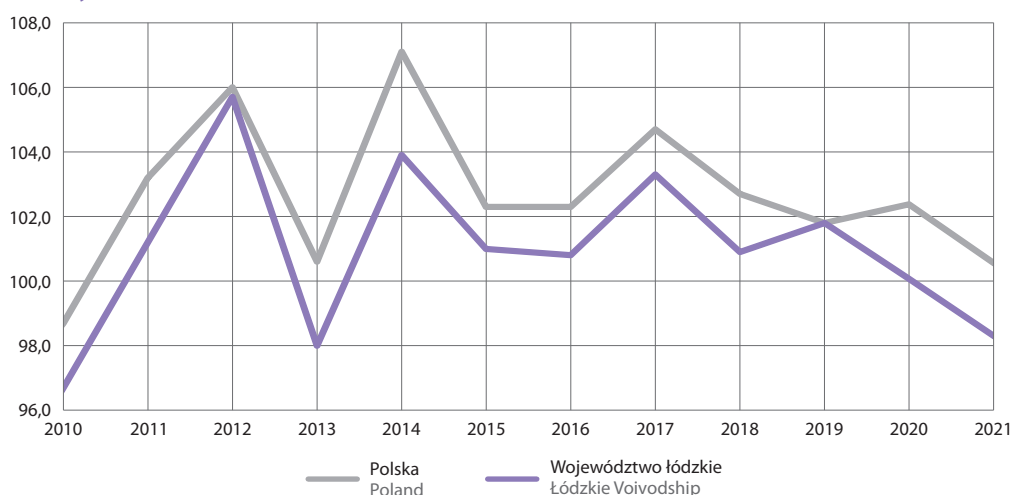

Wykres 62. Dynamika skupu mleka

Rok poprzedni=100

Chart 62. Indices of cows' milk procurement

Previous year=100

Ceny produktów rolnych w skupie**Procurement prices of agricultural products**

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2021 r. wyniosła 96,59 zł za 1dt (w kraju 96,76 zł/dt) i była o 29,3% wyższa niż przed rokiem oraz o 61,7% wyższa od notowanej w 2010 r.

W analizowanym roku średnie ceny żyta w skupie kształtowały się na poziomie 73,31 zł za 1 dt (w kraju 75,36 zł/dt) tj. o 37,6% wyższym w porównaniu z 2020 r. i o 89,6% wyższym niż w 2010 r.

W 2021 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 54,03 zł za 1 dt (w kraju – 60,61 zł/dt), tj o 5,7% więcej niż przed rokiem i o 6,5% mniej niż w 2010 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 7,47 zł za 1 kg (w kraju – 7,63 zł/kg), co oznacza, że cena skupu wzrosła o 17,1% w stosunku do ceny ubiegłorocznej, a w odniesieniu do 2010 r. wzrosła o 67,1%.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,65 zł za 1 kg (w kraju – 4,79 zł/kg), tj. o 8,6% niższą niż w 2020 r., ale o 22,0% większą w porównaniu z notowaną w 2010 r.

W 2021 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 4,20 zł za 1 kg (w kraju – 4,18 zł/kg) i była o 17,0% wyższa w porównaniu z notowaną rok wcześniej i o 28,8% wyższa niż w 2010 r.

Za 1 litr mleka krowiego w omawianym roku płacono w skupie 1,47 zł (w kraju – 1,60 zł/l), tj. o 14,7% więcej niż przed rokiem i o 50,9% więcej niż w 2010 r.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Globalna, końcowa i towarowa produkcja rolnicza

Gross, final and market agricultural output

Wartość produkcji globalnej w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. (w cenach stałych) wzrosła o 20,6%, w tym produkcja roślinna wzrosła o 35,8%, a produkcja zwierzęca o 6,0%. W 2020 r. udział województwa łódzkiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,6%.

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie łódzkim produkcja roślinna stanowiła 48,0%, natomiast produkcja zwierzęca 52,0%. Wartość produkcji końcowej w 2020 r. w porównaniu z poprzednim rokiem była o 19,4% wyższa, przy czym wartość produkcji roślinnej wzrosła o 38,3%, a zwierzęcej o 6,0%.

W 2020 r. w porównaniu z 2019 r. wartość towarowej produkcji rolniczej wzrosła o 18,5%, przy wzroście wartości produkcji zwierzęcej o 9,4% i wzroście o 32,2% produkcji roślinnej.

W 2020 r. udział województwa łódzkiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej wyniósł 8,6%, a produkcji towarowej ukształtował się na poziomie 8,4%.

Przemysł Industry

W 2020 r. w województwie łódzkim produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była o 1,5% wyższa niż w roku poprzednim (roczne dane ostateczne w ramach zintegrowanego systemu, dotyczące przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób). W porównaniu z 2019 r., przy spadku przeciętnego zatrudnienia (o 4,2%), odnotowano wzrost wydajności pracy w przemyśle (o 8,4%).

Na podstawie danych krótkookresowych z sektora przedsiębiorstw produkcja sprzedana przemysłu w 2021 r. wzrosła w województwie łódzkim o 12,2% (w cenach stałych), zmniejszyło się natomiast przeciętne zatrudnienie (o 0,4%). Tym samym wzrost wydajności pracy osiągnął poziom 12,7%.

Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, dla których liczba pracujących przekracza 9 osób. Dane roczne opracowywane są w ramach systemu zintegrowanego - na podstawie sprawozdań SP, F-01, DG-1 oraz szacunków i mają status danych ostatecznych.

W 2020 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie łódzkim (w 2554 biorących udział w badaniu przedsiębiorstwach), osiągnęła wartość 82579,1 mln zł (w cenach bieżących) i była o 1,5% wyższa (w cenach stałych) w stosunku do roku poprzedniego. W kraju na 33356 badanych podmiotów wartość produkcji sprzedanej przemysłu ukształtowała się na poziomie 1444927,1 mln zł. Udział wartości produkcji sprzedanej w województwie łódzkim, w przychodach dla Polski ogółem wyniósł w omawianym roku 5,7%.

W przekroju terytorialnym najwyższą wartość (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w Łodzi (19714,8 mln zł wobec 19352,1 mln zł rok wcześniej), a najniższą w powiecie brzezińskim (463,2 mln zł wobec 450,6 mln zł).

W 2020 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie łódzkim w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 33723 zł (w cenach bieżących) i była o 4,3% wyższa w stosunku do roku poprzedniego oraz o 21,9% w odniesieniu do 2015 r. W kraju wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 37673 zł, tj. o 2,3% niższym w porównaniu z 2019 r., ale o 24,1% wyższym w stosunku do 2015 r.

Wśród powiatów najwyższy wzrost wartości produkcji sprzedanej przemysłu (w skali roku) w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie łowickim (o 9,3% do poziomu 27063 zł) oraz pabianickim (o 8,8% do 31612 zł), najgłębszy spadek natomiast – w powiecie radomskim (o 10,3% do 25631 zł). W relacji do średniej ogólnowojeńdzkiej wartość wyższa omawianego wskaźnika, w analizowanym okresie, wystąpiła w powiecie wieruszowskim (62943 zł na 1 mieszkańca), kutnowskim (38521 zł) oraz zgierskim (35816 zł).

W analizowanym okresie województwo łódzkie pod względem wartości produkcji sprzedanej przemysłu, jak również produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca zajmowało 7 lokatę wśród wszystkich województw.

W 2020 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie łódzkim wyniosło 164,3 tys. osób i było niższe zarówno w odniesieniu do 2019 r., jak i 2015 r. odpowiednio o 4,2% i 1,2%. W przekroju terytorialnym największy udział w zatrudnieniu w województwie ogółem odnotowano w Łodzi (26,1%), powiecie bełchatowskim (13,7%) oraz zgierskim (7,6%), natomiast najmniejszy w powiatach brzezińskim i skierniewickim (po 0,7%). W ujęciu rocznym przeciętne zatrudnienie najbardziej zwiększyło się w powiecie rawskim (o 9,7%), najgłębszy spadek natomiast wystąpił w powiecie opoczyńskim (o 30,2%).

Wydajność pracy w przemyśle w 2020 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w województwie łódzkim wyniosła 502,7 tys. zł (w cenach bieżących) i była wyższa zarówno w stosunku do roku poprzedniego, jak i w odniesieniu do 2015 r., odpowiednio o 8,4% i 21,0%. Wśród powiatów największy wzrost wydajności pracy dotyczył powiatu łowickiego (578,1 tys. zł wobec 502,2 tys. zł rok wcześniej), najgłębszy spadek natomiast – skierniewickiego (330,8 tys. zł wobec 395,9 tys. zł).

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. Dane obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

W sektorze przedsiębiorstw produkcja sprzedana przemysłu w 2021 r. w województwie łódzkim osiągnęła wartość 104763,9 mln zł (w cenach bieżących) i była o 12,2% (w cenach stałych) wyższa w odniesieniu do zrealizowanej w roku poprzednim i o 23,5% wyższa niż w 2015 r. W skali kraju wartość produkcji sprzedanej zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 14,8%, a w porównaniu z 2015 r. o 37,5%. Udział produkcji sprzedanej województwa, w przychodach dla Polski ogółem wyniósł, w omawianym roku, 5,6% (7 miejsce w kraju).

W województwie w kolejnych kwartalnych okresach narastających odnotowywano systematyczny wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w skali roku: w pierwszym kwartale – o 4,4%, w pierwszym półroczu – o 10,8%, a w okresie trzech kwartałów – o 11,6%.

Tablica 37. Przemysł
Table 37. Industry

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) Sold production of industry (current prices)				
w mln zł in million PLN	50007,5	72706,6	87609,4	104763,9
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	5,3	6,1	5,8	5,6
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	78,1	78,7	80,3	79,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	168,1	169,0	169,5	168,8

Wykres 63. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)

2015=100

Chart 63. Indices of sold production of industry (constant prices)

2015=100

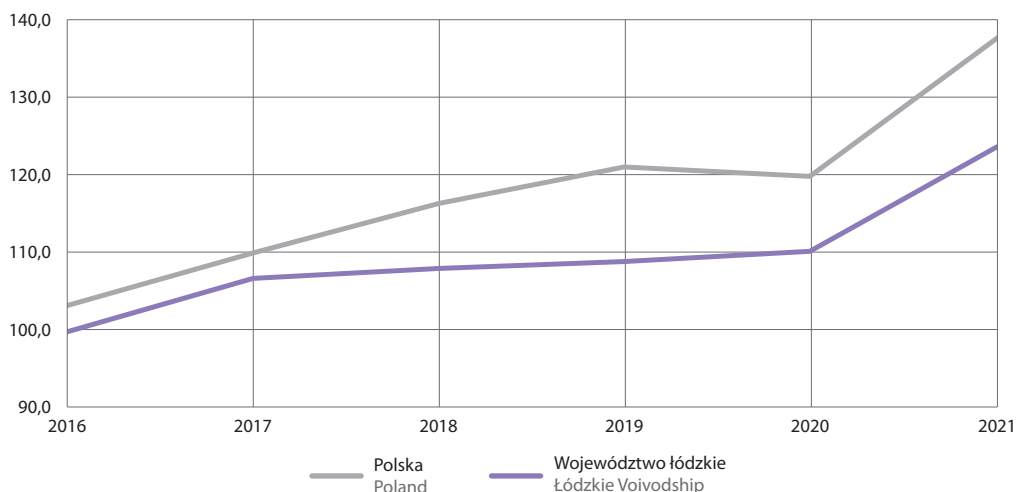
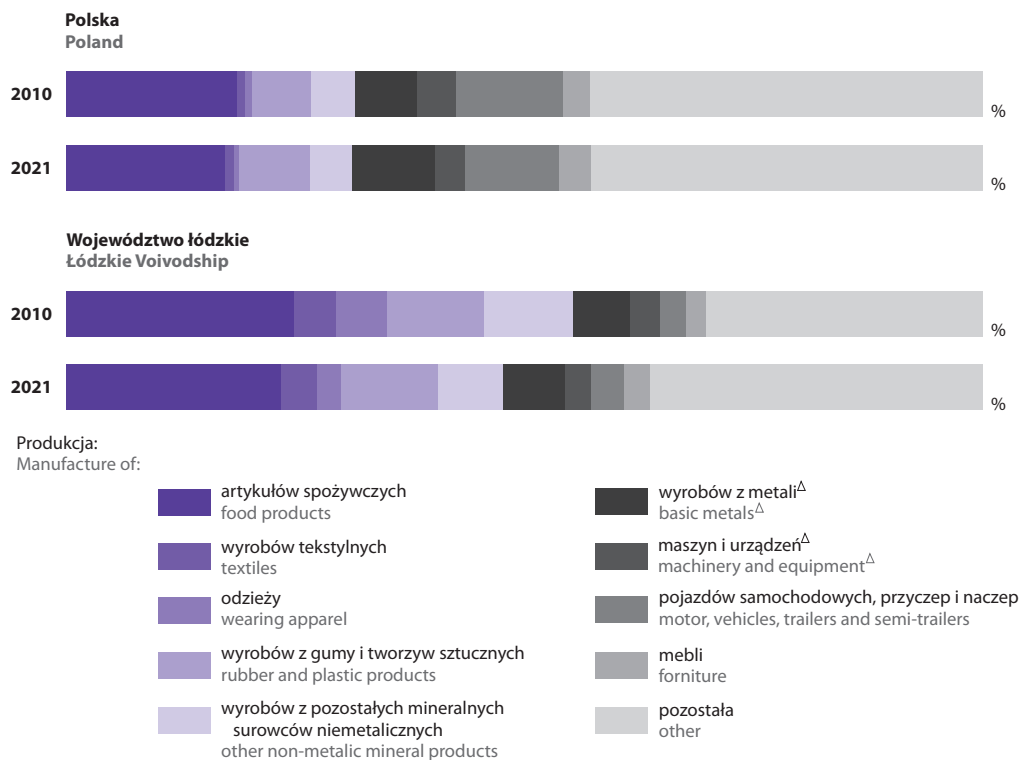
Wykres 64. Produkcja sprzedana przetwórstwa przemysłowego według działów PKD (ceny bieżące)

Chart 64. Sold production of manufacturing production by PKD divisions (current prices)

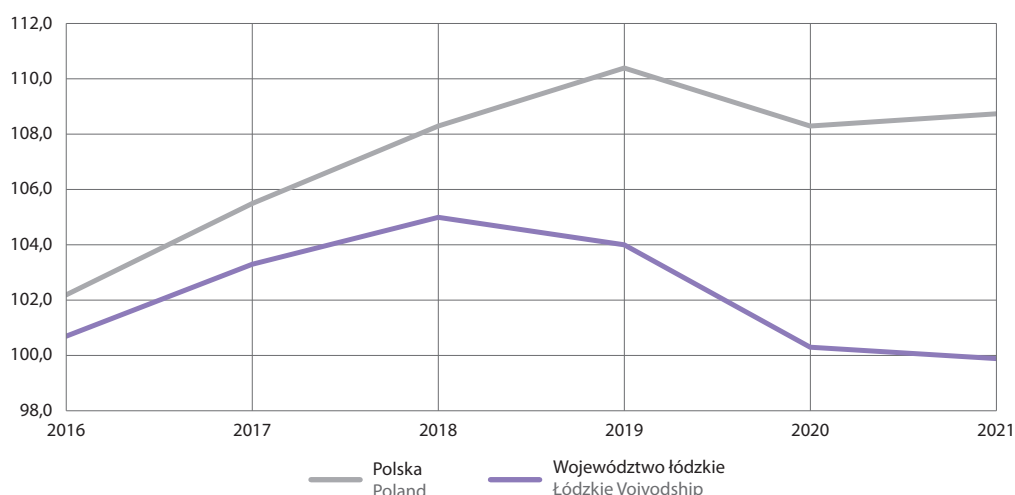

Produkcja sprzedana przetwórstwa przemysłowego, stanowiąca 79,9% produkcji przemysłowej w województwie, w 2021 r. osiągnęła poziom 83692,6 mln zł (w cenach bieżących) i była o 11,5% wyższa w stosunku do roku poprzedniego. Największy wzrost wartości produkcji sprzedanej odnotowano w produkcji: pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 37,8%), papieru i wyrobów z papieru (o 31,7%), metali (o 28,2%), urządzeń elektrycznych (o 19,1%), wyrobów z metali (o 18,0%) oraz wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 17,9%). Spadek wystąpił m. in. w produkcji: skór i wyrobów skórzanych (o 18,5%), napojów (o 7,3%), wyrobów farmaceutycznych (o 4,7%) oraz komputerów (o 4,2%). W strukturze produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego znaczące udziały, w omawianym roku, miały m. in.: produkcja artykułów spożywczych (23,4% ogółu; wzrost o 0,6 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego), produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (10,6%, wzrost o 0,3 p. proc.), produkcja urządzeń elektrycznych (9,7%, spadek o 0,1 p. proc.), produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (7,1%, spadek o 0,2 p. proc.) oraz produkcja wyrobów z metali (6,7%, wzrost o 0,2 p. proc.).

Wykres 65. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

2015=100

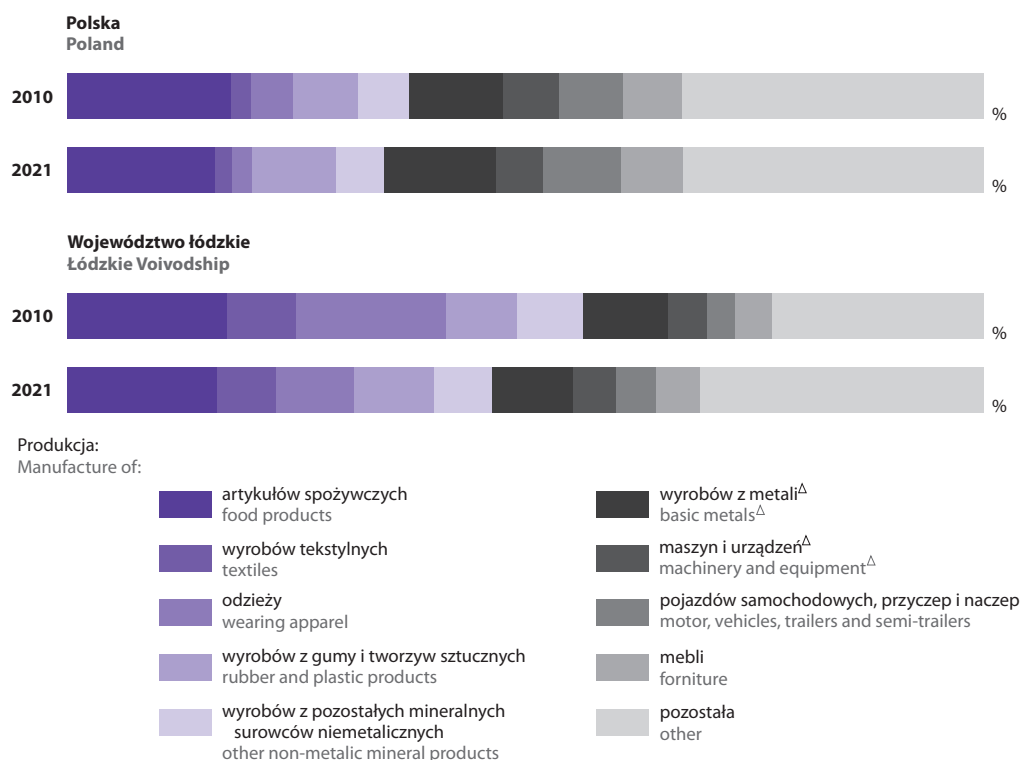
Chart 65. Indices of average employment in industry
2015=100

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w województwie łódzkim w skali roku o 0,4% do poziomu 168,8 tys. osób. W kraju odnotowano natomiast wzrost zatrudnienia w przemyśle – w ujęciu rocznym – o 0,4% do poziomu 2730,2 tys. osób.

W przetwórstwie przemysłowym, liczba zatrudnionych zwiększyła się, w skali roku, o 0,4% do 145,8 tys. osób. Wśród działów przetwórstwa przemysłowego największy wzrost przeciętnego zatrudnienia, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił w produkcji: mebli (o 8,5%), papieru i wyrobów z papieru (o 7,6%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 4,8%) oraz komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 4,1%). Spadek zatrudnienia zaobserwowano m. in. w produkcji odzieży (o 13,3%) oraz skór i wyrobów skórzanych (o 11,8%). Struktura zatrudnienia w przetwórstwie przemysłowym w województwie w 2021 r. zbliżona była do tej z 2020 r. Nadal najwięcej zatrudnionych było w produkcji artykułów spożywczych (16,3% ogółu) oraz produkcji odzieży (8,5% chociaż w tym dziale, w ujęciu rocznym, odnotowano jeden z głębszych spadków udziału – o 1,3 p. proc.).

Wykres 66. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD
Chart 66. Average paid employment in industry by PKD sections

Wydajność pracy w przemyśle w 2021 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w województwie łódzkim wyniosła 620,7 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 12,7% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W przetwórstwie przemysłowym wydajność pracy ukształtowała się na poziomie 573,9 tys. zł, tj. o 11,1% wyższym niż rok wcześniej. Dla kraju omawiany wskaźnik wzrósł w ujęciu rocznym o 14,3%.

Budownictwo Construction

W 2021 r. w województwie łódzkim odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w stosunku do roku poprzedniego. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja budowlano-montażowa. Zwiększyła się wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia.

W ujęciu rocznym wzrosła zarówno liczba oddanych do użytkowania mieszkań, jak również liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz liczba nowo rozpoczętych inwestycji mieszkaniowych.

W 2021 r. w województwie łódzkim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 14161,9 mln zł, tj. o 24,2% wyższym niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 15,4% w 2020 r.). W skali kraju odnotowany wzrost wyniósł 13,7% (wobec 0,4% w roku poprzednim).

W 2021 r. udział produkcji sprzedanej budownictwa w województwie łódzkim w produkcji krajowej wyniósł 4,7%, co daje 7 lokatę w kraju wśród wszystkich województw.

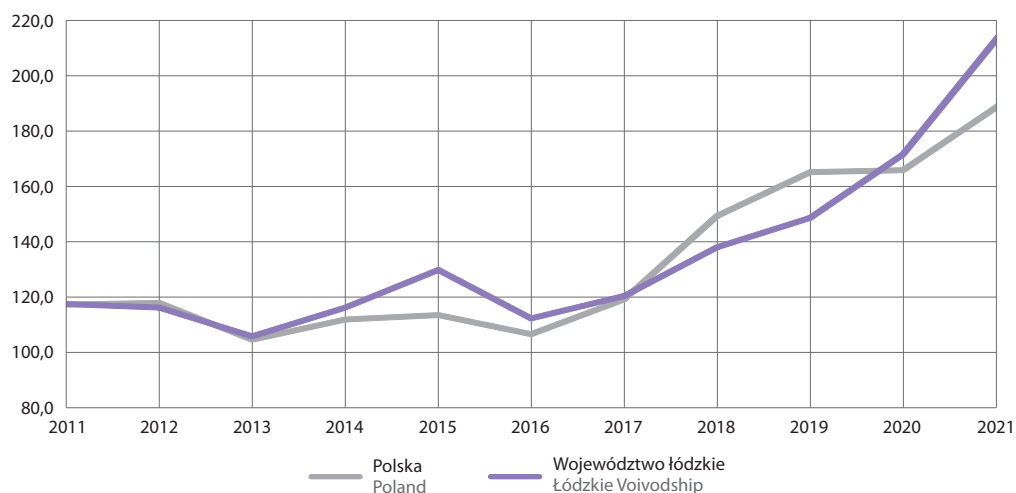
Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 38. Budownictwo
Table 38. Construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) Sold production of construction (current prices)				
w mln zł in million PLN	6645,8	8623,8	11400,4	14161,9
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	4,1	4,7	4,3	4,7
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	63,5	58,7	54,1	43,2
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in onstruction in thousands	22,5	19,0	19,5	20,4

Wykres 67. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)
2010=100

Chart 67. Indices of sold production of industry (current prices)
2010=100

Dane o sprzedaży produkcji budowlano-montażowej dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zlecniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów. Dane obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W 2021 r. produkcja budowlano-montażowa wyniosła 6114,0 mln zł (43,2% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się w stosunku do odnotowanej w roku poprzednim o 0,8% (wobec wzrostu o 25,3% w 2020 r.). W kraju produkcja budowlano-montażowa była o 7,9% wyższa niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 0,4% w analogicznym okresie roku poprzedniego).

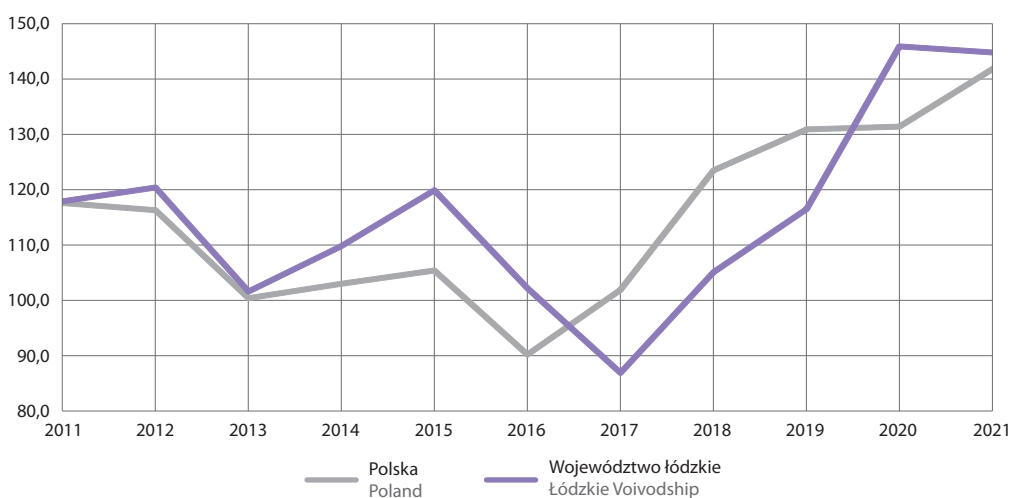
W 2021 r. województwo łódzkie, pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej, uplasowało się na 8 miejscu wśród wszystkich województw, a pod względem wskaźnika dynamiki (w cenach bieżących) w porównaniu z rokiem poprzednim, zajęło 14 lokatę w kraju.

Wykres 68. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

2010=100

Chart 68. Indices of construction and assembly production (current prices)

2010=100

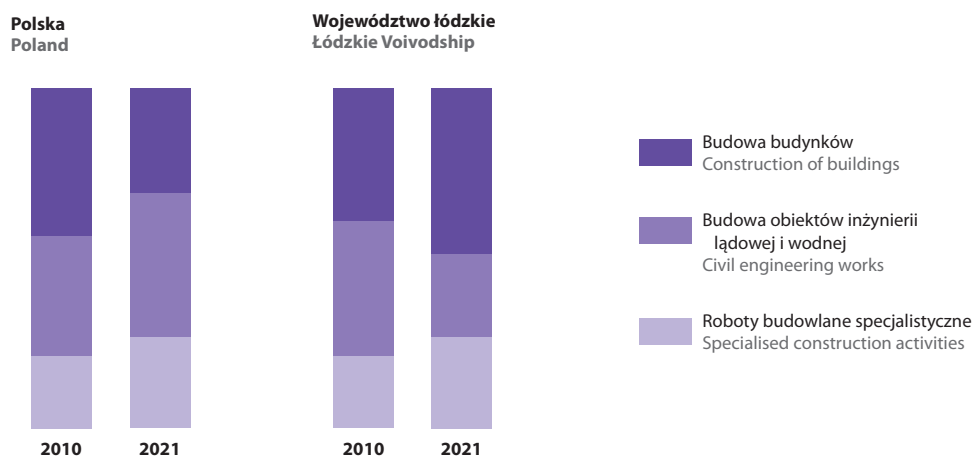

W 2021 r. spadek produkcji budowlano-montażowej w województwie łódzkim w porównaniu z 2020 r., wystąpił wśród przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie budynków (o 8,3%) oraz zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 3,8%). Znaczący wzrost natomiast zanotowały podmioty wykonujące roboty budowlane specjalistyczne (o 21,0%).

W analizowanym okresie największy udział w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej miały podmioty zajmujące się głównie budową budynków (49,0% ogółu). Przedsiębiorstwa wykonujące roboty budowlane specjalistyczne stanowiły 26,8%, a jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej – 24,2%.

W skali roku zwiększył się udział jednostek wykonujących roboty budowlane specjalistyczne, o 4,9 p. proc., zmniejszył się natomiast zarówno odsetek przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie budynków, jak i podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej, odpowiednio o 4,1 p. proc. i 0,8 p. proc. W porównaniu z 2010 r. zwiększył się udział przedsiębiorstw zajmujących się budową budynków - o 9,9 p. proc. oraz wykonujących roboty budowlane specjalistyczne – o 5,7 p. proc., spadek natomiast dotyczył jednostek specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 15,6 p. proc.

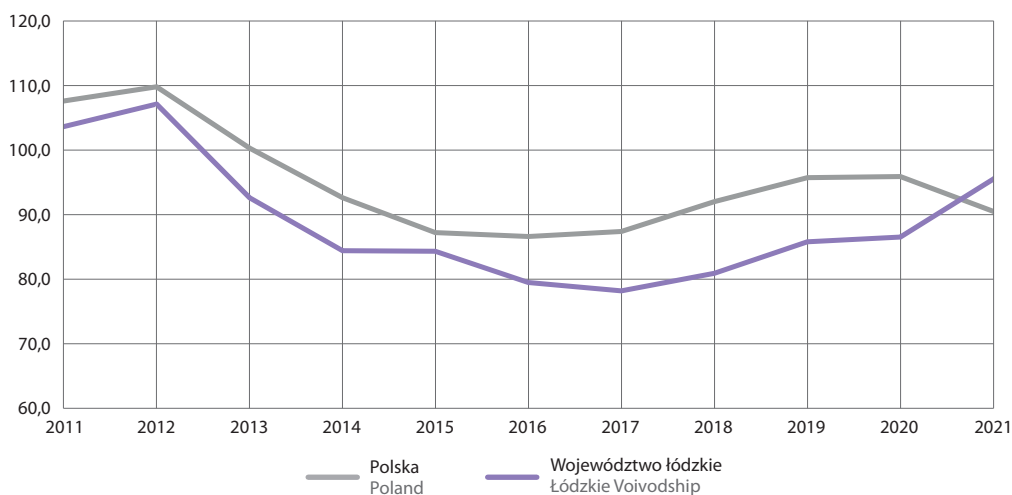
Wykres 69. Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące)
 Chart 69. Construction and assembly production by divisions of PKD (current prices)

W 2021 r. w województwie łódzkim przeciętna liczba zatrudnionych w sekcji budownictwo wyniosła 20,4 tys. osób i w porównaniu z 2020 r. wzrosła o 4,6% (w skali kraju odnotowano spadek 0,4%).

Wykres 70. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie
 2010=100

Chart 70. Indices of average employment in construction
 2010=100

Wartość produkcji sprzedanej budownictwa w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, mierząca wydajność pracy, w 2021 r. w województwie łódzkim ukształtowała się na poziomie 695,5 tys. zł (w cenach bieżących), co oznacza wzrost poziomu wydajności o 18,8% w stosunku do roku 2020.

W 2021 r. w województwie łódzkim oddano do użytkowania 12,1 tys. mieszkań, tj. o 6,8% więcej niż przed rokiem i o 73,2% w stosunku do 2010 r. W skali kraju w tym okresie odnotowano wzrost liczby zakończonych inwestycji mieszkaniowych odpowiednio o 6,3% i o 72,8%.

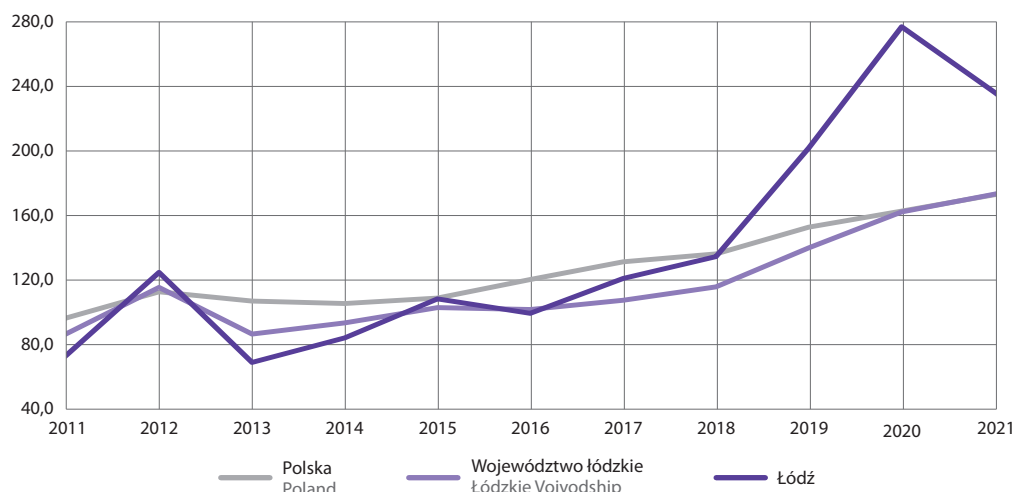
W 2021 r. w województwie łódzkim powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania wyniosła 1171,5 tys. m², tj. o 14,6% więcej niż w 2020 r. i o 49,4% więcej w stosunku do 2010 r. W skali kraju zanotowano wzrost powierzchni użytkowej odpowiednio o 11,3% i 51,3%.

Wykres 71. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania

2010=100

Chart 71. Indices of the number of dwellings completed

2010=100

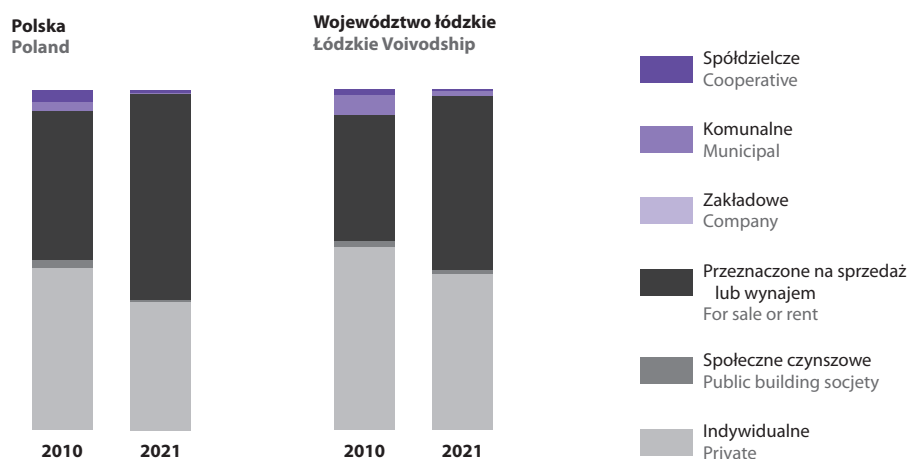
Tablica 39. Budownictwo mieszkaniowe

Table 39. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1000 population	2,7	2,9	4,6	5,0	6,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	112,7	112,6	90,6	97,2	92,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project per 1000 population	3,8	3,3	5,6	9,4	8,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1000 population	3,2	3,0	4,8	7,2	7,3

W 2021 r. znacząco więcej zakończonych inwestycji mieszkaniowych w województwie łódzkim, w stosunku do roku poprzedniego, odnotowano w budownictwie komunalnym i społecznym czynszowym (w obu przypadkach ponad czterokrotny wzrost, przy udziałach odpowiednio 1,7% i 1,4%). W budownictwie indywidualnym oddano o 22,4% mieszkań więcej (przy udziale 45,7%). Spadek liczby oddanych mieszkań wystąpił natomiast w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 8,5%, przy udziale 50,9%). W omawianym okresie przekazano również do użytkowania 37 mieszkań spółdzielczych, której to formy budownictwa nie odnotowano rok wcześniej.

Wykres 72. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa
Chart 72. Dwellings completed by forms of construction

U w a g a. Począwszy od stycznia 2018 r. dane dotyczące efektów „budownictwa indywidualnego” realizowanego z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem zostały włączone do formy „budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”.
 N o t e. Since January 2018 data concerning effects of “private construction” realised for sale or rent are included into the form “construction for sale or rent”.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie łódzkim w 2021 r. wyniosła 97,2 m² (w kraju – 92,9 m²) i zwiększyła się o 6,6 m² w stosunku do roku poprzedniego, natomiast uległa zmniejszeniu o 15,5 m² w porównaniu z 2010 r. W kraju zanotowano wzrost o 4,2 m² w porównaniu z rokiem wcześniejszym, natomiast spadek o 13,2 m² w relacji do 2010 r.

W 2021 r. przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania na obszarach wiejskich województwa łódzkiego była większa niż w miastach (134,3 m² wobec 77,3 m²). W porównaniu z 2020 r. wzrost przeciętnej powierzchni zanotowano zarówno dla wsi, jak i dla miast (odpowiednio o 0,8 m² i 5,6 m²). Mieszkania na terenach wiejskich charakteryzowały się też większą przeciętną liczbą izb (5,3 na wsi wobec 3,3 w miastach). W porównaniu z 2020 r., nieznacznie wzrosła przeciętna liczba izb w mieszkaniu zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich – po 0,1.

W 2021 r. w województwie łódzkim w przeliczeniu na 1000 ludności oddano do użytkowania 5,0 mieszkań. W układzie powiatów największa wartość współczynnika oddanych mieszkań na 1000 mieszkańców wystąpiła w: powiecie poddębickim (8,3), Łodzi (7,4), powiecie łódzkim wschodnim (7,2), Piotrkowie Trybunalskim (5,4) oraz powiecie zgierskim (5,2). Najmniej mieszkań na 1000 ludności oddano w powiecie łęczyckim (1,6), Skierniewicach (2,1) oraz powiecie wieluńskim (2,2).

Mapa 43. Mieszkania oddane do użytkowania w 2021 r.

Map 43. Dwellings completed in 2021

W 2021 r. w województwie łódzkim wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 22,7 tys. mieszkań (wobec 13,7 tys. rok wcześniej i 9,6 tys. w 2010 r.). W skali kraju było to 341,0 tys. pozwoleń (w 2020 r. – 276,2 tys., a w 2010 r. – 174,9 tys.).

W omawianym okresie niemal wszystkie pozwolenia na budowę mieszkań w województwie łódzkim wydano w ramach dwóch form budownictwa: z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (64,1% ogółu) oraz w budownictwie indywidualnym (35,5% ogółu). Mieszkania społeczne czynszowe oraz komunalne stanowiły po 0,2%.

Większą niż przed rokiem liczbę lokali mieszkalnych, na realizację których wydano pozwolenia odnotowano w dwudziestu jeden powiatach województwa łódzkiego. Najwyższy - ponad pięciokrotny wzrost - wystąpił w Piotrkowie Trybunalskim, a ponad dwukrotny w Skierniewicach oraz w powiatach zgierskim i tomaszowskim. Spadki odnotowano jedynie w trzech powiatach: poddębickim (o 52,9%), rawskim (o 42,5%) oraz brzezińskim (o 10,1%).

W 2021 r. w województwie rozpoczęto budowę 17,5 tys. mieszkań, tj. o 48,7% więcej niż w poprzednim roku (w skali kraju odnotowano wzrost o 23,9%). W porównaniu z 2010 r. liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto wzrosła w województwie ponad dwukrotnie, a w kraju o 3/4.

Największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (60,6% ogółu) oraz indywidualnym (38,4%). Mieszkania spółdzielcze stanowiły 0,9%, a zakładowe – 0,1% (12 mieszkań).

W większości powiatów województwa nastąpił wzrost liczby rozpoczętych inwestycji mieszkaniowych w porównaniu z 2020 r., relatywnie najwyższy zaobserwowano w powiecie wieruszowskim (ponad dwukrotny) oraz kutnowskim i pabianickim (prawie dwukrotny). Najgłębszy spadek natomiast wystąpił w powiecie poddębickim (o 65,3%), Skierniewicach (o 46,8%) oraz powiecie opoczyńskim (o 27,1%).

Rynek wewnętrzny

Internal market

W województwie łódzkim utrzymał się obserwowany od kilku lat wzrost wartości sprzedaży detalicznej. Był on również wyższy niż rok wcześniej. Zmalała natomiast wartość sprzedaży hurtowej towarów.

Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Wartość sprzedaży detalicznej (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2021 r. wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 5,2% (wobec wzrostu o 4,8% w 2020 r.). W kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 12,9% wyższym niż rok wcześniej (wobec spadku o 2,6% w 2020 r.).

Tablica 40. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)

Table 40. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	113,3	108,5	104,8	105,2	112,9
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	111,9	122,6	102,1	129,2	113,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	139,2	93,2	120,7	63,5	122,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	100,9	94,4	100,0	94,0	104,7
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach Other retail sale in non-specialized stores	97,6	130,9	121,6	92,0	.
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	101,1	113,1	76,1	101,9	132,0
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	98,5	84,0	150,7	90,6	109,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialized stores	168,2	112,7	107,6	117,7	110,8
Pozostałe Others	99,5	92,8	112,3	105,2	112,4

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

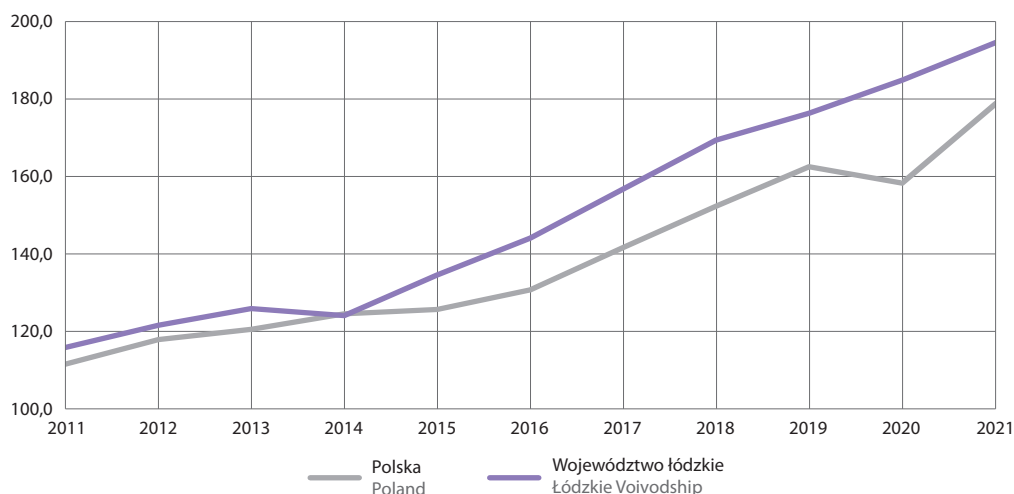
a Groups of enterprises were created on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organizational status. The recorded changes of retail sales index may result, among others, from change both in the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

Wykres 73. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

2010=100

Chart 73. Indices of retail sales of goods (current prices)

2010=100

W województwie łódzkim w 2021 r. największy wzrost sprzedaży detalicznej, w stosunku do roku poprzedniego, odnotowano w grupach: „pojazdy samochodowe, motocykle, części” (o 29,2%), „prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach” (o 17,7%), „pozostałe” (o 5,2%) oraz „tekstylia, odzież, obuwie” (o 1,9%). Spadek sprzedaży wykazały podmioty zaklasyfikowane do grupy: „paliwa stałe, ciekłe i gazowe” (o 36,5%), „meble, RTV, AGD” (o 9,4%), „pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach” (o 8,0%) oraz „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” (o 6,0%).

W strukturze sprzedaży detalicznej w 2021 r. znaczący udział w województwie miały przedsiębiorstwa handlujące farmaceutykami, kosmetykami, sprzętem ortopedycznym – 49,4% (o 2,5 p. proc. więcej niż rok wcześniej) oraz prowadzące sprzedaż pojazdów samochodowych, motocykli, części – 9,4% (o 1,7 p. proc. więcej niż w roku ubiegłym).

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

Wartość sprzedaży hurtowej towarów (w cenach bieżących) w 2021 r. w jednostkach handlowych zwiększyła się o 18,7% w stosunku do poziomu zanotowanego rok wcześniej (wobec spadku o 7,7% w 2020 r.). W przedsiębiorstwach hurtowych w omawianym roku sprzedaż była wyższa o 20,7% (wobec spadku o 9,0% rok wcześniej). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w 2021 r. wzrosła o 22,5% w stosunku do roku poprzedniego (wobec spadku o 0,9% w 2020 r.). Również w krajowych jednostkach hurtowych odnotowano wzrost sprzedaży hurtowej o 21,8% (w 2020 r. nieznaczny wzrost o 0,3%).

W województwie łódzkim Największy wzrost natomiast odnotowały jednostki realizujące sprzedaż hurtową: wyrobów włókienniczych, odzieży i obuwia (o 45,2%), półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 33,2%), sprzedaż hurtową niewyspecjalizowaną (o 20,8%), kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych (o 20,3%) oraz narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyn, sprzętu i dodatkowego wyposażenia (o 12,3%). Spadek wśród przedsiębiorstw realizujących handel hurtowy dotyczył sprzedaży: napojów alkoholowych i bezalkoholowych (o 5,8%) oraz wyrobów tytoniowych (o 2,2%).

Transport

Transport

W 2020 r. długość dróg publicznych o twardej nawierzchni w województwie łódzkim zwiększyła się w ciągu roku o prawie 288 km. Ograniczenia wprowadzone w związku z pandemią COVID-19 wpłynęły na funkcjonowanie i wyniki działalności komunikacji miejskiej oraz transportu lotniczego. Zmniejszyła się liczba pasażerów przewiezionych komunikacją miejską, a liczba pasażerów obsługiwanych w ruchu lotniczym krajowym i zagranicznym zmalała w porównaniu z 2019 r. oraz z 2010 r. Gęstość sieci kolejowej w województwie łódzkim pozostała na niezmiennym poziomie. Wzrosła jednak długość ścieżek rowerowych, zarówno w porównaniu z 2019 r. jak i 2015 r.

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 470) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Tablica 41. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 41. Public roads by type of surface

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w km in km			
Ogółem Total	25556,1	26260,7	26034,2	26297,5
O nawierzchni twardej Hard surface	18647,8	20150,5	21009,3	21297,2
O nawierzchni gruntowej Unsurfaced	6908,3	6110,2	5024,9	5000,3

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Według stanu na koniec 2020 r. sieć dróg publicznych w województwie łódzkim wyniosła 26297,5 km, tj. 6,1% dróg w kraju. Drogi publiczne o nawierzchni twardej miały łączną długość 21297,2 km i w porównaniu z 2019 r. były o 287,9 km dłuższe (o 1,4%), a w stosunku do 2010 r. – o 2649,4 km (o 14,2%). Drogi publiczne o nawierzchni twardej ulepszonej w 2020 r. stanowiły 75,6% dróg ogółem (przed rokiem 75,0% i 65,9% w 2010 r.).

W strukturze dróg o nawierzchni twardej dominowały drogi gminne – stanowiąc 51,5% ogółu, a ich długość w ciągu roku zwiększyła się o 2,5% i o 26,6% w stosunku do 2010 r. (do 10978,4 km). Najmniejszy udział w ogólnej długości dróg o nawierzchni twardej miały drogi wojewódzkie – 1360,2 km (tj. 6,4%), a ich długość była o 0,2% krótsza niż rok wcześniej, ale o 15,4% dłuższa niż przed dziesięcioma laty.

Na 100 km² powierzchni województwa w 2020 r. przypadało średnio 116,9 km dróg o nawierzchni twardej (w kraju 100,3), przed rokiem było to 115,3 km i 102,4 km w 2010 r. W przypadku dróg powiatowych i gminnych wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 101,3 km wobec 99,7 km rok wcześniej i 88,5 km w pierwszym z analizowanych lat. W przekroju terytorialnym wskaźnik gęstości dróg (na 100 km² danego powiatu) był najwyższy w miastach na prawach powiatu: Skierniewicach (407,5 km), Piotrkowie Trybunalskim (285,4 km) oraz Łodzi (253,9 km), a wśród powiatów ziemskich jego najwyższą wartość odnotowano w: kutnowskim (150,8 km), zduńskowolskim (126,6 km), łódzkim wschodnim (123,9 km), zgierskim (123,7 km) oraz łęczyckim (120,2 km). Najmniejsza gęstość tego typu dróg występowała natomiast w powiatach: sieradzkim (74,4 km), poddębickim (73,0 km) oraz opoczyńskim (71,4 km). W porównaniu z 2010 r. wyraźną poprawę w gęstości dróg o nawierzchni twardej odnotowano w Skierniewicach – o 28,1 km oraz powiatach: kutnowskim – o 27,3 km i pabianickim – o 24,8 km.

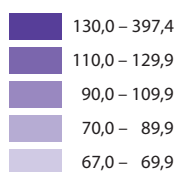
Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej w województwie w 2020 r. wyniosła 8,2 km (w Polsce przeciętnie 6,2 km) i nie zmieniła się w porównaniu z rokiem wcześniejszym, ale była wyższa od notowanej w 2010 r. (7,4 km). W przypadku dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej na 100 km² w województwie przypadało ich 7,5 km (9,3 przeciętnie w kraju), czyli tyle samo co rok wcześniej, wobec 6,5 km w 2010 r.

Mapa 44. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2020 r.

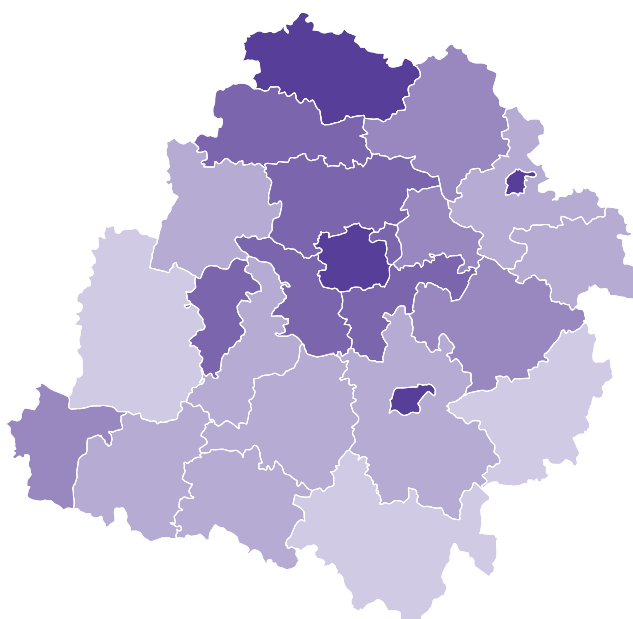
Stan w dniu 31 grudnia

Map 44. Improved hard surface communal and district roads in 2020
As of 31 December

W km na 100 km²
In km per 100 km²

województwo łódzkie – 93,5 km²
Łódzkie Voivodship

Tablica 42. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 42. Hard surface public roads
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w km in km			
Ogółem Total	18647,8	20150,5	21009,3	21297,2
na 100 km ² per 100 km ²	102,4	110,6	115,3	116,9
o nawierzchni ulepszonej with improved surface	16828,8	18553,3	19528,4	19885,4
Ekspresowe Expressways	-	217,8	223,0	223,0
Autostrady Motorways	77,2	187,6	226,2	226,2

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

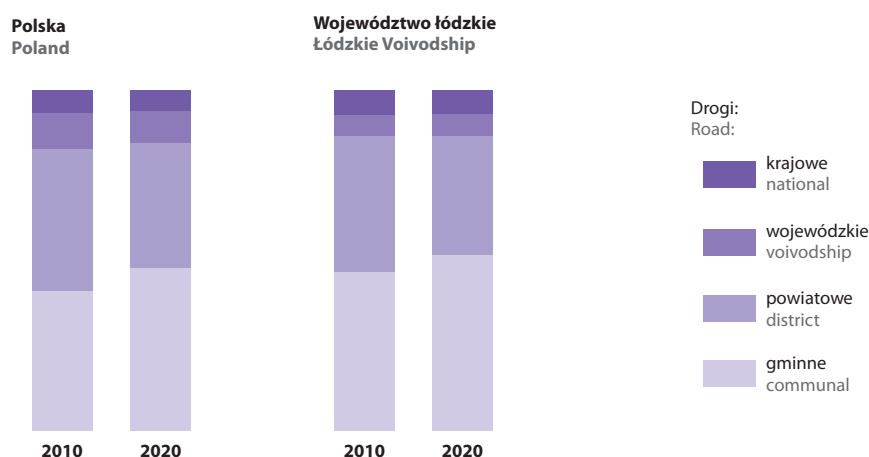
Udział dróg gruntowych powiatowych i gminnych w ogólnej długości tych dróg w 2020 r. wyniósł w województwie łódzkim 21,3% (dla kraju 30,6%), co oznacza, że odnotowano jego spadek w porównaniu z 2019 r. o 0,4 p. proc., a w stosunku do 2010 r. o 8,7 p. proc. Wśród powiatów województwa łódzkiego udział dróg gruntowych, w porównaniu z 2010 r., zmniejszył się przede wszystkim w powiatach: łaskim (o 24,5 p. proc. do 25,5%), poddębickim (o 20,7 p. proc. do 24,9%) oraz wieluńskim (o 20,2 p. proc. do 18,1%). Analizując powiaty pod względem odsetka dróg gruntowych, najmniejsza wartość w 2020 r. wystąpiła w: Skierniewicach (8,2%), w powiecie brzezińskim (8,8%) oraz Piotrkowie Trybunalskim (9,2%). Największy udział dróg gruntowych odnotowano na terenie powiatów: wieruszowskiego (34,3%), pączęczańskiego (31,1%) oraz rawskiego (31,0%).

Na koniec 2020 r. autostrady i drogi ekspresowe stanowiły 30,2% dróg krajowych o nawierzchni twardej w województwie. Długość autostrad wyniosła 226,2 km i nie zmieniła się od 2016 r. Również długość dróg ekspresowych pozostaje na niezmienionym poziomie od 2016 r. – 223,0 km Na 1000 km² powierzchni przypadało 12,4 km autostrad oraz 12,2 km dróg ekspresowych (w kraju odpowiednio 5,5 km i 8,2 km).

Wykres 74. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 74. Structure of hard surface public roads
As of 31 December

Droga dla rowerów (ścieżka rowerowa) – droga lub jej część przeznaczona do ruchu rowerów jednośladowych, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi (ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 450)). Dane uwzględniają długość samodzielnych dróg dla rowerów (położonych w pasie drogi); dróg wydzielonych z jezdni; dróg wydzielonych z chodnika; dróg zawartych w ciągach pieszo-rowerowych. Za długość dróg dla rowerów należy uważać długość dróg przebiegających w jednym kierunku. Długość dróg położonych po dwóch stronach drogi jest liczona odrębnie. Ujęto drogi służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych.

Według stanu na koniec grudnia 2020 r. na terenie województwa łódzkiego znajdowało się 945,9 km ścieżek rowerowych, tj. o 8,9% więcej niż rok wcześniej i o 59,8% więcej niż w 2015 r. (wzrost ich długości w skali kraju wyniósł odpowiednio 11,0% i 59,8%).

Od 2015 r. długość ścieżek rowerowych zwiększyła się o 354,1 km. Wśród powiatów największe inwestycje w infrastrukturę rowerową odnotowano w Łodzi (wzrost długości ścieżek o 52,0 km) oraz powiatach: pączęczańskim (o 37,4 km) oraz tomaszowskim (o 32,3 km).

Gęstość dróg rowerowych (w przeliczeniu na 100 km²) w 2020 r. to 5,19 km (przy średniej wartości dla kraju 5,52 km), podczas gdy rok wcześniej wskaźnik ten wyniósł 4,77 oraz 3,25 w 2015 r.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat długość ścieżek rowerowych przypadająca na 10 tys. ludności w województwie zwiększyła się z 2,37 km w 2015 r. do 3,88 km w 2020 r. W Polsce odnotowano w tym czasie wzrost z 2,81 km do 4,51 km.

Wśród powiatów województwa łódzkiego najwięcej ścieżek na 10 tys. mieszkańców przypadało w powiecie pączęwskim (13,23 km) i gminach: Rząśnia (77,99 km) i Sulmierzyce (40,94 km) oraz w powiecie bełchatowskim (12,18 km) i gminie Kleszczów (119,35 km). W miastach na prawach powiatu wskaźnik ten kształtował się następująco: Skierniewice (6,06 km), Piotrków Trybunalski (4,01 km) i Łódź (2,63 km).

W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten wzrósł przede wszystkim w gminach: Rząśnia (o 63,63 km), Nowy Kawęczyn (o 19,86 km), Inowłódz (o 17,60 km), Bolimów (o 16,39 km), Mniszków (o 15,37 km) oraz Brójce (o 15,08 km).

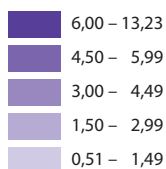
Mapa 45. Drogi dla rowerów w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 45. Bicycle track in 2020

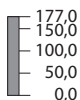
As of 31 December

Na 10 tys. ludności, w km
Per 10 thousand population, in km

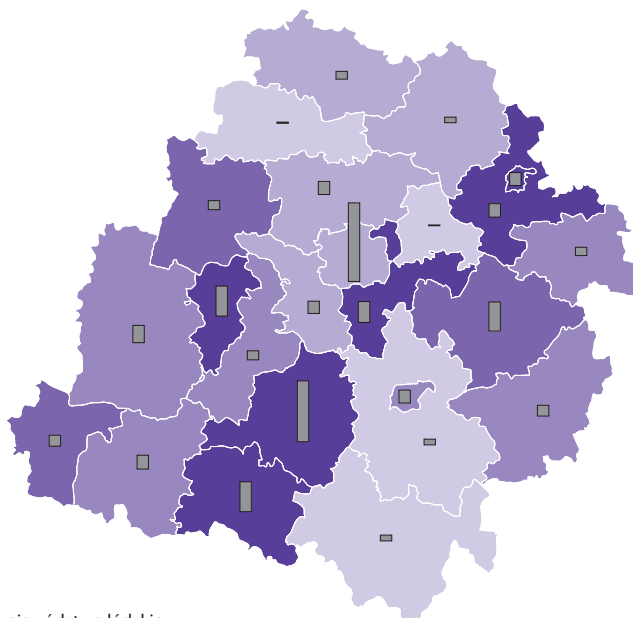

województwo łódzkie – 3,88 km
Łódzkie Voivodship

W km
In km

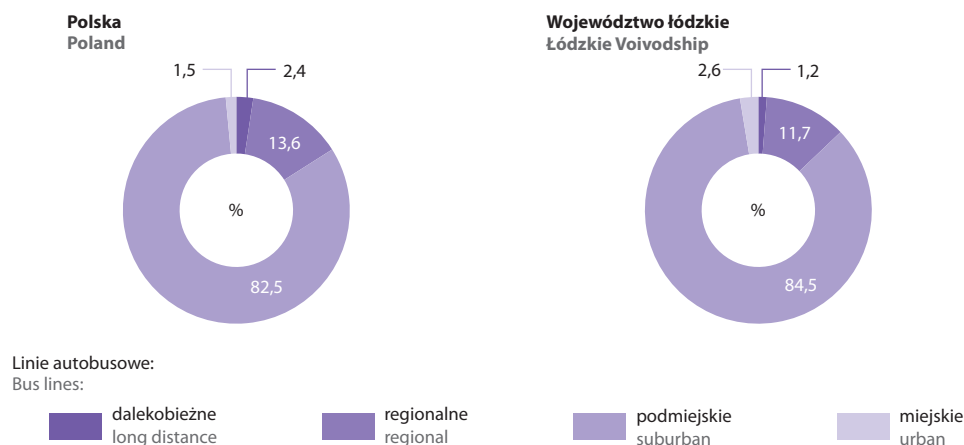

945,9 m² województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

Wykres 75. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 75. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2020
 As of 31 December

W województwie łódzkim w 2020 r. regularna komunikacja autobusowa prowadzona była na 588 liniach krajowych o łącznej długości 25,3 tys. km. Większość, tj. 497, to linie podmiejskie o łącznej długości 16,3 tys. km. Przewozy prowadzono również na 69 liniach regionalnych (o długości 6,0 tys. km) oraz 7 liniach dalekobieżnych (długości 2,9 tys. km). W porównaniu zarówno z poprzednim rokiem jak i rokiem 2010, odnotowano spadek liczby wszystkich rodzajów linii, w tym najgłębszy dotyczył linii dalekobieżnych – o 36,4% w porównaniu z 2019 r. i o 84,0% wobec 2010 r.

Ważną rolę w przewozach pasażerskich w województwie łódzkim odgrywa przede wszystkim komunikacja miejska. W 2020 r. przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej naziemnej (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) prowadziły przewozy na 3596 km linii komunikacyjnych (mniej o 0,4% niż w 2019 r. i o 28,7% w porównaniu z 2010 r.), w tym 92,5% to linie autobusowe. Komunikacja miejska dysponowała 781 autobusami (tj. o 1,8% mniej w stosunku do poprzedniego roku i o 11,9% mniej w porównaniu z 2010 r.) oraz 484 tramwajami (tj. mniej odpowiednio o 1,8% i o 5,8%).

Tabor komunikacji miejskiej dysponował łącznie 138,4 tys. miejsc dla pasażerów, w tym 80,5 tys. w autobusach. Do przewozu osób niepełnosprawnych przystosowanych było 84,9% ogólnej liczby autobusów (wobec 76,6% w 2019 r. i 57,6% w 2010 r.) oraz 23,6% ogólnej liczby tramwajów (odpowiednio 21,5% i 6,0% w latach wcześniejszych). Wpływ pandemi oraz związanych z nią obostrzeń znalazł odzwierciedlenie w zmniejszeniu liczby pasażerów przewiezionych taborom komunikacji miejskiej. W województwie w 2020 r. liczba pasażerów wyniosła 155,5 mln osób, podczas gdy rok wcześniej było to 255,9 mln osób.

Długość sieci kolejowej w województwie łódzkim w 2020 r. wyniosła 1079 km (tj. 5,6% w kraju) i była o 5 km krótsza niż rok wcześniej, ale o 16 km dłuższa niż w 2010 r. W ogólnej długości linii kolejowych eksploatowanych normalnotorowych linie zelektryfikowane stanowiły 92,9%, rok wcześniej było to 93,7%, a przed jedenastoma laty – 91,3%. Gęstość sieci kolejowej w województwie utrzymuje się natomiast na stałym poziomie – 5,9 km (w Polsce 6,2 km).

Tablica 43. Komunikacja miejska^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 43. Urban transport^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	5040	3901	3612	3596
w tym: of which:				
linii autobusowych bus lines	4744	3558	3334	3327
linii tramwajowych tram lines	296	343	278	269
Tabor komunikacji miejskiej: Urban transport stock:				
autobusy buses	886	821	795	781
w tym przystosowane do przewozu osób niepełno- sprawnych of which adapted to carry people with disabilities	510	647	609	663
tramwaje trams	514	488	493	484
w tym przystosowane do przewozu osób niepełno- sprawnych of which adapted to carry people with disabilities	31	36	106	114
Liczba miejsc w autobusach w tysiącach Number of seats in buses in thousands	86,8	84,2	81,8	80,5
w tym przystosowane do przewozu osób niepełno- sprawnych of which adapted to carry people with disabilities	56,7	69,8	65,2	56,3
Liczba miejsc w tramwajach w tysiącach Number of seats in trams in thousands	57,9	54,2	58,2	57,9
w tym przystosowane do przewozu osób niepełno- sprawnych of which adapted to carry people with disabilities	5,8	7,5	19,8	21,1
Przewozy pasażerów ^b w mln (w ciągu roku) Transport of passengers ^b in millions (during the year)	189,9	258,4	255,9	155,5
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	74,6	103,4	104,0	63,5

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane szacunkowe.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Estimated data.

Dane o **ruchu pasażerów w portach lotniczych** obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, w transzycie bezpośrednim, tj. pasażerów dla których przy kontynuacji podróży samolotem numer lotu pozostał bez zmian.

Ograniczenia wprowadzone w związku z pandemią COVID-19 spowodowały zmniejszenie liczby osób obsługiwanych na łódzkim lotnisku – o 166,7 tys. osób (tj. o 68,8%) w porównaniu z 2019 r.

W 2020 r. liczba pasażerów przybyłych do łódzkiego portu lotniczego była o 68,7% niższa niż rok wcześniej oraz o 81,4% niższa niż w 2010 r. i wyniosła 37,8 tys. osób. Pasażerowie przybyli z portów zagranicznych stanowili 99,9% ogółu. Do portów krajowych i zagranicznych odprawiono natomiast 37,7 tys. osób, czyli o 68,9% mniej niż w 2019 r. i o 82,0% mniej niż przed jedenastoma laty. Również w tym przypadku prawie wszyscy pasażerowie (99,9%) zostali odprawieni do portów zagranicznych.

Samoloty polskie obsłużyły 67,4% pasażerów przybyłych do łódzkiego portu lotniczego z portów krajowych, ale zaledwie 0,1% z portów zagranicznych. W przypadku pasażerów odprawionych z polskich samolotów skorzystało 55,0% pasażerów odprawionych do portów krajowych i 0,1% do portów zagranicznych.

Tablica 44. Ruch pasażerów w porcie lotniczym

Table 44. Passenger traffic at airport

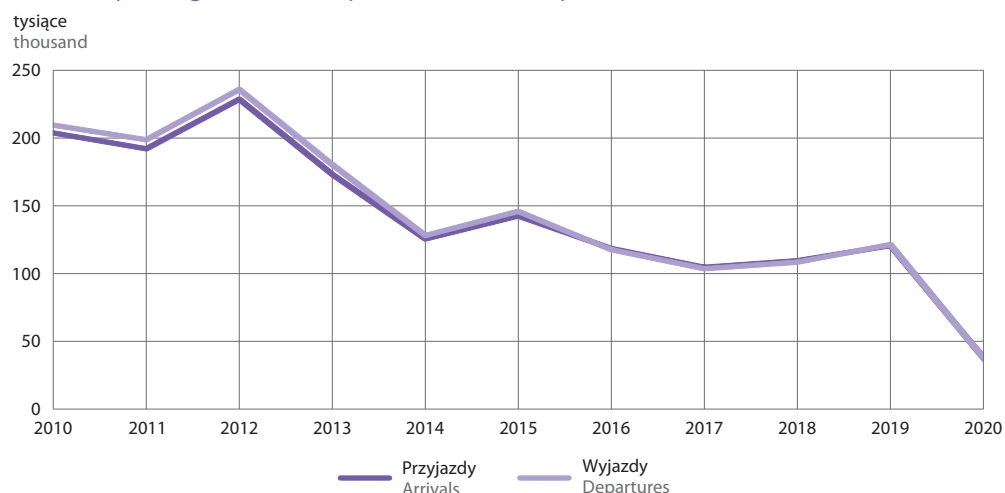
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Pasażerowie przybyli z portów ^a : Passenger arrivals from airports ^a :				
krajowych domestic	343	173	63	43
zagranicznych foreign	203477	142431	120685	37788
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	164849	126731	119899	37480
Pasażerowie odprawieni do portów ^a : Passenger departures to airports ^a :				
krajowych domestic	676	130	44	20
zagranicznych foreign	209020	145833	121389	37678
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	168784	130263	120577	37519

a W lotach komunikacyjnych.

a In transport flights.

Wykres 76. Ruch międzynarodowy pasażerów w porcie lotniczym (przyjazdy i wyjazdy)

Chart 76. International passenger traffic at airport (arrivals and departures)

Energia

Energy

W 2020 r. zwiększyła się moc zainstalowana w funkcjonujących elektrowniach na terenie województwa łódzkiego. Odnotowano natomiast spadek produkcji energii elektrycznej. Wrosła zarówno liczba odbiorców energii elektrycznej, jak i ogólnego jej zużycia w gospodarstwach domowych.

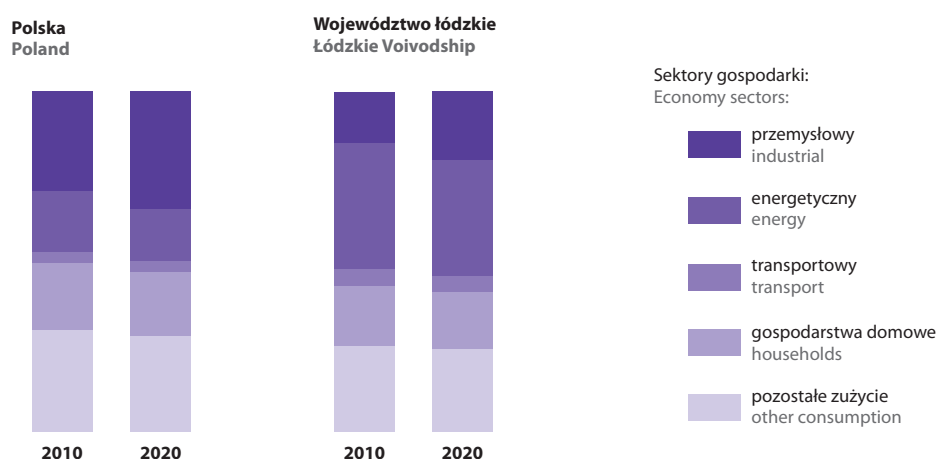
W 2020 r. w województwie łódzkim moc zainstalowana w funkcjonujących elektrowniach wyniosła 6654,8 MW (co stanowiło 12,8% wartości dla kraju), tj. o 2,4% więcej niż rok wcześniej i o 30,9% więcej niż w 2010 r. (w Polsce wzrost odpowiednio o 9,2% i 43,6%). W województwie 88,0% zainstalowanej mocy ogółem skupiona była w elektrowniach zawodowych (w Polsce 76,1%). Moc osiągalna w województwie wyniosła 6410,2 MW (12,9% w kraju), tj. o 3,2% mniej niż przed rokiem i o 25,8% więcej niż w 2010 r.

W 2020 r. elektrownie z terenu województwa łódzkiego wyprodukowały 30563,0 GWh, czyli o 8,1% mniej niż przed rokiem, ale o 3,5% więcej niż w 2010 r. Z odnawialnych nośników energii pochodziło 6,0% wyprodukowanej energii (w Polsce było to 17,9%), tj. o 2,4 p. proc. więcej niż rok wcześniej i o 3,9 p. proc. więcej niż w 2010 r.

Stosunek produkcji energii elektrycznej do energii zużytej osiągnął w województwie wartość 259,1 (w kraju 98,0) wobec 258,2 w 2019 r. i 268,0 w 2010 r.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Wykres 77. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki
Chart 77. Structure of electricity consumption by economy sectors

Tablica 45. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Table 45. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31st December) in thousands	1005,0	1008,3	1060,1	1066,7
miasta urban areas	691,9	684,3	720,7	732,9
wieś rural areas	313,1	324,0	338,8	333,8
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	2028,8	1907,2	2041,5	2060,2
miasta urban areas	1312,0	1173,4	1210,0	1245,9
wieś rural areas	716,8	733,7	830,5	814,3
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	2018,8	1891,4	1925,8	1931,4
miasta urban areas	1896,3	1714,8	1678,9	1700,0
wieś rural areas	2289,4	2264,4	2451,3	2439,4

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Energii.

a The number of consumers as of 31st December was used in calculations.

Source: data of Ministry of Energy.

W 2020 r. udział gospodarstw domowych w wojewódzkim zużyciu energii ukształtował się na poziomie 16,6% (w Polsce 18,6%). Oznacza to, że był on wyższy od poziomu notowanego rok wcześniej (15,2%) oraz niższy od poziomu notowanego w 2010 r. (17,7%).

Według stanu na koniec grudnia 2020 r. w województwie łódzkim było 1066,7 tys. odbiorców energii elektrycznej, tj. o 0,6% więcej niż rok wcześniej i o 6,1% więcej niż w 2010 r. Ponad 68% odbiorców zamieszkiwało miasta i udział ten pozostawał na zbliżonym poziomie na przestrzeni obserwowanych lat.

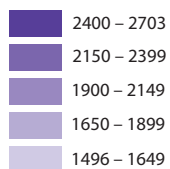
W ciągu roku gospodarstwa domowe zużyły 2060,2 GWh, czyli więcej w porównaniu z 2019 r. o 0,9% oraz więcej w porównaniu z 2010 r. o 1,5%. Odsetek zużycia prądu przez gospodarstwa domowe z miast województwa łódzkiego wyniósł 60,5% i w całym obserwowanym okresie oscylował wokół 60%.

W przeliczeniu na odbiorcę średnie zużycie prądu w 2020 r. w województwie łódzkim wyniosło 1931,4 kWh i było wyższe o 0,3% niż rok wcześniej, ale o 4,3% niższe niż w 2010 r. Spadek zużycia energii elektrycznej na odbiorcę, w porównaniu z rokiem ubiegłym, dotyczył tylko terenów wiejskich (o 0,5% mniej). Odbiorcy z miast zużywali więcej energii – w 2020 r. było to 1700,0 kWh, podczas gdy rok wcześniej 1678,9 kWh. Natomiast w porównaniu z rokiem 2010, odbiorcy z miast zużyli o 10,4% mniej energii elektrycznej, a odbiorcy z terenów wiejskich o 6,6% więcej niż dziesięć lat wcześniej.

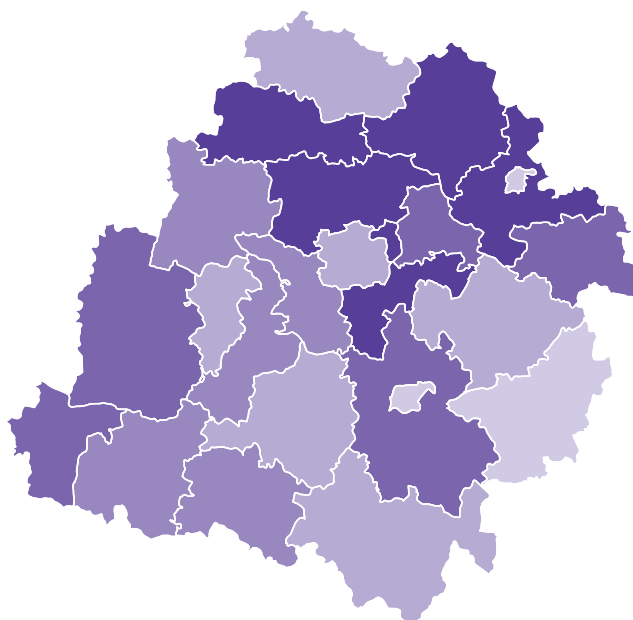
Przeciętny mieszkaniec województwa łódzkiego w 2020 r. zużył ogółem 4838,5 kWh (w Polsce zużycie ogółem na mieszkańca 4215,7 kWh), czyli o 7,8% mniej niż rok wcześniej i o 11,7% więcej niż przed dziesięcioma laty. Średnio w Polsce odnotowano spadek zużycia o 2,3% w porównaniu z 2019 r. i wzrost o 12,4% w porównaniu z rokiem 2010 r.

Mapa 46. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2020 r.
Map 46. Consumption of electricity in households in 2020

Na 1 odbiorcę w kWh
Per consumer in kWh

województwo łódzkie – 1931 kWh
Łódzkie Voivodship

Rozdział 7

Chapter 7

Finanse jednostek samorządu terytorialnego

Finances of local government units

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. województwo łódzkie obejmowało 21 powiatów, 3 miasta na prawach powiatu oraz 177 gmin. Dochody i wydatki gmin mających status miasta na prawach powiatu podawane są oddzielnie, ponieważ realizują one zadania zarówno z zakresu działania gminy i powiatu oraz sporządzają jeden budżet.

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

Dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w 2020 r. ukształtowały się na poziomie 18205,2 mln zł, co stanowiło 6,0% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego z całego kraju. W porównaniu z 2019 r. dochody były wyższe o 1406,4 mln zł, tj. o 8,4%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 7434,59 zł, tj. o 8,9% więcej niż w roku 2019 i o 89,1% więcej niż w roku 2010.

W 2020 r. średnio na 1 mieszkańca przypadało 5650,28 zł dochodów gmin (w 2019 r. 5219,44 zł, a w 2010 r. było to 2791,20 zł). W 106 gminach dochody były niższe od średniej, a najmniejszy dochód per capita odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Łask (4464,58 zł). Dochód na osobę przekraczający średnią uzyskano w 68 gminach, a najwyższy odnotowano w gminach wiejskich: Kleszczów (41002,45 zł) i Rząśnia (11250,54 zł). Udział dochodów własnych gmin w dochodach ogółem wyniósł 46,2%.

W miastach na prawach powiatu przeciętny dochód na 1 mieszkańca wyniósł w 2020 r. 7289,81 zł, tj. o 10,4% więcej niż w roku 2019 i o 107,4% więcej niż w roku 2010. Najwyższy wzrost odnotowano w Skierniewicach (o 20,7%), a najniższy w Piotrkowie Trybunalskim (o 6,4%). Dochody własne miast na prawach powiatu, przeliczone na mieszkańca, to kwota 4128,88 zł (w 2019 r. – 4017,23 zł, a w 2010 r. – 2232,18 zł). Najmniejszy dochód własny na 1 mieszkańca uzyskał Piotrków Trybunalski – 3276,34 zł, a najwyższy Łódź – 4275,04 zł. Udział dochodów własnych miast na prawach powiatu w dochodach ogółem wyniósł 56,6%.

Z kolei na 1 mieszkańca powiatu przypadało w analizowanym roku 1193,82 zł (w 2019 r. było to 1127,93 zł, a w 2010 r. – 886,82 zł). W 11 powiatach dochody były niższe od średniej, a najmniejszy dochód per capita odnotowano w powiecie skierniewickim (811,66 zł). Dochód na osobę przekraczający średnią uzyskano w 10 powiatach. Najwyższy w powiatach: zduńskowski (1560,74 zł), wieruszowski (1435,47 zł) i kutnowski (1412,56 zł). Udział dochodów własnych powiatów w dochodach ogółem wyniósł 39,4%.

Średni dochód budżetu województwa na 1 mieszkańca wyniósł 445,24 zł (w 2019 r. było to 397,69 zł, a w 2010 r. kwota ta wynosiła 308,06 zł). W 2020 r. udział dochodów własnych województwa osiągnął 48,8% dochodów ogółem.

Źródłami dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego są: udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), wpływy z podatków oraz opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez JST (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej), odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej) i inne.

Tablica 46. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 46. Revenue of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	3931,0	4920,3	6828,3	7434,6	49,0
Gminy ^a Gminas ^a	2791,2	3393,9	5219,4	5650,3	46,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	3514,7	5342,5	6602,1	7289,8	56,6
Powiaty Powiats	886,8	870,4	1127,9	1193,8	39,4
Województwa Voivodships	308,1	299,0	397,7	445,2	48,8

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

W 2020 r. budżety gmin otrzymały dotacje w wysokości 3169,0 mln zł i w porównaniu z 2019 r. i 2010 r. odnotowano ich wzrost odpowiednio o 12,0% i 175,4%. Dotacje celowe stanowiły 88,4% ogółu dotacji, a ich wartość wzrosła o 16,4% w ciągu roku oraz o 212,7% w stosunku do 2010 r.

Kwota otrzymanych przez powiaty dotacji wyniosła 430,1 mln zł (wzrost o 4,6% w porównaniu z 2019 r. i spadek o 11,7% w porównaniu z 2010 r.). Dotacje celowe stanowiły 76,6% ogółu dotacji, a ich wartość osiągnęła 329,6 mln zł (wzrost o 9,9% w stosunku do roku poprzedniego i o 4,1% w stosunku do 2010 r.).

W porównaniu z 2019 r. dotacje dla miast na prawach powiatu wzrosły o 28,1% i wyniosły 1516,2 mln zł, natomiast w stosunku do roku 2010 dotacje wzrosły o 238,2%. Dotacje celowe stanowiły 81,8% dotacji ogółem. Na zadania z zakresu administracji rządowej przeznaczono 1099,1 mln zł, co stanowiło 88,6% dotacji celowych.

Dotacje ogółem dla województwa w 2020 r. wyniosły 404,5 mln zł (wzrost o 26,4% w stosunku do 2019 r. i o 41,9% w stosunku do 2010 r.). Dotacje celowe stanowiły 12,0% ogółu dotacji (48,7 mln zł). W budżecie województwa na zadania z zakresu administracji rządowej przeznaczono 36,4 mln zł, tj. 74,8% dotacji celowych.

W budżetach powiatów dotacje inwestycyjne osiągnęły poziom 75,8 mln zł, tj. o 14,1% niższy niż rok wcześniej i o 67,1% niższy niż w 2010 r.

W 2020 r. w budżecie województwa dotacje inwestycyjne zamknęły się kwotą 205,7 mln zł, tj. sumą większą zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i z rokiem 2010, odpowiednio o 18,2% i o 31,3%.

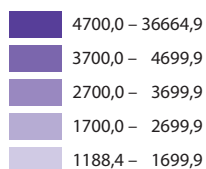
W budżetach gmin zanotowano spadek dotacji inwestycyjnych w stosunku do roku poprzedniego (o 7,6%) oraz wzrost dotacji inwestycyjnych w stosunku do 2010 r. (o 1,4%) - z (392,3 mln zł w 2010 r. do 430,3 mln zł w 2019 r. i 397,7 mln zł w 2020 r.).

W budżetach miast na prawach powiatu dotacje inwestycyjne wyniosły 232,5 mln zł, tj. o 147,8% więcej niż w 2019 r. oraz o 251,3% więcej w porównaniu z 2010 r.

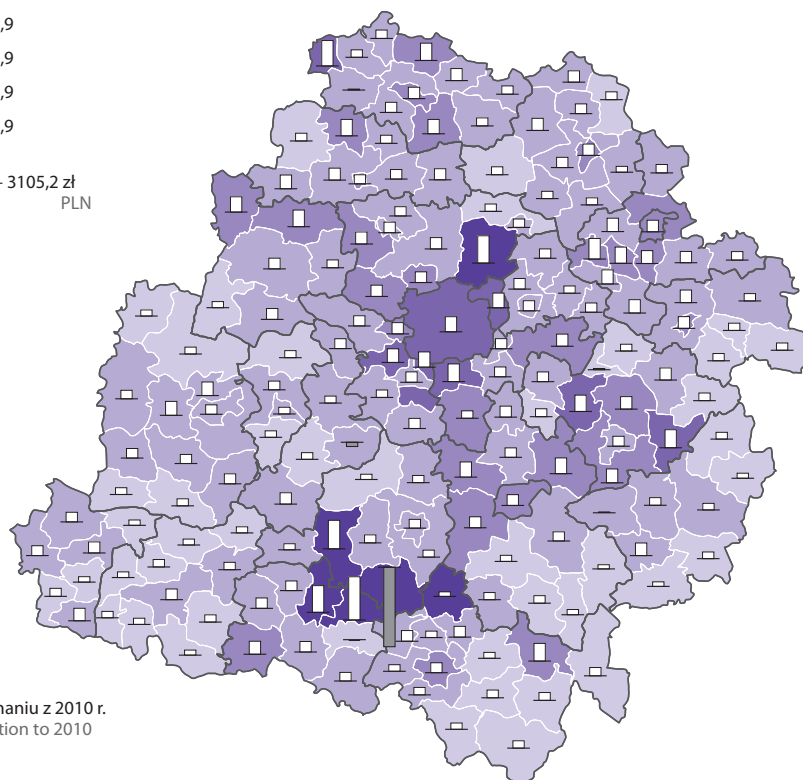
Mapa 47. Dochody własne budżetów gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu)^a na 1 mieszkańca w 2020 r.

Map 47. Own revenue of budgets of gminas (including gminas which are also cities with powiat status)^a per capita in 2020

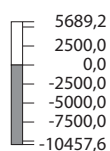
Na 1 mieszkańca, w zł
Per capita, in PLN

województwo łódzkie – 3105,2 zł
Łódzkie Voivodship PLN

Wzrost/spadek w porównaniu z 2010 r.
Increase/decrease in relation to 2010

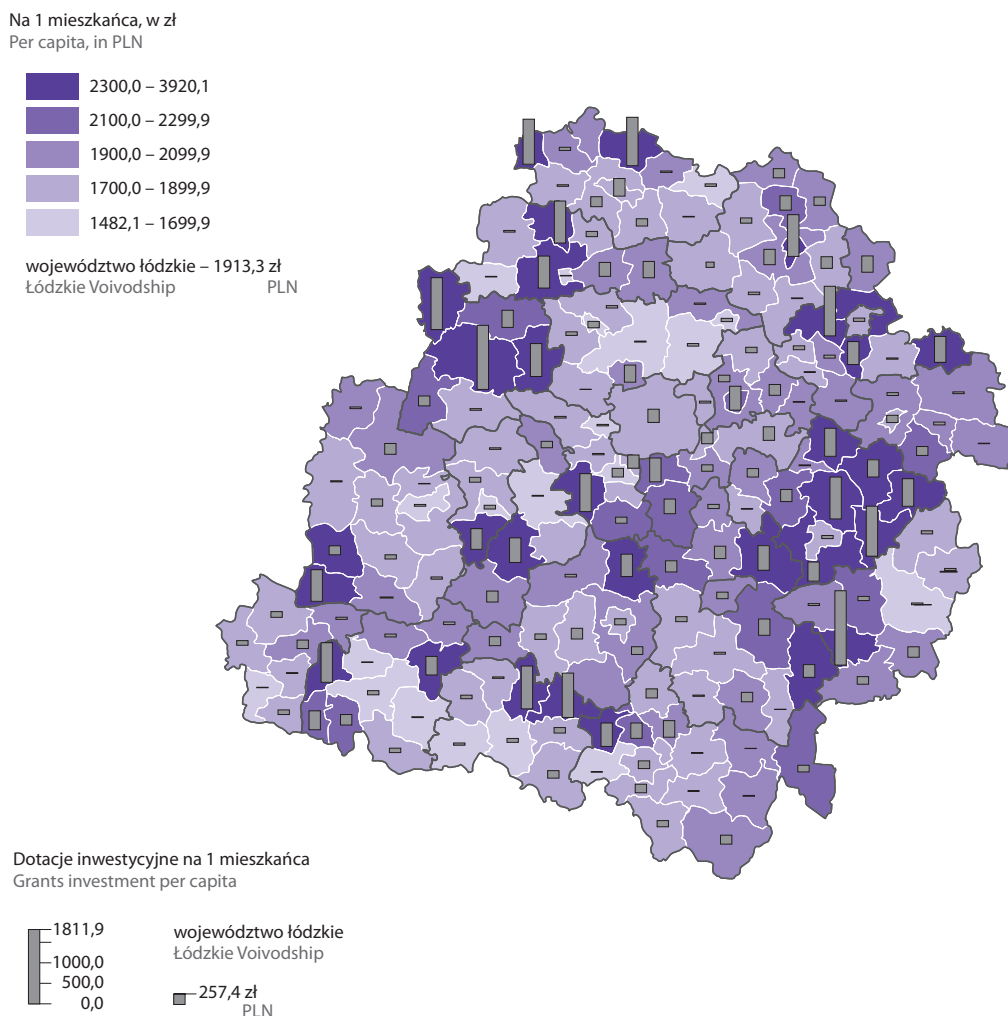

□ 1494,2 zł
PLN

województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

^a Dochody własne miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
^a Own revenues of cities with powiat status include funds received under the gminas and powiat parts.

Mapa 48. Dotacje^a dla gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) na 1 mieszkańca w 2020 r.
Map 48. Grants^a for gminas (including gminas which are also cities with powiat status) per capita in 2020

^a Dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych. Dotacje miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.

^a Grants from paragraphs 200 and 620 also 205 and 625 according to classification of budget revenue and expenditure. Grants of cities with powiat status include funds received under the gminas and powiat parts.

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego wyniosły w 2020 r. 18216,9 mln zł i w porównaniu z 2019 r. wzrosły o 6,8%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydano przeciętnie 7439,39 zł, tj. o 7,3% więcej niż rok wcześniej i o 76,6% więcej niż w 2010 r.

Głównym obciążeniem dla budżetów JST były wydatki bieżące, które wyniosły 15205,1 mln zł, stanowiąc 83,5% wydatków ogółem. Wydatki majątkowe wyniosły 3011,8 mln zł i stanowiły 16,5% wydatków ogółem. Na inwestycje przeznaczono 2843,6 mln zł (15,6% wydatków ogółem), co stanowiło 94,4% wydatków majątkowych. W porównaniu z 2019 r. wydatki majątkowe były niższe o 57,4 mln zł, tj. o 1,9%, w tym inwestycyjne o 70,4 mln zł, tj. o 2,4%.

W 2020 r. w województwie łódzkim wydatki gmin stanowiły 50,6%, miast na prawach powiatu – 33,0%, powiatów – 10,7%, a województwa – 5,7%. Wzrost wydatków ogółem odnotowano na wszystkich szczeblach jednostek samorządu terytorialnego: w budżetach miast na prawach powiatu – o 9,6%, w budżecie województwa – o 8,1%, w budżetach gmin – o 5,3% oraz w budżetach powiatów – o 5,2%.

Tablica 47. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 47. Budget expenditure of local government units

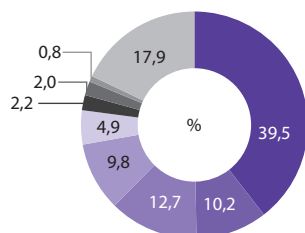
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w % ogółem wydatków share of own expenditure in % of total expenditure
Ogółem Total	4212,8	4948,8	6932,0	7439,4	15,6
Gminy ^a Gminas ^a	2998,4	3332,2	5289,2	5586,7	15,9
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	3772,3	5561,4	6829,4	7541,6	13,2
Powiaty Powiats	927,2	864,8	1114,8	1176,7	11,8
Województwa Voivodships	339,0	300,1	389,0	422,4	34,0

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

Wykres 78. Wydatki budżetowe według działów w 2020 r.

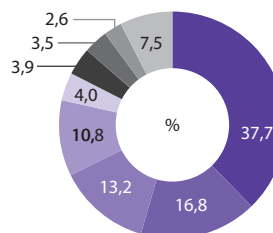
Chart 78. Budget expenditure by divisions in 2020

Polska
Poland

Transport i łączność
Transport and communication
Administracja publiczna
Public administration
Ochrona zdrowia
Healthcare
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego
Culture and protection of national heritage
Oświata i wychowanie
Education and upbringing

Województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

Pomoc społeczna
Social assistance
Rolnictwo i łowiectwo
Agriculture and hunting
Gospodarka mieszkaniowa
Housing economy
Pozostałe działy
Other departments

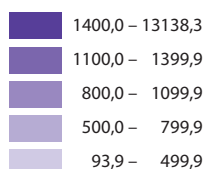
W roku 2020 wydatki ogółem gmin wyniosły 9222,0 mln zł, tj. o 5,3% więcej niż w 2019 r. i o 82,3% więcej niż w roku 2010. Na wydatki bieżące przeznaczono 83,9% wydatków ogółem (32,7% wydatków bieżących przeznaczono na świadczenia na rzecz osób fizycznych). Pozostałe 16,1% stanowiły wydatki majątkowe, z których 1469,7 mln zł przeznaczono na inwestycje. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. poziom wydatków gmin wyniósł 5586,66 zł (rok wcześniej było to 5289,24 zł, a w 2010 r. – 2998,38 zł). W 117 gmi-

nach wydatki nie przekroczyły średniej, a najmniejsze wydatki na mieszkańca poniesiono w gminie wiejskiej Drzewica (4370,60 zł). Natomiast w 57 gminach wydatki per capita przekroczyły średnią. Największe przeciętne wydatki poniosły gminy wiejskie: Kleszczów (45412,98 zł) i Rząśnia (13346,86 zł).

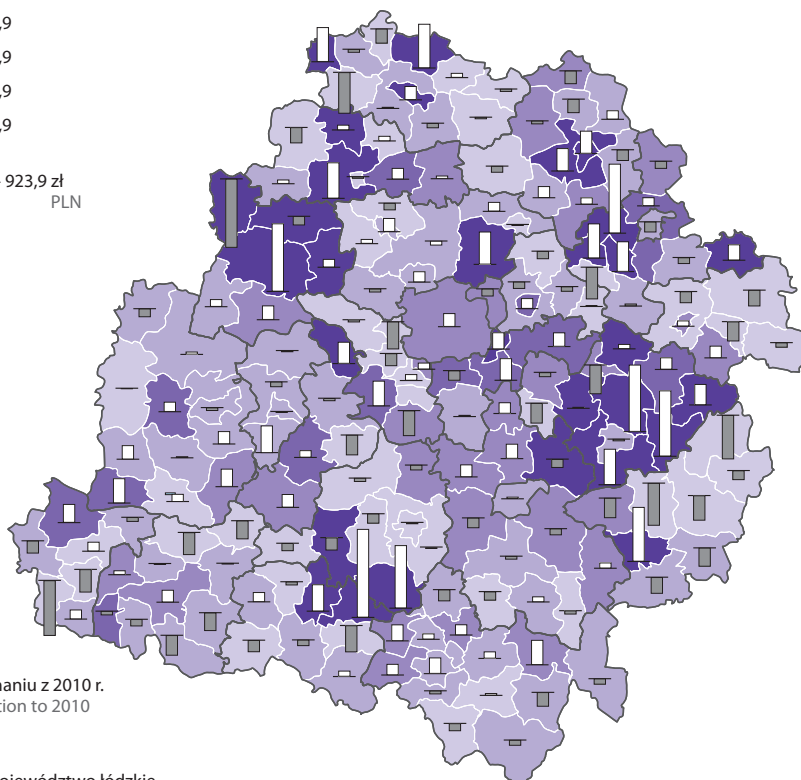
Mapa 49. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.

Map 49. Investment expenditures of budgets of gminas per capita in 2020

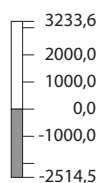
Na 1 mieszkańca, w zł
Per capita, in PLN

województwo łódzkie – 923,9 zł
Łódzkie Voivodship PLN

Wzrost/spadek w porównaniu z 2010 r.
Increase/decrease in relation to 2010

województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship
208,3 zł
PLN

a Wydatki miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.

a Expenditures of cities with powiat status concerns the statutory tasks of gminas and poviats

Wydatki ogółem miast na prawach powiatu wyniosły 6018,2 mln zł, tj. o 9,6% więcej niż w 2019 r. oraz o 85,7% więcej niż w 2010 r. Wydatki bieżące stanowiły 84,7% ogółu, a 1804,9 mln zł z nich przeznaczono na wynagrodzenia. Pozostałe 15,2% stanowiły wydatki majątkowe, z których 792,7 mln zł przeznaczono na inwestycje. Najniższy udział wydatków na inwestycje zaobserwowano w Skierniewicach (8,4%), a najwyższy w Łodzi (13,7%). Przeciętne wydatki na 1 mieszkańca miast na prawach powiatu w 2020 r. wyniosły 7541,57 zł, czyli o 10,4% więcej niż rok wcześniej i o 99,9% więcej niż w 2010 r. Najmniejsze wydatki per capita poniesiono w Skierniewicach – 6926,82 zł, a największe w Łodzi – 7604,10 zł.

W 2020 r. powiaty poniosły wydatki ogółem w kwocie 1942,5 mln zł (o 5,2% więcej niż rok wcześniej i o 24,1% więcej niż w 2010 r.). Wydatki bieżące stanowiły 88,1% ogółu wydatków. Pozostałe 11,9% stanowiły wydatki majątkowe, które prawie w całości przeznaczono na inwestycje (99,5% wydatków majątkowych). W 2020 r. powiaty wydały przeciętnie na 1 mieszkańca 1176,68 zł (rok wcześniej – 1114,75 zł, a w 2010 r. – 927,17 zł). W 9 powiatach wydatki nie przekroczyły średniej, a najmniejsze wydatki na miesz-

kańca poniesiono w powiecie skierniewickim (757,69 zł). Natomiast w 12 powiatach wydatki per capita przekroczyły średnią, w tym największe wydatki poniosły powiaty: zduńskowolski (1485,68 zł), tomaszowski (1428,08 zł) oraz kutnowski (1406,37 zł).

W 2020 r. samorząd województwa rozdysponował kwotę 1034,4 mln zł, czyli o 8,1% więcej niż rok wcześniej i o 19,8% więcej niż dziesięć lat wcześniej. Na wydatki bieżące przeznaczono 63,2% wydatków ogółem. Wydatki majątkowe województwa stanowiły 36,8%, z których 92,5% (tj. 351,6 mln zł) przeznaczono na inwestycje. Najwięcej środków samorząd województwa przeznaczył na transport i łączność (37,7%). Działami, na które przeznaczono relatywnie wysoki odsetek wydatków ogółem były: administracja publiczna (16,8%) oraz ochrona zdrowia (13,2%). W 2020 r. wydatki województwa na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 422,44 zł, przy kwocie 388,95 zł w roku 2019 i kwocie 338,96 zł w 2010 roku.

Największy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem zanotowano w budżecie województwa (34,0%), a najmniejszy w budżecie powiatów (11,8%).

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2020 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 11,8 mln zł (wobec 255,1 mln zł w 2019 r. i 717,7 mln zł w 2010 r.).

Tablica 48. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 48. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	-717,7	-71,3	-255,1	-11,8
Gminy ^a Gminas ^a	-349,6	103,1	-115,6	105,0
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-221,3	-181,0	-182,8	-200,9
Powiaty Powiats	-68,1	9,3	21,8	28,3
Województwa Voivodships	-78,7	-2,7	21,5	55,8

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

Budżety gmin (bez miast na prawach powiatu) zamknęły się łącznie nadwyżką budżetową w kwocie 105,0 mln zł, podczas gdy przed rokiem deficyt wyniósł 115,6 mln zł, a w roku 2010 był w wysokości 349,6 mln zł. Spośród 174 gmin województwa łódzkiego w 45 wydatki przekroczyły dochody, a w 129 nie wydatkowano wszystkich środków budżetowych. Do gmin z relatywnie największym deficytem należały gminy wiejskie Rzęśnia z deficytem rzędu 18,6% ogółu dochodów oraz Lubochnia, w której wydatki przewyższyły dochody o 16,5%. Do gmin, które osiągnęły największą – w stosunku do ogółu dochodów – nadwyżkę budżetową należały gminy wiejskie: Oporów (relacja 18,9%) oraz Szczerców (18,3%).

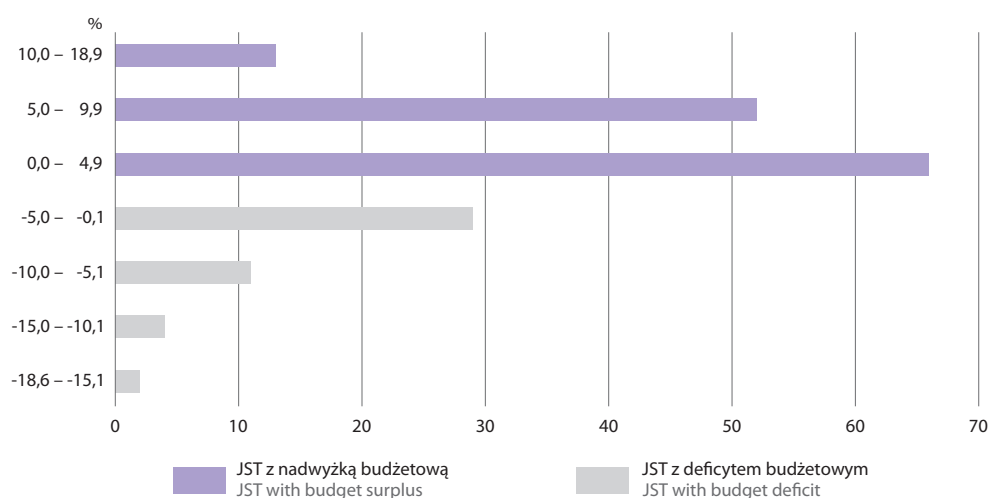
Deficyt budżetów miast na prawach powiatu wyniósł 200,9 mln zł, podczas gdy w roku poprzednim było to 182,8 mln zł, a w 2010 r. – 221,3 mln zł. Dwa miasta na prawach powiatu odnotowały deficyt budżetowy: Łódź (4,6 % w stosunku do ogółu dochodów) oraz Piotrków Trybunalski (2,0%). Natomiast Skierniewice odnotowały nadwyżkę budżetową w wysokości 9,4% ogółu dochodów. Ogólnie miasta na prawach powiatu odnotowały deficyt w wysokości 251,76 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

W 2020 r. wynik budżetów powiatów był dodatni, a łączna nadwyżka wyniosła 28,3 mln zł, przy deficycie zarówno w 2019 r. jak i w 2010 r. (odpowiednio w wysokości 21,8 mln zł i 68,1 mln zł). Wśród 21 powiatów województwa łódzkiego w 15 odnotowano nadwyżkę, a w 6 deficyt budżetowy. Największy deficyt, w stosunku do ogółu dochodów, wystąpił w powiecie piotrkowskim (17,4%), natomiast największą nadwyżkę budżetową osiągnął powiat łódzki wschodni (11,4% ogółu dochodów). W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiaty odnotowały nadwyżkę w wysokości 17,14 zł.

W analizowanym roku budżet województwa zamknął się nadwyżką rzędu 5,1% ogółu dochodów, a na 1 mieszkańca przypadła nadwyżka w wysokości 22,80 zł.

Wykres 79. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2020 r.

Chart 79. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2020

Tablica 49. Zadłużenie budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Table 49. Debt of budgets of local government units in 2020

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W % dochodów ogółem In % of total revenue	2019=100
Ogółem Total	7025,4	2881,7	38,6	5,2
Gminy ^a Gminas ^a	2062,5	1253,1	22,1	8,5
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4006,0	5057,5	68,9	6,0
Powiaty Powiats	387,9	235,7	19,7	3,5
Województwa Voivodships	568,9	233,4	52,2	-8,4

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

Mapa 50. Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2020 r.

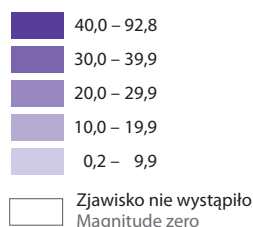
Stan w dniu 31 grudnia

Map 50. Debt of gminas in % of revenue in 2020

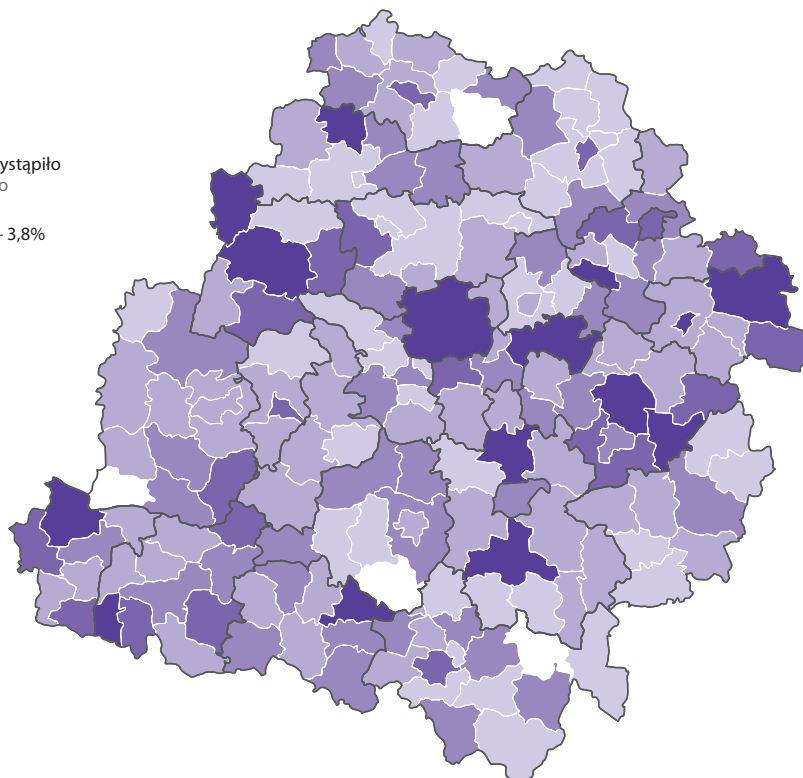
As of 31 December

W %

In %

województwo łódzkie – 3,8%
Łódzkie Voivodship

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich**7.4. Projects co-financed by the European funds**

W 2020 r. w województwie łódzkim wzrosła zarówno liczba umów o dofinansowanie (w tym ze środków UE) projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020, jak również ich wartość.

Projekty europejskie realizowane przez jednostki podsektora instytucji samorządowych obejmują część wykorzystywanych w Polsce środków publicznych pochodzących z bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Innymi beneficjentami funduszy europejskich są jednostki podsektora instytucji rządowych, a także sektora MŚP, fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, do środków europejskich zaliczamy zarówno fundusze pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, jak i środki pozaunijne, których źródłem są: Norweski Mechanizm Finansowy, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Całkowita wartość realizowanych przez samorządy projektów europejskich obejmuje publiczne środki europejskie uzyskiwane w formie dotacji oraz wkład własny pochodzący z dochodów własnych samorządów lub z kredytów i pożyczek. Dotacje celowe pozyskane z UE w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 są wykazywane przez samorządy w §205 klasyfikacji budżetowej (zadania bieżące) oraz §625 (zadania inwestycyjne). Pozostałe otrzymane dotacje europejskie zalicza się do analogicznych §200 i §620.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. w województwie łódzkim zawarto 4663 umowy o dofinansowanie, w tym ze środków UE, projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 (w 2019 r. było to 3614 umów). Najwięcej umów zawarto w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego – 3371 (72,3% ogółu zawartych umów). Rok wcześniej w ramach RPO Województwa Łódzkiego zawartych zostało 2785 umów. W 2020 r. wartość całkowita podjętych decyzji o dofinansowaniu wyniosła 28560,0 mln zł (w 2019 r. – 23822,6 mln zł), co w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa dało kwotę 11714,70 zł.

W ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa realizowane są umowy według następujących programów: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Regionalny Program Operacyjny. W 2020 r. wartość wspomnianych programów realizowanych w województwie łódzkim stanowiła 5,6% wartości dla Polski.

W 2020 r. najwięcej środków przekazano w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego – 12895,5 mln zł (45,2% ogółu) oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – 10160,9 mln zł (35,6% ogółu).

Środki wspólnotowe w kwocie 17399,4 mln zł stanowiły 60,9% wartości realizowanych projektów ogółem. Największy udział środków pozyskanych z Unii Europejskiej dotyczył Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego (47,3%) oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (34,2%).

Tablica 50. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca 2020 r.^a

Table 50. The total project value and the additional EU financing value projects which are implemented based on the Partnership Agreement 2014–2020 in voivodship to the end of 2020^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowane ze środków UE Of which co-financing from the EU resources	W odsetkach (Polska=100) ^b In percent (Poland=100) ^b	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	28560,0	17399,4	5,55	11714,7
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	10160,9	5946,2	4,75	4167,8
Inteligentny Rozwój Smart Growth	4115,5	2246,2	6,38	1688,1
Polska Cyfrowa Digital Poland	653,5	330,8	4,60	268,0
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	734,6	643,0	3,12	301,3
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	12895,5	8233,3	97,17	5289,4

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Dla Polski łącznie z środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For Poland included financing value of operational programme Eastern Poland.

Należy zauważyć, że omawiane środki stanowią tylko część środków europejskich wykorzystywanych na terenie województwa, ponieważ nie zawierają:

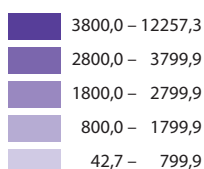
- funduszy z formalnie zakończonych poprzednich ram finansowych 2007–2013;
- środków pozaunijnych z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego czy funduszy norweskich;
- projektów unijnych na lata 2014–2020 realizowanych poza funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności (czyli poza Umową Partnerstwa i pieczęcią Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju), np. Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Jednostki samorządu terytorialnego realizują jedynie część środków publicznych przekazywanych na realizację wymienionych programów operacyjnych. Pozostałe fundusze trafiają bezpośrednio do sektora MŚP (małych i średnich przedsiębiorstw), fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

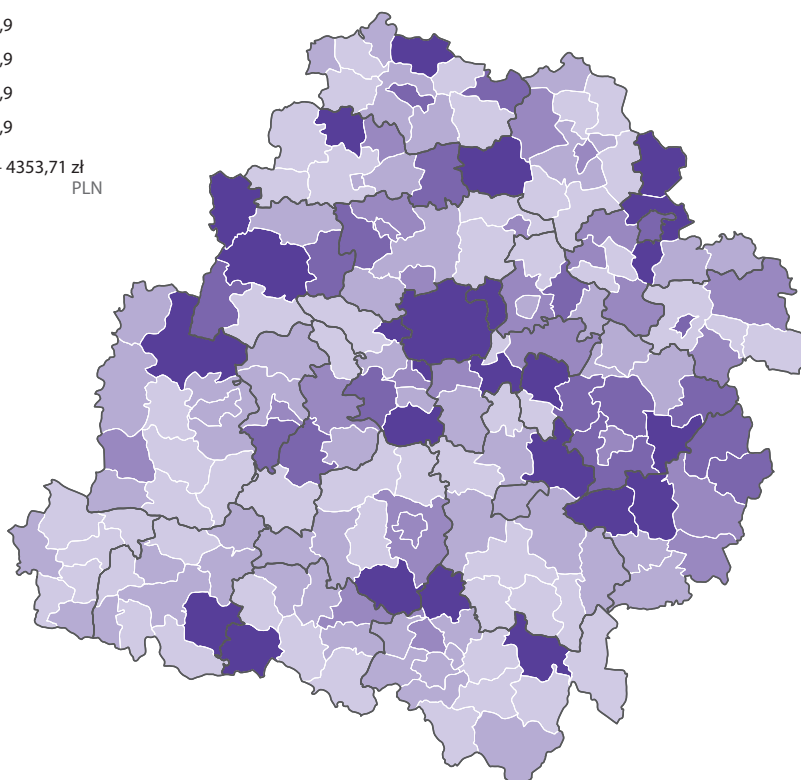
Mapa 51. Dotacje na projekty europejskie uzyskane przez gminy i miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2020 r.

Map 51. Subsidies for European projects obtained by gminas and cities with powiat status per capita in 2020

Na 1 mieszkańca, w zł
Per capita, in PLN

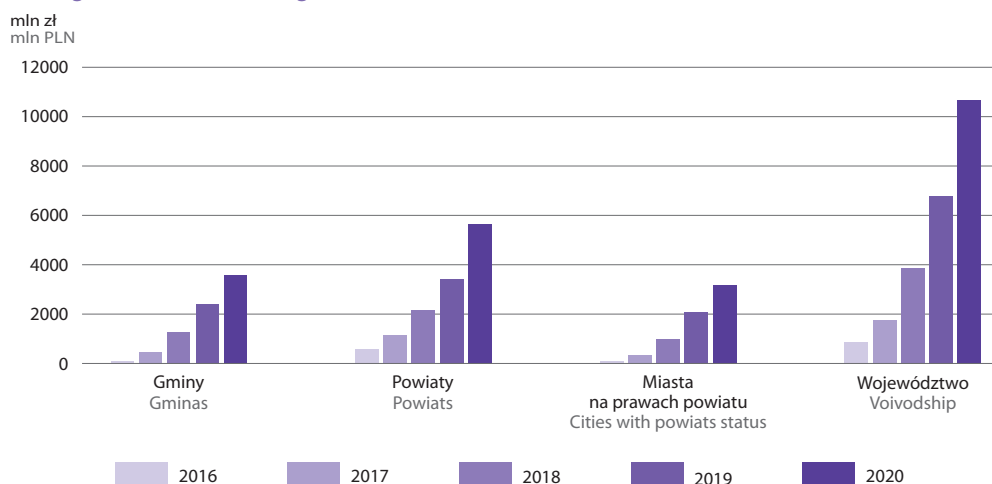

województwo łódzkie – 4353,71 zł
Łódzkie Voivodship PLN

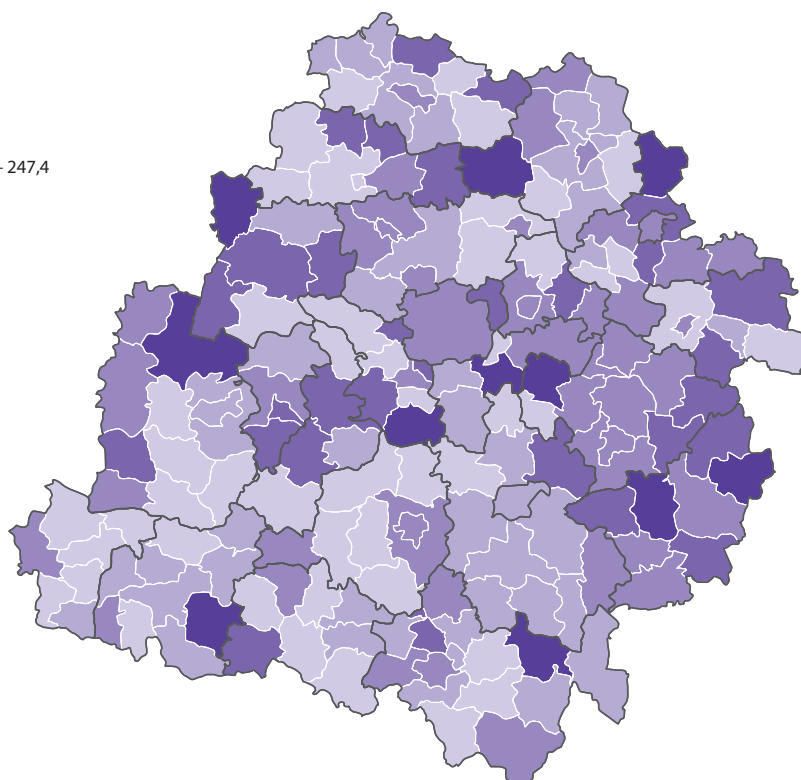
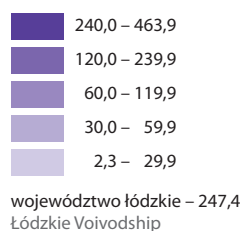
Wykres 80. Wartość całkowita dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów europejskich według form jednostek samorządu terytorialnego

Chart 80. Total value of subsidies received by local governments for the implementation of European projects according to the form of local government units

Mapa 52. Relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych w gminach i miastach na prawach powiatu w 2020 r.

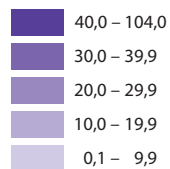
Map 52. Ratio of the value of subsidies for European projects to own revenue of gminas and cities with powiat status in 2020

Mapa 53. Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w gminach i miastach na prawach powiatu w 2020 r.

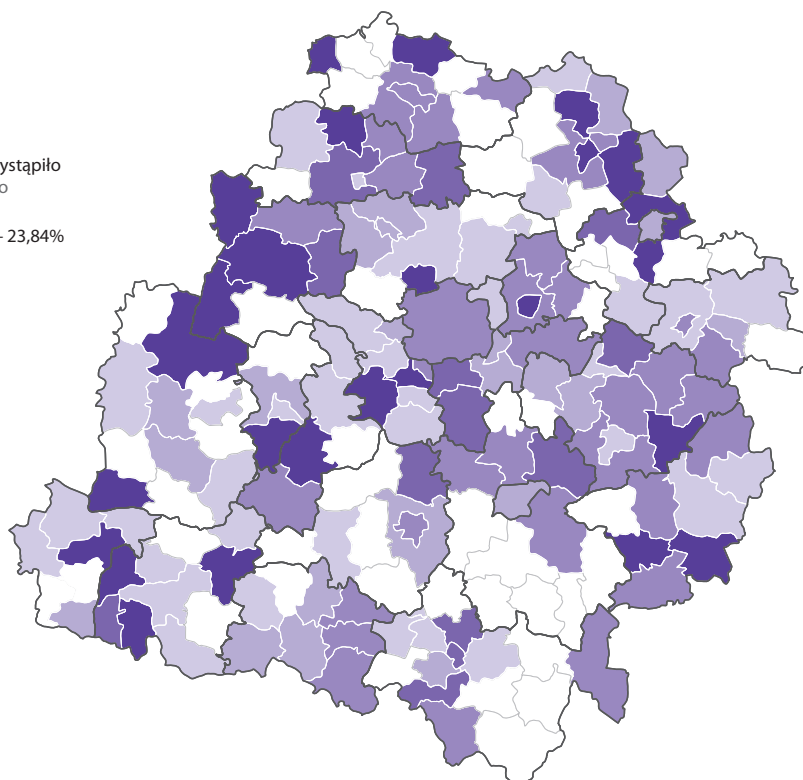
Map 53. Share of the European investment grants in total investment expenditure of gminas and cities with powiat status in 2020

W %
In %

Zjawisko nie wystąpiło
Magnitude zero

województwo łódzkie – 23,84%
Łódzkie Voivodship

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie łódzkim

Selected data on Łódzkie voivodship

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	801118,2	1570292,3	1191721,3	1088119,0	963297,3	812218,5
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	173726,3	71358,9	65430,0	72183,3	94817,0	132153,5
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dm ³	0,035	0,034	0,034	0,033	0,032	0,033
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	8,5	10,0	11,4	12,9	26,1	27,4
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,24	-2,70	-2,97	-3,51	-2,80	-3,61
Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,02	9,44	9,43	8,90	9,05	8,85
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	-0,70	-0,75	-0,72	-1,06	-0,82	-0,83 ^a
Wskaźnik starości demograficznej w %	14,9	15,5	16,0	16,6	17,1	17,6
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/2021	693,8	721,6	730,6	769,8	841,4	683,6
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w % (4 kwartał)	50,1	.	.	.	.	51,9
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w % (4 kwartał)	55,3	.	.	.	.	55,8
Stopa bezrobocia według BAEL w % (4 kwartał)	9,4	.	.	.	.	7,0
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	98	147	146	82	58	33
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w zł	2978,57	3192,09	3339,41	3454,92	3591,51	3745,57
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	653,8	639,5	626,7	617,8	609,8	609,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1481,17	1554,27	1642,49	1730,12	1789,61	1843,94
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	1178,73	1203,19	1268,42	1296,47	1293,36	1362,03
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	8,2	7,8	7,9	8,2	7,6	7,0
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych ^c na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	39	42	48	52	58	64

a Przy obliczaniu salda migracji uwzględniono: w przypadku migracji wewnętrznych – dane za 2015 rok; w przypadku migracji zagranicznych – dane od 2011 r. łącznie z klubami dziecięcymi.

a In calculating the net migration was taken into account: in case of the internal migration – data for 2015; in case of the international migration – data children's clubs.

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
544052,1	577240,8	743088,2	815264,6	988536,8	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN
59935,0	68498,7	97973,0	87811,6	83164,3	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN
0,033	0,033	0,034	0,035	0,035	.	Industrial wastewater discharged per capita in dam ³
27,5	27,6	30,6	32,6	38,7	.	Share of municipal waste collected separately in total municipal waste in %
-2,98	-2,98	-3,47	-3,64	-6,09	-7,60	Natural increase per 1,000 population
9,16	9,59	9,32	8,80	8,53	8,06	Live births per 1,000 population
-0,57	-0,72	-0,75	-1,02	-0,68	-0,88	Net migration for permanent residence per 1,000 population
18,3	18,9	19,5	20,1	20,7	21,1	Old age ratio in %
814,3	865,1	889,9	899,3	895,8	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6 in 2020/2021 school year
.	.	.	53,8	54,5	55,8	Employment rate by LFS in % (quarter 4)
.	.	.	55,2	56,5	57,6	Activity rate by LFS in % (quarter 4)
.	.	.	2,4	3,5	3,1	Unemployment rate by LFS in % (quarter 4)
23	13	11	13	15	11	Unemployed persons per a job offer (as of 31 December)
3867,24	4103,93	4419,28	4710,55	4977,90	5482,53	Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^b in PLN
611,7	612,9	632,6	635,3	636,9	632,3	Annual average number of retirees and pensioners in thousand
1876,11	1927,25	2014,36	2112,11	2232,68	2394,12	Average monthly retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
1458,23	1566,02	1620,50	1809,65	1871,83	.	Average monthly per capita available income in households in PLN
6,4	5,6	5,3	4,5	4,0	.	Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in %
77	83	100	116	114	.	Children staying in nurseries and children's clubs ^c per 1,000 children up to the age of 3 (as of 31 December)

dotyczą 2014 r. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Łącznie z oddziałami żłobkowymi; for 2014. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. c Including nursery wards; since 2011 including

Wybrane dane o województwie łódzkim (cd.)

Selected data on Łódzkie voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności	383,9	387,1	391,2	394,9	398,4	402,6
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w m ³	34,0	34,5	35,4	34,7	34,2	37,1
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	7,1	7,3	7,3	7,5	7,7	7,8
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	1635	1411	1447	1476	1428	1418
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	92,7	92,5	94,4	93,5	92,3	99,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	6,2	6,1	4,7	5,4	6,5	0,6
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a w mln zł (ceny bieżące)	6249,4	5924,4	5687,7	5149,6	8293,5	10692,5
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	100,2	94,8	96,0	90,5	161,0	128,9
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową ^b na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	217,2	228,0	301,7	268,9	280,5	294,0
Sprzedaż detaliczna towarów ^c (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	113,3	115,9	104,9	103,5	98,5	108,5
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej	88,5	94,7	90,8	91,8	95,1	95,3
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	1,5	1,8	3,3	2,6	2,5	3,3
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %						
Ogółem	48,5	49,7	51,8	53,5	53,9	54,1
Gminy ^d	46,4	46,8	49,5	50,8	53,2	53,5
Miasta na prawach powiatu	63,5	65,6	64,5	64,7	63,5	60,9
Powiaty	28,0	28,5	32,5	32,6	33,9	37,1
Województwo	43,0	44,3	43,4	49,4	47,5	52,3
Dotacje inwestycyjne ogółem ^e dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł						
Ogółem	845,7	742,2	712,9	790,3	700,8	1008,4
Gminy ^b	392,3	375,5	314,3	280,0	232,4	263,6
Miasta na prawach powiatu	66,2	49,4	131,1	312,1	260,8	529,2
Powiaty	230,5	124,6	48,6	58,3	68,5	71,4
Województwo	156,7	192,6	218,8	140,0	139,1	144,3

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Bez amortyzacji środków trwałych. c Dane dotyczą wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. b Excluding depreciation of fixed assets. c Data concern types of investment grants.

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
406,3	410,4	414,9	420,5	427,8	.	Dwelling stocks per 1,000 population
36,2	35,6	37,4	38,0	37,8	.	Consumption of water from water supply system in households (during the year) per capita w m ³
8,0	8,0	8,1	8,0	7,9	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita
1375	1378	1365	1371	1393	.	Population per out-patient health care unit
92,7	94,5	95,2	95,8	95,5	93,4	Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in %
6,1	4,5	3,9	3,4	3,8	5,6	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %
10461,7	8982,0	10118,6	9333,9	6316,2	6529,1	Investment outlays of non-financial enterprises ^a in million PLN (current prices)
97,8	85,9	112,7	92,2	67,7	103,4	Investment outlays of non-financial enterprises ^a (previous year=100; current prices)
281,1	346,3	485,2	552,8	667,0	.	Intramural expenditures on research and development ^b per capita in PLN (current prices)
107,1	108,8	108,0	104,2	104,8	105,2	Retail sale of goods ^c (previous year=100; current prices)
96,6	98,1	98,6	99,7	101,3	.	Communal and district roads with hard surface per 100 km ² of total area
3,9	4,3	3,8	5,4	6,0	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
						Share of own revenue in total revenue of local government units in %
51,5	51,4	51,5	51,0	49,0	.	Total
47,6	46,5	47,1	46,6	46,2	.	Gminas ^d
60,9	62,6	62,3	60,8	56,6	.	Powiats
37,8	38,5	39,2	42,4	39,4	.	Cities with powiat status
55,6	57,1	56,0	52,4	48,8	.	Voivodship
						Total investment grants ^e for local government units in million PLN
503,1	377,1	727,5	786,3	911,7	.	Total
128,6	190,0	370,7	430,3	397,7	.	Gminas ^b
270,0	33,4	115,4	93,8	232,5	.	Powiats
73,8	83,9	134,3	88,2	75,8	.	Cities with powiat status
30,7	69,9	107,1	174,0	205,7	.	Voivodship

podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu. e Suma economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Excluding gminas which were also cities with powiat status. e Sum of all

Wybrane dane o województwie łódzkim (dok.)

Selected data on Łódzkie voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %						
Ogółem	23,9	19,7	17,7	18,1	20,0	20,2
Gminy ^d	25,7	21,5	18,0	17,3	17,9	16,4
Miasta na prawach powiatu	16,0	13,3	15,1	19,7	23,9	25,8
Powiaty	24,4	14,7	9,5	9,2	11,4	12,0
Województwo	41,7	42,7	39,2	31,3	28,9	31,3
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł						
Ogółem	-717,7	-662,3	-285,4	-142,3	-357,8	-71,3
Gminy ^b	-349,6	-166,6	75,5	69,4	83,2	103,1
Miasta na prawach powiatu	-221,3	-325,3	-283,1	-224,6	-471,2	-181,0
Powiaty	-68,1	-24,5	3,2	14,8	8,5	9,3
Województwo	-78,7	-146,0	-81,0	-1,9	21,7	-2,7

a Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych. b Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu.
a Sum of all types of investment grants. b Excluding gminas which were also cities with powiat status

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
						Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %
12,4	13,5	17,4	17,1	15,6	.	Total
10,7	15,0	20,0	18,9	15,9	.	Gminas ^d
13,8	10,2	11,7	12,7	13,2	.	Powiaty
11,4	14,4	16,6	15,1	11,8	.	Cities with powiat status
21,1	17,7	26,7	29,9	34,0	.	Voivodship
						Result of budgets of local government units in milion PLN
439,8	-105,0	-320,6	-255,1	-11,8	.	Total
245,3	-66,6	-303,5	-115,6	105,0	.	Gminas ^b
104,2	-60,2	-11,8	-182,8	-200,9	.	Powiaty
29,4	-33,5	-31,6	21,8	28,3	.	Cities with powiat status
60,9	55,3	26,3	21,5	55,8	.	Voivodship

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o Łodzi

Selected data on Łódź

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (tony/rok):						
gazowych	2576893	2165095	2030729	2381725	1663137	1934009
pyłowych	331	266	225	219	175	134
Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku (w tys. t)	449,1	455,5	384,8	604,9	597,7	513,8
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca (w kg)	316,3	298,7	293,0	261,6	235,6	223,4
Ludność (stan w dniu 31 grudnia)	730633	725055	718960	711332	706004	700982
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-4,94	-5,65	-5,84	-6,48	-5,47	-6,28
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	56,0	58,0	60,1	62,4	64,6	67,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-2,3	-2,0	-2,3	-2,2	-2,0	-1,4 ^a
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 grudnia)	10,0	11,0	12,0	12,3	10,7	9,5
Udział długotrwale bezrobotnych (w %) (stan w dniu 31 grudnia)	46,0	48,9	52,4	57,5	62,4	63,4
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	61	89	123	39	43	27
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych	2,13	2,11	2,07	2,04	2,02	1,99
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/2021	838	840	854	875	828	747
Liczba osób na 1 przychodnię	1400	1119	1123	1131	1073	1059
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca	9,0	9,5	9,4	9,6	9,9	10,2
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	6,1	5,6	5,8	6,3	5,9	5,4
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych ^b (w %) (stan w dniu 31 grudnia)	11,7	12,2	13,4	14,0	14,8	15,4
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych ^b na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	98	107	116	124	134	136

a Przy obliczaniu salda migracji uwzględniono: w przypadku migracji wewnętrznych – dane za 2015 rok; w przypadku migracji zagranicznych – dane za 2015 rok
a In calculating the net migration was taken into account: in case of the internal migration – data for 2015; in case of the international migration – data for 2015

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
						Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2018 (tonnes/year):
1794768	2052662	1971558	1965530	1958073	.	gases
121	80	75	57	58	.	particulates
444,1	377,1	369,2	384,5	211,3	.	Industrial waste generated during the year (in thousand tonnes)
244,4	260,6	292,7	286,9	243,9	.	Mixed municipal waste collected per capita (in kg)
696503	690422	685285	679941	672185	664071	Population (as of 31 December)
-5,04	-5,45	-5,56	-5,61	-7,75	-9,97	Natural increase per 1,000 population
69,7	72,6	75,1	77,4	79,4	80,5	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 December)
-1,2	-1,8	-1,7	-1,6	-2,0	-1,9	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population
7,9	6,3	5,4	4,8	6,0	5,8	Registered unemployment rate (as of 31 December)
62,1	60,1	58,3	57,7	54,3	63,6	Share of long-term unemployed persons (in %) (as of 31 December)
16	9	7	13	11	7	Unemployed persons per a job offer (as of 31 December)
1,97	1,94	1,91	1,87	1,82	.	Population per 1 dwelling in dwelling stocks
878	937	964	950	946	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6 in 2020/2021 school year
1026	1011	1011	958	1008	.	Population per 1 out-patients departments
10,6	10,7	10,6	10,8	9,9	.	Medical consultations provided in out-patient health care per capita
4,9	4,3	5,0	3,4	3,2	.	Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in %
16,2	16,3	17,2	18,5	17,8	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club ^b (in %) (as of 31 December)
138	149	160	173	194	.	Places in nurseries and children's clubs ^b per 1000 children up to the age of 3 (as of 31 December)

dotyczą 2014 r. b łącznie z oddziałami żłobkowymi; od 2011 r. łącznie z klubami dziecięcymi.
for 2014. b Including nursery wards; since 2011 including children's clubs.

Wybrane dane o Łodzi (dok.)

Selected data on Łódź (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	120	120	124	128	130	132
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	90	88	90	91	92	92
Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	11	12	13	14	15	17
Wskaźnik rentowności obrotu netto ^a (w %)	4,6	3,5	3,9	4,8	5,7	5,4
Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca ^a w zł (ceny bieżące)	2929	3682	3275	3566	4466	5097
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	2,8	2,1	3,6	2,0	2,5	3,2
Dochody własne gmin na 1 mieszkańca (w zł)	2297,37	2579,18	2801,68	3376,95	3131,68	3394,24
Wydatki majątkowe gmin na 1 mieszkańca (w zł)	597	562	736	1397	1440	1571

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons; according to investment location.

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
133	135	135	138	143	149	Entities of the national economy per 1,000 population (as of 31 December)
91	92	94	96	99	103	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population (as of 31 December)
18	20	18	19	20	22	Commercial companies per 1,000 population (as of 31 December)
5,0	4,5	4,6	4,5	4,5	5,6	Net turnover profitability indicator ^a (in %)
3869	3833	5279	5565	4371	.	Investment outlays ^a per capita in PLN (current prices)
3,0	3,6	4,1	6,2	8,5	7,4	Dwellings completed per 1,000 population
3540,56	3655,80	3820,43	4144,20	4275,04	.	Own revenues of gminas per capita (in PLN)
907	715	724	1052.	1211	.	Property expenditures of gminas per capita (in PLN)

Rozdział 10

Chapter 10

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Łódź	Piotrków Trybunalski	Skiernie- wice	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. w tonach/rok:				Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2020 in tonnes/year:
gazowych	1958073	119184	83921	gases
pyłowych	58	125	69	particulates
Odpady wytworzone ^a w 2020 r. w tys. t	211,3	36,1	14,5	Waste generated ^a in 2020 in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2020 r. w kg	243,9	227,6	254,1	Mixed municipal waste collected per capita in 2020 in kg
Ludność ^b w 2021 r.	664071	71252	47031	Population ^b in 2021
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r.	-9,97	-9,31	-4,74	Natural increase per 1,000 population in 2021
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.	-1,94	-5,07	-2,27	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2021
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym ^b w 2021 r.	80,5	75,5	76,5	Non-working age population per 1,000 persons of working age ^b in 2021
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/2021	946,1	970,7	1011,2	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6 in 2020/2021 school year
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w 2021 r. w %	5,8	5,5	5,2	Registered unemployment rate ^b in 2021 in %
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ^b w 2021 r. w %	63,6	56,3	56,8	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons ^b in 2021 in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^b w 2021 r.	7	7	12	Registered unemployed persons per job offer ^b in 2021
Liczba osób na 1 przychodnię ^b w 2020 r.	1008	1204	1444	Population per 1 out-patients departments ^b in 2020

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia. c Łącznie z oddziałami żłobkowymi i żłobkami przyzakładowymi.

a Excluding municipal waste. b As of 31 December. c Including nursery wards and workplace nurseries.

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu (dok.)

Selected data on cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie	Łódź	Piotrków Trybunalski	Skiernie- wice	Specification
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2020 r.	9,9	9,9	8,6	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2020
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. w %	3,2	4,7	3,3	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2020 in %
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach ^c i klubach dziecięcych w 2020 r. w %	17,8	22,1	18,9	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries ^c and children's club in 2020 in %
Miejsca w żłobkach ^c i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^b w 2020 r.	194	279	286	Places in nurseries ^c and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 ^b in 2020
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych ^b w 2020 r.	1,82	2,24	2,35	Population per dwelling in dwelling stocks ^b in 2020
Podmioty gospodarki narodowej ^b na 1000 ludności w 2021 r.	149,4	110,3	112,6	Entities of the national economy ^b per 1,000 population in 2021
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą ^b na 1000 ludności w 2021 r.	103,2	82,6	87,3	Natural persons conducting economic activity ^b per 1,000 population in 2021
Spółki handlowe ^b na 1000 ludności w 2021 r.	21,6	8,7	8,1	Commercial companies ^b per 1,000 population in 2021
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^d na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	4371	2709	3882	Investment outlays in enterprises (current prices) ^d per capita in 2020 in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2021 r.	7,4	5,4	2,1	Dwellings completed per 1,000 population in 2021
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	4275,04	3276,34	3358,17	Own revenue of the city budget per capita in 2020 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	1211	957	585	Property expenditure of the city budget per capita in 2020 in PLN

b Stan w dniu 31 grudnia. c łącznie z oddziałami żłobkowymi i żłobkami przyzakładowymi. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

b As of 31 December. c Including nursery wards and workplace nurseries. d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons; according to investment location.